

മാംബെററ നാടകം.

ഇംക്ലീഷ്കവിശ്രേഷ്ഠനായ
ഷെക്സ്പിയറുടെ
മാംബെററ നാടകത്തിന്റെ രജ്ജമ.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയത.

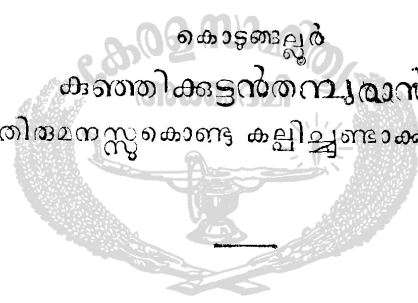
മാംചെററ നാടകം.

ഇംഗ്ലീഷുകവിശ്രേഷ്ഠനായ
ഷെക്സ്പിയർ
മാംചെററ നാടകത്തിന്റെ രചന.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയത.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
വിദ്യാവിനോദിനി അച്ചുകൂടത്തിൽ
അച്ചടിച്ചത.

൧൦൧൨

(All Rights Reserve)

പാഠങ്ങൾ

ക്ലാഡിയസ്സ് - ഡന്മാർ രാജാവ

മാംബലറ - മരിച്ച രാജാവിന്റെ മകനും ഇദ്ദേഹത്തെ രാജാവിന്റെ മരുമകനും

പൊളോണിയസ്സ് - നൊംകാർണ്ഡൻ

മാംബലറ - മാംബലററിന്റെ ഒരു സ്റ്റേജിതൻ

ലെർട്ടിസ്സ്, യോൾട്ടിമാണ്ട, കൊണ്ണീലി } രാജസേവകന്മാർ
 യസ്സ്, റോസൻക്രാൻസ്സ്, തിൽഡർൻ }
 സ്വർൻ, ഓസറിക്ക, ഒരു ആൾ

ഒരു ചുരോമിതൻ

മാർസലസ്സ് } പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ.
 വെർനാഡോ }

പ്രാൻസിസ്കോ - ഒരു പട്ടാളക്കാരൻ.

റെനാൾഡോ - പൊളോണിയസ്സിന്റെ ഭൃത്യൻ.

കളിക്കാർ, രണ്ടു വിഡ്ഢികൾ, ശവക്കുഴി കണ്ടുനാവർ.

മോട്ടിൻബ്രാസ്സ് - നാല്പതു രാജകുമാരൻ.

ഒരു പടനായകൻ, ഇംക്ലീഷ് രാജപ്രതിനിധികൾ.

ഗർട്ടൂഡ - ഡന്മാർക്കിലെ റാണിയും മാംബലററിന്റെ അമ്മയും

മേലിലിയ - പൊളോണിയസ്സിന്റെ മകൾ.

പ്രഭുക്കന്മാർ, സ്ത്രീകൾ, പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, പട്ടാളങ്ങൾ,
 കപ്പൽക്കാർ, ഭൃത്യന്മാർ, പരിവാരങ്ങൾ, മാംബലററിന്റെ അ
 ളൻ്റെ പ്രേതം.

രംഗം - ഡന്മാർ.

സമഗ്രണം

പ്രേമത്താലിജ്ജവകീജ്ജാതനിലയന്മി.
കാത്തിടനക്ഷരീല
ശ്രീമദാത്സല്യമോത്തിടകമലരലിയം
ഭക്തിവിശ്വാസപൂർവ്വം
ശ്രീമൂലംവിദ്യവർഷിപ്പതിനസതതവം
സമജനായോരസാക്ഷാൽ
സാമൂഹിപ്പാദിലേക്കീപ്പതിയകൃതീസമം
ദീപ്തകൊള്ളുന്നതൈം

പരിഭാഷകന്മാർ.

മുഖവുര

സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു മലയാളഭാഷയിലെക്കു ഇയ്യടെയിൽ അനവധി വിശേഷഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഓരോ മഹാൻമാർ തജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതിനാൽ സംസ്കൃതഭാഷാപരിജ്ഞാനമില്ലാത്ത മലയാളികൾക്കു അവയിൽ അടങ്ങിയ സാരാംശങ്ങളേയും വിശേഷഗുണങ്ങളേയും സമസ്തകവിതാ സമ്പ്രദായത്തേയും മറ്റും അറിവാൻ ഘട വന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷ ഭാഷയിൽനിന്നു മലയാളത്തിലെക്കു തജ്ജമ ചെയ്തുണ്ടാക്കിയ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വളരെ അപൂർവ്വമാകയാൽ ആ ഭാഷയിലുള്ള കാവ്യനാടകങ്ങളുടെ ഗുണവും സമ്പ്രദായവും ആ ഭാഷ നിശ്ചയമില്ലാത്തവർക്കു നല്ലവണ്ണം അറിവാൻ എടയുണ്ടാകുന്നില്ല. ഞങ്ങളുടെ ഇന്നത്തെ ഞങ്ങളാൽ കഴിയുന്നെടത്തോളമെങ്കിലും തീർക്കണമെന്നുള്ള മോഹത്താലാണു വയ്ക്കുകിലും ഇങ്ങിനെ ഒരു പ്രവൃത്തി ചെയ്യാൻ ഞങ്ങൾ ശ്രമിച്ചു. ഇപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയ രണ്ടു നാടകം ഇംഗ്ലീഷു കാളിദാസനായ ഷേക്സ്പിയറുടെ വിശേഷമായ ഒരു കൃതിയാണു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനേകകൃതികളിൽ രണ്ടു നാടകംതന്നെ തജ്ജമ ചെയ്യണമെന്നു ഞങ്ങൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതിന്നു പലേകാരണങ്ങളും ഉണ്ടു. ഒന്നാമതു ഇതിൽ അനവധി സാരാംശങ്ങളും സദാചാരവാക്യങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല ഇംഗ്ലീഷു നിശ്ചയമുള്ളവർ ഇതു ആ മഹാകവിയുടെ ഒന്നാംകിടനാടകമായി ഗണിച്ചിട്ടും ഉണ്ടു. രണ്ടാമതു ഇംഗ്ലീഷു നാടകങ്ങളുടെ രീതി അതു നിശ്ചയമില്ലാത്തവർക്കു ഇതുകൊണ്ടു നല്ലവണ്ണം അറിയാവുന്നതാണു. സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ സാധാരണയായി സുഖപച്ഛവസായികളാകയാൽ ദുഃഖപച്ഛവസായികളായ നാടകങ്ങളുടെ മാതിരിയും ഇതിൽനിന്നു അറിയാവുന്നതാണു. താണതരം നാടകങ്ങളെടുത്തു തജ്ജമചെയ്തു വാണുവുന്നതിൽ ഭേദം കഠിനമായ നാടകത്തിൽ പ്രയത്നം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ, നല്ലതു എന്നു

ഇള വീചാരവും ഞങ്ങളെ ബാധിച്ചില്ലെന്നില്ല. ഞങ്ങൾ വക സംഘതികളാണെന്നു ഞങ്ങളെ മുഖ്യമായി ചെയ്തപ്പോഴായിരുന്നു. ഒരു ഭാഷയിൽനിന്നു മറ്റൊരു ഭാഷയിലേക്കു ഒരു പുസ്തകം തർജ്ജമ ചെയ്യാൻ മൂലത്തിന്റെ ഭാഗിയും രസവും പൂർണ്ണമായിട്ടു ടി തർജ്ജമയിൽ വരുത്തിക്കൊടുവാൻ വളരെ പ്രയാസമാണെന്നു തർജ്ജമയിൽ പരിശ്രമിക്കുന്ന ഏവനും അറിയാവുന്നതാണല്ലോ. അങ്ങനെയുള്ള നൂറുകൾ ഇതിലും ഉണ്ടാവാം. എങ്കിലും നാട്ടിലേക്കു ഗുണം വരണമെന്നുള്ള ഞങ്ങളുടെ അതിയായ മോഹംകൊണ്ടാണു ഇതിനാരംഭിച്ചതു എന്നുള്ളതൊരർത്ഥം ആ വക നൂറുകൾ ക്ഷമിച്ചാൻ ഞങ്ങൾ സവിനയം അപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഈ നാടകത്തിലെ പാത്രങ്ങൾക്കു മൂലഗ്രന്ഥത്തിലെ പേരുകൾ തന്നെ ആണെന്നുള്ളതു ചെയ്തിരിക്കുന്നതും ഇതിനെപ്പറ്റി വായനക്കാരുടെ ഇടയിൽ രണ്ടുപക്ഷം ഉണ്ടാവാം; എന്നാൽ പേരു മാറ്റിയാൽ സ്പോഷം മുഴുവൻ പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നുള്ള ഭയംകൊണ്ടും, ശാകന്തളം മുതലായ സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്യുന്നതിൽ മൂലത്തിലെ പേരുകളെ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു അധികം യോജ്യമായി കണ്ടതു കൊണ്ടും, ഞങ്ങളും അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതാണ്.

ഞങ്ങളുടെ ഈ ശ്രമത്തിൽ, പലവിധേനയും സഹായം ചെയ്ത ഞങ്ങളുടെ സുഹൃത്തുകൾക്കു ഞങ്ങൾ സന്തോഷപൂർവ്വം നന്ദി പറയുന്നു.

ഏരാമച്ചൻനെടുങ്ങാടിയെ വലിയ സഹായത്തിനാശ്ചെയ്തമാണം
 പേരാതെ വേല ചെയ്തിട്ടു പവിതകുതുകം
 രണ്ടുമാസത്തിനുള്ളിൽ
 സാരാത്ഥംകൊണ്ടു മോംഗലൊരാൾ വിധമിതു ഞാൻ
 ഭാഷയാക്കിക്കുറിച്ചേൻ
 നേരായ് ഗ്രന്ഥാവകാശക്രമനിലയിൽ
 ഞങ്ങൾക്കു രണ്ടാൾക്കുമൊപ്പം

മാംചെററ നാടകം

—ഓം—

അങ്കം -1. രംഗം-1.

—ഓം—

(എൽസിനോർ നഗരത്തിൽ
കോട്ടയുടെ മുൻവിലുള്ള ഒരു മണ്ഡപം.)

(പ്രാൻസിസ്കോ കാവക്കാരനും അവന്റെ അടുക്കലേക്കു
ബർനാഡോയും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ബർ— ആരവിടെ?

പ്രാൻ— വരട്ടെ; ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതിനുത്തരം പറയ! അടു
ത്ത നില്ക്കൂ! താനാരെന്നു പറയ!

ബർ— നമ്മുടെ രാജാവു വളരെക്കാലം ജീവിച്ചിരിക്കട്ടെ.

പ്രാൻ— ബർനാഡോ? അക്കാദമി

ബർ— അവൻ തന്നെ.

പ്രാൻ— താൻ തന്റെ ഉഴുപ്പത്തിനു കൃത്യമായി വരുന്നുണ്ടെ.

ബർ— ജപ്പോൾ പന്ത്രണ്ടിട്ടു കഴിഞ്ഞു. എയ്! പ്രാൻസി
സ്കോ! താൻ പോയി കിടന്നോട്ടു.

പ്രാൻ— റം മാറ്റത്തിനു പെരുത്തു സന്തോഷം, വല്ലാത്ത ത
ണപ്പു. ഞാൻ നന്നു കഴഞ്ഞുതാനും.

ബർ— തന്റെകാവൽ ടൂൾടമൊന്നുംകൂടാതെകണ്ടു കഴിഞ്ഞില്ലേ?

പ്രാൻ— ഒരു ചുണ്ടലിയും കൂടി അനങ്ങിട്ടില്ല.

ബർ— തനിക്കു വന്നായി വരട്ടെ. എന്റെ ഒപ്പം കാക്കേണ്ടവ
രായ ഹൊറേഷ്യോവിനെയും മാർസലസ്സിനെയും കണ്ടാൽ
അവരോടു വേഗം വരാൻ പറയ.

പ്രാൻ— അവരുടെ മച്ച കേൾപ്പാനുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. നി
ല്ക്കൂ! ആരാൾ?

മാംചെററം=രം നാടകത്തിലെ നായകനായ രാജകുമാര
ന്റെ പേർ. എൽസിനോർ=ഡനാക് രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കു
കിഴക്കു ഭാഗത്തുള്ള ഒരു തുറമുഖം.

(മൊറോക്കോയും മാർസലസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

മൊ— രാജ്യത്തെ സ്നേഹിക്കുന്നവരാണ്.

മാർ— ഡബ്ബിളിലെ പ്രജകളും.

പ്രാൻ— നിങ്ങൾക്കു നന്നായി വരട്ടെ.

മാർ— സത്യവാനായ യോദ്ധാവേ! നല്ലതു വരട്ടെ. തനിക്കാറെ മാററം?

പ്രാൻ— ഏന്റെ സ്ഥാനത്തെ ബർനാഡോ ആണു. എന്നാലു ഞാനെയാട്ടെ. (ചോയി).

മാർ— എയ്! ബർനാഡോ?

ബർ— എന്താ മൊറോക്കോ ഉണ്ടോ അവിടെ?

മൊ— അവനെപ്പോലൊരുത്തനുണ്ടെ.

ബർ— ഹേ മൊറോക്കോ! ഹേ മാർസലസ്സോ! നിങ്ങൾ വന്നു നന്നായി.

മാർ— എന്താ ഇന്നു രാത്രിയും അതിനെ കണ്ടുവോ?

ബർ— ഞാനൊന്നും കണ്ടില്ല.

മാർ— ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടുമാത്രം

വരമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുനിന്നു മൊറോക്കോ

ഇടകുറിക്കൊണ്ടു.

കുറുമാർകൊണ്ടുമാത്രം!

1

എന്നാലീപ്രേതമിങ്ങോട്ടിനിയുമണകിടന്നോ

ചൊന്നൊരാവർത്തമാനം

നന്നായിപ്പോലുമൊന്നുതന്നെമതിനൊടോ

രോന്നുചോദിക്കുവാനും

ഇന്നീനമോടുചേന്നീരുന്നിയിലുളവാം

സംഭവംമാണുവാനായ്

വന്നീടാനായ്കുന്നിപ്പൊന്നുവന്നെയുമിവിടെ

കാവലായ്കുന്നിപ്പൊന്നു

2

മൊ— ഞെ! അതു വരികയുമാറുമിട്ടു.

ബർ— ഇങ്ങനെകുറിച്ചിരിക്ക

തെങ്ങൊരാൾരൂപംകണ്ടോരിക്കുമയ

മൊറോക്കോ എന്നു പക്ഷാന്തരം.

അങ്ങുതട്ടക്കംചെയ്തവിയോ

ടിങ്ങിനിയുവീണ്ടുമൊന്നെന്തുകൊണ്ട് 3

ഹൊ— അത് നമുക്കിരുന്നിട്ടു ഇതിനെപ്പറ്റി ബർണാർഡോ പറയുന്നതു കേൾക്കുക.

ബർ— ഓരോവായസംഖ്യംകഴിയുമവയിലീ

പ്രോയെടുകൊണ്ടെന്തരാവിൽ

ഒരേകോണംവടക്കൻസ്രുവനമുഴലുമി

കണ്ടെന്തെന്നത്രത്തം

നേരെച്ചുറ്റിപ്പട്ടിങ്ങാറിതുവിധമിവിടെ

ത്തന്നയാൾമാർസലസ്സം

ചാരേങ്ങാനും, തദാനിമൊഴെമണിശരിയാൽമുട്ടി,

മാർ— (പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു) മിണ്ടാതിരിക്ക 4

അത പിന്നെ എങ്ങോട്ടു വരുന്നത? നോക്കൂ.

ബർ— തീപ്പെട്ട തമ്പുരാന്റെ തത്ത്വരൂപം.

മാർ— ഹൊറേഷ്യോ! അങ്ങൊരു വിദ്വാനാണല്ലോ അതിനോട സംസാരിക്കൂ.

ബർ— അത തമ്പുരാന്റെ തത്ത്വരൂപം തന്നെയല്ലെ ഹൊറേഷ്യോ? സൂക്ഷിച്ചു നോക്കൂ.

ഹൊ— തത്ത്വരൂപം തന്നെ. ഭയക്കൊണ്ടും അത്ഭുതക്കൊണ്ടും ഇതെന്നെ പറയാതൊന്നാകുന്നു.

ബർ— അതിനോട സംസാരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നതിനു മോഹമുണ്ടു.

മാർ— അതിനോട ചോദിക്ക ഹൊറേഷ്യോ!

ഹൊ— ആരാണങ്ങ, ഴകാന്നിടക്കൊരുപട-

കൊച്ചിട്ടുഡന്മാക്കിലെ

ച്ചാരുശ്രീമൂലപനനാനടകൊ

ണ്ടുണ്ണമീരാത്രിയിൽ

സൈപരംചുറ്റിനടക്കമാനൂപനില

പ്രേതസത്ത്വരൂപൻഭവോ-

നാരെന്നെന്നൊട്ടു“ദൈവമാണിവനപേക്ഷി

കുന്നു”ചൊല്ലേണമെ

മാർ— അതിനു മുഷിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ബർ— നോക്കൂ! അതു ഗാഢീയ്ത്തോടെ നടന്നു പോകുന്നു.

ഹൊ— നില്ക്കൂ! പറയൂ! പറയൂ! ഞാനുപേക്ഷിക്കുന്നു. പറയൂ!
(പ്രേതം പോയി)

മാർ— അതുപോയി! എനി ഉത്തരം പറയില്ല.

ബർ— ഇപ്പോൾ എങ്ങിനെ? ഹൊറേഷ്യോ! അങ്ങു, വിറക്കുന്നു
വെല്ലൊ. മുഖത്തു ഒരു തുള്ളി ചോരയില്ല. ബുദ്ധിമേത്തി
നെക്കാളും കഠിനമായിട്ടുണ്ടല്ലോ ഇത? ഇതിനെപ്പറ്റി എന്താ
ണ അങ്ങു വിചാരിക്കുന്നത്?

ഹൊ— റംഗപരമാണ സത്യം. ഞാനിതെന്റെ സ്വന്തം ക
ണുകൊണ്ടു കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കില്ലാ
യിരുന്നു.

മാർ— അത തമ്പരാന്റെ മാതിരിയല്ലേ?

ഹൊ— താഹെങ്ങിനെയാ? താന്റെ മാതിരി അല്ലേ? അതാ
തിരിതന്നെ.

ദുർമ്മോഹംമൂത്ത "നാർവെ" പ്പട്ടയൊടുപടവെ.
ട്ടീടുവാൻപൊയൊരന്നാ.

മുമ്മട്ടൊന്നായിരുന്നതുപതിതിരുവുടൾ
കിട്ടിരുന്നോരുചട്ട

ചെമ്മേ "പോളണ്ടി" ലുളുളാരവരെമിമതല-
ത്തെക്കുതേർട്ടിൽനിന്നും

തമ്മിൽതല്ലീട്ടുതള്ളുന്നവുതിരുമുഖ
കൊഴുച്ചുമ്മിട്ടുതന്നെ

6

ഇതൊരത്തുതാതന്നെ.

മാർ— റംഗ്രൂപംമുന്തിലീമട്ടിരുകറിയിതിലെ
ത്തന്നെനിശ്ശബ്ദമാമി

നാർവെ=ഡന്മാർക്കിന്റെവടക്കുഭാഗത്തു കിടക്കുന്നതും യൂ
റോപ്പുചണ്ഡത്തിൽപ്പെട്ടതും ആയ ഒരു രാജ്യം. പോളണ്ടു=യൂ
റോപ്പിലെ മറ്റൊരു രാജ്യം. ഹിമതലം = പോളണ്ടുരാജ്യംവ
ളരെ തണുപ്പുള്ള പ്രദേശമാകയാൽ ജലപ്രദേശങ്ങൾ തണുപ്പു
കൊണ്ടു ഉറച്ചു തരിശഭൂമികളാവും. അവിടെ വെച്ചാണു ഇ
തിൽ പ്രസ്താവിച്ച യുദ്ധം നടന്നതു എന്നു ഗ്രഹിക്കണം.

പോരായോദ്ധാവിനെനാകാസയൊടുനടകൊ.
ണ്ടിട്ടുമുണ്ടിക്രമത്തിൽ

മൊ— എന്താണുദ്ദേശമിച്ഛാധംകീവനതറിയുവാൻ
വയ്യവിന്തിച്ചിട്ടുപോ.

ഉന്നോസൂചിപ്പതുണ്ടീയവനിതടമട-
ച്ചുൽക്കടക്ഷോഭയോഗം

7

മാർ— ആട്ടേനമ്മൾകീരുന്നീടുക, രജനീയിലും
നാട്ടുകാർബുദ്ധിമുട്ടി-

ട്ടൊട്ടേറെസൂക്ഷ്മമാർജ്ജാഗ്രതയൊടിയവിധം
കാവൽനില്ക്കുന്നതിനും

വാട്ടംവിട്ടെപ്പൊഴുംപിച്ഛയിൽവലിത്തോ
കിത്രൊവാക്കാണമിപ്പോർ

വെട്ടേണ്ടുവട്ടമന്യക്ഷിതിവഴിയെവര
ത്താനമെന്താണുമൂലം

8

നിത്യാസംഗാൽപ്പണിക്കാർകളെവളരെബലാൽ
ണായറാഴ്ചക്കുപോലും

വ്യത്യാസംവെട്ടുനിർത്തിപ്പട്ടയൊടുപട-
കപ്പൽതീപ്പിക്കുവാനും

സത്യാംശംമെതുതുന്മുളുവർപറയുവിനീ,
രാപ്പകൽഭേദമില്ലാ

തത്യാവേശത്തിനെത്തത്തിനിയിവിടെവരാ-
നുള്ളതെന്നാരുമൊല്ലും.

9

മൊ— ചൊല്ലാൻതാൻപോരു, മെന്നാലിതുമാരുബഹു
വാക്കാണി, മപ്രേതമാർനോ

മെല്ലാകണ്ടോരുതീപ്പെട്ടവനിപതിമമാ-
നായ“മാംചെറു”ശ്രമൻ

ട്ടേറെബ്ബോദ്ധ്യമിപ്പേർനൃപനപറവതാ
സ്വാമിയായുസരത്താൽ

ചൊട്ടിൻബ്രാസ്സെന്നനാർവെപ്രഭുബതപട
വെട്ടിപ്പുരാസിദ്ധിളടി

10

അന്യക്ഷിതിവഴി = മരനാടകളിൽകൂടി. ഇപ്പേർ = ശ്ര
മൻ ചൊട്ടിൻബ്രാസ എന്നത ഒരു രാജാവിന്റെ പേരാണ്.

രണ്ടാളുംചേന്നുകൈമുദ്രയൊടുമൊരുപര-
 സ്വംകൊടുത്തശരീരം
 കണ്ടാമട്ടെന്നുവാർവെക്ഷിതിമുഴുവനെരൊം.
 ചലററതൻകീഴടങ്ങി
 ഉണ്ടായിതൊല്ലയിനമുടൈപരിഷയിലെ.
 ന്നാകിലന്നാളിലൊട്ടും
 വേണ്ടാവാമംമറിമുഴിമരി മരണപതി
 ക്കാകമാറായിരുന്നു

11

കേട്ടാലുംപിന്നെയിപ്പോൾകരുതലൊടു
 ചൊടുപ്പത്തിനാൽതള്ളലേറം
 മോട്ടിൻബ്രാസ്സിൻകമാരൻഭടനിരനിരവ
 നിത്തിനാർവെത്തലകൾ

കൂട്ടനുയലവട്ടംജനകവഴിനശി.

ച്ചോരനാടൊക്കുവീണ്ടും
 പാട്ടിൽതട്ടിച്ചിരിക്കുന്നതിനുള്ളബലം
 കൊണ്ടുവേണ്ടുപ്രകാരം

12

അതുകാരണമാണുകോപ്പമുട്ട-
 ന്നതുമീക്കാവൽനിറത്തിടംതിരക്കം
 അതുമട്ടതിയായിയാളെയോടി.

ചുരുമനോപണവുംനമുക്കുനാട്ടിൽ

13

വേർ - ഇതുശരിശരിയെന്നുണെൻറയുംപക്ഷമെന്നാ
 ലിതുവിധമൊരികുംവന്നതിന്നുംവരാനും
 മൃതനവനൊരുമുലംതത്സാരപത്തിലുഗ്ര-
 യുധമൊടിമനടന്നാപ്രേതവുംസുചകംതാൻ

14

മൊം - ഇത മനോനേത്രത്തിന്നു സൈപരക്കോട്ടു കൊടുക്കുന്ന
 ഒരു കരട്ടു താന്നയാണ.

റോമിനെഴുന്നത്യസമ്മുച്ഛനയിലതിമൊ-
 നായജൂലിസ്സരാജൻ

തലകൾ=അത്രത്തിയിൽ, റോം=ഇറലിയിലെ ഒരു ന
 ഗരം. ഇതുപണ്ടത്തെ വളരെ പ്രധാനമായ ഒരു പട്ടണവും അ
 തിയോഗ്രന്മാരായ അനവധി ചക്രവർത്തികൾ വാണിരുന്ന
 സ്ഥലവുംആകുന്നു. ജൂലിസ്സ=ഒരു രാജാവിന്റെ പേരാണ്.

ചാമന്നാൾക്കൊട്ടുമമ്പശവകടികളിലി-
 ള്യാരുമെന്നായിരുന്നു
 ക്ഷാമക്രമസപരത്തിൽപലതുമതുമിതും
 വ്യർത്ഥമായർത്ഥമില്ലാ
 ത്താമട്ടിൽച്ചൊല്ലിയോരോതെരുവിൽവെളിവിലായ്
 ലാത്തിപോൽപ്രേതമെല്ലാം 15
 തീവാലുണ്ടായിതാരങ്ങളിലഹഹഹിമം
 ചോരയായ്തീർന്നുരോമിൻ
 ഭൂവാപത്തിൽപെടുന്നാൾകടലിലുടമ
 കാട്ടുക്കനക്ഷത്രനാഥൻ
 ഏവംമങ്ങിക്കഴങ്ങിഗ്രഹണമതിൽ,മഹാ-
 പത്തിലീവണ്ണമെല്ലാം
 ഭൂവാകാശങ്ങൾമുൻകൂട്ടിയൊരറിവുകൊടു-
 ത്തിടുമേവകർമ്മത്ര 16

എന്നാൽ പതുക്കെ, നോക്കൂ! അതാ എവിടേക്കോണത പി
 ന്നെയും വരുന്നത?

(പ്രേതം രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു)
 താനങ്ങോട്ടു എതിരിട്ടു ചെല്ലും ചത്താലും വേണ്ടില്ല.
 നിൽക്കുമിത്യാകൃതേനീപരക,പരകതേ
 ശബ്ദമുണ്ടെങ്കിൽമിണ്ടാൻ
 വൈഷ്ണവനാകിൽ,ഭവാനൊസ്സുപദ,മിവന്തന-
 നാനമാസ്തുല്ലകായ്കും
 വെക്കുംചെയ്യേണമെന്നാൽപരക,തവധരി-
 ത്രിക്കിനിബ്ബാധിയായൊ
 ന്നിക്കാലംകണ്ടുവെങ്കിൽപ്പരക,തിനെതുക
 യ്ജ്ജതാണെങ്കിലിച്ഛോൾ 17

പരച്ഛോതട്ടിച്ചനവധിഭവാനർജീവദശയിൽ
 ധരക്കളിൽഗ്രഹംനിധിനിലയിലായ്വെച്ചിടുകയാൽ
 പരഞ്ഞീടുന്നുണ്ടിവിധമിഹഭവാനാത്മഭയമെ
 ന്നറിഞ്ഞിടുംലോകം;പരകതുവിധംനീവരികയൊ? 18

ചാമന്നാൾ (ചാം + അന്നാൾ =) ചാവുന്ന ദിവസം.
 തീവാല. ധൂമകേതുക്കളുദിച്ചു എന്നു സാരം.

(കോഴി കൂകുന്നു)

നില്ക്കൂ! പറയൂ! മാർസലസ്സേ! അതിനെ തട്ടുക.
 മാർ— എന്റെ ചെമ്മഴകൊണ്ടതിനെ ഞാൻ കൊത്തട്ടേ?
 ഹൊ— നിന്നില്ലെങ്കിലങ്ങിനെ ചെയ്തു കൊള്ളൂ.
 ബർ— അതിതാ ഇവിടെ.
 ഹൊ— അത ഇവിടെ ഇതാ.

മാർ— അതു പോയി. (പ്രേതം പോയി)
 അതിവലിയനിലക്ഷ്മീനില്പതീപ്രേതമെന്നാ.
 ലിതിനൊടിവിടെമുക്തിൻമട്ടുനോംകാട്ടിയെല്ലൊ
 അധികമതുനിമിത്തംതെരുകാരായ്പ്രയോഗി.
 ദ്വതിഹപവനകായനേൽക്കുമോമാന്യമത്രെ 19

ബർ— അതു സംസാരിച്ചാൻ ഭാവികയായിരുന്നു. അപ്പോഴെ
 ക്കു കോഴി കൂകി.

ഹൊ— അപ്പോഴക്കിതുനടന്നുദണ്ഡനൊരരാജ
 കല്ലനവരുമ്പൊഴെ
 നന്നട്ടിക്കുപുലർകാലകാമളമതായ
 കോഴിവിപുലസ്വരം
 കെല്ലൊടകം നെയ്യണത്തുമെന്നു,മടനാഴി
 യുഴിഗഗനാനികൾ
 കൂൾപ്പെട്ടുനിവർമടങ്ങുമെന്നൊമാരുകേൾവി
 ബോദ്ധ്യമിതുതന്നമെ 20

മാർ—അത കോഴി കൂകിയപ്പോൾ മറഞ്ഞു.
 നമ്മെക്കൊക്കുന്നദൈവാംശജനുടെജനനാ.
 തൃസുവാലോഷകാലം
 തന്മേഷത്താൽപ്രഭാതസ്തുതിപരവിഹഗം
 രാത്രിയുംകൂകമത്രെ
 ചുന്മാപ്രേതങ്ങൾചുററാഗ്രഹരണമണയാ.
 യക്ഷിബാധാഭിയില്ലാ
 ദുർമ്മന്ത്രകൈഫലിക്കാനിശകൾശുചികള
 നന്നൊചൊല്ലുന്നുലോകം 21

രാജകല്ലന = വാറണ്ട.
 ദൈവാംശജൻ = യേശുക്രിസ്തു.
 പ്രഭാതസ്തുതിപരവിഹഗം = കോഴി

മൊ— അങ്ങിനെ ഞാനും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ചിലതൊക്കെ
 വിശ്വസിക്കുന്നതും ഉണ്ട്. എന്നാൽ,
 ഉടലരുണമസൃണനിരമാം
 പടമതിനാൽമുടിയിപ്രഭാതമിതാ
 സ്വപ്നമാണ്ണിഴക്കുപറ്റുത
 തടമിമനിരമേൽനടക്കുവതുനോക്കു

22

നമ്മുടെ കാവൽ മതിയാക്കുക. ഞാൻ പറയുമ്പോലെ, നോക്കൂ
 ഞാനും രാത്രി കണ്ടതിനെ “മൊംലൈരം” രാജകുമാരനെ അറി
 യിക്കുക. എന്നിനാണെന്നു വെച്ചാൽ “എന്റെ ആത്മാവാ
 ണ്” സത്യം നമ്മോടു മിണ്ടാത്ത ഞാനും പ്രേതം അവിടത്തോടു
 സംസാരിക്കും. നമ്മുടെ സ്നേഹപ്രകാരം ആവശ്യമായും മറ്റു
 പ്രകാരം ഉചിതമായും ഉള്ള ഞാനും കായ്ക്കത്തിൽ നിങ്ങൾക്കെ
 ള്ലാവകും സമ്മതമല്ലെ?

മാർ— ഞാൻ പറയുന്ന! നമ്മുടെ പലയും! അവിടുത്തെ സമ
 യംപോലെ എവിടെയാണ കാണുകയെന്നു ഞാൻ നേര
 ഞെത്ത അറിയാം. (എല്ലാവരും പോയി)

രംഗം—2

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറി അകം, വാദ്യശോഭം.)

(രാജാവും, രാണിയും, മൊംലൈരം, ചൊളോണിയസ്സും,
 ലെട്ടിസ്സും, വോൾട്ടീമാണ്ടും, കൊണ്ണിഡിയസ്സും, പ്രഭുക്കന്മാരും,
 പരിചാരങ്ങളും, പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ഇഷ്ടഭാതാവുമാംലൈരിനടുട്ടുതിയിലു.
 ജോമ്മനൽപ്പുച്ചുയായും.
 തട്ടിൽദുഃഖാസാമിമേംണ്ടാരുനിലയെന്നു.
 കേകിലുംലോകർമാലിൽ
 കഷ്ടംകഷ്ടീനിക്കിലുംതൻപ്രകൃതിഞൊടലമാ.
 ലോചനാശക്തിയുദ്ധം
 വെട്ടിപ്പട്ടൻമട്ടുമോറ്റിച്ചിഹമ്മമതിമാ.
 നള്ളമട്ടുകിട്ടുഖം

23

അതുകൊണ്ടു

മുപാപംപുത്തൻ. എൻമട്ടും എന്റെ അഭ്യായം എന്ന സൂചകം.

മുറമ്പൻജ്യേഷ്ഠതിലായുംചുനരിവിടെമമാ
 റാണിയായുംരണത്തിൽ
 കമ്പക്കാരേമിനാടിനൊരുമനമു-
 ഹൈതെന്തിനേവിയേക്കാൻ
 മങ്ങിയങ്ങിയമോദമി.
 നെങ്ങിയമട്ടൊരുമിനിയെ പരമാം
 അങ്ങിയനമരറെക്കണ്ണിന
 തിങ്ങിയകണ്ണിനമേന്തിയവിധത്തിൽ 25
 സംഭവംപോലെയുണ്ടാകുമ്പോൾ
 പ്രിതിശേഷക്രിയകം
 വമ്പിക്കാമാൽവിവാഹത്തിനുമിതുവിധമാൾ
 ഭായ്യാക്കിനാമിപ്പു 24
 എന്നാലിതിനടിയിൽ
 ജ്ഞാനത്തരമറിവുതോൽതടങ്ങിപ്പ
 നന്നായ്കൂടെനടത്തിയ-
 തിന്നായ്കിങ്ങൾക്കുനടിപറയുന്നു 26
 ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ അറിവിന്നു പണ്ടി ഇതൊന്നു പറ
 യുന്നു.
 ഘോഷ്ഠിൻബ്രാഹ്മണൻപുത്രൻമഹിമയിരനമു-
 ക്കുള്ളതൊന്നല്ലമാണ്.
 ബിട്ടോ,ജ്യേഷ്ഠൻമരിച്ചെന്നതിലതിദ്രവമാം
 കെട്ടഴിഞ്ഞെൻറരാജ്യം
 പൊട്ടിച്ചൊഞ്ഞെന്നുവെച്ചോജനകവഴിനശി-
 ച്ചോരുരാജ്യംമേക്കി
 കിട്ടാൻകത്താവെട്ടുന്നതിനൊരുമടിക്കം.
 ണിപ്പിരികനേതില്ല 27
 അയാളെപ്പറ്റി അത്രമാത്രം. ഇനി നമുക്കും സദസ്സിലു
 ള്ള കായ്കും ഇത്രമാത്രമാണ.

പ്രിതിശേഷക്രിയകം എന്നാൽ അല്ലഭയവും ജ്യേഷ്ഠ
 തിയുമായുള്ള കല്യാണവും താൻ ശേഷക്രിയയിൽ പ്രിതിശ
 വിവാഹത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠൻ മരണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വ്യസന
 മും ഉണ്ടായി എന്നു താല്പര്യം.

അസ്വസ്ഥംഷണ്ഡനായികുലചൈരതിയാ-

താജ്ജിടകുനുമോട്ടിൻ-

ബ്രാഹ്മിൻപുത്രൻറയമ്മാമനമരുമകനേ

നിത്തുവാൻകത്തയപ്പാൻ

ദൃഷ്ടൻതസ്വപതെടുത്താണിളകവതുഗുണം

ചേന്നുകോണീലിയസ്സേ!

വോൾട്ടീമാണ്ടേ:ഭവാനാരിതുകിഴവനവ-

ന്നങ്ങുകൊണ്ടെക്കൊടുക്ക

28

കത്തിൽകാണംമാതിരി

വൃത്തിയിൽനിങ്ങൾകിതികലധികാരം

അത്രതവനനുണ്ടധികം

പ്രത്യേകിച്ചൊന്നുമേതരുന്നില്ല

29

നിങ്ങളുടെ ജാഗ്രത നിങ്ങളുടെ സ്വാമിഭക്തിയെ നമുക്കു ബോധ്യമാക്കട്ടെ.

കോർ, വോൾ— അതിലും, എല്ലാറ്റിലും, ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ സ്വാമിഭക്തി കാണിക്കാം.

രാജാ—നമുക്കതിൽ ലേഠം സംഠയമില്ല. സുഖമായി പോയി വരു. (കോർ, വോൾ പോയി) അ! ലെർട്ടീസ്സേ! തനിക്കു എന്താണ പരവാനുള്ളത? താൻ ചില അപേക്ഷകളെ ചെയ്യാനുള്ളതായി നമ്മോടു പറഞ്ഞുവല്ലോ ഇയ്യുടെ ; എന്താണത? താനീ ഡന്മാർകാരനോടു ഞായുമായി ചെയ്യുന്ന അപേക്ഷകൾ വെറുതെ ആവില്ല. തനിക്കെന്താണാവശ്യം? ലെർട്ടീസ്സേ! തന്റെ അപേക്ഷയുടെ സ്വരൂപം അറിഞ്ഞാൽ നമ്മുടെ പൂണ്ണമനസ്സോടുകൂടി അതു നാം അനുവദിക്കാതെയുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു അപേക്ഷ തനിക്കു ചെയ്യാൻ സാധിക്കില്ല.

മുഖ്യത്വമുള്ളഏദയത്തിനമാത്തലക്കം

കണ്ണുനീനക്കിലിചവാജ്ജമെഴുന്നബന്ധം

നോക്കുമ്പോൾനിൻജനകനംപുനരിച്ചൊഴീഡ-

ന്മാക്കികവെപ്രഭുചദത്തിനമൊത്തതല്ല

30

എന്താണ തനിക്കു വേണ്ടത ? ലെർട്ടീസ്സേ!

ലെർട്ടി—അപ്രയ്യന്യനായ സപാമീ! പ്രാൻസിലെക്കു മേങ്ങിപ്പോ
 വാനിവിടുത്തെ അനുവാദവാഅനുഗ്രഹവും. അചിടൊനിനു
 ഞാൻ തിരുമനസ്സിലെ സ്ഥാനാരോഹണസമയം സപാമി
 ക്കേയിയെ കാണിച്ചാനായിട്ടു ഡന്മാർക്കിലെക്കു വന്നതാണെ
 കിലും ഇപ്പോൾ അതു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു എന്റെ
 വിചാരങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും പ്രാൻസിലെക്കു പിന്നെയും
 ചാഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ തിരുമനസ്സിലെ ദയയോടുകൂടിയ
 അനുവാദമുണ്ടാവേണ്ടതിനു താഴ്മയോടുകൂടിയപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ— തനിക്കു തന്റെ അച്ഛന്റെ അനുവാദമുണ്ടോ? എന്താ
 ണ പറയുന്നത പൊളോ നിയസ്സേ!

പൊ—സപാമീ! ഇവൻ ബുദ്ധിമുട്ടി ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി അപേ
 ക്ഷിച്ചു തെക്കി പിഴിഞ്ഞ അവസാനം മന്ദമനസ്സോടുകൂടി
 സമ്മതിച്ചിട്ടു. യാത്ര അയച്ചിരിക്കേണ്ടതിനു ഞാൻ ഇവി
 ടത്തോട അപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ—പൊയ്ക്കൊണ്ടിടേണ്ടസമയത്തുയഥേഷ്ടമാർന്നി
 പൊയ്ക്കൊള്ളുകത്രദിനമെങ്കിലുമന്യനാട്ടിൽ
 പാക്കേണമെങ്കിലത്രമാംസ്വഗുണംപുലർത്താൻ
 നോക്കേണമ സ്സുമയമൊക്കെമുറയ്ക്കുപക്ഷെ 31

ആ! ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനായ മാംചെറേ! എന്റെ മകനേ!
 മാം—(പതുക്കെ) ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനിൽനിന്നൊന്നുകടന്നു. മ
 കനായിട്ടുമില്ല.

രാജാ—എന്നാണിത്? ഇപ്പോഴും തന്റെ മുഖത്തു കാറു വന്നു
 മൂടിയിരിക്കുന്നത?

മാം—സപാമീ അങ്ങിനെയല്ല. ഞാൻ നല്ല വെയിലത്താണു.

റാണീ— ഉണ്ണീ! മാംചെറേ! രാത്രിയെപ്പോലെയുള്ള മലിന
 ക്കായ താൻ കളയൂ. ഡന്മാർ രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു സ്റ്റേമി
 തനാണെന്നു തന്റെ കണ്ണു തോന്നിക്കട്ടേ.

മണ്ണിൽപേനോരുമാന്യൻമഹിമയുടയനി.
 നാച്ഛനെത്തേടവാനാ
 ജ്ജ്ഞിക്കീയ്കൊട്ടയച്ചീട്ടനിശമമരൊലാ
 ഹന്തതേബോധ്യമെല്ലൊ

കണ്ണിൽക്കാണുന്നജീവായലിമുഴുവനുമേ
ചത്തുപോകേണമെന്നേ

വിണ്ണിൽപ്പോയിപ്രധാനപ്രകൃതിവഴിയെയൊ-
ശ്ശാശ്ചതസ്ഥാനമെത്തു

32

മാം- എ! അമ്മേ! ഇതു സാധാരണയാണ.

റാണി- അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ, പിന്നെയെന്താണിത തനി
കൊരു വിശേഷവിധിയായി തോന്നുന്നത്?

മാം - തോന്നേ? അമ്മേ! അല്ല. അതങ്ങിനെതന്നെയാണ.
തോന്നിക്ക. അതെനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ.

മാലിന്യാകൃതിയല്ല, തൻമുറകുറപ്പായുള്ളപ്പല്ല, തൻ
മാലിനാനന്ദവിട്ടുപല്ലൊ, ലിവിടുകണ്ണീരുമല്ലേതുമേ
കാലേവാടിവിയത്തൊരാനനവുമല്ല. പൃന്യചിഹ്നങ്ങളും
മാലേവാസുവമട്ടുകാട്ടുവതുനല്ലമ്മേ! പരമേദൃശം

33

ഇവദൃശമിതുതോന്നിച്ചിട്ടുമെന്തെന്നുവെച്ചാ-
ലിവകളിഹ്നനിച്ഛംകാട്ടിടാവുന്നതെല്ലൊ
ഇവയുടെതിലവിട്ടെന്തുള്ളിലാണുണ്ടുസത്താ.

വിയയഴലിനലങ്കാങ്ങോയ്യാത്രമത്രെ

34

രാജാ- മേ, മാംലൈറേ! അച്ഛനെപ്പറ്റി അനുശോചിച്ചു
കൊണ്ടുള്ള റം പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതായ തന്റെ സ്വ
ഭാവം നല്ലതും ദ്രോഹ്യവുമാണ. എന്നാൽ താനൊന്നു മന
സ്സിലാക്കണം. തന്റെ അച്ഛനെ ഒരുക്കുനില്ലാതാവുകയുണ്ടാ
യി. ആ അച്ഛനും ഇല്ലാതെയായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ- ഇരി
കുന്നവൻ അച്ഛന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റി കുറച്ചുകാലം വ്യസ
നിക്കുന്നത ധർമ്മമാണ; എന്നാൽ വാശിയോടുകൂടി വ്യസ
നിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ ഇരിക്കുന്നതു ദൈവവിരോധമായിട്ടുള്ള
പ്രവൃത്തിയാണ്. അതു പെരുന്ദൃഷ്ടിയിന്നു ചേരാത്തതുമാണ.

മുറയ്ക്കാദൈവത്തിന്നടിമയിലടങ്ങാത്തൊരുമന-
സ്സു, റട്ടിലാതേററംക്ഷമയകലവിട്ടോരുമൃദയം
പരിഷ്കാരംകിട്ടാത്തറിവി, വകൾകാട്ടുന്നറിയതം
പരിച്ഛേദംവിട്ടീവിധമുയരുമീടുംപമധികം

35

തൻമുറ=തന്റെ നാട്ടുനടപ്പുപ്രകാരമുള്ള. യുറോപ്യർ വ്യസന
സമയത്തു കരത്തവസ്ത്രം ധരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു സൂചകം.
പരിച്ഛേദം=അതൃപ്തി.

നാമെന്നാലറിയേണ്ടതെന്തറിവുണ്ടെ-

ല്ലാർക്കുമേദവമായ്

നാമെന്തിന്നിഹനീരസാൽപിറവിര-

തീടുന്നുടുവിച്ചുമോ

ആയിചിത്തയിതീശപരനാമിഹച-

ത്താൾക്കുംസ്വഭാവത്തിനും

ന്യായംവിട്ടുപരാധമാണതുവിശേ-

ഷിച്ചുവിചാരിക്കണം

36

ആദിനരമൃത്യുതൊട്ടീ

മാതിരിജാതിസ്വഭാവമെന്നോളം

പിതൃജനമൃതികഥപതിവിതി

മതിപെട്ടമാലോചനകീഴെപ്രകൃതം

37

ഫലമില്ലാത്ത തന്റെ ഈ ദുഃഖം വലിച്ചു ഭൂമിക്കുളവാറും നമ്മെ തന്റെ അച്ഛനെപ്പോലെ വിചാരിപ്പാനും നാം അപേക്ഷിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ താൻ നമ്മുടെ സിംഹാസനത്തിന്റെ വളരെ അടുത്ത അപകാശിയാണെന്നും ഒരു പ്രിയമുള്ള അച്ഛനു സ്വന്തം മകന്റെ മേലുള്ള വാത്സല്യവിശേഷത്തിൽ ലേറംപോലും കുറയാത്ത വാത്സല്യം നാം തന്റെ പേരിൽ കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കട്ടേ. “വിററൻബറ്റ” സർവ്വകലാശാലയിലേക്കു മടങ്ങി പോവാനുള്ള തന്റെ വിചാരം, നമ്മുടെ ആശ്രമത്തിന്നു എത്രയോ വിരോധമായിട്ടുള്ളതാണ്. നമ്മുടെ പ്രധാന സേവനം ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനും നമ്മുടെ മകനുമായ താൻ നമ്മുടെ അടുക്കൽ തന്നെ ഉന്മേഷത്തോടുകൂടി സുഖമായി താമസിച്ചാൻ നാം തന്നോടപേക്ഷിക്കുന്നു.

റാണി—മാംഗലം! താൻ അമ്മയുടെ അപേക്ഷ മിത്ത്യയാക്കരുതെ, ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടെ താമസിക്കു. വിററൻബറ്റിലേക്കു പോകല്ലേ!

വിററൻബറ്റു—ഈ സർവ്വകലാശാല സ്ഥാപിച്ചതു ക്രി. അ. 1502ൽ ആണ്. ഈ കഥ നടന്ന കാലം അതിനുമുമ്പാകയാൽ ഈ സർവ്വകലാശാലയെ ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചതു ഷേഷ്ഠസ്തീയകം തെറ്റിപ്പോയിരിക്കുന്നു.

ഹാം—അമ്മേ! എന്നാൽ കഴിയുന്നോടത്തോളം ഞാൻ ഇവിടുത്തെ മറാസ്സുപോലെ നടക്കാം.

രാജാ— എന്നാ നല്ല മറവടിയായി. ഡന്മാർക്കിൽ നമ്മെപ്പോലെ തന്നെ ഇരിക്ക. റാണീ വര!

ഹാംലെററിങ്ങിനെസെമ്യുമായ് നിജമനസ്സാൽ

സ്സമ്മതംനൽകയാൽ

നാംപണ്ഡുപ്രമദംതെളിഞ്ഞിതതിനാൽ

ഡന്മാർരാജാവുഞാൻ

പാനംചെയ്യതുവാതിലാവലിയതോ.

കാർക്കാതെയല്ലിമമീ

സമാനത്തുള്ളിടതൻപ്രതിപാതിമുഴ-

ങ്ങട്ടേനല്ലികലും

37

വര! (ഹാംലെററില്ലാതവരെക്കൊന്നു വാദ്യഘോഷത്തോടെ പോയി)

ഹാം— ധാഹാദൈവീകദൃഷ്ടിമുള്ളവലിഞ്ഞൊക്കെ

ക്രമാൽവെള്ളമായ്

ദേഹാംശംമമഞ്ഞുപോലെചിതറിപ്പോ-

യെങ്കിൽനന്നീശ്വരാ

ഹാഹാദൃക്മദമേതുമേത്രുചെന്താം

പാപംനരകകന്ദന

യാഹാനിത്യ! വിധിച്ചിടാങ്ങിപ്പതു കൊണ്ടും

പോരമമദൈവമേ

38

ഇതുബുദ്ധിമുട്ടുവിഷമംകടക്കുവാ.

നിതുകുപലംപഴയതേകരീതിതാൻ

ഇവിവിങ്ങിരിക്കിലൊരുലാഭലേശമി-

ല്ലിതിതോന്നിടന്നിതിഹലോകമോകിൽമേ

39

മെ! തുച്ഛം— ഫലമതിലൊരൊണ്ണുരണം

തിവമിതുകാണുന്നുകളുപറിക്കാതെ

വളരുംകാടുംപല്ലം

വളരെത്തിങ്ങിട്ടവക്കുവശമായി

40

ഇത്രത്തോളമായ് തീച്ചെട്ടിട്ടു രണ്ടു മാനുഷേ ആയിട്ടുള്ളു.

ഇല്ല, അത്രയായിട്ടില്ല—രണ്ടില്ല—അത്ര നല്ല ഒരു രാജാവു—

അവിടുന്ന് ഇയ്യൊൾക്കു കിമ്പുരുഷന്ന സൂര്യൻ തന്നെ. എന്റെ അമ്മയുടെമേൽ അത്ര സ്നേഹമായിരുന്നു. അവിടുത്തെ മുഖത്തു ഒരു കാരദിപ്പാൻപോലും അവിടുന്ന്യക്കില്ലായിരുന്നു. ദൈവമേ! ഞാനോമ്മെ വെക്കുന്നു? എന്തിനാ—തിന്നതിന്മേലധികമായ ആർത്തിയുണ്ടാകുന്ന മാതിരി അവിടുന്ന് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ നടപ്പാനാഗ്രഹിക്കും—അങ്ങിനെ കൈയായിട്ടും—ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ—ഞാനതിനെപ്പറ്റി വിചാരിക്കാതിരിക്കട്ടേ—ചപലതെ! നിശ്ചയാദ പെണ്ണു തന്നെ—കഷ്ടിച്ചൊരു മാസം—“നിയോബിയെ”പ്പോലെ കണ്ണീരിൽ മുങ്ങിപ്പിട്ടു എന്റെ നിർഭാഗ്യനായ പരിശുദ്ധനായ അച്ഛന്റെ ശവത്തിന്റെ പിന്നാലെ പോകുമ്പോളിട്ടിരുന്ന പാദുക പഴകുന്നതിനുള്ളി മുമ്പിൽ—എന്തിനാ അവളു, അവളുകൂടി—അയ്യോ! ദൈവമേ! പൂർവാപരമാലോചിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത ഒരു മൃഗം—ഇതിലധികം കാലം വ്യസനിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും—എന്റെ എളയച്ഛനെ—എന്റെ അച്ഛന്റെ അനുജനെ—കല്യാണം കഴിച്ചു—എന്നാൽ ഞാനും “ഫക്ലിസ്സു”മായിട്ടുള്ളതിലധികമില്ലാത്തൊരു എന്റെ അച്ഛനും ആയിട്ടുള്ള സാമ്യം ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ—

അന്യായമായധികമിട്ടൊഴുകിച്ചു കണ്ണീരിന്നുള്ളൊരാപ്പുളിരസാലുവായുടപ്പു
 നിന്നില്ലനിരസമെഴുംമിഴികൾക്കുപാത്താ
 ലെന്നെകടുപ്പമതിൽമുമ്പവൾവേട്ടുവല്ലൊ
 കഷ്ടംകണ്ണീരിയായിട്ടതിവിരുതൊടസം
 ബന്ധസംബന്ധമൊന്നി
 മട്ടിൽതാൻചേർത്തതോത്താലതികിനമരേ!
 വേഗ!നിദൃഷ്ടുനരത്ര

നിയോബിക്കു വളരെ മക്കളുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ വളരെ ശല്യമായി. അതിനാൽ അവളുടെ മക്കളെ എല്ലാവരേയും കൊന്നു അവളെ ഒരു കല്ലാക്കി തീർത്തു. അതുനിമിത്തം അവൾ വളരെ ദുഃഖിയായി രോഷം കാലം എല്ലാത്തോഴും കരഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരുന്നു.

ഫക്ലിസ്സു=എല്ലാരിലുംവെച്ചു ശക്തിയായ ഒരാൾ.

കട്ടുന്നനല്ലമേലാലൊരുഗുണവുമിതിൽ
കിട്ടുവാനുംപ്രയാസം
പൊട്ടുന്നമാനസംമേപരമിതുപറവാൻ
കൂടിവയ്യായ്ക്കുമൂലം

41

(മൊറേഷ്യോ, മാർസലസ്സു, ബർനാർഡോ, ഇവർ പ്ര
യേശിക്കുന്നു.)

മൊ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട സുഖിയായിരിക്കട്ടെ.

മാം— തന്നെ ക്ഷേമത്തോടെ കണ്ടതിൽ ഞാൻ സന്തോഷി
ക്കുന്നു. മൊറേഷ്യോ! എനിക്കാളെ മാറിയോ?

മൊ— തിരുമനസ്സേ! അവന്തന്നെ. എല്ലായ്പ്പോഴും ഇവിടുത്തെ
പാദസേവകനായ് ഒരു ദാസൻ.

മാം— എന്റെ ഒരു നല്ല സ്നേഹിതൻ. ആ പേരാണ് തന്നോ
ടു ഞാനുപയോഗിക്കുന്നതു മൊറേഷ്യോ! മാർസലസ്സോ?

മാർ— സാമീ.

മാം— ഞാൻ തന്നെ കണ്ടതിൽ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു.
നന്നായ്ക്കരട്ടേ; എന്നാൽ വാസ്തുവതയിൽ എന്തേ വിരഹൻ
ബഗ്ഗിൽനിന്നു പോന്നത?

മൊ— മടി തന്നെ തിരുമനസ്സേ!

മാം— നിന്നിൽദേഷമെഴുംജനങ്ങളുമിതോ.

തികേൾക്കുവാൻവയ്ക്കുമെ

നിന്നിൽതെറ്റിതുനീപറഞ്ഞുമൊവികൾ

കേകായ്ക്കബോധവ്യഥാ

നന്നായ്ഞാനറിയുന്നിനക്കുടയി-

ല്ലെന്നെൽസിനോർനാട്ടിലെ

ന്തെന്നാലേറെനിനക്കുനാമധുകടി.

പ്പാനായ്പടിപ്പിച്ചിടാം

42

മൊ— തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ തിരുമനസ്സിലെ അച്ഛന്റെ സം
സ്കാരദിയന്തരം കാണാൻ വന്നതാണ്.

മാം— മേ സബ്രഹ്മചാരി! എന്നെ പരിമനസിക്കരുതെ! ഞാ
നപേക്ഷിക്കുന്നു. എന്റെ വിചാരം എന്റെ അമ്മയുടെ ക
ല്യാണം കാണാനായിരിക്കാമെന്നാണ്.

ഈ - തിരുമനസ്സേ! തീർച്ചയായിട്ടും അതു കുറച്ചു വേഗമായി
ചോയി.

ഈ - ലോഭംലോഭംഈരോഷ്യോ? ജനകനടയസം-

സ്വാരനാഥംകാർച്ചുചോ-

രാഭോജ്യംമിക്കതുംവേളിയിലിഹമകട്ട-

കുഴഞ്ഞാടംഷ്ടിക്കെടുത്തു

ഇഗേലാഷംകണ്ടിട്ടാമുന്യടനതികറിന-

ദേവിയൊരാത്രുതന്നെ

സാർവ്വത്തിൽമെ! നാകംണന്നതിനവളരെഞാൻ

കാഷ്ടകണ്ഠംകണ്ടിരുന്നു

43

എന്റെ അച്ഛൻ - എനിക്കെന്റെ അച്ഛനെക്കൊന്നതു
പോലെ തോന്നുന്നു.

ഈ - ഹൈ! എവിടെ തിരുമനസ്സേ!

ഈ - എന്റെ മനോദൃഷ്ടിയിൽ, ഹൈരോഷ്യോ!

ഈ - ഞാനവിടുത്തെ ഒരിക്കൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അവിടന്നു സു
ഭഗനായിരുന്നു.

ഈ - അവിടന്നു ഒരു പുരുഷനായിരുന്നു. എല്ലാകൊണ്ടും
നോക്കിയാൽ അവിടുത്തെപ്പോലെ ഒരാളെ എനി കാണാ
ൻ പ്രയാസം.

ഈ - തിരുമനസ്സേ! ഇന്നലെ രാത്രി ഞാനവിടുത്തെ കണ്ടു
എന്നു തോന്നുന്നു.

ഈ - കണ്ടു? ആരേ?

ഈ - തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുത്തെ അച്ഛനായ മഹാരാജാവിനെ

ഈ - മഹാരാജാവായ എന്റെ അച്ഛനെയോ?

ഈ - ഇരിവരിവർസാക്ഷിനില്ക്കെ

കുറ്റമതിരയമിതുപറഞ്ഞുകഴിവോളം

പരമാത്മതമൊന്നുപതം

റാരുത്തിനൽശ്രദ്ധവെച്ചുചെയ്യാതെന്നേ

44

ഈ - ദൈവാനുഗ്രഹത്തിനാവേണ്ടി ഞാൻ കേൾക്കട്ടേ.

ഈ - നന്നായ്ക്കാവൽസ്ഥലത്തായിരുന്നിടകളിലൊ
ന്നിച്ചുതാൻമാർസലസ്സം

ബർനാർഡോവുംപരപ്പാജ്ഞിജനമരവമി-
 ള്യാതെയുള്ളുൾരാവിൽ
 മൂന്നിടക്കൊഴിഞ്ഞിമുട്ടിമുടിമുതലടിയോ-
 ഉംപെരുത്തായുയെഴുപം
 തന്നെത്താനേനിയത്രുത്തമയിതവതാ
 തൻറെമടുള്ളരൂപം

45

ഗാർഭിയുംയോഗ്യഭാവംപരമിവവെളിവാ-
 ന്നട്ടിലായിട്ടുണ്ടുന്നാൽ
 തുറന്നുത്തുറന്നുതൻഗതകരായമകലവഴി.
 ക്കാമമാൻമെല്ലെമെല്ലെ
 സംഭോതിച്ചെടുപേടിച്ചിടവരധികമുഴ-
 ന്നത്തുച്ചെടുനോക്കും
 കണ്ണാട്ടിൽകൂടെയെന്തത്തുതൊരുനിലയാൽ
 മൂന്നുവട്ടുതന്നെ

46

അപ്പോൾ പേടിച്ചിടവരുമകി കഴമ്പാവാരായി. ഉമയെ
 ജ്ഞാലെന്നിന്നും. അവിടുത്തോടൊന്നും സംസാരിച്ചില്ല. ഇ
 വരുന്നോടീവിവരം വളരെ വളരെ സ്വകാര്യമായി പറ
 ണ്തു. പിന്നെ തൊന്നിവരോടൊന്നിച്ചു മൂന്നാം ദിവസം രാ
 ത്രി കാവലിരുന്നു. അവിടെ ഇവർ പറഞ്ഞ മാതിരി അതേ
 സമയത്തു അതേ സ്വരൂപത്തിൽ പ്രേതം വന്നു. തൊൻ തി
 രുമാനസ്സിലെ അച്ഛനെനന്നിത്തു; റം കൈകൾക്കു തമ്മിൽ
 തന്നെ അത്ര സാമ്യമില്ല.

മാം— ഇത എവിടെ ആയിരുന്നു?

മാർ— ഞങ്ങൾ കാത്തിരുന്ന മണ്ഡപത്തിൽ സ്വാമി.

മാം— താനവിടുത്തോടു സംസാരിച്ചില്ലേ?

മാം— തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ സംസാരിച്ചു; പക്ഷേ അവിടുന്ന
 ഉത്തരമൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ സംസാരിച്ചാൻ മേ
 ഫമുള്ളതുപോലെ അവിടുന്നൊരിക്കൽ തലപൊക്കി മിണ്ടാ
 ന്ൻ ഭാവിച്ചു എന്നിതിന്നു തോന്നി. അപ്പോഴേക്കു കോഴി കൂ
 കി. ആ ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ അവിടുന്നു കുതിച്ചുപോയി ഞങ്ങ
 കൂടെ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മാഞ്ഞു.

മാം— ഇത വലിയ അത്ഭുതം തന്നെ.

മൊ— ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ സത്യമാണിത്. ഇതിവിടെ അറിയിക്കുന്നതു ഞങ്ങളുടെ മുറയാണെന്നു ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചു.

മാം— അതെ, അതെ, സംശയമില്ല. എന്നാൽ ഇതെന്നെ അസ്വസ്ഥനാക്കി തീർന്നു. നിങ്ങൾ ഇന്നു രാത്രിയും കാവലിരിക്കുന്നുണ്ടോ?

എല്ലാവരും— ഉവ്വ, തിരുമനസ്സേ.

മാം— ആയുധം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നല്ലെ പരഞ്ഞത?

എല്ലാവരും— ആയുധം ധരിച്ചിട്ടുണ്ട തിരുമനസ്സേ!

മാം— തലമുതൽ പെരു വിരലോളമോ?

എല്ലാവരും— മുടി മുതലടിയോളം, തിരുമനസ്സേ!

മാം— അപ്പോൾ അവിടുത്തെ മുഖം നിങ്ങൾ കണ്ടില്ലേ?

മൊ— ഓഹോ! ഉവ്വ, തിരുമനസ്സേ! അവിടുന്ന മുഖം മൂടിയിരുന്നതെടുത്തുതന്നു.

മാം— എന്താ? അവിടുന്ന കോപഭാവത്തോടെനോക്കിയിരുന്നുവോ?

മൊ— കോപത്തെക്കാൾ അധികം വ്യസനത്തോടുകൂടിയ മുഖമായിരുന്നു.

മാം— വിളഞ്ഞോ ചുവന്നോ?

മൊ— അല്ല, വളരെ വിളർത്താണ.

മാം— നിങ്ങളുടെ നേരെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയിരുന്നുവോ?

മൊ— വളരെ സൂക്ഷിച്ചു.

മാം— ഞാനവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു.

മൊ— അവിടുന്ന തിരുമനസ്സിലെ വളരെ പരിമേഷ്ഠിക്കുമായിരിക്കും.

മാം— അങ്ങിനെ വരാം, അങ്ങിനെ വരാം, അവിടുന്നധികം താമസിച്ചുവോ?

മൊ— സാമാന്യം വേഗത്തിലൊരു നൂറുണ്ടുന്നതുവരെ.

മാർ, ബർ— അതിലധികം, അതിലധികം.

മൊ— ഞാൻ കണ്ടപ്പോളില്ല.

മാം— അവിടുത്തെ മീശ കുറേക്കൂടി നരച്ചിരുന്നു. ഇല്ലേ?

മൊ— ഞാനവിടുത്തെ ജീവനോടുകൂടി കണ്ടപ്പോഴത്തെപ്പോലെ തന്നെയാണ കരത്തും വെളുത്തും

മാം— ഇന്നു രാത്രി ഞാൻ കാക്കം. ഒരു സമയം എനിയും അവിടുന്ന വരാൻ മതി.

മൊ— ഞാനേറെ, അവിടുന്ന വരും.

മാം— ആപ്രേതാമമമാന്യതാതനുടെത്ര-

പത്തികലാണെങ്കിൽഞാൻ
ക്ഷിപ്രംവൻനരകംവിളിച്ചിതുവിരോ
ധിച്ചാക്കിലുംമിണ്ടിടും
മുല്ലാടിക്കഥനിങ്ങൾഗ്രഹനിലയാകൂ

വെച്ചെങ്കിൽമേലാലുമ.

ങ്ങപ്പാടാകുന്നിലനിന്നിടട്ടെ, വെളിവിൽ

ചൊല്ലേണ്ടൊരാളോടുമെ

47

നിങ്ങളുടെ സ്നേഹത്തിന്നു ഞാൻ പ്രതിഫലം തരും. എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. പതിനൊന്നും പന്ത്രണ്ടും മണികൾക്കുള്ളിൽ ആ മണ്ഡപത്തിൽ നിങ്ങളുടെ അടുക്കൽ ഞാൻ വരും.

എല്ലാ— ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സിലേക്കു അതു ഞങ്ങളുടെ മുറയാണല്ലോ.

മാം— നിങ്ങളുടെമേൽ എനിക്കുള്ള മാതിരി നിങ്ങളുടെ സ്നേഹമാണു; നല്ലതു വരട്ടെ; അങ്ങിനെയാട്ടെ.

(മൊറോഷ്യോ, മാർസലസ്സു, ബർണാർഡൊ, ഇവർ പോയി) എന്റെ അച്ഛന്റെ പ്രേതം, ആയുധപാണി, ആകപ്പാടെ നല്ല പന്തിയല്ല; മില ദുഷ്ടവൃത്തികളുണ്ടെന്നു ശങ്കിക്കുന്നു. രാത്രി വന്നാൽ നന്നായിരുന്നു. എന്റെ മനസ്സേ! അതുവരെ അനങ്ങാതിരിക്ക.

എല്ലാലോകവുമൊന്നി-

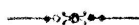
ച്ചെല്ലാജ്ഞാഴംമറച്ചുവെച്ചാലും

വല്ലാത്തദുഷ്ടവൃത്തിക-

ളെല്ലാംമനുജരുടെദൃഷ്ടികളിലെത്തും

48

(പോയി)

രംഗം - 3.

(ചൊല്ലോണിയസ്സിന്റെ വീട്ടിലൊരു മുറി അകം)
(ലെർട്ടീസ്സു, ഷെർലിയാ, ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ലെർ— എനിക്കാവശ്യമുള്ളതൊക്കെ കച്ചവേറ്റികഴിഞ്ഞു. ഞാൻ പോയി വരട്ടെ. കഠിന വളരെ അനുകൂലമായിരിക്കുമ്പോഴും കച്ചവേറ്റിയിരിക്കു പോകുന്നുണ്ടെങ്കിലും എഴുതുവാൻ മടി കാണിക്കാതെ വിവരം അറിയിക്കണം.

ഷെർ— നിങ്ങൾക്കതിനു സംശയമുണ്ടോ?

ലെർ— മോംലേറ്ററംതൻപ്രിയങ്കാട്ടിനു ചിലപ്പൊക്കം
മ്മങ്ങളും സപ്തമാത്രം
കാലത്തെക്കുള്ളതെന്തെന്നു സ്മരവികൃതിയിലെ
കമ്പമെന്നും ധരിക്ക
ഇപ്പോൾ തിരിച്ചെഴുത്തു മിന്നിടേണ്ടതുട-
പ്പാണു, മുൻതള്ളലുണ്ടെ
ന്നാലും നിന്നും സുഖം നശിച്ചു, മൊരു നിമിഷ
ത്തെസ്സു ചൊല്ലാതെ

49

ഇതിലധികം ഒട്ടും ഇല്ല.

ഷെർ— ഇതിലധികം ഒട്ടും ഇല്ല.

ലെർ— ഇതിലധികം ഒട്ടും ഉണ്ടെന്നു വിചാരിക്കണ്ട.
ഉടൻമാംസത്തിലുമേവം
തടിയതിലും മാത്രമല്ല വളരുന്നു
ഉടനാത്മമനശ്ചേഷ്ടക
ഉടൻവൃത്തിയുമുള്ളിലോത്തുവലിക്കാം

50

എന്നാൽ അദ്ദേഹം നിന്നെ ഒരു സ്വയം സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. യാതൊരു ഭൂഷ്മുള്ള കൃത്രിമപ്രവൃത്തികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരങ്ങളുടെ ഗുണത്തെ ചീത്തപ്പെടുത്തുന്നതു മില്ലായിരിക്കാം. എന്നാലും നീ പേടിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലിച്ചും അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒരു പ്രതിബന്ധമായതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ; അദ്ദേഹം തന്നെ അദ്ദേ

മരത്തിന്റെ ജന്മസ്ഥിതികുടിയനനാണു. അദ്ദേഹത്തിന്നു സാരമില്ലാത്ത ആളുകളെപ്പോലെ ബോദ്ധ്യംപോലെ നടക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിലാണു ഞാനു രാജ്യത്തിന്റെ മുഴുവൻ ക്ഷേമവും ഉറപ്പും കിടക്കുന്നതു.

അതിനാലേതുജനങ്ങൾ
കുടിയപതിയദ്ദേഹമവരുടെമിതത്താൽ
അതിരിട്ടുതിരുകയകമേ

മതിയാലവിടെക്കതെരവുതരമുള്ള 51

അപ്പോൾ അദ്ദേഹം നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കു സാധിച്ചാൻ കഴിയുന്നോടത്തോളമെ നീ വിശ്വസിക്കാമു. അതു ധന്മാർക്കില്ലാത്ത ആളുകളിലധികപക്ഷം വിചാരിച്ചാൽ കഴിയുന്നതിലധികമാണുമാവില്ല. അപ്പോൾ

എപ്പോഴും വാക്കുകൾപ്പാൻചെയ്തവനുകൊടു-
പ്പൊന്നിലുംകൈയെന്ത്യ
കെല്ലോടുംകൈവെടിഞ്ഞുടത്തളിരവനിലണ-
പ്പൊന്നിലും,നന്നെന്നയായാം
ഉൾപ്പോരിൽകീഴടങ്ങാതുടനടനെയപേ-
ക്ഷിക്കീലീതുലമാംസ്വ.

അപ്പോൾവെണ്ണൊന്നിലുംതാൻവെളിവെടുമമിമ
ക്കേടനീതുക്കിനോക്കു 52

മെലിയിയേ ! അതിൽ നീ പേടിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിലുള്ള നിന്റെസ്നേഹമുദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന മാതിരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടങ്ങളെ സാധിച്ചിപ്പാനത്ര ദൂരം നീ പോകരുതു.

അഴകിനമുഴുവതിയതിനാ
യഴകിമകാട്ടിക്കൊടുക്കുവാൻപോയാൽ
അറിവൊടുസുക്ഷ്മംനോക്കിട്ട

മരുവയാൾധോരണിപ്രകൃതിയാവും 53

സൽഗുണവും ഉടി അപവാദത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോകുന്നില്ല.

കൂമ്പിട്ടീടുന്നകാലത്തിനുവെടുമാരുവെവെ.
 തങ്ങളെത്തല്ലമാത്രം
 കൂമ്പിനുള്ളുവിടുകുന്നഉവൊരുപുഴുവുൾ-
 ഒപ്പടുപീഡപ്പെടുത്തും
 വമ്പേറുഢയെഴവനത്തിനാദയമതിലലി-
 ഞതുജ്ജമഞ്ഞിൻറമേലേ
 മുമ്പേവീശാനെല്ലുപ്പുവെരുതുവകരുമാ
 ക്കാരറമുററുജഗത്തിൽ

54

അതുകൊണ്ടു വളരെ കരുതിയിരിക്കൂ. സൂക്ഷിച്ചാലാവ
 ത്തില്ല. യെഴവനം, അരികെ ആശമില്ലകാൽകൂടി തന്നെ
 ത്താനെന്റകൂം.

മേഢീ-ഇഴ സദുപദേശത്തിൻറ ഫലത്തെ ഞാനെൻറ റുദ
 യത്തിൻറ കാവല്ക്കാരനാക്കി വെക്കും. എന്നാൽ,
 കണ്ടനിദ്രയപുരോമിതാകൃതികൾ
 താൻകൊടുക്കുമുപദേശമുൾ-
 കൊണ്ടിടാതെബഹുതണ്ടുതപ്പികൾവി.
 ചാരമീനർമദനാത്തരായ്
 ഇണ്ടലററമുദുകൊഞ്ചലാംസുഖവ.
 ഴിക്കുപോസ്സറയുമാവധം
 കണ്ടകാശ്യകടകൗലാംവഴിയി-
 നിക്കുവാനിനകമിക്കൊലാ

55

ലെർ-എയ്! എന്നെപ്പേടിക്കേണ്ട. ഞാൻ വളരെ നേരമായി
 താമസിക്കുന്നു. ഓ! എൻറ അക്സുനിതാ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നു.
 (പൊളോണിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു)

രണ്ടനുഗ്രഹമുണ്ടായാ ലുണ്ടതിനാധികംഗുണം
 രണ്ടാമതുംയാത്രചൊലാലാ നണ്ടാജ്ഞാനിതുമേതരം

56

പൊ-അല്ലാ ലെർട്ടീസ്സിപ്പോഴുമിവിടെയാണു? കപ്പൽകേര! ക
 പ്പൽകേര! കുറവുതന്നെ. തൻറ കപ്പലിൻറ പായ തീർത്തി
 ശരിയാക്കിയിരിക്കുന്നു. തനിക്കുവേണ്ടി കാത്തുനില്ക്കുകയാ
 ണ. ഇതാ എൻറ അനുഗ്രഹം എപ്പോഴും തൻറ കൂടെ
 (ലേർട്ടീസ്സിൻറ തലയിൽ കൈവെച്ചുകൊണ്ടു)

പുരോമിതാകൃതികൾ=പുരോമിതവേഷം കെട്ടിയവർ

രം ചില തപങ്ങൾ തന്റെ മനസ്സിൽ ഭ്രമമാണ് തിങ്ങിരിക്കട്ടെ.

മിണ്ടൊല്ലാനീവിചാരം പരന്നൊടുചിതമ-

റോത്തതുചെയ്തുപോകൊ-

ല്ലുണ്ടാകേണം പരം പലകിടമതു മപരി-

ഷ്യാരമട്ടായ്ക്കൊല്ലൊ

വീണ്ടും സൂക്ഷിച്ചെടുക്കും സവികളെ ഹൃദയ-

ത്തോടു കോതിട്ടുകെട്ടു

വേണ്ടാതെ കണ്ടുപുത്തൻ സവികളിലിളകി

രൈതഴമ്പാക്കിടൊല്ലൊ

57

ആലോചിച്ചിട്ടുവേണം പരന്നൊടിയുവാൻ

വൈരമായി നൂറുപോയെ-

ന്നാലോന്നിന്നോമ്മനിന്നിടണമരിവരന-

മ്മട്ടുനീകാട്ടിടേണം

മാലോകകൊക്കെയോ ഇന്നതിനു ചെയ്തികൊടു-

ക്കേണമല്ലം ചിലകെ-

ചേലോടോതിക്കൊടാവു, പലരുടെ മതവും

കേൾക്കുതൻറെ താതുക്കു

58

നീവിത്തപിന്നവസ്ഥകുചിതലുണമുടു-

പ്പിട്ടിടേണം വെടിപ്പായ്

കൈവിട്ടു തൃന്തമോടിക്കുതുമിതുമണിയാ-

യ്ക്കൊന്നമെന്തെന്നു വെച്ചാൽ

ഭൂവിങ്കൽ തന്നുടുപ്പാലവരുടെ വിപകാ-

ണപ്പെട്ടും മിക്കവാറും

ശ്രീവിഷ്ണുപ്രാൻസുകാത്തമരിതിലുമലം

ഭൃഷ്ടിവെച്ചോർകളെല്ലൊ

59

കടവാങ്ങിപ്പോയിടരുതുകൊടുത്തിടരുതൊരാൾ-

ക്കടൻറെകിപ്പോയാലതുമുതലുമസ്സേമിതനെയും

കെടുത്തിക്കാണന്നുപലപൊഴുതിലും വാങ്ങിടുകിലൊ

ഭ്രമം പാകുന്നോക്കിച്ചിലവിടലതിൻമുട്ടുകളയും

60

ഏല്ലാത്തിലും പുറമെയൊന്നിതു നീനിനക്കു

നല്ലൊരു സത്യപരനാകണമെന്നുമെന്നാൽ

അല്ലിന്റെറപിന്മുഖകലെന്നതുപോലെചൊല്ലാ.

മില്ലിഷൽനീചതിയനാജ്ജരികില്ലൊരാൾക്കും 61

എന്നാൽ പോയി വര. ഇതെല്ലാം എന്റെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ട തന്റെ മനസ്സിൽ പതിഞ്ഞു കിടക്കട്ടേ.

പെർ— ഞാൻ ഭക്തിപൂർവ്വമായി യാത്ര പറയുന്നു.

പൊ— സമയം തന്നെ ക്ഷണിക്കുന്നു. തന്റെ ഭൃത്യന്മാരും കാത്തു നില്ക്കുന്നു ചെല്ല.

പെർ— ഛേദിച്ചെ ഞാൻ പോയി വരട്ടെ. ഞാൻ പറഞ്ഞതു നല്ലവണ്ണം ഓർമ്മ വെച്ചുകൊള്ളൂ.

ഛേദി— ഞാനത എന്റെ മനസ്സിൽവെച്ചു പൂട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ താക്കോൽ നിങ്ങൾ തന്നെ സൂക്ഷിക്കണം.

പെർ— എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. (പോയി)

പൊ— എന്താ ഛേദിച്ചിയെ! ആയാൾ നിന്നോട പറഞ്ഞത?

ഛേദി— സ്വാമി! അവിടെക്കു സമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ—ദാമംലേറെ പ്രഭുവിനെപ്പറ്റി ചിലതാണ്.

പൊ— അതോർമ്മപ്പെടുത്തിയത നന്നായി. ഇന്ത്യയിൽവെച്ചു പലപ്പോഴും അദ്ദേഹം നിനക്കു സ്വകാര്യം സംസാരിച്ചാ നവസരം തരാറുണ്ടെന്നും നീ അദ്ദേഹത്തോടു വെളിവാലും ധാരാളമായും സംസാരിക്കാറുണ്ടെന്നും ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എനിക്കു കരുതലിനുവേണ്ടി എന്നോടു പറഞ്ഞ വിധം അതങ്ങിനെ തന്നെയാണെങ്കിൽ എന്റെ മകളാണെന്നുള്ള നിലക്കും നിന്റെ മാനത്തിനുംയോജിക്കുന്നവണ്ണം നീ വ്യക്തമായി നിന്നെ അറിയുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണ്ടതാണ്. നിങ്ങൾ തമ്മിലെന്താണുള്ളത? എന്നോട പറയാതെ പറയ!

ഛേദി— സ്വാമി! ഇന്ത്യയിൽവെച്ചു അവിടുത്തെനോടു പ്രേമസൂചകങ്ങളായ പലേ എണ്ണങ്ങളും കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പൊ— പ്രേമമോ ഹൂ! ഈ വക അപകടവിഷയങ്ങളിൽ പരിചയമില്ലാത്ത പ്രായം ചൊല്ലാത്ത പെണ്ണിനെപ്പോലെ നീ സംസാരിക്കുന്നുവെല്ലോ. നീ പറയുംപ്രകാരം ആ കാണിച്ചതിൽ നിനക്കു വിശ്വാസമുണ്ടോ?

ഓമി— ഞാനെന്നതാ വിചാരിക്കേണ്ടതെന്നിനിക്കു നിശ്ചയ
വില, സ്വാമി!

പൊ— ഞാൻ പടിച്ചിട്ടു തരാം. നിന്റൊരു കൊച്ചുകുട്ടിയായ
ഞാനും, നിനക്കു വിലയില്ലാത്ത ആ കാട്ടിത്തന്നാവയെ
വിലയുള്ളതായി കരുതിപ്പോയിയെന്നും വിചാരിക്കണം.
നിന്നെ കുറച്ചുകൂടി പ്രിയമുള്ളതായിട്ടു നീ വെക്ക! അല്ലെ
ങ്കിൽ നീ എന്നെ മുട്ടാളനാക്കി തീർക്കാ.

ഓമി— സ്വാമി! അവിടുന്ന് വലിയ നിലയിലുള്ള പ്രേമം നി
മിത്തം പല കുറിയും അപേക്ഷിച്ചു തിരക്കിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ഓ! വലിയ നില എന്ന പറഞ്ഞോ? അസംബന്ധം,
അസംബന്ധം.

ഓമി— അവിടുത്തെ സംസാരത്തിൽ എല്ലാജ്യോഴും ലോകത്തി
ലുള്ള സകല മാതിരി ശബ്ദങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ഓ, ഓ! കാട്ടുകോഴികളെ പിടിച്ചാനുള്ള വലക
ൾ തന്നെ.

കാമച്ചോരത്തിളപ്പിൽതുരുതുരെയെന്നാ-
ത്താവുനാവാനുസത്യം
സാമാന്യത്തിൽപ്പുറംനൽകിടുമിതിഹനമു-
ക്കേററവുകണ്ടശീലം
പാരാതെൻപൈതലൈ! മൂടില്ലമധികവെളി-
ച്ചതൊടുംകത്തുമെന്നാ-
ലീരണ്ടുംകെട്ടുകൊണ്ടാണയന്ദവതിതുതി-
യെന്നുനിയ്യോത്തിടൊല്ലെ

62

എന്റെ മകളെ! ഇന്നുമുതൽക്കു നീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടു
ക്കൽ ചെല്ലുന്ന റം പതിവു യുവതികളുടെ നിലകുന്നുസ
രിച്ചു കുറച്ചു കുറക്ക! സംഭാഷണത്തിന്നു വിളിക്കുമ്പോ
ളൊക്കെയും ചെല്ലാതെ അതിനൊന്നു വില കൂട്ട! ധാമലേ
ററ പ്രഭുവിന്നു ചെറുപ്പമാകുകൊണ്ടു അത്രമാത്രമെ അദ്ദേ
ഹത്തിനെ വിശ്വസിക്കാവൂ. നിന്നെക്കാൾ അദ്ദേഹത്തി
ന്നു സ്വാതന്ത്ര്യമേറും. ചുരുക്കി പറയുന്നതായാൽ, ഓമി
ലിയെ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്യങ്ങളൊന്നും നി വിശ്വസിക്ക
രുത. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഇക്കണ്ടവായ്യാഴികൊല്ലൊരുകളാണിവയു-
 ട്ടുന്നതിന്റെനിരമ-
 ല്യാക്കൊണ്ടുളയിനിച്ചവൈതികേനിയിവ-
 യൊക്കുംകരാറവടിവിൽ
 നില്ക്കുന്നനിൽപ്പുചതിവെക്കുംഫലിപ്പതിനു
 കണ്ണൊണ്ടതാണുകളവാ.
 യൊക്കുന്നപേക്ഷകളുപേക്ഷിച്ചിടുംകപട
 ഭിക്ഷുകളാണിവയെടൊ

63

ഇന്നുമുൽക്ക മാംബലാറ പ്രഭുവിനോടു സംസാരിച്ചു നിന്റെ
 സ്വസ്ഥമായ സമയത്തിന്റെ ഒരു നിമിഷംപോലും മീ
 ത്തപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കില്ല എന്നാണ ഞെ പ
 റഞ്ഞതിന്റെ എല്ലാംകൂടി സാരം. ഞാൻ പ്രത്യേകം പര
 യുന്നു. മനസ്സിരുത്തിക്കൊള്ള! പോരു! പോവുക!
 മമീ— പറഞ്ഞതുപോലെ ഞാൻ കേൾക്കും സ്വാമി.

(രണ്ടാളും പോയി).

രംഗം-4.

(മണ്ഡപം)

(മാംബലാറ, മോറൈച്ചോ, മാർസലസ്സ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).
 മാം— റല്ലാത്ത കാരറടിക്കുന്നു. നല്ല തണുപ്പും.
 മൊ— വിണ്ടു പൊളിയുന്ന കാരറാണ.
 മാം— എത്ര മണിയായി ഇപ്പോൾ?
 മൊ— പന്ത്രണ്ടടിച്ചിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.
 മാർ— അല്ല, അതടിച്ചു.
 മൊ— ഉപ്പോ? ഞാൻ കേട്ടില്ല താനും; എന്നാൽ പ്രേതം ന
 ട്ടുന്ന സമയം അടുത്തു തുടങ്ങി. (വാദ്യഘോഷം, ഒരു വെ
 ടി ഉള്ളിൽനിന്ന) ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്താ തിരുമനസ്സേ?
 മാം— രാജാവിപ്പോളുറങ്ങാതധികമധുരദോ-
 മേഷശക്തിഷമൊന്തീ
 ദ്വജാതോന്മാദമാത്മസ്തുതിയൊടുതലകാ-
 ണ്ണിട്ടുചാഞ്ചാടിടുന്നു

ഉടുന്നതിന്റെ നിരമല്ല—കാണുന്ന മാതിരിയല്ല

അദ്ദേഹം പാനപാത്രം പലശപഥമൊടോ.

രോന്നതീകുന്നനേര-

ത്തിദ്ദേശത്തിൽ പകൾത്തുന്നിതുവിതതമതി

വാദ്യഘോഷങ്ങളാലെ

64

ഹൊ— ഇത നടപ്പാണ്?

ഹാം— ഓഹോ, അതെ. ഞാൻ റം നാട്ടുകാരനാണെങ്കിലും ജനം മുതൽക്കെ റം സമ്പ്രദായം നിശ്ചയമുള്ളവനാണെങ്കിലും എനിക്കു തോന്നുന്നത റം നടപ്പിനെ മാനിക്കുന്നത, അനുഷ്ഠാനത്തേക്കാൾ ലംഘനം കൊണ്ടാകുന്നു എന്നാണ്. ഇവിടെ എല്ലാ ദിക്കിലും മദ്യകുടിച്ചു തല പൊക്കാതെ കളിക്കുന്ന റം സമ്പ്രദായം മരണാടുകാരുടെ ശകാരത്തിനും നിന്ദക്കും നമ്മെ പാത്രമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അവർ നമ്മെ കള്ളുകുടിയന്മാരെന്ന് വിളിക്കുകയും ചീത്തവാക്കുകളാൽ നമ്മുടെ വലിച്ചുത്തിന്നു ഹാവി വരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല നോം എത്ര തന്നെ യോഗ്യതയോടുകൂടി എന്തു ശൂരപ്രവൃത്തിയെങ്കിലും ചെയ്യാലും അതിന്റെ സത്തിനെ റം അപവാദം നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ജന്മത്താൽതന്റെതെറ്റൊന്നിയെവരുവതു;മാ-

ലോചനക്കോട്ടുപെട്ടു

നമ്മട്ടായി, ത്രിദോഷപ്രകൃതി, നിലയിൽനി-

പ്ലാതെചേർന്നതൊന്നും;

മേന്മേൽമാലോകർമാനിപ്പൊരുമഹിമകല-

ന്നീടുമാത്മസ്വഭാവ-

ത്തിന്മേൽക്കേടേകിട്ടും ള്ളിയയുമിതിജന-

ങ്ങൾക്കുമ്മുന്നുണ്ടുദോഷം

65

പ്രകൃതിവകയു, മംഗേദോഷകോപോത്ഥവും, താൻ

വികൃതിയിലുളവാക്കിടുന്നതും, മൂന്നുദോഷം

അഖിലഗുണമിണങ്ങുന്നോർക്കുമേന്മുനഭാവം

നിഖിലരുടെയഭിപ്രായത്തിലും ചേർക്കുമെല്ലൊ

66

പെരുതായ്കലവിധമനവധി

വിരതിവരാതൊത്തുണഗണത്തേയും

കരുദോഷബിന്ദുമാത്രം
വെരതെവഷളാകുവാൻപോരും

67

(പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഹൊ— റേ! തിരുമനസ്സേ! നോക്ക! ഇതാ വരുന്നു.

ഹോം— ദേവകളും പുരോഹിതന്മാരും നമ്മെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

അങ്ങുനൂത്തമദൈവമായിട്ടകിലും

പൊട്ടുപ്പിശാമാകിലും

വിങ്ങുംസപ്തസ്തുചവായുവോനരകഭ-

ഷ്ടാരോവഹിളീടിലും

അങ്ങാശിച്ചതുപിത്തയായിട്ടകിലും

സലമ്മായാലുമി

ന്നങ്ങാക്ഷേപകരാകൃതികണകയാൽ,

മിണ്ടുംഭവാനോടുഞാൻ

68

ഞാൻ അങ്ങേ: മാംചെററരാജാവ, അച്ഛൻ, ഡന്മാക്കിലെ
രാജ്യായിപതി എണന്നാക വിളിക്കും. ഹേ! എന്നോടു സമാ
ധാനം പറയ! ഞാനീ അറിവില്ലായ്മയിൽ കിടന്നു പൊളി
യാതിരിക്കട്ടെ.

മൃത്യുശേഷമതിശുദ്ധസംസ്ഥിതിയിലസ്ഥി

ധാത്രിയിലടിസ്ഥലം

ചേർത്തമുട്ടപടമൊത്തൊടുത്തിഹപുറത്തു

വന്നതുകിമത്മമൊ

തത്രങ്ങളുരികത്തുനിന്നുടലെടുത്തു

വെച്ചുപടത്തവെൺ

കർത്തളംതവഗതത്തിനായ്കുകർവിളർന്ന

തെന്തുപറകത്തരം

69

ഏന്താണത്മമിതിന്നുചത്തശവമ-

ങ്ങാപാദമൃഡംപട-

ക്കേന്തുംശത്രുവുമായിമങ്ങിയനിലാ-

വത്തിങ്ങുരണ്ടാമതും

ഹന്തകൂരതരാവിനേകിയിഹലോകാ-

ത്ഥാവിനെത്താതൊരാ

ചിന്തകൊത്തഭയത്തിൽഞങ്ങളെവിറ.

പ്പിച്ചെന്തിനായ്കുന്നുവീ
ഞങ്ങളെന്താ ചെയ്യേണ്ടത?

(പ്രേതം ഫാംലെററിനെ മാടി വിളിക്കുന്നു)

ഫൊ— ഇവിടുത്തോട് മാത്രം ചിലത പറയാനിഷ്ടപ്പെടുന്ന മാ
തിരിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ചെല്ലാനിവിടുത്തെ ഇ
താ മാടി വിളിക്കുന്നു.

മാർ— നോക്ക! കുറച്ച ദൂരത്തേക്കു അതത്ര മയ്യാദയായി മാ
ടി വിളിക്കുന്നു. എന്നാലതിന്റെ കൂടെപ്പോകരുതെ.

ഫൊ— അരുതെ; ഒരിക്കലും അരുതെ.

ഫാ— അവിടുന്ന സംസാരിക്കില്ല; അപ്പോൾ ഞാനവിടുത്തെ
പ്പിന്നാലെ പൊവുകയും ചെയ്യും.

ഫൊ— തിരുമനസ്സേ! ചെയ്യരുതെ.

ഫാ— എന്താ പേടിക്കാൻ? എന്റെ ജീവൻ എനിക്കൊരു തു
ശിയോളംകൂടി വിലയില്ല. പിന്നെ എന്റെ ആത്മാവവിടു
ത്തെപ്പോലെ തന്നെ നശപരമല്ലാത്തതകൊണ്ടു അവിടുന്ന
നോട്ട കൂട്ടിയാലെന്തു കൂടും. അവിടുന്ന പിന്നെയും എ
ന്നെ മാടി വിളിക്കുന്നു. ഞാൻ പിന്നാലെ ചെല്ലും.

ഫൊ— അല്ലെരാജകുമാർ! വാരിയിലൊഴു.

കുത്തികലോതാൻവിളി-

ച്ചല്ലെങ്കിൽകടുക്കത്തനെക്കടലടി

പ്പാറപ്പറത്തികലോ

മെല്ലെക്കൊണ്ടുനിറത്തിനിൽതിരുകരൾ-

കാലോചനാബുദ്ധിയ-

ങ്ങില്ലെന്നാപടി, ഭാഷമാറിയവിടെ

ഭാനാക്കിവിട്ടെങ്കിലോ

അതു വിചാരിക്ക.

ഇദിക്കാഴിയിലാഴമുള്ളൊരുതലം

നോക്കുമ്പൊഴുംവീണ്ടുമി-

ങ്ങുദ്ദേഹകണ്കടുതംമോടടുത്തിര-

ക്കുന്നൊച്ചുകേൾക്കുമ്പൊഴും

അത്രക്കുള്ളാരുമേതുവേണ്ടയിതല-
 ചോറിനനുബുദ്ധിക്കയം
 വർഷംപടിമാനഷകൊരുമനോ-
 രാജ്യങ്ങളുണ്ടാക്കിട്ടം

72

മാം— പിന്നെയും അവിടുന്ന് മാടി വിളിക്കുന്നു. നടക്കു ഞാൻകൂടെ വരാം.

മാർ— സ്വാമി! ഇവിടുന്ന് പോവാൻ പാടില്ല.

മാം— കയ്യടുക്കൂ.

മാം— പറഞ്ഞതു കേൾക്കൂ. ഇവിടുന്ന് പോയിക്കൂടാ.

മാം— എന്റെ വിധി വിളിച്ചു നിലവിളിക്കയും, ഞാൻ ശരിരത്തിലുള്ള തുച്ഛങ്ങളായ ഓരോ രക്ഷസീരകൾക്കു “നിമിയാ”യിലുള്ള സിംഹത്തിന്റെ ദശകളുടെ കടുപ്പത്തെ ഉണ്ടാക്കി തീർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. (പ്രേതം മാടി വിളിക്കുന്നു). ഇപ്പോഴും എന്റെ വിളിക്കുന്നു. പിടുത്തം വിട്ടവിൻ (അവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു ഉൾഭിട്ട) ഞാൻപറന്നാണ എന്നെ തടസ്സം ചെയ്യുന്നവനെ ഞാൻ ഒരു പ്രേതമാക്കും. അങ്ങോട്ടു നീങ്ങി നില്ക്കൂ. നടക്കൂ. ഞാൻ കൂടെപ്പോരുന്നണ്ട. (പ്രേതവും മാംബരനും പോയി).

മാം— അവിടെക്കു മനോരാജ്യംകൊണ്ടു ബുദ്ധിമേറ്റു നന്നെ വലിച്ചു വരുന്നു.

മാർ— നമുക്കുംകൂടെ പോവുക. ഇങ്ങിനെ അവിടുന്ന് പറയുന്നത അനുസരിക്കുന്നതു തരമല്ല.

മാം— നമുക്കുംകൂടെ പോവുക. ഇതെങ്ങിനെ കലാശിക്കും?

മാർ— ഡന്മാർകൊണ്ടു തന്നെ ചില തകരാറുകളൊക്കെ വന്നിട്ടുണ്ടു

മാം— ദൈവം എല്ലാം നേരെയാക്കി തീർക്കട്ടെ.

മാർ— അല്ല. അങ്ങിനെ വെച്ചാൽ പോരാ. നമുക്കു തന്നെ വല്ലതും ചെയ്യണം. (എല്ലാവരും പോയി)

രംഗം-5

(മണ്ഡപത്തിന്റെ കുറച്ചുങ്ങളാൽ).

(പ്രേതവും മാംബരനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— എവിടെക്കൊന്നെന്നെ ഇവിടുന്നു കൊണ്ടുപോകുന്നത്? പറയൂ. എനി അധികം ഞാൻ വരില്ല.

പ്രേതം— എന്നെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കൂ.

മാം— അങ്ങിനെ തന്നെ.

പ്രേതം— എന്റെ സമയം വരാറായി. അതു വന്നാൽ ഞാൻ ഗന്ധകമയമായും കഠിനവേദന ഉണ്ടാകുന്നതായും ഉള്ള ജ്വാലകുടീനനാവണം.

മാം— പാവപ്പെട്ട പ്രേതമെ! കഷ്ടം.

പ്രേതം— എന്നെപ്പറ്റി വ്യസനിക്കരുത. എന്നാൽ ഞാൻ വെളിവാക്കുന്നതിനെ പ്രത്യേകം മനസ്സിരുത്തി കേൾക്കൂ.

മാം— പറയൂ! ഞാൻ കേൾപ്പാൻ തെയ്യറായിരിക്കുന്നു.

പ്രേതം— അതുപോലെ തന്നെ താൻ കേട്ടാൽ പ്രതിക്രിയ ചെയ്യാനും.

മാം— എന്ത!

പ്രേതം— നിൻതാതപ്രേതമീഞാൻ മനുജദശയിൽ മുൻ

ചെയ്യാമുപ്പാവമാലാ

സന്താനംവെന്തുതീരുംവരണിശകുലി-

ങ്ങൊട്ടുലാതീടുവാനും

ചിന്തംതിയ്യികൾനിന്നങ്ങിനെപകൽമുഴുവൻ

നോറുകൊണ്ടിടുവാനും

മറഞ്ഞുപോയൊരൊരുവിധിവിധിക-

ല്ലിച്ചകർമ്മാനുരൂപം

73

എന്നെബുദ്ധിച്ചകാരാഗ്രഹകഥപറയാ-

മായിരുന്നെങ്കിലല്ലം

ചൊന്നാലുള്ളൊന്നടുത്തുതവയുവനിപയാ-

ചോരയോടാതുറക്കും

മിന്നംനക്ഷത്രമടുത്തിടുമഥമിഴിയും

കെട്ടഴിഞ്ഞൊരരോമം

ചിന്നംവേടിച്ചമുള്ളൻവടിവിലതുവിധം

ചൊല്ലുവാനുണ്ടസംഖ്യം

74

എന്നാൽ പരലോകത്തിലെ ശ്രദ്ധകഥകൾ ചർമ്മങ്ങളായ ചെവികൾക്കു അറിവു കൊടുത്തുളളോ. കേൾക്കേ! മാംവെ

റെറ കേൾക്കൂ! തന്റെ ഇഷ്ടുള്ള അക്രമനെത്താനെപ്പോഴെങ്കിലും സ്നേഹിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ.

മാം— ദൈവമെ!

പ്രേതം— വളരെ നിന്ദ്രപ്രകൃതിവിരുദ്ധമായും ആയാളെക്കൊന്നതിനു പ്രതിക്രിയ ചെയ്യും.

മാം— കൊല്ലുകയോ?

പ്രേതം— വളരെ നികൃഷ്ടമായ ഒന്നാന്തരം കല, എന്നാലതു ചിത്തയായും അത്ഭുതമായും പ്രകൃതി വിരുദ്ധമായും—

മാം— സൂക്ഷ്മലോചനയുടെയോ, അനുരാഗവിഷയമായ വിചാരത്തിന്റെയോ, ചിറകുകളുടെ വേഗത്തിൽ ഇതിനു പ്രതിക്രിയ ചെയ്യാൻവേണ്ടി കുതിച്ചു പായാൻ ഇതറിയുവാനിനിക്കു വൈകിയിരിക്കുന്നു.

പ്രേതം— താനതിനുമതി. റം കായ്ത്തിൽ ഇളകുന്നില്ലെങ്കിൽ താൻ വൈതരണീനമിതീരത്തു ബഹു സുഖമായി പൂച്ചു വളരുന്ന കളുപുല്ലുകളെക്കാൾ അധികം മന്തനാണു. എന്നാൽ മാംബലററ! കേൾക്കൂ! ഞാനെന്റെ ഉദ്യാനത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പോൾ ഒരു പാമ്പെന്നെ കടിച്ചു എന്നാണു പുറത്തേക്കു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു. ഡന്മാർക്കില്ലാത്ത എല്ലാ ചെയ്തികളെയും എന്റെ മരണത്തിനു കളവായ കാരണം പറഞ്ഞു വല്ലാതെ വഷളാക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ തന്റെ അക്രമനെ കടിച്ചു പാന്മാണിപ്പോൾ കിരീടം ധരിക്കുന്നതെന്നു ശോക്യനും ചെറുപ്പക്കാരനുമായ താനറിയണം.

മാം— ദിവ്യചക്ഷുസ്സുള്ള എന്റെ ആത്മാവെ! എന്റെ എളയച്ഛനോ?

പ്രേതം—അതെ; കള്ളൻവല്ലാത്തതന്മാരവിടപറ്റുവാ.

ജിട്ടുദാനങ്ങൾകൊണ്ടി-

യുള്ളാടുർവൃത്തമാകുമലിയഫലിതമെ!

ദാനമെ!നിങ്ങുന്മാ-

കൊള്ളാംചാരിത്രമുള്ളോളിവളിതിവെളിവിൽ

കാട്ടുമെൻദേവിയെത്ത-

നുള്ളോലാഭാസകാമത്തൊഴിലിനതുണയാ-

മ്മട്ടവൻപാട്ടിലാക്കി

75

മേ! മാംബലറെ! ഇതെത്ര ഭക്തിയില്ലാത്ത പ്രവൃത്തിയാ
യിച്ചോയി!

കല്യാണകാലമതിലന്നുകൊടുത്തസത്യ-
മെല്ലാംപുലർത്തിയൊരതിപ്രിയനെനെചിട്ടും
എല്ലാറ്റിലുംപ്രകൃതിയാൽമമകീഴിൽനില്ക്കും
വല്ലാത്തൊരാപലനിണങ്ങിയതെന്തുകഷ്ടം

76

ന്യായംവിട്ടൊരുകാമഗോഷ്ടികളിലു-

ള്ളത്യാഗ്രഹംദൈവത-

പ്രായംവേഷമെടുത്തിരുകിലുമന-

ങ്ങീടാദൃശംസുരഗുണം

മായംവിട്ടതുപോലെകാമമഴക-

ളാദേവനോടൊത്തിരി-

ച്ചായാലുംസുരതല്ലനിർവൃതിവെര-

ത്തിമൂട്ടെട്ടുംകുപ്പയിൽ

77

നില്ക്കട്ടെ! പ്രഭാതവായുവാസിക്കുന്നു. എന്നു തോന്നുന്നു. ഞാൻ ചുരുക്കിപ്പറയാം. എന്റെ പതിവിൻപ്രകാരം ഉച്ചകൂട്ടാനത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പോൾ ഞാൻ കരുതാത്ത സമയത്തു തന്റെ എളയപ്പൻ സ്വകാശ്ചുമായി. ഒരു കുപ്പിയിൽ അതി വിഷമയമായി കഷ്ടത്തിന്റെ മാതിരി ഗ്രന്ഥി കളുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു ദാവകത്തോടു കൂടി, കടന്നു വന്ന അതു എന്റെ ചെവിട്ടിൽ പാൻ. രസത്തിന്റെ മാതിരിശരീരത്തിൽ സകല ദ്വാരങ്ങളിൽ കൂടിയും പോകുവാൻ തക്കവണ്ണം മനഷ്യന്റെ രക്തത്തിനോട അത്ര വിരോധം അതിനു ഇതിനാൽ വളരെ വേഗത്തോടും ശക്തിയോടും കൂടി വ്യാപിച്ചു പാലിൽ പൂർത്തിയായെങ്കിലും ചേർന്നുമാതിരി നേരിയതും ശുദ്ധമായതുമായ രക്തത്തെ തെരുവോലെയൊക്കും. അത എന്തേത അങ്ങിനെ ആക്കി. ഉടനെ എന്റെ മാർദ്ദവമുള്ള ശരീരം മുഴുവൻ കഷ്ടത്തിന്റെ മാതിരിയായി. മീത്തയായും വെറുപ്പുള്ളതുമായ ഒരാവരണമായി ചൊരിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഒരു സോദരന്റെ കൈ

കൊണ്ടു വന്നു കിരീടവും രാജ്ഞിയും ക്ഷണത്തിവിനി
 കൂ ഇല്ലാതെയായി. എന്നു മാത്രമല്ല എന്റെ പാപം തി
 കഞ്ഞ കാലത്തുകൂടി ഗതികളുള്ള മാഗ്ഗുണ്ടാ ചെയ്യാതെയും മൂ
 വിൽകൂട്ടി കരുതാൻ അവസരം തരാതെയും, അവസാനകാ
 ലത്തു കൊടുക്കുന്നതുപോലെ പരിശുദ്ധമായ തൈലം ഏ
 ല്ലിക്കാതെയും എന്നൊക്കാനും. ഇതൊന്നും നോക്കാതെ
 കാറങ്ങാളല്ലാം എന്റെ തലക്കു വെച്ചു എന്നു എന്റെ
 വഴിയെച്ചു.

മാം— കുറിയം, ഭയങ്കരം, വളരെ ഭയങ്കരം.

പ്രേതം— ചന്ദ്രമാതലത്വാനനാലമരരുതിമ-

നി വല്ലെങ്കിലുമുടൻ

ഡന്മാർപ്പിശതല്ലെവിടരതിപുപ-

യാട്ടെന്തുള്ളവയുടെ

വാസംനില്ക്കട്ടേയുള്ളുപരമാരുചി-

യാക്കൊല്ലമവിഷയം

ക്ലേശംമിന്നിച്ചിടോന്മാരുന്നിദ്രശമവ-

ഉള്ളദൈവത്തിനുവിട്ടു

78

ഘോരമായിട്ടുവടക്കുള്ളിൽച്ചേരുന്നമുള്ളനിത്യവും

എന്റെ മനസ്സിൽ തിന്നിന്നൊവിച്ചുകൊള്ളുമെ

79

വേഗം പോയ്ക്കാള്ള! തന്നിക്കു നല്ലത വരട്ടെ!

മിന്നാമിനുങ്ങിസൂചിപ്പിക്കുന്നുസൂര്യോദയാഗമം

മന്ദപ്രയോജനമിതിൻവഹനമങ്ങിത്തുടങ്ങിതെ

80

അങ്ങിനെയാവട്ടെ! അങ്ങിനെയാവട്ടെ! മാംബലററ! എ
 ന്നൊ ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കണം. (പ്രേതംപോയി)

മാം— ഹെ സകല ദൈവങ്ങളേ! അല്ല ഭൂമി! എനിയെന്നാ
 ന നരകത്തിനേയുംകൂടി ഞാൻ കൂട്ടട്ടെ. ചെല്ലേ! തുച്ഛം, തുച്ഛം,
 എന്റെ മനസ്സേ! ധൈര്യത്തോടുകൂടിയിരിക്ക. എന്റെ മാം
 സപേശികളേ! ഉടനെ നിങ്ങൾ വൃദ്ധന്മാരാകരുതെ എന്നു
 ദ്രവ്യതയോടെ താങ്ങി നിൽക്കുവാൻ. ഇവിടുത്തെ ഓർമ്മയു
 ങ്ങായിരിക്കേണമെന്നോ? പാപപ്പെട്ട പ്രേതമെ! മിന്നാ
 കലമായ എന്റെ റോ തലയിൽ ഓർമ്മക്കുള്ള ശക്തി നി
 സ്കന്ന കാലം മുഴുവൻ ഞാനങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നുണ്ട. ഇവി

ടുത്തെ കാമയുണ്ടായിരിക്കണമെന്നോ? ഓ. അങ്ങിനെ തന്നെ.

എന്നുൾപ്പട്ടത്തിനുള്ളൊച്ചിലഭമാികലയും
തുച്ഛകായ്ങ്ങളേയും
പിന്നെത്രനേമാവദേശങ്ങളെയുമഴകെഴും
മറ്റത്രപങ്ങളേയും

എന്നല്ലാപണ്ടുണ്ടാപ്രതിമകളുടെയാ-
ട്ട്കായയുമാമച്ചമരറെറാ
ന്നെന്യെനന്നാജ്ഞലേല്പ്ൻതെളിവൊടിമതല-
ച്ചോരിൽഞാൻസത്യമാണെ

81

ആയൊ മറ്റൊടുവെ! ആയൊ കള്ള! കള്ള! കാട്ടുകള്ളൻ ചി
റിക്കുന്നു! എന്റെ പുസ്തകം, എന്റെ പുസ്തകം, ഒരത്മതന
പുഞ്ചിരിയിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ കഠിനം കാട്ടാൻ കഴിയും. എ
ല്ലാം എഴുതി വെക്കേണ്ടതാണ്. മറ്റൊരും ഇല്ലെങ്കിലും ഡ
ന്മാർക്കിൽ അങ്ങിനെ ആണ നിശ്ചയം. (എഴുതുന്നു) ആ ഇ
ളയച്ഛൻ അവിടെ നില്ക്കട്ടേ! എന്നോടു പറഞ്ഞതു നോക്ക
ട്ടേ! അങ്ങിനെയാട്ടേ! അങ്ങിനെയാട്ടേ! എന്നെ കാമയുണ്ടാ
യിരിക്കണം എന്നാണ്. ഞാൻ അതു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരി
ക്കുന്നു.

- മൊ— (ഉള്ളിൽ) തിരുമനസ്സേ! തിരുമനസ്സേ!
- മാർ— (ഉള്ളിൽ) ഹാംലൊറ പ്രഭവൈ!
- മൊ— (ഉള്ളിൽ) അവിടുത്തെ ദൈവം രക്ഷിക്കട്ടെ.
- മാർ— (ഉള്ളിൽ) അങ്ങിനെയാവട്ടെ.
- മൊ— (ഉള്ളിൽ) ഓ ഹോ തിരുമനസ്സേ!
- ഹാം— ഹോ, ഹോ, ഹോ, വാ പക്ഷി! വാ! വാ!
- (ഹോറേഷ്യോ, മാർസലസ്സു ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)
- മൊ— യോഗ്യനായ തിരുമനസ്സേ! എന്താ ഇങ്ങിനെ?
- മാർ— സഹമീ! എന്താ വർത്തമാനം?
- ഹാം— റാലിയ അരുളതം.
- മൊ— ഇവിടുന്നുരുളിച്ചെയ്യാലും!
- ഹാം— പാടില്ല; നിങ്ങളതു പറത്താക്കും.
- മൊ— ദൈവമാണ തിരുമനസ്സേ! അതു ഞാൻ ചെയ്തില്ല.

മാർ— സാമീ! ഞാനുമില്ല.

മാം— എങ്ങിനെയാണതു നിങ്ങളോട പറയേണ്ടത്? മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു അതെപ്പോഴെങ്കിലും വിചാരിച്ചുവെന്ന് വെള്ളമോ! എന്നാൽ നിങ്ങൾ അത സ്വകാര്യമാക്കി വെക്കില്ലേ?

ഹൊ, മാർ— ദൈവമാണ സത്യം തിരുമനസ്സേ!

മാം— ഡന്മാർക്കിൽ മുഴുവൻ നോക്കിയാൽ ആനകളെന്തായിട്ടുല്ലാതെ ഒരു ദൃഷ്ടനേയും കാണില്ല.

ഹൊ— തിരുമനസ്സേ! ഇത ഞങ്ങളോട പറയുവാൻ ഒരു പ്രേതം ശവകുടീരത്തിന്നു വരികയും മറ്റൊരു വേണ്ടാ.

മാം— ശരി, ശരി, അതുകൊണ്ടു അധികമാനും പറയാതെ നമുക്കു കൈപിടിച്ചു പിരിയുക അതാണ നല്ലത. നിങ്ങൾ നിങ്ങൾക്കിഷ്ടവും കാര്യവുമുള്ള ദിക്കിലേക്കു പൊയ്ക്കൊൾവിൻ. എല്ലാമുണ്ടാവുമെല്ലൊ ഓരോ കാര്യങ്ങളും, ആഗ്രഹങ്ങളും മറ്റും. എന്റെ പാട്ടിൽ ഞാനും പൊയ്ക്കൊള്ളാം. എത്ര മോശമായ നിലയായാലും വേണ്ടില്ല.

ഹൊ— ഇതൊക്കു നന്നിലും തൊടാതെ പറയുന്ന വാക്കുകളല്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— നിങ്ങൾക്കു അവ അസന്തോഷത്തെത്തന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു. ഉറപ്പ്! സത്യമായിട്ടും വളരെ.

ഹൊ— മുഷിച്ചുവെന്നുമില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— ദൈവമാണ്! ഉഷ്ണ, വളരെ മുഷിച്ചിലുണ്ടു താനും ഹൊ റേഷ്യോ! ഇവിടെ ഞാൻ കണ്ടതിനെപ്പറ്റി—അതൊരു സത്യമായ പ്രേതമാണെന്നു പറയട്ടെ. ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ളതിനെ അറിയാനുള്ള തന്റെ മോഹം കഴിയുന്നേടത്തോളം ഒതുക്കൂ! എന്നാൽ പിന്നെ എന്റെ സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങൾ സ്നേഹിതന്മാരും, വിദ്വാന്മാരും, യോഗാക്കുളുമാണെല്ലൊ. ഞാനെന്നപേക്ഷിക്കട്ടേ.

ഹൊ— അതെന്താ? തിരുമനസ്സേ! ഞങ്ങൾ ചെയ്യാമെല്ലൊ.

മാം— ഇന്നു രാത്രി കണ്ടതിനെ നിങ്ങളൊരിക്കലും പുറത്തു പറയരുത.

ഹൊ, മാർ— ഞങ്ങളതു ചെയ്യില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— അതുപോരാ; എന്നാൽ സത്യം ചെയ്യിൻ.

മൊ— സത്യമാണ. ഞാൻ പറയില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാർ— സത്യമാണ ഞാനുമില്ല; സ്വാമി!

മാം— എന്റെ വാക്യം പിടിച്ചു

മാർ— ഞങ്ങൾ സത്യം ചെയ്തുവെല്ലൊ.

മാം— എന്റെ വാക്യം പിടിച്ചു വിധിപ്രകാരം സത്യം ചെയ്യിൻ.

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ.

മാം— അ! മാ! മാ! അങ്ങിനെ പറയുന്നുവോ? ഇവിടന്നവിടെയുണ്ടോ? ഇങ്ങോട്ടു വരു! ഇവിടന്നിടത്തുവെട്ടെ ഭൂമിയുടെ താഴെ കൊണ്ടുപോയി സത്യം സമ്മതിപ്പിക്കുക.

മൊ— സത്യവാചകം പറഞ്ഞാലും തിരുമനസ്സേ!

മാം— താനീക്കണ്ടതിനെ ഒരിക്കലും പറയില്ലെന്ന എന്റെ വാക്യം പിടിച്ചു സത്യം ചെയ്യ.

പ്രേതം— (അധോഭാഗം) സത്യം ചെയ്യ.

മാം— സത്യം വ്യാപിയോ? എന്നാൽ നമുക്കു സ്ഥലം മാറുക. ഹെ! ഇങ്ങോട്ടു വരുവിൻ! എന്റെ വാളിന്മേൽ നിങ്ങളുടെ കൈ രണ്ടാമതുംവെച്ചു നിങ്ങളുടേകേട്ടതിനെ ഒരിക്കലും പറയില്ലെന്നു വാക്യം പിടിച്ചു സത്യം ചെയ്യിൻ!

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ!

മാം— നല്ലവണ്ണം പറഞ്ഞുവോ? മൂത്തപെരിച്ചാഴി! നിനക്കു നിലത്തിരു ക്ഷണം തുരപ്പാൻ കഴിയുമോ? യോഗ്യനായ ചന്ദനൻ കൂട്ടരെ ഒരിക്കൽകൂടി സ്ഥലം മാറുക.

മൊ— അല്ലയോ രാപ്പകലെ! നോക്കൂ ഇതെന്തൊരു പുതുമ.

മാം— അപ്പോൾ പുതിയ ആളെ ആദരിക്കുന്ന മാതിരി ഇതിനെയും ആദരിക്ക! മൊറോഷ്യാ! തന്റെ തത്വഗ്രന്ഥപ്രകാരം കാണുന്നതിലധികം സംഗതികൾ ഞാനും ഭൂലോകത്തും പരലോകത്തും ഉണ്ടു. എങ്കിലും വരു! നിങ്ങൾ ബുദ്ധിമുട്ടുപോൾ ദൈവത്തിന്റെ കൃപ ഉണ്ടാവുമെന്നു വിചാരിക്കുംപ്രകാരം, എനിമേലാൽ ഞാനൊരു ഭ്രാന്തന്റെ നില നടപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു എന്റെ നടപടിയിൽ എത്ര തന്നെ അസാധാരണതയും ഉണ്ടായാലും അപ്പു

പ്രോൾ ഇങ്ങിനെ കൈകെട്ടിപ്പിണമുകൊണ്ടോ, ഇങ്ങിനെ തല കലുകുകൊണ്ടോ, അതെ അതെ നമുക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടു എന്നോ, വേണമെന്നു വിചാരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ഇതൊക്കെ നമുക്കു വെളിച്ചെടുത്തുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു എന്നോ, നമുക്കു സംസാരിച്ചാനിഷ്ടമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ— എന്നോ, ഇത വെളിച്ചെടുത്തുവാൻ സമ്മതിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അതിന്നു കഴിയുന്നവരുണ്ടായിരുന്നു എന്നോ, ഓരോ ചവയാത്മവാചകങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടോ, എന്നു കണ്ടാൽ, നിങ്ങൾക്കെന്നെപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും അറിവുണ്ടെന്നു ഒരിക്കലും പറയില്ലെന്നു സത്യം ചെയ്യിൻ!

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ!

ഹാം— അസ്വസ്ഥനായ പ്രേതമേ! മിണ്ടാതിരിക്ക! മിണ്ടാതിരിക്ക!

ഹൊ, മാർ—(സത്യം ചെയ്യുന്നു)

ഹാം— അങ്ങോട്ടിനിക്കുവെരുകുന്നതുപോലെവെച്ചു യിങ്ങോട്ടുമാവതിനപേക്ഷയിവന്റെറയിഷ്ടം ഹാംലേഖനപോലെയാരുസാധുവിനാവതോളം

മാമ്മട്ടുകാട്ടുമിഹദൈവസഹായമെങ്കിൽ 32

നമുക്കു ഒന്നിച്ചു പോവുക. എല്ലായ്പ്പോഴും നിങ്ങളുടെ വിരൽ ചൂണ്ടത്തിരിക്കട്ടേ എന്നു ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. കാലം പിഴച്ചിരിക്കുന്നു. കരുത്തം കെട്ടു അസുഖം! ഇത നേരേ ആകാൻ ഞാൻ വന്നു തീർന്നുവെല്ലോ. അല്ലല്ല വര! നമുക്കു ഒന്നിച്ചു പോവുക. (എല്ലാവരും പോയി).

അങ്കം—2. രംഗം—1.

(ചൊല്ലോണിയസ്സിന്റെ വീട്ടിൽ ഒരു മുറി അകം)

(ചൊല്ലോണിയസ്സ്, റൈനാൾഡോ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചൊ— അയാൾക്കിട്ടുണ്ടാവും റെം എഴുത്തുകളും കൊണ്ടുകൊടുത്തേക്കു റൈനാൾഡോ!

റെം— അങ്ങിനെ തന്നെ സ്വാമി!

പൊ— നിശ്ചായാളെ ചെന്നു കാണുന്നതിനു മുമ്പായി ആ യാളുടെ നടപ്പിനെപ്പറ്റി അന്വേഷിക്കുന്നതായാൽ വളരെ ഉചിതമായിരിക്കും.

റെറെ— ഞാനതങ്ങിനെ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടു സപാമി.

പൊ— ശരി! വളരെ നല്ലതുതന്നെ. നോക്കൂ! ഒരു കായ്കും വേണം. ഒന്നാമതായിട്ടു, പാരിസ്സിൽ ഡന്മാർക്കു കാർ എങ്ങിനെയാ? എന്താ സമ്പ്രദായം? ആരെല്ലാമാണു? എന്താ ഉപജീവനത്തിനു വഴി? അവർക്കു എവിടേയാണു താമസം? ആരോടെല്ലാമാണു സഹവാസം? എന്തു ചിലവുണ്ടു? എന്തൊക്കെ എനിക്കു വേണ്ടി അന്വേഷിക്കണം.

അധികലമതുമിതുമായി
ട്ടവിടെച്ചോദിച്ചൊട്ടുകക്കുമെന്തെന്നെ
അവരറിയുമെന്നു കണ്ടാ-

ലവരോടാപ്രകൃതമൊന്നടുത്തറിയു 83

ആയാൾക്കുള്ള ക്ലുൻമിത്രലോകങ്ങളെന്നു-
ല്ലായാളായും മേവേഴുയുണ്ടല്ലമാത്രം
നിശ്ചയമായിട്ടൊട്ടകന്നിഷ്ടനാട്ടു-
ക്കയ്യാൽനില്ലേണം നീയരിക്കുന്നതില്ലെ

84

റെറെ— സപാമി! ഉച്ച. വളരെ നല്ലവണ്ണം.

പൊ— എന്നാൽ കുറച്ചായാളെയും പരിചയം അധികമുണ്ടെന്നു പറയരുത. എന്നാൽ ആയാളെപ്പറ്റിയുള്ള വർത്തമാനത്തിൽ, ആയാൾ വളരെ പോക്കിരിയും, അതുമിതുമൊക്കെ ചെല്ലാൻ വാസനയുള്ളവനാണെന്നാണകിൽ, ആയാളെപ്പറ്റി ദൃഷ്ട്യമായി നിനക്കു ബോധിച്ചത കെനീ പറഞ്ഞോ. ആയാൾക്കു മാനുഷാനി വരത്തക്കതായിട്ടുള്ളതൊന്നുമരുത. അതു മനസ്സിൽ അറിയണം; എന്നാൽ ഒരുത്തന്റെ ശാസനയിലല്ലാത്ത യുവാവിനുണ്ടാകാവുന്ന പോക്കിരിത്തം ധോരണി റും വക ദൃഷ്ട്യങ്ങളെപ്പറ്റിപ്പറയാം.

റെറെ— സപാമി! ചുട്ടുകളിയില്ലെ? അതുപോലെ

പാരിസ്സു = പ്രാൻസിൽ പ്രധാന പട്ടണം.

പൊ— അതേ! അല്ലെങ്കിൽ മദ്യപാനം, മല്ലട, ശവധം, കല
മ്പർച്ചട്ടിപ്പക അത്രക്കൊക്കെയുവാം.

റെ— സ്വാമി! അദ്ദേഹത്തിനതിൽ കുറച്ചു വരും.

പൊ— ഞെ: ഇല്ല, നിന്റെ ശകാരം ഭംഗിയിലാണെങ്കിൽ
തരക്കേടില്ല.

ചൊട്ടന്നവൻവിടനതെന്നൊതിങ്ങേ തുനി.

നച്ചില്ലണാൻജഗതിത

നിയ്യുംനടംപ്പായയുവാവിന്നെഴുംപ്രകൃതി-

യാലുള്ളദോഷ നിരയോ

മട്ടത്തമുള്ളകരംകത്തുന്നതോ.ബലികൾ.

കാട്ടുന്നപോക്കിരിതയോ

തട്ടുംപലപ്പം,മിവയാണെന്നതോന്നമൊരു-

നന്ദൂതരപരയു

85

റെ— എന്നാൽ, സ്വാമി!

പൊ— നിയ്യിതെത്തിയാചെയ്യുന്നതെന്നാ?

റെ— അതെ സ്വാമി! എനിക്കതറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെ
ന്നുണ്ട്.

പൊ— എന്റെ ഉദ്ദേശ്യമിതാണ്. ഇതു വെളിപ്പെടുത്തുന്നതായ വ
ഴിയെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ട്.

ഓരോന്നിൽപ്പെട്ടു നമു വിചയാട്ടുവിടുകേ.

ദോഷംപദാർത്ഥംകണ.

കോരോര രസദോഷമെന്തെന്നിടനീ

കെട്ടിപ്പുറത്തുവിയെ

ചേരേണ്ടകാര്യംകണ്ടിടമെന്തെന്നു.

ഗകാരണമെങ്കിലും

നേരോടായതറിഞ്ഞിരിക്കിലവിടെ

പിന്നെക്കിട്ടംനീശ്ചയം

86

റെ— വളരെ നല്ലതു സ്വാമി.

പൊ— പിന്നെ ആയാൾ ഇതു ചെയ്യുന്നു—ആയാൾ ചെയ്യു
ന്നു—ഞാൻ ഏതെ പറയാൻ ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടാത? ഞാനെ
ന്തൊ പറയാൻ ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു. ഞാനെവിടെയാണ നി
റുത്തിയത്?

റെറെ- “പിന്താങ്ങിട്ടും നിശ്ചയം” എന്ന ദിക്കിലാണ.

പൊ- “പിന്താങ്ങിട്ടും നിശ്ചയം” എന്ന ദിക്കിൽ, അമത.

തിന്നോടായവനൊത്തു ചെല്ലുമറിയും

തൊന്നിന്നലെത്തന്നയോ

മുൻനാളോട്ടുപോകുവാൻ പ്രാർത്ഥന

തിന്നാണുപേരൊന്നാണൊ

ഇന്നങ്ങോതിയപോലെമൂറ്റാ പാരുതി

കണ്ടുകൂട്ടിച്ചുമാം

മിന്നിക്കണ്ടുനേർപ്പുകേളിവിളയാ.

ദിക്കണ്ടുവന്നാങ്ങിനെ

87

തിന്നോടോതിയ നിശ്ചയസത്യബിളിം

ചെങ്ങിട്ടുനിശ്ചയാ.

കന്നോരവിലയുള്ളതല്ലതിനെ

തന്നോടേപ്പോയിക്കൊ

നന്നാടി സത്യസത്യം തന്നതിനാൽ

സംശയം മാറിപ്പുതു.

നേർന്നാടി ചിത്രം വെച്ചു കനകനിൽ നീ-

യെല്ലാശരീരം ഉണ്ടല്ലയോ?

88

റെറെ- ഉല്ല സാമി.

പൊ- ചെല്ലോ നിന്നെ തന്നെക്കൂട്ടേ പോയി വര! നല്ലതു വരട്ടേ.

റെറെ- സാമി.

പൊ- ആശാജ്ഞെ മാതിരിയെന്താണെന്നു നീ തന്നെ തോക്കിയറിയ.

റെറെ- അങ്ങിനെ തന്നെ സാമി.

പൊ- അപന്നം തോന്നിയതുപോലെ അവൻ നടക്കട്ടെ.

റെറെ- നല്ലത സാമി.

പൊ- പോയിവര! നന്മ വരട്ടെ. (റെറെനാൾപ്പോ പോയി മേലിലിയ പ്രവേശിക്കുന്നു). എന്താ എന്താ കഥിലിയേ? എന്താ?

മേലി- സാമി! സാമി! ഞാൻ വല്ലാതെ പേടിച്ചുപോയി.

പൊ- എങ്ങിനെ?

ഓമി— ഞാനെന്റെ മുറിക്കുകത്തിരുന്ന തുണപ്പണിയെടുക്കു
മ്പോൾ,

അക്കപ്പായംകുടക്കാത,ഴകൊടുതലയിൽ
തൊപ്പിവെക്കാതെ,കാലിൽ
സ്മാക്കിങ്സേറെകിഴിഞ്ഞീട്ടിടതടവിമുഖി.
ഞ്ഞിട്ട,ഷട്ടിന്റെമട്ടിൽ
വക്ത്രാപാരംവിളത്താ,നരകകൊനക.
ഷ്ടുങ്ങാചൊൽവാൻപുറത്തെ
കൊത്തുമട്ടുള്ളനോട്ടത്തൊടുതുകൾവീർ.
ചെത്തിമാംഗലംരാജൻ

89

പൊ— നിന്റെ മേലുള്ള കാമംകൊണ്ടു കമ്പം പിടിച്ചിട്ടോ?

ഓമി— സപാമി! അതിനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ സത്യമാ
യിട്ടും ഇതിലെനിക്കു പേടിയുണ്ട.

പൊ— അദ്ദേഹമെന്തു പറഞ്ഞു?

ഓമി— പാരാതെന്നുടെകൈപിടിച്ചുമണിബ.
സംനീണ്ടുകൈകൊണ്ടു.
ത്താരാലൊന്നുവലിഞ്ഞുനിന്നുനിടിലേ
മറെറക്കരവെച്ചുമോ
നേരിട്ടെന്റെമുഖത്തുചിത്രമെഴുതാൻ
നോക്കിദ്ധരിക്കുന്നമ.
ട്ടേറെതുണ്ണിയിൽനോക്കിയൊട്ടുസമയം
നിന്നീടിനാൻനിശ്ചലം

90

എൻകൈനന്നാജ്ജപുകിത്തലയൊടുവിചമോ
മൂന്നുപാടാട്ടിയേററം
തൻകായംചൊട്ടിവിഴംവ്യസനമൊടുദൃഢം
നിശ്ചസിച്ഛിട്ടുപിന്നെ

സ്മാക്കിങ്സ= കാലിന്റെ അടിമേൽ ഇടുവാനുള്ള ഒരു ഉറ.
ഷട്ട്= അടിക്കപ്പായം. (ഷട്ട് സ്മാക്കിങ്സ ഇവ കേവലം ഒ
രു മലയാളവാക്കുകളായി സാധാരണ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന
തുകൊണ്ടു ഇവിടെയും അവ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്).

എൻകൈവിട്ടിട്ടുമന്ദഃവദനമതുചൊരി-
 ചിട്ടുപിന്നോട്ടുനോക്കീ-
 ദെങ്കൽകണ്ണിട്ടുകൊണ്ടേപടിവരെന്നടകൊ.
 ണ്ടിടിവാൻമെല്ലെമെല്ലെ

91

പൊ— വര! നമുക്കു പോവുക. ഞാൻ മഹാരാജാവിനെ കാണാൻ പോകുന്നു.

മാലേകുംമന്മഥഭ്രാന്തിതുപനരിതിനെ
 ത്തൻബാലത്താൽകെട്ടത്തും,
 ചാലേലോകസ്വഭാവത്തിനുകെട്ടതിപെട്ട-
 ത്തിട്ടമോരോവികാരം
 റംലോകത്തിങ്കലുണ്ടാ,മവയൊടുകഴിവു-
 ള്ളൊളമങ്ങുളിനെത്തൽ
 കാലംവല്ലാതെതൃപ്പിച്ചിപ്പതിനമിതു*മിട്ട-
 കുള്ളതാണില്ലവാദം

92

ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. എന്താ നിയ്യിയുടെ അദ്ദേഹത്തിനോടു കഠിനമായി വല്ലതും പറഞ്ഞുവോ?
 ഷമീ— ഇല്ല സാമി! എന്നാൽ അങ്ങന കല്പിച്ചപ്രകാരം ഞാനവിടുത്തെ കത്തുകളെ സ്വീകരിക്കാതിരിക്കയും എന്റെ അടുക്കൽ വരുന്നതിന്നു സമ്മതിക്കാതിരിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ആ! അതാണദ്ദേഹത്തിനെ ഭ്രാന്തനാക്കി തീർത്തത്. അദ്ദേഹത്തിന് ഇതിലധികം സൂക്ഷ്മത്തോടും ആലോചനയോടുംകൂടി മനസ്സിരുത്താഞ്ഞതിൽ ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം കളിക്കുക മാത്രമായിരുന്നു എന്നും നിന്നെ ചിത്തപ്പെടുത്തുവാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു എന്നും ഞാൻ ശങ്കിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ അസൂയയെ ഞാൻ ശപിക്കട്ടെ.

സത്യംചെറുപ്പകാലമ.
 ബലമതാലോചനക്കുറവിലുണ്ടാം
 ഇത്ഥംമാട്ടശവുദ്ധ.
 ക്ഷത്യാലോചനയിലുംചതികൾപരരം

93

*ഇത = മന്മഥഭ്രാന്ത.

വര! നമുക്കു മഹാരാജാവിന്റെ അടുക്കലേക്കു പോവുക. അവിടുന്നിതറിയണം. ഇതു പുറത്തു പറവാൻ മടിച്ചാലുണ്ടാവുന്ന സ്നേഹത്തേക്കാൾ സ്വകാര്യമായി വെച്ചാലത്തെ വ്യസനമാണധികമുണ്ടാവുക. (രണ്ടാളും പോയി).

രണ്ടാം-2.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു അകം).

(രാജാവു, രാണി, രോസൻക്രാന്തൻ, ഗിർധരൻസ്മർൻ പരിചാരങ്ങൾ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— സ്നേഹിതന്മാരായ രോസൻക്രാന്തൻ്റെ ഗിർധരൻസ്മർനെ! നിങ്ങൾ വന്നതു നന്നായി. മുന്പുതന്നെ നമുക്കു നിങ്ങളെ കാണാനാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. വിശേഷിച്ചു ജ്യോർ നിങ്ങൾ നമുക്കുവേണ്ടി ചിലതു ചെയ്യേണ്ടതായി വന്നിരിക്കുന്നു. അതാണിത്ര ബദ്ധപ്പെട്ടുള്ള അയച്ചാനുള്ള കാരണം. നിങ്ങൾ മാംഗലാപുരൻ്റെ സ്വഭാവമാറ്റത്തെപ്പറ്റി ചിലതു കേട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെ പറയണം. ആ യാളുടെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും മുന്പിലുണ്ടായ മട്ടല്ല. അവനവനെ അറിയാൻ വെളിച്ചം നിലയിലുണ്ടെന്നയാവാൻ ആയാളുടെ അസ്തുർൻ്റെ മരണത്തിന്നുപുറമെ ഒരു കാരണവും ലോകംപോലും നമ്മുടെ സ്വപ്നത്തിൽ കൂടി കാണുന്നില്ല.

കുട്ടിക്കാലാമുതൽക്കായവനരികിൽവെ-
ന്നോരു നിങ്ങൾക്കവൻതൻ
കുട്ടിയ്ക്കിലുമുതൽക്കുപരിചയമതിനാൽ
കൂടിയാടിത്തരത്തിൽ
ഒട്ടുംനാംകണ്ടിടാതെന്നവനമരവിധി
കൊക്കുമുൾപേദവിതൈ.
ന്നിഷ്ടന്മാർനിങ്ങൾകാണാൻമുമ്പരിയിലിനി
ത്തെല്ലുപാട്ടാനപേക്ഷ

94

രാണി— യോഗ്യരായ നിങ്ങളെക്കുറിച്ചു ആയാൾ വളരെ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആയാൾക്കു നിങ്ങളെക്കൊരുധികം അല്ലയുമുള്ള രണ്ടാൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരിൽ വേറെ ആരു

മില്ലെന്നുള്ളത എനിക്കു നല്ല വിഷയമുണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ വിചാരം സാധിച്ചാനുള്ള മാഗ്നം കാണിച്ചാൻവേണ്ടി നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കറച്ചു കാലം നിങ്ങളുടെ സമയം ചിലവിടുവാനത്ര ഔദാര്യവും നല്ലമറസ്സും കാട്ടുന്നതായാൽ നിങ്ങളുടെ രം വരവു രാജസ്തുരണകു ഉചിതമാകുംവണ്ണമുള്ള നന്ദി പാത്രമായി തീരും.

റോസൻ— ഞങ്ങളിൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു രണ്ടാൾകുമുള്ള രാജാധികാരം നിമിത്തം, നിരസിക്കുന്നതിൽ ഭയങ്കരങ്ങളായ രം ആഗ്രഹങ്ങളെ ശാസിക്കാമല്ലോ.

ഗിൽ— എങ്കിലും ഞങ്ങൾ രണ്ടാളും കല്ലനപോലെ ചെയ്തതും ഇവിടത്തെ രൂപ്പാദങ്ങളിൽ കഴിയുന്നതുപോലെ ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളെ സമർപ്പിച്ചാൻവേണ്ടി ഞങ്ങളെ തന്നെ ഇവിടെ എപ്പിച്ചു തരികയും ആവാം.

രാജാ— വളരെ സന്തോഷം.

റാണി— വളരെ സന്തോഷം. ഉടനെ സ്വഭാവം വളരെ മാറിപ്പോയ എന്റെ മകന്റെ അടുക്കലേക്കു, പോവാൻ ഞാൻ നിങ്ങളോടടുവർഷിക്കുന്നു.

നിങ്ങളിൽ ചിലർ ഇവരുടെയുടെ പോയി ഫാറിലെറിന്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുവരിക.

ഗിൽ— ഞങ്ങളുടെ സാമവാസം അവിടേക്കു സന്തോഷകരമായും പ്രവൃത്തി ഉപകാരമായും തീരേണ്ടുന്നതിന്നു ദൈവം കടകഴിക്കട്ടെ.

റാണി— അതെ, അങ്ങിനെ തന്നെ (റോസൻ, ഗിൽ, ചില പരിവാരങ്ങൾ പോയി).

(പൊട്ടോണിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— സ്വാമി! നാർവെയിൽനിന്നു രാജപ്രതിനിധികൾ സന്തോഷത്തോടെ മടങ്ങി എത്തിയിരിക്കുന്നു.

രാജാ— താനെല്ലായ്പ്പോഴും നല്ല വർത്തമാനം കൊണ്ടുവരുന്നവനാണ്.

പൊ— അങ്ങിനെയാണു സ്വാമി!

എന്നാൽ അവിനാദൈവത്തിനുള്ളവർമ്മം.
ചെട്ടു നില്ക്കുംവിധം, മെ

നന്നായ് രാജ്യംഗകൃത്യംകനിവുടയുപൻ
 കീഴിലെന്നോതിടുന്നേൻ
 ഇന്നാമാംലേറ്റതൻഭോതിനമൊരുശരിയാം
 ഫേതുകണ്ടേനതൊതീ.
 ലെന്നാലീയെൻതലച്ചോർനയവഴികളിൽമുൻ.

മടുതുന്നതില്ല 95

രാജാ— ആ! ഫാ! അതുപറയൂ. എനിക്കു കേൾപ്പാൻവൈകി.
 പൊ— മുമ്പിൽ രാജപ്രതിനിധികൾക്കു കാണാനവസരം
 കൊടുക്കുക. ആ വലിയ സദ്യക്കുള്ളുപലമാരമാവട്ടെ എ
 ന്റെറം വെർമ്മാനം.

രാജാ— എന്നാൽ താൻതന്നെ അവരെ ഉപചരിച്ചുകൂട്ടിക്കൊ
 ണ്ടു വരൂ. (പൊളോണിയസ്സു പോയി).

എന്റെ പ്രിയയായ ഗർഭൂഡെ! നിന്റെ മകന്റെ ബു
 ഡിമേത്തിനുള്ള കാരണം മുഴുവൻ കണ്ടു പിടിച്ചിരിക്കുന്നു
 എന്ന ആയാൾ പറയുന്നു.

റാണി— അതു മുഖ്യമായ ആ കായ്കത്തിലപ്പുറമൊന്നുമാണെ
 ന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ആയാളുടെ അച്ഛന്റെ മ
 രണവും നമ്മുടെ റം ബുദ്ധപ്പെട്ട കല്യാണവും.

രാജാ— ശരി. നമുക്കായാളെ അരിച്ചെടുക്കാം.

(വോൾട്ടിമാണ്ട, കൊണ്ണീലിയസ്സു ഇവരോടുകൂടി പൊ
 ളോണിയസ്സു രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

എന്റെ നല്ല സ്നേഹിതന്മാരെ! സ്വാഗതം. ഫേ! വോൾട്ടി
 മാണ്ടെ എന്നാ നമ്മുടെ നാർവെ പ്രഭു പറഞ്ഞയച്ചിരി
 കുന്നത?

വോൾ— തിരുമനസ്സിലെ ഉപചാരങ്ങൾക്കും ഇഷ്ടങ്ങൾക്കും
 ഉചിതമായ മരവടി തന്നിരിക്കുന്നു.

മുൻകൂടിക്കാഴ്ചത്തങ്ങൾക്കുവിടെവടിവില്ല-

ണ്ടായനാൾതന്നെസൈന്യം

മുൻകൂട്ടിശ്ലേഖരിക്കുമരുമകനുവിരോ-

ധിച്ചവൻതീട്ടയച്ചു

അങ്കപോളൻകാരാജ്ഞാരുതുവതിനിതെ

ന്നോത്തുപോയ്മുപ്പർസുക്ഷു-

ത്തിങ്കൽപിന്നെലരിച്ചുതിരുവടിയൊടെതു-
ത്തെന്നതിൽപന്നനായി

96

വാൽക്യാദീനമെന്നുള്ളവയിലവശനെ-
നാലുമൊജ്ജസ്സുത്താ
മോട്ടിൻബ്രാസ്സിൻറെനേരേവിധിയിലിഹവിരോ-
ധിച്ചുനാർവെക്ഷിതീശൻ
തീഞ്ഞോതാംസാരമമ്മാമനുടൈകടുവവ-
സ്സികലാസ്സുഴരേയൻ
ധൂന്തൻയോജിച്ചുവന്നിട്ടിഹപടകരുതി
ല്ലെന്നുസത്യംകഴിച്ചു

97

വാട്ടംവിട്ടുരസിച്ചുവൃദ്ധനുടനെ
മുറ്റായിരംക്രൈശൻവരെ
പാട്ടംകിട്ടിട്ടുശിതന്മരമക-
നായേകിസമ്മാനവും
കൂട്ടിക്കൊണ്ടൊരുസെന്റുസംഘമതിനാൽ
പോളാൻകാരാൾരണം
കൂട്ടിക്കൊൾവതിനാജ്ഞനൽകി,യിവിടെ
കുണ്ടിയൊരഭൃത്ഥനം

98

(കടലാസ്സു കൊടുത്തുകൊണ്ടു)

പടക്കായിച്ചോളൻറിനതുവര!നിൻനാടിൻറെനടുവെ
കടക്കാൻകല്ലിക്കെൻഭടരെയതുഭൂരക്ഷകുമയിതെ
നടക്കേണ്ടുമാഗ്ഗത്തിനമിഹകരാർചെയ്തിട്ടുമതിയെ-
ന്നടക്കംചെയ്തിട്ടുണ്ടഴുതിയാരുപത്രത്തികലതിതാ

99

രാജാ- നമുക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. നമ്മുടെ അവസരം
പോലെ ഞങ്ങൾ കാൽപ്പന്തെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചു മറുപടി പറ
യും. അതിനിടെ നിങ്ങളുടെ ഞങ്ങൾ സഹലായ പരിശ്ര
മത്തിന്നു വളരെ നന്ദി പറയുന്നു. നിങ്ങൾപോയി വി
ശ്രമിക്കുവിൻ. രാത്രി നമുക്കാനിച്ചു ഉവടെ സൂത്ര
ങ്ങൾ. എന്നാലിപ്പോൾ ഗൃഹത്തിലേക്കു പോവാം.

(ചോരട്ടിമാണ്ടും കൊണ്ണീലിയസ്സുംപോയി)

പൊ— റം കാളും ഭംഗിയിൽ കലാശിച്ചു.

സ്വാമിസ്വാമിനിന്നുവെൻറനിലയെ-

തെന്തൊന്നു കൃപ്യമാ-

നാമെന്നാൽ, പകലെന്തുകൊണ്ടുപകലായ്കരാ-

വെന്തിനായ്കരാത്രിയായ്

രംമട്ടിൽസമയംപരാസമയമാ-

യെന്തിനാവണ്ണാവുമാ

നാമോത്താൽ, പകൽ, രാത്രി, കാല, മിവയെ

പ്രോക്ഷണതൊന്നേഫലം

100

പരമാരൂപലിതത്തിൻജീവനരൊച്ചുകടി
പ്പുറയലഥ പൊടിപ്പുംതൊങ്ങലുംതുപ്പുമെല്ലൊ
പറവനിമച്ചുകക്കും, യോഗ്യനാജ്ഞനാരാനിൻ
തിരുമകനൊരു കമ്പംകമ്പമെന്നോതിടുംഞാൻ

101

കമ്പമതെന്നാൽകമ്പംകമ്പത്തിൻമടുവിന്നുരിച്ചിടുകിൽ
കമ്പമതുമെന്നുവരുമീകമ്പംകമ്പമയവ്വെന്തിനല്ലൊട്ടെ

102

റാണി— വാക്കെഴുതലം കുറഞ്ഞിട്ടു കാളുഭാഗം ഏറ്റീട്ടുമാവട്ടെ.
പൊ— അമ്മ' ഞാൻ സത്യം ചെയ്യാം. ഒരു കൈശലവും
പ്രദാനംകൊണ്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്നു ഭാഗത്തൊന്നൊള്ളതു
വാസ്തവമാണു. അതു കഷ്ടമാണെന്നതു സത്യമാണു. സ
ത്യമാണെന്നതു കഷ്ടമാണു. ധൈര്യ! ഇതു വാസ്തവമായിട്ടുള്ളൊ
രലകാരം തന്നെ. അതുപോലെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ. ഞാ
നൊരു കൈശലവും എടുക്കില്ല. ആദ്യേ, അദ്ദേഹം ഭാഗത്ത
നാണെന്നു പറയുക. എന്നാൽ, റം മലത്തിൻറ കാര
ണം, അല്ല, സ്വന്തമയുടെ - എന്തെന്നാൽ, റം സ്വന്തമയുള്ള
ഫലം വരുനതു കാരണംചൊണ്ടാണു. കണ്ടുപിടിക്കേണ്ട
തുണ്ടു. അതങ്ങിനെ—എന്തി ബാക്കിയിങ്ങിനെ. മനസ്സി
രുത്തി കേട്ടോളൂ.

ഒരുപെൺകുട്ടിണ്ടുനമുക്കുവളീ.
യൊരുനമ്മുടെയായിവരുന്നളവിൽ

ഗുരുശാസനകേടുതറക്കുവാൻ
ഒന്നാമനാളിട്ടുനോക്കുകതന്നിട്ടുമാ

103

ഇപ്പോഴൊന്നാലോചിച്ചു നോക്കൂ. (വായിക്കുന്നു)

“ദിവ്യവും എന്റെ ആത്മാവിന്നു പുജിച്ചാനുള്ള ബിംബവും അതിസുന്ദരിയാക്കിയവളുമായ ചെമ്മീനും” ഇതു ചിത്രവാക്കു, ചങ്ങലവാക്കു. അതിസുന്ദരിയാക്കിയവൾ എന്നതു ചിത്രവാക്കു തന്നെ; എങ്കിലും ഇതാ ഇവിടുന്നു കേൾക്കൂ. (വായിക്കുന്നു) “അവളുടെ മനോഹരമായ നിർമ്മലാദ്രയത്തിൽ ഇവകൾ”

റാണി— അവൾക്കിതു ഹാലോറിന്റെ വക്കൽനിന്നു വന്നുവോ?

ചൊ— സുശീലയായ അമ്മേ! കുറച്ചു നേരം ക്ഷമിക്കൂ. ഞാനൊന്നും മറച്ചു വെക്കില്ല നിശ്ചയമുള്ളതു സകലതും അറിയിക്കാം. (വായിക്കുന്നു)

“തോരാതെന്നുകതലൊന്നു, മിതൻചലിക്കും
നേരായിയെന്നുമയി:സു പ്രാസക്യവാക്യം
പാരാതെതാൻപറയുമെന്നു, ചൊരിച്ചിൽതോന്നാം
ചേരമമപ്രണയവൃത്തിവശകമാത്രം”

104

“ഘോ പ്രിയപ്പെട്ട ചെമ്മീനിയെ! എനിക്കു പദ്മരചനയിൽ വാസന നന്നെ കുറവും. മാത്രശരിയായി കണക്കാക്കുവാൻ പോലും ശീലമില്ല എന്നാൽ ഞാൻ നിന്നെ നല്ലവണ്ണം സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഓ! വളരെ, അതു വിശ്വസിക്കൂ. എന്നാലങ്ങിനെയാവട്ടെ. ജീവനുള്ള കാലത്തൊക്കെ വളരെ പ്രിയപ്പെട്ട സ്ത്രീരത്നമേ! എല്ലാജ്യോഴും നിന്റെ സ്വന്തമായ—ഹാലോറി” ഇത എന്റെ കല്പനയനുസരിച്ചു എന്റെ മകളെനിക്കു കാണിച്ചു തന്നതാണ്. വിശേഷിച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷകളെ കാലദേശാവസ്ഥകളോടുകൂടെ എന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

രാജാ— എന്നാലവളായാളുടെ പ്രേമത്തെ എങ്ങിനെ വെച്ചിരിക്കുന്നു?

ചൊ— ഞാനാരെന്നാണിവിടുന്നു വിചാരിക്കുന്നത്?

രാജാ— വളരെ വിശ്വസ്തരും മാന്യരുംമാണെന്നാണ്.

പൊ— അതു ചെയ്തിട്ടെപ്പട്ടതുവാനിനിക്കും വളരെ ശാൽപയ്യമുണ്ട്.

അപ്രേമപ്രേരഡി, പക്ഷാപദവിയൊടുപര-
ത്തിട്ടുഞാൻകണ്ടെന്നാ-

യപ്പെണ്ണോതുന്നതിന്മുമ്പു, തുമാഹപരയാം,
മേശ, ബുക്കി, കണ്ണെക്കൊ

അപ്പോഴ്കുറുക്കുന്നടുച്ചുമയുടെനിലയിലൊ,
തള്ളൽനിത്താതിരുന്നാ

ലിപ്പോൾസാമിപ്പ, മെനിക്കുരുണയുടെയ്യാ-

ജനിക്ക, മെന്തോത്തു കൂടാ

105

ഞാനങ്ങിനെയാണെന്നല്ല. അതിൽ പ്രയത്നംചെയ്തു ഹോം
ലൊരപ്രഭു ഒരുരാജാവായെന്നും നിന്റെ ഭാഗ്യത്തെക്കാൾ
എത്രയോ അധികം ഭാഗ്യമുള്ളൊരാളാണെന്നും എന്റെ കട്ടി
യോടു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്നു വരാൻ വയ്യാത്ത
ദിക്കിൽ നിശ്ചിരിക്കണമെന്നും, യാതൊരു ഭൂതന്മാരേയും ക
ടത്തി വിടരുതെന്നും, പ്രേമചിഹ്നങ്ങൾ യാതൊന്നും സ്വീ
കരിക്കരുതെന്നും ഞാൻ അവൾക്കുപദേശിച്ചു കൊടുക്കുക
യുണ്ടായ്തു. അതിൽപിന്നെ അവൾ എന്റെ ഉപദേശപ്രകാ
രം നടന്നു.

അതിൻപ്രകാരമാനതാംഗിക്കെവെടിഞ്ഞുവാരവ-

ന്നതിങ്കൽവന്നുബുദ്ധിമാന്യ, മൂണമൊന്നമാന്തമായ്

അതിൽകറഞ്ഞുനിദ, ദേഹശക്തികെട്ടു, നമ്മൾമാ

ലതിൽപ്പെട്ടുവെടിപ്പവൻതിരിഞ്ഞിടുന്നകമ്പമായ് 106

രാജാ— ഇത ഇങ്ങിനെയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

റാണി— അങ്ങിനെ ആയിരിക്കാം.

പൊ— ഞാൻ തീർച്ചയായിട്ടും ഇങ്ങിനെയാണെന്നു പറഞ്ഞി
ട്ടു അങ്ങിനെ അല്ല എന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടു ഏതെങ്കിലും ഒരു
കാര്യം ഇതിന്നു കീഴിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നറിഞ്ഞാൽ കൊ
ള്ളാമായിരുന്നു.

രാജാ— എന്റെ അറിവിൽ ഒന്നുംതന്നെയില്ല.

പൊ— (തലയും കഴുത്തും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടു) ഇതിങ്ങിനെ

അല്ലെങ്കിൽ ഇത ഇതിൽനിന്ന എടുത്തു കളഞ്ഞുകൊള്ളുകേ
വേണ്ടു. എന്തെങ്കിലും സംഗതികൾ എനിക്കു വഴികാട്ടി
ത്തരുന്നെങ്കിൽ സത്യം എവിടെയാണൊളിച്ചു കിടക്കു
ന്നത എന്നു ഞാൻ കണ്ടു പഠിക്കും. ഭൂമിയുടെ നടുവിൽ
പോയൊളിച്ചാലും വേണ്ടില്ല.

രാജാ— നാ എങ്ങിനെയാണിതിനെയും പരീക്ഷിക്കുക?

പൊ— ഇവിടെ റം ശാലയിൽ ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹം വ
ളരെ നേരം നടക്കാറുണ്ടെന്നിവിടേക്കറിയാമെല്ലോ.

റാണി— ഉവ്വ. ആയാളങ്ങിനെ ചെയ്യാറുണ്ട.

പൊ— ആ സമയത്തു ഞാനെന്റെ മകളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ
അടുക്കലേക്കു വിടാം. അപ്പോൾ നോം ഒരു തെരശ്ശീലയുടെ
ഉള്ളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം. എന്നിട്ടവർ തമ്മിലുള്ള കൂടിക്കാ
ഴ് നോക്കുക. അദ്ദേഹം അവളെ സ്നേഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും
അതു നിമിത്തം അല്ല ബുദ്ധിമേറ്റു എങ്കിലും, ഞാനൊരു രാ
ജമന്ത്രിയായിരിക്കുന്നില്ല. ഒരു കൃഷിസ്ഥലവും കന്നിനെമേ
ക്കുന്നവരേയും സമ്പാദിച്ചു കളയാം.

രാജാ— നമുക്കതു പരീക്ഷിക്കണം.

റാണി— എന്നാൽ, നോക്കൂ. എവിടേക്കാണ് ആ സാധു, ഭാഗ്യ
മില്ലാത്തവൻ വായിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നത.

പൊ— എഴുന്നള്ളിയാട്ടെ, ഞാനവേക്ഷിക്കുന്നു. രണ്ടാളും എ
ഴുന്നള്ളിയാട്ടെ, ഞാനിപ്പോഴദ്ദേഹത്തിനോടു വാക്കുകൊ
ണ്ടുതൃക്കും. (രാജാവും, റാണിയും, പരിവാരങ്ങളും പോയി).

(ഹാംലെറ്ററു വായിച്ചുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു)

പൊ— എനിക്കുനവാദം തരണേ, യോഗ്യനായ ഹാംലെറ്ററു
പ്രഭുവേ! ഇവിടെക്കെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു.

ഹാം— ദൈവാനുഗ്രഹത്താൽ സൗഖ്യം തന്നെ.

പൊ— ഇവിടുണെന്നെ അറിയുമോ തിരുമനസ്സേ?

ഹാം— ഓഹോ! വളരെ നല്ലവണ്ണമറിയും. താനൊരു മന്ത്രികൂ
ച്ചുവടക്കാരനാണ്.

പൊ— അതു ഞാനല്ല തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— എന്നാൽ താനത്രസത്യവാനായെങ്കിൽ കൊള്ളാമായി
രുന്ന.

പൊ— സത്യവാനോ തിരുമനസ്സേ?

മാം— അതെ, മേ! ഇക്കാലത്തു സത്യവാദിപതിനായിരത്തി
ലൊന്നെണ്ണമുണ്ട്.

പൊ— അതു വളരെ സത്യമാണു തിരുമനസ്സേ.

മാം— ഏതുതുകാണുന്നാൽ, ജന്തുക്കളുടെ മാംസത്തെ ചുംബി
ക്കുന്ന ഒരു ദൈവമാകെ ചാണ്ടു ചന്തനായയിൽ സൂയ്ൻ കൃ
മിച്ചിടുന്നു എങ്കിൽ— തനിക്കൊരു മകളുണ്ടോ?

പൊ— ഉണ്ടു തിരുമനസ്സേ.

മാം— അവൾ വെച്ചിട്ടുള്ള നാടകത്തിരിക്കട്ടേ, ഗർഭം ധരിക്ക
ന്നത കരണഗ്രഹണമെന്നാണു. എന്നാൽ തന്റെ മകൾ ധ
രിക്കുന്നതു പോലെത്തന്നെല്ല. മേ മുട്ടപ്പറ! ഇതു മനസ്സിൽ
ത്തി കേൾക്ക.

പൊ— (സ്വഗതം) ഇതിനെന്താ പറയുക? എപ്പോഴും എ
ന്റെ മകളെപ്പറ്റിത്തന്നെ പറയുന്നു. എന്നാൽ എന്തൊ
ഇദ്ദേഹം ആദ്യം കണ്ടിട്ടറിഞ്ഞില്ല. ഇദ്ദേഹം ഞാൻ ഒരു മ
ത്സ്യക്കച്ചവടക്കാരനെന്നു പറഞ്ഞു. ഇദ്ദേഹത്തിനു ഭാ
ന്തു മുഴുനീരിക്കുന്നു. നന്നെ കടന്നു. സത്യവായിട്ടു എന്റെ
ചെറുപ്പക്കാലത്തു അന്തരം നിധിതാൻ ഞാൻ വളരെ സു
ഖക്കേടനുഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇശ്ശിയിതുപോലെ തന്നെ ഞാ
നെന്നിയും ഇദ്ദേഹത്തോടു ചോദിക്കട്ടെ. (പ്രകാശം) ഇവിടു
ന്നൊന്നു വായിക്കുന്നത?

മാം— വാക്കുകൾ വാക്കുകൾ.

പൊ— എന്താ കാര്യം?

മാം— ആര തമ്മിൽ?

പൊ— ഇവിടുന്നു വായിക്കുന്നതിന്റെ താൽപര്യമെന്താണെ
ന്നാണു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതു.

മാം— ശകാരങ്ങളാണെടൊ! എന്തെന്നാൽ, വയസ്സുമാർക്കു ന
രച്ചു താടിയുണ്ടു, മുക്കു ചുട്ടിഞ്ഞിട്ടാണു, അവരുടെ കണ്ണിൽ
നിന്നു കൊഴുത്ത അമ്പരം, പ്ലാവുക്ഷത്തിന്റെ പശയും വ
രും. അവർ ബുദ്ധിക്കുറവു ധാരാളമുണ്ടു. വളരെ ശക്തികു
ഞ്ഞു മുട്ടിന്റെ എപ്പുഴുണ്ടെന്നും മറ്റും ആ പരിഹാസകക്ഷി
പറയുന്നു. ഇതെല്ലാം നല്ല ഭൂമിയായി ഞാൻ വിശ്വസിക്കു

നങ്ങളെങ്കിലും ഇങ്ങിനെ എഴുതുന്നതു മയ്യാദയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. എന്നാണെന്നു വെച്ചാൽ തനിക്കു ഒരു തണ്ടിന്റെ മാതാരി പിന്നോക്കം നടപ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ താനെങ്ങൊ എന്നൊപ്പോലെ വയസ്സുനാവണം.

പൊ— (സ്വഗതം) ഭാന്താണെങ്കിലും ഇതിന്നൊരു സക്രമം ഉണ്ടു. (പ്രകാശം) തിരുമനസ്സീനു പുറത്തു കാറ്റത്തേക്കു വരുമോ?

മൊ— എന്റെ ശവക്കുഴിയിലെക്കോ?

പൊ— അതു കാറ്റിന്റെ പുറത്തു തന്നെ (സ്വഗതം) ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മരവടികൾ ചിലപ്പോൾ എത്ര സാരഗഭിതങ്ങളാണു! ഭാന്ത പലപ്പോഴും സംഗതിവശാൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതും ആലോചനയും തന്റോടത്തിനും ഇത്ര ശരിയായും വെടിപ്പായും പുറപ്പെട്ടവിക്കുമാൻ കഴിയാത്തതും ആയ ഓരോ ഭംഗിവാക്കുകൾ! ഞാനിദ്ദേഹത്തെ ഇവിടെ വെട്ടി എന്റെ മകളുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചക്കു ഉടനെ തരമുണ്ടാക്കട്ടെ (പ്രകാശം) എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ പോവാൻ വളരെ താഴ്മയോടുള്ളൂടെ ഇവിടുത്തെ അനുവാദം എടുക്കട്ടെ.

മൊ— ഞാനതിലധികം മനസ്സായി ഉപേക്ഷിക്കുന്ന യാതൊന്നും എന്റെ കയ്യിൽ നിന്നൊട്ടുവാൻ തനിക്കു വളരെ എന്റെ ജീവനൊഴികെ, എന്റെ ജീവനൊഴികെ, എന്റെ ജീവനൊഴികെ.

പൊ— എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ തിരുമനസ്സേ!

മൊ— റോ ശല്യങ്ങളായ വൃദ്ധമൂലന്മാർ!

(റോസൻക്രാൻസ്സും ഗിൾഡർൻസ്റ്റർനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

പൊ— മൊംഗെറ്റർ പ്രഭുവിനെ തിരഞ്ഞു പോവുകയാണു? അദ്ദേഹം അതാ അവിടെ.

റോസൻ— (പൊളോണിയസ്സിനോടു) ഒരേപോലെ അങ്ങേ രക്ഷിക്കട്ടേ. (പൊളോണിയസ്സു പോയി)

ഗിൽ— എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ!

റോ— എന്റെ അമ്മയെ പ്രിയപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ!

മൊ— എന്റെ മാതൃകതം സുശീലന്മാരായ സ്ത്രീകളിൽ! മേ

തിൽഡർൻസൂർനെ! എന്നാ വർത്തമാനം? ഫെ റോസൻക്രോ
ൻസ്റ്റേ! സുവീലന്മാരായ എന്റെ കൂട്ടുകൾ സുഖമല്ലേ?

റോ— ഭ്രമിയിലുള്ള സാധാരണ ആളുകളെപ്പോലെ.

തിൽ— ഞങ്ങൾക്കു അതിനെ സുഖ്യമാല്ലാത്തതിനാൽ സുഖമാ
ണ. ഭാഗ്യത്തിന്റെ ശിരോരത്നം ഞങ്ങളല്ല.

മാം— അതിന്റെ പാദുകയുടെ അടിയമല്ല.

റോ— രണ്ടുമല്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— എന്നാ വർത്തമാനം?

റോ— റം ലോകത്തിൽ സത്യം വർദ്ധിച്ചു തുടങ്ങി; അതല്ലാതെ
ഒന്നും ഇല്ല.

മാം— എന്നാൽ ലോകം അവസാനിക്കാറായി; എങ്കിലും നി
ങ്ങളുടെ വർത്തമാനം സത്യമല്ല. ഞാൻ വിവരമായി ചോദി
ക്കട്ടേ. നിങ്ങളെ ഇവിടെ തടവിലേക്കയപ്പാൻ മാത്രം, ഭാ
ഗ്യത്തിന്നു ഫേ കൂട്ടരെ! നിങ്ങളെന്തു പിഴച്ചു.

തിൽ— തടവോ? തിരുമനസ്സേ!

മാം— ഡമ്പാക്ക് ഒരു കാരാഗൃഹമാണ.

റോ— എന്നാൽ ഭ്രമി മഴുവനും ഒരു കാരാഗൃഹമാണ.

മാം— തടവിലിട്ടവാനുള്ള അനവധി സ്ഥലങ്ങളും; മുറികളും,
കുണ്ടറകളും, ഉള്ള വലുതായ ഒന്ന. അതിൽ ഡമ്പാക്ക് ഒക്കേ
തിലും വഷളാണ്.

റോ— ഞങ്ങളുടനീളം വിചാരിക്കുന്നില്ല.

മാം— ഉം എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കുടനീളം ഒന്നുമല്ല. നല്ലതെന്നും
ചീത്തയെന്നും ഒന്നും ഇല്ല. എല്ലാം വിചാരംകൊണ്ടുണ്ടാക
ുന്നതാണ്. എനിക്കതൊരു കാരാഗൃഹമാണ.

റോ— ഇവിടുത്തെ അത്യാശയാണ അതങ്ങിനെ ആക്കിത്തീർക്കു
ന്നത. അത ഇവിടുത്തെ മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥയെ വിസ്മാ
രം കുറഞ്ഞതാണ്.

മാം— ഞാൻ ദൃഢപുറം കണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ എന്നെ ഒരു
കുഞ്ഞാണ്ടിലിട്ടുടച്ചാൽകൂടി സീമയില്ലാത്ത സ്ഥലത്തിന്നു
രാജാവെന്ന എന്നെ ഗണിച്ചാണെന്നിടയ്ക്കു കഴിയും.

തിൽ— ആ സ്വപ്നം നിശ്ചയമായിട്ടും അത്യഗൃഹമാണ. എ

ഞെന്നാൽ അത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം ഒരു സ്വപ്നത്തിന്റെ മറയമാത്രമാണ്.

ഹാം— സ്വപ്നം തന്നെ ഒരു മറയ ചാത്രമല്ലേ?

റോ— ശരിയാണ ആകാശതുല്യമായും അതിലഖ്യവായുമുള്ള അത്യാഗ്രഹം ഒരു മറയയുടെ മറയമാത്രമാണെന്നു ഞാനഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഹാം— അപ്പോൾ നമ്മുടെ എരപ്പാളികൾ ശരീരങ്ങളും, നമ്മുടെ രാജാക്കന്മാരും അതിയോഗ്യരായ നായകന്മാരും എരപ്പാളികളുടെ മറയകളും മാത്രമാണ്. നമുക്കു കോടതിക്കു പോവുക. എന്തെന്നാൽ സത്യമായും എനിക്കു ന്യായം പറയാൻ കഴികയില്ല.

റോ,ഗിൽ— തങ്ങൾ അങ്ങോട്ടിവിടുത്തെ ഒരുമിച്ചു വരാം.

ഹാം— അതൊന്നും വേണ്ട. ഞാൻ ശിഷ്ടമുള്ള പരിചാരകന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ, നിങ്ങളെ കൂട്ടിപ്പ. എന്തെന്നാൽ, സത്യമായിട്ടും നിങ്ങളോടു പറയാം. ഞാൻ വളരെ ഭയങ്കരമാകുംവണ്ണം പരിചരിക്കപ്പെട്ടു വരുന്നു. സ്നേഹിതന്മാരോടു ചോദിക്കും മാതിരി ചോദിക്കട്ടേ. എന്തിനാ നിങ്ങൾ എൽസിനോറിലേക്കു വന്നിരിക്കുന്നത്?

റോ— ഇവിടുത്തെ കാഞ്ചാൻ തിരുമനസ്സേ! അല്ലാതെ മറെറാന്നുമില്ല.

ഹാം— ഞാനൊരരരപ്പാളിയാകുകകൊണ്ടു കൃതജ്ഞത ഭാവിക്കുന്നതിനും ദരിദ്രനായിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും നിങ്ങളോടു നന്ദി പറയുന്നു. എന്റെ പ്രിയവയസ്യന്മാരേ! ഞാൻ പറയാം. എന്റെ നന്ദി ഒരരപ്പനിയെക്കാൾ അധികം വിലയുള്ളതാണ്. നിങ്ങൾക്കുള്ള അയച്ചിരുന്നില്ലേ? ഇതു നിങ്ങളുടെ സ്വന്തമനസ്സാ? നിങ്ങൾ സ്വന്തമനസ്സാലെയാണോ എന്നു കാഞ്ചാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്? വര! എന്നോടു ചുറ്റാടക്കു പ്രവൃത്തിക്കു! വര! വര!—അല്ല, പറയൂ.

ഗിൽ— ഞങ്ങളെന്താ പറയേണ്ടതു തിരുമനസ്സേ?

ഹാം— എന്താ കാഞ്ചാൻകൂടാതെ എന്തെങ്കിലും ആവാം. നിങ്ങൾ

പെനി=ചെറുതരമായ ഒരു നാണു.

കു ആളെ അയച്ചിരുന്നു. നിങ്ങളുടെ ഭൃഷ്ടിയിൽ ഒരു മാതിരി സമ്മതം കാണുന്നുണ്ടെ- അതു മറച്ചു വെക്കാൻ നിങ്ങളുടെ വിനയത്തിന്നു മതിയായ സാമർത്ഥ്യമില്ല. സത്യമുള്ളതായ രാജാവും റാണിയും നിങ്ങൾക്കു ആളെ അയച്ചിരുന്നു എന്നു എനിക്കറിയാം.

റോ— എന്നാവശ്യത്തിന്നു തിരുമനസ്സേ?

മാം— അതു നിങ്ങളെ നോടാനു പരയേണ്ടത.

ഇങ്ങാരാൽപ്പുണ്ടെഴുന്നമുടൊമതവഴി.

കോ, വെച്ചുപുറത്തൽക്കോ

വെങ്ങാതിത്തറവഴിക്കോ, ഉൾമിമകരൾകെ.

ട്ടിടുമിപ്പുവഴിക്കോ,

ഭംഗിക്കോതുന്നവകീൽ ഇണവഴിയെനിയും

കാണലിന്നാവഴിക്കോ,

നിങ്ങൾക്കുവന്നുവേച്ചൊല്ലവിനിമയവെളിവിൽ

സത്യമെന്നെന്നപേക്ഷ

107

റോ— (ഗിൽ, നോട്ടുസ്വകാർച്ചം) തന്നെതു പറയുന്നു?

മാം— (സ്വഗതം) ആ! പിന്നെ! നിങ്ങളുടെമേൽ എന്റെ കണ്ണുണ്ടു. (പ്രകാശം) എന്നെ സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ ഒന്നും മറച്ചു വെക്കരുതെ.

ഗിൽ— തിരുമനസ്സേ! ഞങ്ങൾക്കുളെ അയച്ചിരുന്നു.

മാം— എന്തിനാണെന്നു ഞാൻ പറയാം. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ പുറത്തു പറഞ്ഞു എന്നു വരാതെയും, രാജാവും റാണിയും, നിങ്ങളും തമ്മിലുള്ള സ്വകാർച്ചാവസ്ഥയെ മാറ്റാതെയു മിരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങുടയിൽവെച്ചു, എന്നാ സംഗതി എന്നെ നിന്നു നിശ്ചയമില്ല എനിക്കുള്ള ഉല്ലാസമൊക്കെ ഇല്ലാതെയി. പതിവുണ്ടായിരുന്ന വ്യായാമങ്ങളൊക്കെ തീരെ ഉപേക്ഷിച്ചു. ഇതെന്റെ സ്വഭാവത്തിന്നു എത്രയോ വിരോധമായിട്ടുള്ളതാണു. എന്തെന്നാൽ ഇതുനിമിത്തമിപ്പോൾ—

രംഭംവേകക്കൊരുനല്ലിരിപ്പുമതി-

മന്നോമരുക്കുന്നതാൻ,

മേലാപ്പാണനല്ലെ, കാണുകൂടാമോ-
 സ്റ്റേജ് തട്ടങ്ങളിലിറങ്ങി
 മാലേപാൻ കനൽ താരമാർത്തിയൊരുമെൻ
 കൂടാണിതെ, നിന്നുമേ-
 നേലൈപാൽ വതിവററട്ടു പകരം
 കാറ്റിന്റെ ഉടയാളിമെ

108

രം മനുഷ്യൻ എന്തൊരു സൃഷ്ടിയാണ്! ആലോചനയിൽ
 എത്ര യോഗ്യൻ. മനുഷ്യൻ എത്ര ധാരാളം. ആകൃതിയും
 നടപ്പും എത്ര കൃത്യവും അത്ഭുതവും ആണ്. പ്രവൃത്തിയിൽ
 ദേവകളോടൊതു സാദൃശ്യമുണ്ട്! വിചാരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ
 രംഗപരനോടുതന്നെ എത്ര സാമ്യം. രംഗലോകത്തിന്റെ
 ഭരണകാര്യംതന്നെ. ജീവജാലങ്ങളിൽവെച്ചു മേത്തരം. ഏ നീ
 ങ്കും മണ്ണിന്റെ രംഗം സത്ത എനിക്കെന്താ? മനുഷ്യനെനി
 കക്കാരു സന്തോഷത്തെയും തരുന്നില്ല. ഇല്ല, സ്രീയമില്ല.
 നങ്ങളുടെ പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു അങ്ങിനെയുള്ള അത്ഥം സൃഷ്ടി
 കുന്നുണ്ടെങ്കിലും; ഇല്ല.

റോ—ഞാനങ്ങിനെയാണും വിചാരിച്ചിട്ടില്ല തിരുമനസ്സേ.
 ധാരം— എന്നാൽ പിന്നെ എന്തെ, മനുഷ്യനെന്ന സന്തോഷി
 ക്കുന്നില്ല എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ വിചിത്രം?

റോ— ഇവിടുന്ന് മനുഷ്യനെക്കൊണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്നില്ലെങ്കി
 ൽ എത്ര തുച്ഛമായ ഒരു സർക്കാരമാണു ആ നാടകക്കാർ
 കിട്ടാൻ പോകുന്നതു എന്നു വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ
 വഴിയിൽവെച്ചു അവരെ കണ്ടു. ഇവിടുത്തെ തിരുമുഖിൽ
 സേവിച്ചുവന്നവരിങ്ങോട്ടു വരുന്നുണ്ട്.

ധാരം— രാജാവിന്റെ വേഷം കെട്ടുന്നവന്നു എന്റെ സ്വാഗ
 തം! അദ്ദേഹം എന്റെ കരഗ്രഹണത്തിന്നു പാത്രമായിവ
 ളും സാഹസികളായ പോരാളികൾ അവരുടെ വിജ്ഞാന
 ല്ലവണ്ണം കാണിക്കണം. വിരഹികളുടെ ഉൽക്കണ്ഠയും വെ
 റത്തെയാവാം. ചപലന്മാർ മതിയാവോളം വകയുണ്ടാ
 വണം. അല്ലെങ്കൊണ്ടു ചിരിക്കുന്നവരെ വിദ്വേഷകൻ ചി
 രിപ്പിക്കണം. നായക അവളുടെ അന്തർഗ്ഗതം നിർദ്ദേശമാ
 യി അറിയിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ കുറ്റം അ

വൾക്കല്ല; പദ്യത്തിനാണ്. അവരേതു നാടകക്കാരാണ്? റോ— ഇവിടെക്കു കാണാൻ സന്തോഷമുണ്ടായിരുന്ന ദുഃഖപശ്ചാത്തപ്യസായി കഥ നടിക്കുന്നവരായ പട്ടണത്തിലെ നാടകക്കാരാണ്.

മാം— എന്തെ അവർ നടപ്പാൻ തുടങ്ങിയത്? മാനവും ആദായവും നോക്കിയാൽ അവർക്കുവരുടെ സ്ഥലം തന്നെയൊന്നല്ലെ നല്ലത്.

റോ— ഇയ്യടത്തെ പുതിയ നിശ്ചയംകൊണ്ടു അവർക്കു തടസ്സം നേരിട്ടിട്ടുണ്ടു എന്നാണ് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്.

മാം— ഞാൻ പട്ടണത്തിലായിരുന്ന അന്നത്തെപ്പോലെ അത്ര പ്രീതി ജനങ്ങൾക്കു അവരുടെമേൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ടോ? അവരെ അത്ര മേം ഇപ്പോഴുമുണ്ടോ?

റോ— ഇല്ല. അത്രയില്ല.

മാം— ഉം. എന്തേ? തുരുമ്പു പിടിച്ചു തുടങ്ങിയെന്നുണ്ടോ?

റോ— ഒട്ടും ഇല്ല. അവരുടെ ശ്രമം മുന്പിലത്തെപ്പോലെ തന്നെയുണ്ടു. എന്നാൽ അവിടെ ഉറക്കെ നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു ചില പിള്ളരുടെ—ചെറിയ പ്രാർത്ഥനകളുടെ—ഒരു കൂട്ടമുണ്ടു. ഇവരുടെ നിലവിളിയെ കേൾക്കുന്നവരും ഉണ്ടു. ഇപ്പോഴത്തെ സമ്പ്രദായം ഇങ്ങിനെയായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സാധാരണ നാടകശാലകളിൽ വല്ലാത്ത ഒച്ചയുണ്ടാക്കുന്നതുകൊണ്ടു യോഗ്യരായും കവിയുടെ തൂപ്പുൽമാത്രം ആയുധമായ ഇവരെ പേടിച്ചവിടെ വരാറില്ല.

മാം— എന്താ അവർ പിള്ളരോ? ആരാ അവർക്കു ഉപജീവനത്തിന്നു കൊടുക്കുന്നത്? എങ്ങിനെയാണവർക്കു ശമ്പളം കൊടുക്കുന്നത്? അവർക്കു പാടാരായാൽ പിന്നെ നാടകത്തിന്നു ചേരില്ലേ? അവർ സാധാരണ നടന്മാരായാൽ—വേറെ നല്ല വഴിയൊന്നില്ലെങ്കിൽ അങ്ങിനെയാവണം നിശ്ചയംതന്നെ— അവർ ശീലിക്കേണ്ട പണിയെപ്പറ്റി അവർക്കൊണ്ടുതന്നെ കുറും പറയിക്കുന്ന കവികൾ അവർക്കുപരായം ചെയ്യുന്നു എന്നു അവർ പിന്നെ പറയില്ലേ?

പട്ടണം—ലണ്ടൻ പട്ടണം

റോ- സത്യമായും ഇതിനെപ്പറ്റി രണ്ടു പക്ഷവും നല്ലവണ്ണം വാദമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവരെ വാദത്തിൽ ചാടിക്കുന്നത ഒരു പാപമാണെന്നു നാട്ടുകാർ വിചാരിക്കുന്നതുമില്ല. കവിയും നടനുംകൂടി പ്രാരംഭത്തിൽ ഒരു തമ്മിൽത്തല്ലിപ്പെട്ടതിൽ കുറച്ചുകാലം നാടകത്തിന്നു പണം തന്നെ കൊടുത്തിരുന്നില്ല.

ഹാം- അങ്ങിനെ വരുമോ?

ഗിൽ- ധാരാളമായി, കൊണ്ടുപിടിച്ചു വാക്കലമുണ്ടായി.

ഹാം- പിള്ളരതിൽ മെച്ചം കൊണ്ടുപോയ്ക്കൂടെയുമോ?

റോ- ഉവ്വ. നിശ്ചയമായിട്ടും ഫക്സിലിസ്സിനെ ആയാളുടെ ഭാരത്തോടുകൂടി.

ഹാം- അതത്രതളിമില്ല. എന്റെ എളയപ്പൻ ഡമ്പാക്കി ലെ രാജാവാണ്. എന്റെ അപ്പൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ കൊത്തനം കാട്ടിയിരുന്നവർ ഇദ്ദേഹം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെറിയ ഒരു ചിത്രത്തിന്നു ഇരുപതു, നാല്പതു, അമ്പതു അല്ല നൂറു ഡക്കററും കൊടുക്കുന്നു. തത്പശാസ്രത്തിന്നു കണ്ടു പിടിച്ചാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, സത്യമായി പറയാം, ഇതിൽ സാഹായികമായിട്ടുള്ളതിൽ കുറച്ചുകുറച്ചു.

(ഉള്ളിൽനിന്നു വാദ്യലോഷം)

ഗിൽ- അതാ നാടകക്കാർ.

ഹാം- നിങ്ങൾ എൽസിനോറിൽ വന്നതു സന്തോഷം. നിങ്ങളുടെ കൈ കാണട്ടേ ഇങ്ങോട്ടു വരു!

ഉപചാരമാതിരിക്കുകകൊ.

ണ്ടുപചിതമാംലൊകികംജഗത്തികൽ

സൽക്കാരത്തിന്നുള്ളൊരു

മുഖ്യമതാമംഗമാണെല്ലൊ

ഫക്സിലിസ്സ്...=ഫെക്സിലിസ്സ് എന്ന ശക്തിമാൻ ഭൂമി മുഴുവൻ ഭേദിക്കാണു ഒരു ചിത്രം ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിലെ “ഗ്ലോബ് തിയറ്റർ” എന്ന നാടകശാലയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു; അതാണ സൂചകം. ഡക്കററം=ഒരു വക നാണു.

ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു ചെയ്യുന്ന ഉപചാരത്തെക്കാൾ അധികം ശ്രദ്ധയോടു കൂടിയ ഉപചാരം നാടകയോഗങ്ങൾക്കു ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി ഞാനും വിധി നിങ്ങളുടേ ഉപചരിക്കട്ടേ. നിങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം! എന്നാൽ എന്റെ എളയപ്പുനും ചെറിയമ്മയമ്മക്കും ചതി പറ്റിരിക്കുന്നു.

ഗിൽ— എന്തിൽ തിരുമനസ്സേ?

മാം— സൂക്ഷ്മത്തിലൊന്നെന്തെന്നാകുമൊരാവടകു.

• നോക്കിക്കു കമ്പമൊരുഭാഗമതിന്നുമാത്രം
തെക്കോട്ടുകാറ്റണകിലിങ്ങൊരുത്തറയേയും
പാക്കിൽപിറാപ്പിടിയനേയുമറിഞ്ഞുകാണാം 110
(പൊളോണിയസ്സു രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— ഹേ യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കു നല്ലതു വരട്ടേ.

മാം— കേൾക്കൂ! ഗിൽഡർൻസുർൻ താനും. ഹാരോരുത്തരോരോ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവിടെ കാണുന്ന ആ വലിയ കൊച്ചു കുട്ടി എന്നിയും അതിനെ മൂടിയിട്ടുള്ള ശിലയിൽനിന്നു പുറത്തു വന്നിട്ടില്ല.

റോ— പക്ഷേ രണ്ടാമതും അതിലേക്കു വന്നതായിരിക്കാം. എന്തെന്നാൽ വാൽക്യം രണ്ടാമത്തെ ശിശുത്വമാണത്രേ.

മാം— ഞാനിപ്പോൾ പറയാം. ആയാൾ നാടകക്കാരെപ്പറ്റി എന്നോടു പറയാനാണു വരുന്നത. നോക്കിക്കൊള്ളൂ, താൻ പറയുന്നതു ശരി തന്നെ. തികച്ചാകൂ രാവിലെ അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പൊ— തിരുമനസ്സേ! എനിക്കൊരു സംഗതി ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നായിരുന്നു.

റോ— തിരുമനസ്സേ! എനിക്കൊരു സംഗതി ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുണ്ടു. റോഷ്യസ്സു റോമിൽ ഒരു നടനായിരുന്നുപ്പോൾ.

പൊ— നാടകക്കാരിവിടെ വന്നിട്ടുണ്ടു.

മാം— കമ്പം, കമ്പം.

പൊ— എന്റെ ആത്മാവാണു സത്യം.

മാം— “അപ്പോളോ, രോനടൻ, തന്നുടെ കഴുതകൾ
വിട്ടുവന്നതായിത്രേ

പൊ— ഭൂപ്രപത്യവസായിയോ, സുപ്രപത്യവസായിയോ, ചരിത്രവിഷയിയോ, ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവദർശിയോ, ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവദർശിയിൽ സുപ്രപത്യവസായിയോ, ചരിത്രവിഷയിയിൽ ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവദർശിയോ, ഭൂപ്രപത്യവസായിയിൽ ചരിത്രവിഷയിയോ സുപ്രഭൂപ്രപത്യവസായിയും ചരിത്രവിഷയിയും ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവദർശിയും കൂടി മേന്മതോ ഏതെങ്കിലും നാടകം നടപ്പാൻ ഭൂമിയിൽ ഒന്നാംകിട നടന്മാരാണിവർ. രംഗം ഭഞ്ജിക്കാതെയും പദ്യം അസംപ്രയാസമുള്ളതായാലും ചേണ്ടില്ല. “സെനിക്കാ” അധികം കഠിനമല്ല. പ്ലാട്ടസ്സു അധികം എഴുപ്പമല്ല. ലക്ഷണപ്രകാരമുണ്ടാക്കിയതിനും അങ്ങിനെ അല്ലാത്തതിനും ഇവർ മാത്രമേ ഉള്ളൂ.

മാം— മേ ഇന്ദ്രേയിലെ ജ്യോതിയായ ജിപ്സോമേ! തനിക്കെന്തൊരു നിധിയാണുണ്ടായിരുന്നത?

പൊ— അദ്ദേഹത്തിനെന്തൊരു നിധിയാണുണ്ടായിരുന്നതതിരുമനസ്സേ?

മാം— ഒന്നാന്തരമകളുവന്നുവിശേഷമായ്. റൊറാനില്ല, വന്നുവരിലിഷ്ടമനപ്പമല്ലൊ

പൊ— (സ്വഗതം) എപ്പോഴും എന്റെ മകളുടെ മേൽ തന്നെ.

മാം— കിഴവനായ ജിപ്സോമേ! ഞാൻ പറഞ്ഞതു ശരിയല്ലേ?

പൊ— എന്നെ, ജിപ്സോമേ എന്നു വിളിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം സ്തേഹിക്കുന്ന ഒരു മകളുനിക്കുണ്ടെന്നു വരുമ്പോൾ?

മാം— ഇല്ല, അതു വരുന്നില്ല.

പൊ— പിന്നെന്താ വരുന്നത?

മാം— വന്നീടുമൊക്കുവിധിപോലറിയാംവിധിക്കു വന്നുവരട്ടെപ്പാഴറിയാംവഴിയെന്നിന്നകം 112

വൈദികഗാഥയിലെ ആദ്യത്തെ പദ്യം ഇതിലപ്പുറമൊക്കെ കാണിച്ചു തരും. എന്നെന്നാൽ നോക്കൂ, എന്നെ തടസ്സമെപ്പ

സെനിക്കാ=ലക്ഷണം തിടഞ്ഞ ഒരു നാടകം. പ്ലാട്ടസ്സു=ലക്ഷണമുറപ്പുള്ള മറ്റൊരു നാടകം. ഇന്ദ്രേയിൽ =മരു രാജ്യം.

ടുത്തുനവർ അതാ വരുന്നു. (നാലഞ്ചുനാടകക്കാർ പ്രവേശിക്കുന്നു) നിങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം! യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സ്വാഗതം!! നിങ്ങളെ ക്ഷേമമായി കാണുന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. ഓ, എന്റെ പഴയ ചങ്ങാതി! ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടതിനെക്കാൾ വിശേഷവിധിയായി ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ മുഖത്തു മീശകൂടി ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്നെ ഡമ്പാക്കിൽ എത്രപ്പാൻ വന്നിരിക്കുകയാണ്? എന്താ? എന്റെ യുവതിമണിയായ ആ സുന്ദരിയോ? മേരിയമ്മയാണു സത്യം. പാട്ടുകയുടെ ഉള്ളിൽ മരക്കുപ്പണം വെച്ചിട്ടു ഭവതി ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടപ്പോഴത്തെക്കാളധികം ആകാശത്തേക്കടുത്തിരിക്കുന്നു. നിന്റെ ചെറു നടപ്പില്ലാത്ത സ്വസ്ഥനാണുത്തിന്റെ മാതിരി യാതൊരുപകാരവുമില്ലാത്തനിലയിൽ ഭേദപ്പെട്ടു വരാതിരിപ്പാൻ ദൈവത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഹേ യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സ്വാഗതം! പ്രാൻസിഡെ പ്രാപ്പിടിയന്മാരെ വളർത്തുന്നവരെപ്പോലെ, തൽക്കാലം കാണുന്ന ഏതിന്റെങ്കിലും നേരേ നമുക്കു ചെല്ലാം. നമുക്കു നല്ല ഒരു പ്രസംഗം വേണം. വരൂ! നിങ്ങളുടെ സാമർത്ഥ്യം എത്രണ്ടു വയ്ക്കും? ഒന്നു കാണിച്ചാട്ടേ! വരൂ! വികാരജനകമായ ഒരു പ്രസംഗം. ഉം.

പ്രധാനനടൻ— എന്തു പ്രസംഗമാണു തിരുമനസ്സേ?

മാം— മുന്പാരു പ്രസംഗം താനിനിക്കു കേൾപ്പിച്ചു തന്നിട്ടുണ്ടു. പക്ഷെ അതു നടിക്കു ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ ഒരു തവണയിലധികമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ— നാടകം എനിക്കോമ്മയുണ്ടു—ബഹുജനങ്ങളെ രസിപ്പിച്ചില്ല. അതിന്റെ രസങ്ങൾ സാമാജികന്മാരിൽ അധികപക്ഷത്തിനു സുഗമങ്ങളല്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ അതു എനിക്കും എന്നേക്കാൾ ആലോചനാ ശക്തിയുള്ളവർക്കും ഒന്നാർത്ഥമായ ഒരു നാടകമായിരുന്നു. രംഗങ്ങളെല്ലാം നല്ലവണ്ണം പരിശോധിച്ചതും, സാമർത്ഥ്യത്തോടും അതിനനുസരിച്ചു യോജിപ്പോടുകൂടി നിശ്ചയിച്ചതുമായിരുന്നു. പദ്യങ്ങളു

മേരിയമ്മ—യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ അമ്മ

ഉിൽ അസത്തുകളുടെ തമിക് പഠിയ വഷളതങ്ങളെ
 നമിപ്പെന്നും, ഗ്രന്ഥകർത്താവു ധാഷ്ട്യകാരനാണെന്നു പറ
 വാൻ ഭാഷയിൽ യാനൊന്നാമിപ്പെന്നും, അതിന്റെ നൂത്ര
 ദായം വളരെ നിഷ്പ്രഭമായതും മാധുര്യമുള്ളതുപോലെ ത
 ന്നെ ദോഷരഹിതമായുള്ളതും, ദോഷിയേകാളധികം സൗ
 ക്മായുണോടു കൂടിയതുമാണെന്നും, ആദോ ഒരാളവിടെ വെ
 ച്ചു പറഞ്ഞത ഇപ്പൊഴും എന്തുകൊണ്ട് തോന്നുന്നുണ്ട്. അ
 താലെ ഒരു പ്രസംഗം എനിക്കു വളരെ ബോദ്ധ്യമായിരുന്നു.
 അത “ഏനായ” ഡിഡോവിനോടു പറയുന്ന കഥയാണ്.
 “പ്രൈമി”നെ കൊന്നതിനെപ്പറ്റി പറയുന്ന ഭാഗം പ്ര
 ത്യേചിച്ചും— അതു നിങ്ങൾക്കേന്മയുണ്ടെങ്കിൽ—ഇതാ ഇ
 വാടെനിന്നു തുടങ്ങുവിൻ. നോക്കട്ടേ നോക്കട്ടേ.

പെരുത്തുഗ്രന്ഥപ്രതിനിധിപരിസ്സം—
 അങ്ങിനെയാലു പിറസ്സു നാണാനും.
 പിറസ്സുഗ്രന്ഥവിക്രിയമിപ്രത്യുചിച്ഛിട്ടമൊരാ-
 മരകെ ഞ്ങളു ശ്യാദരമതിലൊളിച്ചുന പനടെ
 കരംപോരിന്നൊത്താറിശയെതുകരികൈകളുടയോൻ
 കരപ്പിന്മേൽപുരീ. പരിയയോമരൊരൊരനിം 113
 കഷ്ടംതൽക്കലയിൽത്തുണച്ചുവികട
 ക്രൂപ്രകാരംപരം
 തട്ടംവീധികൾച്ചുടിലമ്മജനകൻപൈ-
 തങ്ങുതൻരോണിതം
 പറിപ്പറ്റിയുണങ്ങിരകമയമാം
 കേരോപിവാദത്തൊടും

പ്രൈം=ഒരു രാജാവിന്റെ പേർ.
 പിറസ്സു=ഗ്രീക്കുകാരും ട്രോയിക്കാരും തമ്മിലുണ്ടായ യു
 ദ്ധത്തിൽ ഗ്രീക്കുകാരിൽ ചിലർ മരംകൊണ്ടു കുതിരകളെ ഉ
 ണ്ടാക്കി അതിൽ അടച്ചിരുന്ന സാമോപായംകൊണ്ടു ട്രോയി
 ക്കാരുടെ കോട്ടയുടെ ഉള്ളിൽ വെച്ചിച്ചു. രാത്രി അവാർ അതു താ
 ന്ന പുറത്തു ചാടി ഭായി നഗരം നശിച്ചു. പിറസ്സു അങ്ങിനെ
 ഉളിച്ചിരുന്നചരിൽ ഒരാളാണ്.

പറീടുംകട്ടുകോവവന്നികളിൽവെ.
നീടുംപിറസ്സുലതൻ

114

പ്രമേഹകുരുമയകൈകൊണ്ടുകാണും.
ന്നമേയോലൂടകൂരനേത്രങ്ങളോടും
മഹാവൃദ്ധനായുൻറമുത്തപ്പുനാകും
മഹാൻപ്രൈമിനെത്തേടിനോക്കുന്നുവെല്ലൊ

115

അവിടുന്നങ്ങോട്ടാട്ടെ.

പൊ— ഇതു ശബ്ദസൗഷ്ഠ്യവത്തോടും അത്ഥവ്യക്തിയോടും കൂ
ടി നല്ല ഭംഗിയിൽ ചൊല്ലി.

പ്ര:ന— മുത്തൻതന്നുടെവാളുകൊണ്ടെതിരിടു-
ന്നോരോടെതുച്ഛാൻതനി-

കെത്തില്ലെന്നുധരിച്ചുതൻപഴയവാൾ
കൈവിട്ടുതാഴത്തുപോയ്
യുദ്ധത്തിന്നിരകക്ഷിയുംസമനില.

കല്ലാ,പിറസ്സാത്തതി
കൂലൻവെട്ടി,പിഴച്ചു,കാരിലലസൻ
മുത്തപ്പുനോ,വീണതെ

116

പരമചൈതന്യംകെട്ടിലയമമി വെട്ടേറവിധമാ.
യെരിഞ്ഞീടുംമൂലാവടിയതിലണച്ചുൽകടരവം
പിറസ്സിൻകണ്ണത്തെതവേവനനൽകുപടിവലി.
ച്ചരനിർത്തിനോക്കുവിരവിനൊടതെന്തെന്നുപറയാം

വാൽക്യാകലടന്നച്ചുതമനാം
പ്രൈമിൻറപാൽവണ്ണമാം
മൂലാവിൽപതിയുന്നവാളുഗഗനെ
പെട്ടെന്നുതജീതദാ

ചിത്രംകൂരനതാംപിറസ്സിരുപുറ-
ത്തേക്കുംചലിക്കാതെവൻ
ചിത്രത്തിങ്കൽവരച്ചുകാട്ടിയപെരു.
മ്പോരാളിയെപ്പോലെയായ്

118

ഇലിയം = ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ പേർ.

വൻകാറിനുകറച്ചുമുഖം ഗഗനം
 നിശ്ശബ്ദമാം, ചിന്നിടും
 വൻകാർനിശ്ചലമാം, മരുത്തുനിലയാം
 ചത്തോണമാംഭൂതലം
 ഹൃംകാരത്തൊടുവായുമാറ്റിമിടിയാൽ-
 പിന്നെപ്പിളകുംതഥാ
 നോക്കാണുവടിമന്നിരട്ടികടുവാ-
 യീന്തുപിറസ്സേററവും

119

പണ്ടത്തെപ്പടിപോർതുടന്നുടനവൻ
 ചെച്ചോരചോരുന്നവാൾ
 കൊണ്ടുപ്രെമിനെവെട്ടിട്ടുന്യോളുളവാം
 കാരുണ്യലേശത്തിലും
 കൊണ്ടാൽചട്ടയനാത്തമാർസിനുമേൽ
 പണ്ടനുസൈക്യോപ്പകൾ
 കണ്ടോംവെട്ടിലൊരണുവുംദയകുറ-
 ണ്ണെല്ലായിരുന്നൂറ്റലും

120

തേവിടിശ്ശി!യെടി!ഭാഗ്യലക്ഷ്മി!യെടി!നീപു-
 റത്തെടിപ്പുറത്തുപോ
 ദേവലോകർസഭകൂടിയിലപലതന്റെ.
 ശക്തികൾക്കറക്കണം
 ചക്രമാമിതിനരങ്ങളൊക്കെയുമരുത്തു-
 വഴകളുടച്ചുടൻ
 ശക്രലോകശിഖരാൽദ്രലംനടുപിശാച-
 നാടതിനരുട്ടണം

121

പൊ— ഇതിന്നു നീളം കുറച്ചുധികം തന്നെ ആണു.
 ധാം— അത തന്റെ താടിയോടുകൂടി ക്ഷുരകന്റെ വീട്ടിലേക്കു
 നന്നു പോയി വരട്ടേ; പൊല്ലു. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ചിരിക്ക
 തക്കതായോ, ആഭാസമായോ ഉള്ള കവിയാണു വേണ്ട

മാർസ്സു = ഒരു ദേവന്റെ പേർ. സൈക്യോപ്പകൾ = ദൈ
 വത്തിന്നു ഭൂമി ദേവിയിൽ ഉണ്ടായ പുത്രന്മാർ.

ത. അല്ലെങ്കിൽ ഉറക്കം തൂക്കാം. ചൊല്ലൂ; “മിക്കുമ്പ”യുടെ അവിടെയാട്ടേ.

പ്ര: ന— ഞാകണ്ടാളാരുമുടനാമ്പമമിഷിയെ—

മാം— മുടനാമ്പമമിഷിയോ?

ചൊ— അതിന തെറ്റില്ല. മുടനാമ്പമമിഷി എന്നുള്ളതു തരക്കേടില്ല.

പ്ര: ന—

വയ്ത്തിക്കെടുംമട്ടുബാഷ്പം

തൂകിച്ചുണ്ടാക്കിരിടന്തടവിനമുടിമേൽ

മുണ്ടമിട്ടുളമേത്താൽ

പാടെപെറ്റിപ്പുശകനിക്കുയമൊടുശിഥില.

പ്രായമാമുരുമുലം

മുടാൻനപ്പാകരപുറിത്തനതടിനടയാ.

യോടിയെത്തുവിധത്തിൽ

122

ആരിട്ടുശകണ്ടകുട്ടരിലലം

ഭാഗ്യത്തെനിന്നിച്ചിടാ.

പാശ്ചാത്യപതിയെപിറസുറ്റിയാ.

യുണ്ടിച്ചുകണ്ടിട്ടുവാം

പാരാകേണോരുകാഴ്ചപാരിതുവികാ.

രത്തെജ്ജ നിച്ചിക്കല.

നേരംദേവഗണത്തിലുംകനിവൊടും

കണ്ണിർകരക്കുളം

123

ചൊ— നോക്കൂ. ഇയ്യൊളുടെ നിറം മാറി കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞില്ലേ? നോക്കൂ! മതി.

മാം— ഇതു നന്നായി. ബാക്കി ഉടനെ തന്നെക്കൊണ്ടു ഞാനു ചൊല്ലിച്ചു കൊള്ളാം. ഹേ! രാമ നാടകക്കൾക്കു വേണ്ടതൊക്കെ കൊടുത്തു സുഖമാക്കാൻ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ കേട്ടുവോ? ഇവർക്കു വേണ്ടുമാറാകെ കൊടുക്കണം. ഇവർ കാലത്തിന്റെ സാഗ്രഹവും സാക്ഷേപചരിത്രവുമാണു. താൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഉള്ള ഇവരുടെ ദൃഷ്ട്യപ്രസ്താവത്തെക്കാൾ മരി

മിക്കുമ്പ=പ്രൈമിന്റെ ഭാഷ്യം.

മുതിന്നു രേഷാ സാസ്കാരസ്ഥലത്തു നിന്ദ്രമായ ഒരു ശിലാ ലേഖനം വെക്കുന്നതാണു നല്ലതു.

പൊ— തിരുമനസ്സു! ഇവരുടെ യോഗ്യതപോലെ ഞാൻ ആരൊക്കെ.

മാം— അതു വളരെ നല്ലതു തന്നെ. എല്ലാവരെയും അവരവരുടെ യോഗ്യതപോലെ സർക്കരിക്കുന്നതായാൽ ആകാണു തല്ലിച്ചടത്തെ കഴിയുക? തന്നെ മാതമുമാദപോലെ ഇവരെ സർക്കരിക്ക. ഇവരുടെ (ആവശ്യം കുറയുന്നേടത്തോളം) തന്നെ ഒരുതരം പ്രകാശിക്കാ. ഇവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോവ.

പൊ— വരുവിൻ.

മാം— ഇപ്പോഴുള്ളതെല്ലാം പൊയ്ക്കൊടുവിൻ. ഞാൻ നാളെ ഒരു കഥ കേൾക്കാ. (പൊയ്ക്കൊണ്ടിറങ്ങുന്ന പ്രമാണനടന്നെഴുതിയ മറ്റൊരു നടന്മാരുടേപ്പോയി). ഹേ പഴയചങ്ങാതി! ഞാൻ പറയുന്നതു മനസ്സിലാവുന്നുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ "ഗോൾഡ് സാഗോവയർ" അഭിനയിക്കാമോ;

പ്ര: ന— ഓഹോ.

മാം— നാളെ രാത്രി നമുക്കുതാവാം. പത്തുണ്ടോ പതിനാറോ വരിയുള്ള ഒരു പ്രസംഗം ഞാനുണ്ടാക്കി അതിൽകൂട്ടി മേൽത്താൽ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ പറിച്ചുകൊടുക്ക.

പ്ര: ന— ഓഹോ.

മാം— വളരെ നല്ലതു. അദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെ പൊയ്ക്കൊടുക്ക. അദ്ദേഹത്തിനെ പരിചരിക്കരുതെ (പ്രധാനനടൻപോയി). എന്റെ സ്റ്റേജിനോട് രാത്രിയെ ഞാൻ നിങ്ങളെ പരിഞ്ഞുപെട്ടു. നിങ്ങൾ എൽസിനോക്ക് വന്നു നന്നായി.

റോസൻ— വേണ്ടില്ല തിരുമനസ്സു!

മാം— ശരി. എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടു. ദൈവം സഹായിക്കട്ടെ. (റോസ. ഗിൽ. പോയി). ഇപ്പോൾ ഞാൻ തന്നെ ആയി.

പഴയ=വളരെ കാലം മുമ്പു മുതൽക്കേ പരിചയമുള്ള.

തൊന്നെത്രകളെന്നൊരുദൃഷ്ടതപമുള്ളിമയാ-
 ന്നീനടൻപൊളിയതായ്
 താനകവിപ്രഭൃതകാട്ടുംകഥകുകരാം
 ചേന്നുള്ളചേപ്പുയോടിതാ
 താനേമുഖംവിളിബാഷ്പംകലൻമിഴി
 നില്ലാതെവിസപരതയാൽ
 സ്ഥാനെചമഞ്ഞിതിതൊരേത്രക്രമംസകല-
 മില്ലാത്തവസ്തുവിലമോ 12
 മിഹുബക്കായിയാണീസ്സുകലവുമിവനാ-
 രാണമിഹുബ,മിഹു-
 ബക്കാരാണീയിവൻമാലിതുവിധമവളെ-
 ള്ലറിമുപ്പുക്മുപ്പാൻ
 ദുഃഖത്തിൻമൂലവുംനമ്മുടെനിലയിൽവികാ-
 രങ്ങളുംചേന്നിരുന്നാ-
 ലക്കാലത്തിനടൻസങ്കടവികടതയെ-
 തൊക്കയുംകാട്ടുമെന്നോ 12
 കപ്പംകണ്ണിരിൽമുക്കുംസഭഭയദവച-
 സ്സാലെകണ്ണുപിളക്കും
 സല്പ്രകാം,കുറുമുള്ളാളുകളെമുഴുവനും
 ഭ്രാന്തരാക്കിച്ചമക്കും.
 സ്വസ്ഥകുംചേടിയാക്കുംദൃശ്യതരമറിവ-
 റോരയൊന്നമ്പരത്തും
 ചിത്രംകങ്കാതിവകുരുതഭരമിവനേ-
 വകുമുണ്ടാക്കിവെക്കും 12
 തൊന്നോബുദ്ധി കുറഞ്ഞുതന്നുടെതല-
 ച്ചോറിനലംശക്കിനെ-
 ഞ്ഞോത്താൽപ്പട്ടകളെന്നെപ്പൊഴുമുറ-
 ക്കുംതുക്കുമാൾകൊപ്പമേ
 താനാലോചനശക്തിമങ്ങിയറിവി-
 ല്ലാതായഭീഷ്ടംനട-
 താനായിട്ടൊരുതിച്ചുമെന്തിനമൊ-
 ന്നൊതാനമാളല്ലയോ 127

സ്വന്തമെന്തെങ്കിലും തന്മിതിയാർജ്ജിച്ച
 സ്വന്തമെന്തിച്ചുകലയാക്കിയൊരാളുപൻ
 കൃത്യത്തിൽവേണ്ടിയവനല്ല, വനായതല്ല;
 സത്യനമുള്ളിടകിട്ടെന്നാരുളീരുവാനോ?

128

ആരാണെന്നെക്കള്ളനെൻ വിളിക്കുന്നത്? എന്റെ തല ക
 രു ഭാഗത്തുനിന്നു മറ്റേഭാഗത്തേക്കു തള്ളി ഉടക്കുന്നതാ
 ണ്? ആരാണെന്റെ മീശ പരിച്ചെടുത്ത എന്റെ മുഖത്ത
 ക്കു തന്നെ വരത്തക്കവണ്ണം കാനറത്തിടുന്നത്? എന്റെ മൂ
 ക്കുപിടിച്ചുവലിക്കുന്നതാണോ? ഞാനാനകളു ചെയ്യുന്ന
 എന്നു പറയുന്നതാണോ? ഇതൊക്കെയൊര ചെയ്യും?

ദൈവത്തിന്മുറിയാണുസത്യമിതുണാ-

നൊക്കെസ്സാധിക്കേണ്ടതാ-

നേവംപേടിപെടുകപോതമതുപോ-

ലായിട്ടുണ്ടെത്തിനാൽ

രംവിസ്തരിക്കുകകാരിവൈരിനിരയിൽ

കാരുഷ്യമുൾക്കൊള്ളുവാൻ

ഭാവിക്കുന്നതിനെക്കിലുംവിരതിണ.

ങ്ങുശക്തിയില്ലായ്മയാൽ

129

അല്ലെന്നാലീനാടതി-

ലുള്ളൊരല്ലാപ്പരന്തുപടയേയും

കള്ളനതാമിവനെക്കൊ-

ണ്ടല്ലാതീറ്റിപ്പലത്തിയേനേതാൻ

130

മൊരച്ചിക്കള്ളൻ ദയയില്ലാത്ത ദൃഷ്ടതയോടുകൂടിയ വിടനാ
 യ മൊരച്ചിക്കള്ളൻ. ഓ! പ്രതികാരമെ! ഞാനെന്തു കഴുത
 യാണ.

കൊല്ലപ്പെട്ടെഴുമിഷ്ടതാതനുപിറ

ന്നോനുത്തരംചെയ്യുവാൻ

ചൊല്ലിട്ടുസുരലോകവുംനരകവും,

ധൂർത്താംഗനകൊപ്പമെ

ദൈവത്തിന്മുറി = യേശുക്രിസ്തുവിന്നു ശത്രുക്കളിൽനിന്നു തട്ടിയതായ മുറി.

വല്ലാതുള്ള വചനങ്ങൾ കേൾക്കുന്നതു
 നരകാണ്ടാഹാസ്യത്തലോ.
 ലല്ലെങ്കിൽ ഗുഹദാസിമാരിരിക്കൂവി.
 കുന്നമഹായൈയ്യുമാൾ

131

ഞമ! കുറവുതന്നെ. എന്റെ തലച്ചോറെ ഉണരു.
 കുറവെച്ചുവർന്നാട്ടുമാതുരിനടൻ
 കാണിച്ചുകാണാവിടെയേ
 പരരംതന്മയഭാവമോടുപലിവാ
 ന്നാത്താവൊടൊത്താങ്ങിനെ
 മുറുമുൻതോഴിൽസത്സമാനമാരിതം
 കണ്ടോത്തുതാനെന്നതൻ
 കുറവെത്തവെളിവിൽപറഞ്ഞിട്ടുടൻ
 താനെന്നുകേൾപ്പുണ്ടുണാൻ
 കലയോനോക്കിയാൽനാവിൻ
 തലയില്ലതിനെങ്കിലും
 വലിയോരതളതത്തിൽഞാൻ
 നിലയെല്ലാംപറഞ്ഞിട്ടം

132

133

െരം നാടകക്കാരെക്കൊണ്ടു എന്റെ അച്ഛനെ കൊന്നുമാ
 തിരി ഒരു കഥ എന്റെ എളയച്ഛന്റെ മന്ദിരവെച്ചുണാ
 ന് നടിപ്പിക്കും. ആയാളുടെ മുഖഭാവം ഞാൻ റോക്കും.
 കിണ്ണിയുള്ള ഭാഗത്തൊക്കെത്തൊടും. അച്ഛോൾ ആയാൾ
 ചുളിയാൽ എന്റെ വഴി എനിക്കറിയാം.

എന്നാൽഞാൻപ്രേതമാജ്ഞുണ്ടതുവലിയപിശാ
 ചായിരിക്കാംപിശാമാ.
 ഞെന്നാൽസന്തോഷമേകോചിധമുടലെടു
 ക്കാനവൻശക്തനെല്ലോ.
 പിന്നെദുഃഖിച്ചിട്ടുണ്ടുപ്രാണമമിവനെ
 കൊണ്ടു കുറവനടത്തി
 ചെല്ലുന്നതാനെന്നെപ്പിച്ഛിതിനുമുതിരുക്കെ
 ന്നാജ്ജരാമാകിലാട്ടെ

134

ഇതിനെക്കാളും സൂക്ഷ്മ-
സ്ഥിതിയിൽ സംഗതികൾ മുഴുവനറിയേണം
അതിനു തരം നടനം, ഗൃഹ
നിതിലേമനസ്സാക്ഷിതാനിഹകടുക്കും
(പോയി).

135

അങ്കം-3. രംഗം-1.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറി അകം).

(രാജാവും, റാണിയും, ചൊല്ലോണിയസ്സും, ചെമീലിയയും,
റോസൻക്രാൻസും, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാൾക്കിട്ടുകൾ പോലെ നല്ല സുഖമാൽ
വാഴേണ്ട കാലത്തില-
ത്തായാസാലഴലാൻ കമ്പമുളവാ-
മിച്ചുറലിൽ മാരണം
ആയാളോടു വളഞ്ഞിട്ടു വന്നുവരിയോ,
സേവകനെന്നോ ചുഴി-
ത്തായാൽ വല്ലവഴി ക്കൊന്നറിയുവാൻ
നിങ്ങൾക്കു നാധിക്കുമോ

136

റോ— ചൊല്ലു നുണ്ടു വിട്ടു നുതന്നെ യവിടെ-
കണ്ടല്ല മുൾഭാത്തിയെ-
ന്നല്ലാമേതു ചിയാത്തിലും പാവതി-
ല്ലെന്നാലതിൻ മാരണം
ഗിൽ— ഉള്ളിൽപ്പെട്ടതു കാട്ടുവാൻ തിരുമനം
കണ്ടില്ല ഹമാത്തങ്ങൾ-
ത്തുള്ളേടം തിരകിൽ തിരിക്കുമവിട്ട-
ന്നാഭോത്തൻ കെഴുശലാൽ

137

റാണി— ആയാൾ നിങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം സ്വീകരിച്ചുവോ?

റോസ— വളരെ മര്യാദയോടെ.

ഗിൽ— ചക്ഷു വളരെ തെരുങ്ങിട്ടു.

റോസ— മോളോ ചോദിക്കുന്നതിൽ വളരെ ലുബ്ധനായിരുന്നു. പക്ഷെ ഞങ്ങളുടെ അപേക്ഷകൾക്കു വളരെ ധാരാളമായി മറുപടി പറഞ്ഞിരുന്നു.

റാണി— ആയാൾക്കെന്തെങ്കിലും വിനോദങ്ങളിൽ രസമുണ്ടോ എന്നു നോക്കിയോ?

റോസ— ചില നാടകക്കാരെ ഞങ്ങൾ വഴിയരികിൽ കണ്ടെത്തി. അവരെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ അവിടുത്തോടു പറഞ്ഞു. അതു കേൾപ്പാനവിടെക്കു കറച്ചു സന്തോഷമുള്ളതായി തോന്നി. അവർ രാജധാനിയിൽ എവിടെയോ ഉണ്ട്. അവിടുത്തെ മുമ്പിൽ ഇന്നു രാത്രി കളിപ്പാൻ അവിടേ കല്പന കൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

പൊ— അതു ശരിയാണു. ഇവിടുത്തോടു രണ്ടാളോടും അതിന്നു ചെല്ലുവാനപേക്ഷിച്ചാനായി അദ്ദേഹമെന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

രാജാ— വളരെ താല്പര്യത്തോടുകൂടി ആയാൾക്കെങ്ങിനെ മനസ്സാണെന്നു കേൾക്കുന്നതിൽ എനിക്കു വളരെ തൃപ്തിയുണ്ട്. ഹേ കൂട്ടരെ! ആയാൾക്കു എന്നിയും അധികം റം വകകളിൽ താല്പര്യമുണ്ടാക്കുവിൻ.

റോസ— അങ്ങിനെ തന്നെ തിരുമനസ്സേ! (റോസ. ഗിൽ. പോയി).

രാജാ—പ്രിയയായ ഗർട്ടുഡെ! നമ്മെ വിട്ടു പോയാലും ഇവിടെ യദൃച്ഛയാ എന്ന മാതിരി ഫാബ്രിക് ഷെഡിലിയെ കണ്ടു മുട്ടുവാൻ തക്കവണ്ണം ഇവിടെ വരുവാനായി ആയാൾക്കു സ്വകാര്യമായി ആളെ അയച്ചിട്ടുണ്ട്.

ആയാൾക്കീയിറച്ചൊത്തുമുട്ടിട്ടുമൊരി-
സ്സന്ദർശനത്തിങ്കൽവെ-
ച്ചായാൾക്കുച്ചൊൽവെളിപ്പെടുമ്പ്രകൃതിമാ-
റംകൊണ്ടുവേണ്ടുവിധം
ആയാൾക്കീയിവർമൂലമോവ്യഥയിതെ-
ന്നാസ്സത്യകണ്ടെത്തുവാൻ
ന്യായപൊരൊക്കൊളിച്ചുനോക്കുവിവർത.
നീയ കൂട്ടരന്തൊന്നുമെ

റാണി— ഞാനിവിട്ടുനൂ പരയുമ്പോലെ കേൾക്കാം. മേ ഓമീലിയെ! നിന്റെ നിർമ്മലമായ സൗന്ദര്യമാണു ഹാംപെ ററിന്റെ ഉന്മാദത്തിനു കാരണമെന്നായി തീർന്നാൽ കൊളുമായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നിന്റെ ഗുണം, നിങ്ങൾക്കു രണ്ടാൾക്കും മാനുണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം ആലാളെ മുമ്പിലത്തെ വഴിക തന്നെ തിരിച്ചു കൊണ്ടു വരുന്നതുള്ള വിചാരം എനിക്കു വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാമല്ലോ.

ഓമീ— അമ്മേ! അതങ്ങിനെയാവാൻ ഞാനും ആഗ്രഹിക്കുന്നു. (റാണിപോയി).

പൊ— ഇവിടെ നടക്കൂ ഓമീലിയെ!— സ്വാമി! ഇവിടെക്കു സന്തോഷമുണ്ടെങ്കിൽ, നമ്മെ കാണാത്ത ദിക്കിൽ നോക്കു പോയിരിക്കുക. (ഓമീലിയയോടു) റം പുസ്തകം വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കൂ. നിശ്ചിതം പരിശ്രമിക്കുകയാണെന്നു തോന്നിക്കൂ. അതു നിന്റെ റം ഏകാന്തവാസത്തിനു മതിയായ കാരണമായി തോന്നിക്കൂ.

നമ്മൾക്കോരോവിചാരംചിന്തപൊഴുതുവിശാ-
 ചത്തിലുംചിന്തയാകും
 കർമ്മത്തിൻദൈവികതാസമിതിശുദ്ധിമുഖഭാ-
 വങ്ങൾകൊണ്ടായതെല്ലാം
 മൊമ്മേമുട്ടുന്നകാൽപ്പിച്ചിപ്പനവധിനോം
 തെറുകാരായ്ജനനം
 ഞിന്ദ്രായിട്ടനേകതവണവെളിവിപാ-
 യിട്ടുകണ്ടിട്ടുണ്ടേ

139

രാജാ— (സ്വഗതം) ഓ! ഇതു വളരെ പരമാർത്ഥം തന്നെ. റം പഠഞ്ഞത എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കു എത്ര ചുട്ട അടയാണു കൊടുക്കുന്നത?

മിന്നംനൽപ്പൊടിയിട്ടുതേയിൽമിന്ന
 കീടുന്നവേഗ്യാമുഖ-
 ത്തിന്നംനല്ലപൊടിക്കുളുഗുണദോ-
 ഘത്തിന്റെഭേദത്തിനും

ചിന്നംനന്മതിച്ചുവാക്കിനമിനി-
 കള്ളാപ്രവൃത്തിക്കമാ-
 യിന്നുള്ളോരകലിച്ചയില്ലനിയതം
 സൂക്ഷ്മത്തിൽനോക്കുംവിധയ

140

പൊ— ഇതാ അദ്ദേഹം വരുന്നതു കേൾക്കുന്നു. അയ്യോ നി
 ഭ്രമമായ മനോവ്യഥതന്നെ. സ്വാമി! നോക്കൂ പോവുക
 (രാജാവും പൊളോണിയസ്സും പോയി).

(മാംലേറെ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാം— ജീവിച്ചുകൊണ്ടിവിടെവാഴ്വതോനമുക്കു
 ചാവുന്നതൊഗുണമതാണൊരുസംശയംമേ—
 ശൂരതാംചേന്നഭാഗ്യകളിയുടെകവണ-

കല്ലമന്ദംസമിച്ഛാ-

ട്ടേറെക്കേഴുന്നതൊകണ്ടപകടവികടാ-

ണ്ണിക്കനേരിട്ടുവാടി-

ഘോരാസ്രംകൊണ്ടതായിട്ടെത്രപൊരുതിനശി-

പ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നതോവൻ-

പേരുംയോഗ്യതമുൾക്കൊണ്ടൊരുമാടിതമന-

ശ്രീകനികാട്ടുന്നകാർഷ്യം

142

മാവുന്നതിന്നുചിതമോടുകിടന്നുറങ്ങി

പ്പോവുന്നതിൽപരമതായൊരുവസ്തുവില്ല

141

എന്നാലീയൊരുനിക്കൊണ്ടുവൃദയ-

ത്തിന്നുള്ളൊരാപിഡയം

വിന്നെത്തൻപ്രകൃതിക്കുപെട്ടുപെരുകം

മരമുള്ളുദുഃഖങ്ങളും

ഒന്നായിട്ടുനമുക്കുതീരുമുടനെ-

ന്നാണെങ്കിലേതെങ്കിലും

നന്നീകണ്ടുവസാനമായതുകൊതി-

ച്ചിടേണ്ടതാണേവനം

143

മരിക്കുക എന്നുവെച്ചാൽ ഉറങ്ങുക—ഉറങ്ങുക—പക്ഷെ സ്വ
 പ്നം കാണുകയും—ആ! അവിടെയാണു തകരാനു. എന്തെ
 ന്നാൽ,

ചാക്കെന്നുള്ളൊരുമാകിലതിൽനോ-
 മീനശപരക്കൂട്ടൻ
 നീക്കിട്ടങ്ങുചുറ്റത്തു ചാട്ടമളവെ.
 നെല്ലാവിധംസപ്തമോ
 വെക്കുകണ്ടുവരേണ്ട ഞാകഥ,വിചാ-
 രിക്കമ്പാളീനമ്മളെ
 ചിക്കുന്നങ്ങുനിരത്തിട്ടന്നിതഴലി
 നോരുന്നിതായുസ്സിനെ

144

എന്നെന്നാൽ--

കാലത്തിൽതല്ലപിന്നെത്തരിയിവയരിത-
 നാകൃമംഗല്യീരസ്യം,
 ചേലിൽസ്രീപ്രേമഭംഗവ്യഥ,നിയമനില-
 ക്ഷേമ,മന്ത്രിഭ്രമയശ്ചം,
 ചാലേമന്ദൻമമാനിൽപഴിപറവതി,തൊ-
 കെസ്സമിക്കുന്നതാരൊ
 ചേലിൽസപാതശ്രമേകുന്നതിരതനതുക-
 ട്വാരമെന്നാനിരിക്കെ
 മരണത്തിനുശേഷംവര

145

മൊരുവകചിലതിൽഭയംഭവിക്കാഴ്ചിൽ
 പരമശൽപെരുകുഞ്ചീവിത
 ഭരമേന്തിവിയത്തുനില്ലതാരിവിടെ
 ആരുപോയാൽമടങ്ങാതെയുമിതുവരനോം
 കണ്ടിടാതേയുമുള്ളോ.

146

രാജ്യം;സംഭേച്ഛിച്ചൊരുവിവരവുമി-
 ല്ലാതകണ്ടാപ്രദേശ
 പാരംഭഃഖങ്ങുണ്ടാമതിരതലയിടാൻ
 പോവതിൽഭേമിങ്ങി.
 ചേരംക്രേശംസമിച്ചിട്ടമരുവതുനമു-
 കെന്നുതോന്നിച്ചിട്ടനു

147

നമ്മെങ്ങീരുകുളാകുന്നിതുപെരുമന-
 സ്സാക്ഷി,യിമ്മട്ടുതീർപ്പിൽ

മെന്മേലോലോചനാനാമമൊടൊരുവിളരം
 ചായവ്യാതേച്ചിടുന്നു
 ഉന്മേഷാലുദ്യമിഷംശ്രമനദിയൊലിവു
 ഘനനിശ്ചിന്നാചിന്നെ
 മൊമ്മേസോത്സാഹശിലതപവുമിവിടെനമു-
 ക്കുസ്മിച്ഛിച്ചിടുന്നു

148

ശി! നിഷ്കടെ. ഇതാ സുന്ദരിയായ മെമിലിയ—ദേവീ! നീ
 പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ എന്റെ പാപങ്ങളെക്കൂടി ഓർന്നേ.
 മെമീ— എന്റെ നല്ലതിരുമനസ്സേ! ഇയ്യുടെ ഇവിടെക്കെങ്ങി-
 നെ?

മാം— നല്ലതുതന്നെ. നല്ലതുതന്നെ. നല്ലതുതന്നെ.

മെമീ— ഇവിടുന്ന ഓർമ്മക്കുവേണ്ടി പ്രേമസൂചകങ്ങളായി ചി-
 ലതു തന്നീട്ടുള്ളതു മടക്കിത്തരുവാൻ കുറച്ചു ദിവസമായി
 ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ അതു വാങ്ങിയാൽ കൊ-
 ഈമെന്നു ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു.

മാം— ഞാനോ! ഞാൻ നിനക്കൊന്നും ഒരിക്കലും തന്നി-
 ടില്ല.

മെമീ— എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുന്ന ത-
 ന്നു എന്നാത ഇവിടെക്കു നല്ലവണ്ണം അറിയാമല്ലോ. അ-
 വയെ അധികം വിലയുള്ളതാക്കുവാൻ വളരെ മാധ്യമ്യമുള്ള
 സൗരഭ്യത്തോടുകൂടിയ വാക്കുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവയു-
 ടെ സൗരഭ്യമെല്ലാം നശിച്ചു. എന്നി മടക്കി എടുക്കാം, എ-
 ന്നുക്കൊണ്ടെന്നാൽ, യോഗ്യത വിലചിടിച്ചു സമ്മാനങ്ങ-
 ൾകൂടി, കൊടുത്തവരുടെ സ്നേഹം കുറഞ്ഞു കണ്ടാൽ, നിസ്സാ-
 രങ്ങളായി തീരുന്നു.

മാം— ആ! ഹാ! നീ ചാരിത്രമുള്ളവളോ?

മെമീ— അതെ.

മാം - നീ സുന്ദരിയോ?

മെമീ— ഇവിടുന്നെന്താ പറയുന്നത?

മാം— നിനക്കു ചാരിത്രവും സൗന്ദര്യവും ഉണ്ടെങ്കിൽ, ചാ-
 രിത്രത്തിന്നു സൗന്ദര്യത്തിനോടു സംസർഗ്ഗം ഉണ്ടാവാൻ
 എട്ടു വരുത്തരുത.

ഒമീ— സൗന്ദര്യത്തിനു സംസ്കൃതം ചൊല്ലാൻ ചാരിത്രത്തോളം നന്നായിട്ടു മറെറൊന്നുള്ളത?

മാം— ആ! ശരി തന്നെ. എന്നെന്നാൽ, ചാരിത്രത്തിനു സൗന്ദര്യത്തെ തന്നെപ്പോലെയാക്കാൻ കഴിയുന്നതിലധികം വേഗത്തിൽ സൗന്ദര്യത്തിനു ചാരിത്രത്തെ അതിന്റെ സ്വന്തനിലയിൽനിന്നു ഒരു ചെടിയാക്കി മാറ്റുവാൻ കഴിയും. ഇതൊരസംബന്ധമാണെന്നു ഒരു കാലത്തു വിചാരിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ വാസ്തവമാണെന്നു മനസ്സിലായി. ഞാനൊരു കാലത്തു നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. അല്ലേ?

ഒമീ— ഇവിടുണെന്നെ അങ്ങിനെ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു നിശ്ചയം.

മാം— നീ എന്നെ വിശ്വസിക്കുകയായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, റം മനുഷ്യപ്രകൃതിയിൽ, അതിന്റെ ദൃഷ്ടിയെ കുറച്ചുകിലും ഇല്ലായ്മചെയ്യാതെ, ഗുണത്തിനു ചേരുവാൻ കഴിയില്ല. ഞാൻ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നില്ല.

ഒമീ— എന്നാൽ എനിക്കധികം ചതി പറ്റി.

മാം— നീ ഒരു കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. നീ എന്തിനാണു ഭൃഷ്ടജകളെ ഉൾപ്പാടിപ്പിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നത്? ഞാനൊരു മാതിരി ഗുണവാനാണ്. എങ്കിലും എന്റെ അമ്മ പ്രസവിക്കാതിരുന്നാൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു എന്നും മറ്റും എന്നെത്തന്നെ ശകാരിച്ചാനെനിക്കു വൈഷം. എനിലു ലംഘാ പ്രതികാരം ചെയ്യാൻ വാസനയും, അത്യാഗ്രഹവും, വാചാരങ്ങൾക്കു വഹിച്ചാനും, മനോരാജ്യത്തിനു രൂപം കൊടുപ്പാനും, കാലത്തിനു പ്രവൃത്തിപ്പാനും കഴിയാത്ത കുറ്റങ്ങളും ഉണ്ടു. എന്നെപ്പോലെയുള്ള ആളുകൾ ഭൂമിയുടെയും സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെയും നട്ടുകു കിടന്നുഴലുന്നതെന്തിനാണ്? ഞങ്ങളൊക്കെ മൊരച്ചികളുളന്മാരാണ്. ഞങ്ങളെ ആരെയും വിശ്വസിക്കേണ്ട. നിന്റെ പാട്ടിൽ നീ കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. നിന്റെ അച്ഛനെവിടെ?

ഒമീ— ഗൃഹത്തിൽ തിരുമനസ്സെ.

മാം— ആയാളുടെ വിട്ടിലല്ലാതെ വേറെയെങ്ങോ വിട്ടില്ലവേ

ഈ കെട്ടാതെയിരിപ്പാൻ ആയാളെ ഇട്ടു വാതിലടക്കൂ. എ
ന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ.

മേമീ— ഹാ! ദൈവമേ ഇവിടുത്തെ രക്ഷിക്കണേ!

മാം— നീ കല്യാണം കഴിക്കുന്നു എങ്കിൽ സ്ത്രീധനമായിട്ടീ ക
ഷ്ടതയെ നിനക്കു ഞാൻ തരാം. നീ മഞ്ഞിൻ കട്ടുപോലെ
ശുദ്ധിയോടും പാതിപ്രത്യുത്തോടും കൂടിയിരുന്നാൽ കൂടിയും
അപവാദത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോയില്ല. നീ ഒരു കന്യാ
മഠത്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. പോ! എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ. അ
തല്ല കല്യാണം കഴിച്ചേ കഴിയൂ എങ്കിൽ ഒരു മുട്ടാളനെ കെ
ട്ടിക്കോ. എന്താണെന്നു വെച്ചാൽ ബുദ്ധിമാന്മാർ നിങ്ങളു*
വരെ എന്തു രൂപമാണാക്കി തീർക്കുക എന്നു നല്ലവണ്ണം അ
റിയാം, കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോ വേഗം! നല്ലതു വരട്ടേ.

മേമീ— ഹാ! ദൈവീകശക്തികളെ! ഇവിടുത്തെ, മുൻനിലയി
ലാക്കണേ!

മാം— ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ചായം തേക്കലൊക്കെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.
നല്ലവണ്ണം നിങ്ങൾക്കൊരു മുഖം ദൈവം തന്നിട്ടുണ്ട്. നി
ങ്ങൾ അത വേറെ ഒന്നാക്കും. നിങ്ങൾ റുത്തം വെക്കും, ക
ണ്ടങ്ങി കണ്ടങ്ങി നടക്കും, കൊഞ്ചിക്കൊഞ്ചി സംസാരിക്കും,
ഓരോരുത്തക്കു ഓരോ ശകാരപ്പേരിടും, ഇതൊക്കെ ചെയ്യും.
എന്നിട്ടു സ്ത്രീത്വമില്ലായ്മയുടെ കാരണം നിങ്ങളുടെ അറിവി
ല്ലായ്മയാണെന്നാക്കി തീർക്കുകയും ചെയ്യും. പോ! ഇതൊന്നും
ഞാനിനി സമ്മതിക്കില്ല. ഇത എന്നെ ഭ്രാന്ത പിടിച്ചിട്ടു.
ഞാൻ പറയുന്നു, നമുക്കിനി കല്യാണമുണ്ടായില്ല. ഇപ്പോ
ൾ കല്യാണം കഴിച്ചവരൊക്കെ ഒന്നൊഴികെ മരണശ്വാസം ജീ
വിച്ചിരിക്കും. ബാക്കിയൊക്കെ ഇപ്പോഴത്തെ മാതിരിതന്നെ
ഇരിക്കും. കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോ! (മാംബലററപോയി)

മഞ്ഞിൻകട്ട = ബിലാത്തി വളരെ തണുത്ത പ്രദേശ
മാണു. മഞ്ഞിൻകട്ട വളരെ സമീപമായി ധാരാളം കാണാവു
ന്നതുകയാൽ െരം ഉപമ പ്രയോഗിച്ചതാണു.

* ഭ്രാന്തു പതിപ്രത്യല്ലാത്താൽ ഭക്താകന്മാർ കൊമ്പ
വരും എന്നു യൂറോപ്യരുടെ ഇടയിൽ ഒരു വിചാരം ഉണ്ടായി
രുന്നു.

ഒഫി— അയ്യോ കഷ്ടം! എത്ര മഹത്തായ മനസ്സാണിങ്ങിനെ കീഴ്ത്തേൽ മറഞ്ഞു കിടക്കുന്നത.

പുതുമ്പിശസേവ. ബുധ, യോഗോലാകൾ, തന്മുടയ,
കുൻ, നാവു, വാളു, കടുമി
മത്തുക്കുമേലിലെവിമാരത്തിനാസ്സുപു.
മീനാടിനാരേണവും
പുത്തൻപരിഷ്കൃതികൾകണ്ണാടിയുംസകല
കാമ്യാകൃതിപ്രതിമയും
സത്തുകൾതന്മുറയുമാമീമഹാൻകരിന.
മിതട്ടുകെട്ടുവെറതെ

149

ഇന്നിപ്പൊഴുൻജാതിയിൽഭക്തകരൾവളരെ-
കെട്ടൊരിട്ടുഷ്ടയാംഞാൻ
മുനീമാന്യൻറെസത്യപ്രിയമൊഴിമധുസേ-
വിച്ഛിന്നന്ദിച്ചൊരുത്തി
തെന്നത്യംപുണ്ടരാലോചന, മണികട്ടവാ.
ജ്ഞാട്ടിട്ടുമോലെസൗഖ്യം
ഭിന്നിച്ചുംഭാത്തിലീയെഴവനസുഭേനശൽ-
പ്പെട്ടുമായ്ക്കുണ്ടുവെല്ലൊ

150

അയ്യോ!! ഇവിടുത്തെ അന്നത്തെ മാതിരിയും ഇന്നത്തെ മാതിരിയും കാണാൻ സംഗതി വന്ന ഞാൻ നശിച്ചു പോട്ടേ. (രാജാവും, പൊളോണിയസ്സും രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).
രാജാ— പ്രേമമോ? ആയാളുടെ മനസ്സിന്റെ പോക്കു ആ വഴി കല്ലു. ആയാളുടെ സംസാരം സയ്ക്കുകമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും ഭ്രാന്തിന്റെ മട്ടല്ല.

മനസ്സിലേതാണുവനുണ്ടതിന്മേൽ
കുനതതമൗഘ്യംകയറിപ്പൊരുത്താൻ
ഇതന്നിട്ടനുണ്ടോരനർത്ഥമാവാം
വിരിഞ്ഞിടാനെന്നിഹതോന്നിടന്ന

151

കട്ടവായി=കരിനമായ നാദത്തിൽ താളം പിഴച്ചുകൊണ്ടു.

അതില്ലാതാക്കാൻവേണ്ടി, നമുക്കു ബിലാത്തിയിൽനിന്നു കിട്ടേണ്ടതും ഇതുവരെ അടച്ചു തരാത്തതുമായ കപ്പം പിരിപ്പാനായി ആയാളെ ഉടനെ അങ്ങോട്ടുയപ്പാൻ നാമിതാതീച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നു.

യാത്രക്കുള്ളിൽവഴിക്കുവസ്തുപലതും
കാണുന്നരാജ്യങ്ങളും
പാത്തിടുകടലിന്റെമടുക്കളമ-
ങ്ങായാർക്കുപക്ഷാന്തരെ
ചിത്തത്തിൽകടികൊൾവതുംപുനരതിൽ
ചിത്തംപ്രവൃത്തിപ്പതും
സ്വാസ്ഥ്യനീട്ടുതുമായകായ്മകലൈ-
ത്തുള്ളിടമെന്നുംവരാം

152

താനെന്നാ അതിനെപ്പറ്റി വിചാരിക്കുന്നതേ?

പൊ— അതു നല്ലതു തന്നെ. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യസനത്തിന്റെ കാരണവും ആരുംഭവും പ്രേമഭാഗത്തിൽ നിന്നാണെന്നാണു ഇപ്പൊഴും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത. എന്നാ കമീലിയെ! ഇങ്ങോട്ടു വന്നതേ? രാഘവേന്ദ്രപ്രഭു പരഞ്ഞതൊന്നും നീ ഞങ്ങളോടു പറയേണ്ടാ അതൊക്ക ഞങ്ങൾ കേട്ടിരിക്കുന്നു. സ്വാമി! ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം. എന്നാൽ ഇവിടക്കു യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നപക്ഷം കളി കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം രാണിയായ അമ്മ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യസനസംഗതി പറവാനായി അപേക്ഷിക്കട്ടേ. അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തിനോടു വെളിവായി സംസാരിക്കട്ടേ. വേണമെങ്കിൽ ഞാൻ അവർ പറയുന്നതു കേൾപ്പാൻ തക്കവിധത്തിൽ ഒരു സ്ഥലത്തു നില്ക്കാം. അമ്മക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത പക്ഷം ബിലാത്തിക്കു പറഞ്ഞയക്കുകയോ ഇവിടുത്തെ യുക്തിപോലെ എവിടെയെങ്കിലും താമസിപ്പിക്കുകയോ ആവാം.

രാജാ— അങ്ങിനെ ആക്കാം. വലിയ ആളുകളുടെ ഭ്രാന്തു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കാതെ വിടരുത. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം-2.

കോട്ടയിൽ ഒരു ശാല.

(മാംബലരും നടകകാരും പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— ഞാൻ പറഞ്ഞു തന്നതുപോലെ ആ പ്രസംഗം പറയുക തന്നെ. നിങ്ങൾ സാധാരണ നടന്മാരെപ്പോലെ ഞെരുങ്ങി പിടിച്ചിട്ടെ പറയൂ; എങ്കിൽ എന്റെ പദ്യങ്ങൾ മൊല്ലുവാൻ പട്ടണങ്ങളിൽ കിണ്ണം മുട്ടി അറിയിക്കുന്നവരെ ഏല്പിച്ചു കളയാം. നിങ്ങളുടെ ചെങ്കൊണ്ടിങ്ങിനത്ത സമ്പ്രദായത്തിൽ ഗോഷ്ടി കാണിക്കരുത. ഏല്പാ ഭംഗിയായി ചെയ്യിൻ. നിങ്ങളുടെ മനോവികാരങ്ങളുടെ പ്രവാധത്തിലും കൊടുങ്കാറ്റിലും അല്ല ചുഴലിക്കാറ്റിലുംകൂടി അവയെ സൗമ്യമായി കൊണ്ടുനടത്തുവാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള ഒരു കച്ചയുണ്ടായിരിക്കണം. അവ്യക്തങ്ങളായ ഉച്ചകേളികളും കച്ചയുമൊഴികെ വേറെ ഒന്നും അറിഞ്ഞു രസിക്കുവാൻ വയ്യാത്തവരുടെ സന്തോഷം തന്റെ കച്ചകൊണ്ടു സമ്പാദിച്ചാൻ വേണ്ടി വകനായ ഒരു നടൻ വളരെ ഹൃദ്യമായ രസത്തിനാലാഗം വരുത്തി നശിപ്പിക്കുന്നതു എനിക്കു വലിയ മുഷിച്ചിലാണ്. എനിക്കു തരമുണ്ടെങ്കിൽ, “ടമ്മഗാൻറിന്റെ” കൃതരയിലും കവിഞ്ഞ റം പ്രവൃത്തിക്കു ഞാനവനെ നല്ല അടി അടിക്കും. ഇതു ഫിറോസിന്റേതല്ല കവിഞ്ഞ പ്രവൃത്തിയാണ്. നിങ്ങളിതു കൂടാതെ കഴിക്കേണമെന്നാണു ഞാൻ പറയുന്നതു.

പ്ര: നടൻ— അങ്ങിനെ ഒന്നും വരില്ലെന്നു ഞാനേറും.

മാം— എന്നാൽ തന്നെ മന്തനാവുകയും അരുതു. നിങ്ങളുടെ വിവേകം നിങ്ങളുടെ ഇരനാഥനായിരിക്കട്ടെ. നാട്ടും വാക്കിനും, വാക്കു നാട്ടുത്തിനും ചേർന്നതായിരിക്കണം. പക്ഷെ സ്വാഭാവികസ്ഥിതിയെ അതിക്രമിക്കരുതെന്നു പ്രത്യേകം കരുതണം. റെന്തെന്നാൽ, അങ്ങിനെ എ

ടമ്മഗാൻററു=അതിസാഹസിയായ ഒരു ദൈവം.
 ഫിറോഡു=ക്രിസ്തു അവതരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു, അദ്ദേഹത്തെ നശിപ്പിക്കേണമെന്നുവെച്ചു അനവധി നിദ്രോഷികളെപ്പുതനയെപ്പോലെ നശിപ്പിച്ചു മറ്റൊരു ജന്മനായു കരാൾ.

ഞെങ്കിലും പ്രവൃത്തിച്ചാൽ അതു, നടിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന്നു വിരോധമാണു. പണ്ടു മുതൽ ഇന്നേവരെ ഇതു പ്രകൃതിക്കു ഒരു കണ്ണാടി കാണിപ്പാനും, സൽഗുണത്തിന്നു തന്റെ രൂപം കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനും, ശകാരത്തിന്നു അതിന്റെ പ്രകൃതി കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനും കാലത്തിന്റെ പ്രായത്തിന്നും ശരീരത്തിന്നും അവയുടെ ആകൃതിയേയും അടയാളങ്ങളേയും കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനുമാണു. അപ്പോൾ നിങ്ങൾ ഒന്നുകിലോ ചാടിക്കടക്കുക, അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്ങലിക്കിലെത്താതെ ഇരിക്കുക, ഇങ്ങിനെ ആയാൽ അത അറിവില്ലാത്തവർക്കു രസമായി തിരുമെങ്കിലും ആലോചനാശക്തിയുള്ളവർക്കു വ്യസനമുണ്ടാക്കി തീർക്കാതിരിക്കുകയില്ല. ഞാനും ഉട്ടത്തിലൊരാളുടെ അഭിപ്രായം, നാട്ടുശാല നിറച്ചുള്ള മുട്ടാളന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിനേക്കാളധികം വിലയുള്ളതാണെന്നു നിങ്ങൾ സമ്മതിക്കണം. ഞാൻ, ചില നടന്മാർ നടിക്കുന്ന കണ്ടിട്ടും, ചിലർ അതികേമമായി സ്മരിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ടു. അവരെപ്പറ്റി ദുഷ്ട്യമായി പറയുകയല്ല. പരിഷ്കാരം സിദ്ധിച്ച യോഗ്യരുടെ സംസാരമാവട്ടെ, യോഗ്യരുടെയോ മറ്റുള്ളവരുടെയോ എന്നു വേണ്ടാ മനുഷ്യരുടെ തന്നെ മാതിരി ഗതിയാവട്ടെ ഇല്ലാത്ത അവർ ഇതുകൊണ്ടു ഉജ്വലിക്കാതെ നടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു, പ്രകൃതിയുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും മനുഷ്യരെ സൃഷ്ടിച്ചു പഠിക്കുമ്പോൾ ഇത്ര ആഭാസമായ പ്രതിമയുണ്ടാക്കിയതാണോ ഇവർ എന്നുള്ളടി ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടു.

പ്ര: ന— സ്വാമി! അതൊക്കെ ഞങ്ങൾ ഞാനും യോഗത്തിൽ പഠിക്കുകയോ കേൾക്കുകയോ ചെയ്യാതെ ഉണ്ടാകുന്നതല്ലേ.

മാം— ഓ! മുഴുവൻ പരിഷ്കരിക്കണം. നിങ്ങളുടെ ചിട്ടവകന്മാർ അവർക്കു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതിലധികം പറയാതിരിക്കട്ടേ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഫലിതം ലേശംപോലും ഇല്ലാത്ത കാഴ്ചക്കാരെ ചിരിപ്പിച്ചുപ്പാനായി തങ്ങൾ തന്നെ ചിരിക്കുന്ന ചിലർ ഇതിലുണ്ടാവാം. അതിന്നിടക്കു കഥയിലെ മുഖ്യമായ ചില സംഗതികൾ പ്രവൃത്തിപ്പാനുണ്ടായാലും വേണ്ടില്ല. അതു കള്ളത്തരമാണു, എന്നുമാത്രമല്ല, അതു ചെ

യുന്ന വിദ്വേഷകൻ വല്ലാത്ത ഭ്രാന്തനായിത്തീർന്നു കൂടി അ
തുകൊണ്ടു വരുന്നു. പോയി തെയ്യമായി കൊൾവിൻ.
(നാടകക്കാർ പോയി).

(ചൊല്ലോണിയസ്സു, റോസൻക്രാൻസ്സു, തിൾഡർൻസ്കർൻ
ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

എന്താ പ്രഭോ! രാജാവ ഞാനെ കൃതി കേൾക്കുമോ?

ചൊ— റാണിയുംകൂടി— ഉടനെത്തന്നെ.

മാം— നാടകക്കാരോടു വേഗമാവട്ടെ എന്നു പറയ. (ചൊല്ലോ
ണിയസ്സു പോയി).

അവനെ ബദ്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ സഹായി
ക്കുമോ?

റോ, തിൾ— അങ്ങനെ തന്നെ തിരുമനസ്സു. (റോസ. തി
ൾ പോയി).

മാം— ആരും ഹാ! ഹൊറേഷ്യോ! (ഹൊറേഷ്യോ പ്രവേശി
ക്കുന്നു).

ഹൊ— ഇതാ ദയാലുവായ തിരുമനസ്സു! ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടം
പോലെ നടപ്പാൻ തയ്യാറ.

മാം— മനുഷ്യരായി ഞാനിടവിട്ടു തുടങ്ങിയപ്പോൾ, ഇത്ര മയ്യും
ദശാശനായി വേറെ ആരെയും കണ്ടിട്ടില്ല.

ഹൊ— ആ! ഹാ! തിരുമനസ്സു.

മാം— ഞാൻ മുഖസ്തുതി പറയുകയാണെന്നു വിചാരിക്കണ്ട,
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, തന്റെ അന്നവസ്ത്രാദികൾക്കുകൂടി
തന്റെ സൽഗുണമല്ലാതെ, വേറെ ഒന്നും പരവില്ലാത്ത ത
ന്റെ കയ്യിൽനിന്നു എന്തൊരല്പമേമാണു എനിക്കു ദർശിച്ചു
നമ്മുടെ? ദരിദ്രന്മാരെ എന്തിനു സ്തുതിക്കുന്നു?

മുട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര.

ലാപചാതുർമുഖോർ

മുട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

പാട്ടുവാങ്ങിട്ടുവേണം

മുട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

മുട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

കിട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

മുട്ടാമുത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

കേൾക്കുന്നില്ലേ?

എന്നാത്മാവുതിരഞ്ഞെടുത്തുമനമു-
 ന്മാരെഗ്രഹിപ്പാൻതുട-
 ന്നന്നാൾതൊടുതികച്ചുനിന്നെയതെടു-
 ത്തിട്ടുണ്ടതെന്തെന്നതോ
 വന്നാചത്തിലിരിക്കിലുംപ്രഥമം-
 ത്താക്കാത്തചക്രത്തിൽനീ
 യൊന്നായ്ഭാഗ്യമതിന്റെതല്ലമൊരുപോ-

154

ലേല്ലുനസമ്മാനവും
 ഭാഗ്യംതോന്നിയമാതിരിക്കെതുളയിൽ
 കൈവെച്ചുപൊത്തിസ്വരം
 ലാക്കിൽതാൻപലമട്ടിലൂതുമാരുന-
 ള്ലോടകുഴൽകൊപ്പമേ
 നില്പാനുള്ളിൽവികാരവൃത്തികളു-
 ണ്ണാലോചനാശക്തിയും
 തൽക്കാലംബഹുക്രമ്യമൊത്തൊരുവാനോ,
 ദൈവംകടാക്ഷിച്ചവൻ

155

ഓരോവികാരഗതികൾക്കുമിട്ടെപ്പൊതെ
 യാരോഗമുകൊന്നെന്നൽകകവേണമെന്നാൽ
 നേരോടെറ്റത്തിനുടെറ്റത്തിനകത്തുതന്നെ,
 കൂറോടുനിൻനിലയിൽവെക്കുമെയാളെയുംഞാൻ

156

ഇതു കറച്ചുധികം വിസ്മയിച്ചു. ഇന്നു രാത്രി രാജാവിന്റെ മൂ
 സ്വാകെ ഒരു നാടകമുണ്ടു. ഒരു രംഗം എന്റെ അടുത്തുന്റെ മ
 ണ്ണെത്തൊപ്പറി തന്നോടു പറഞ്ഞതിന്നു എകദേശം സാദ
 ശ്വമുള്ള നിലയിലാണു. നടിക്കുന്നതു കാണുമ്പോൾ, ത
 ന്റെ മനസ്സിനു കഴിയുന്നോടത്തോളം പ്രലാപിച്ചു എ
 ന്റെ എളയപ്പുനെ നോക്കി കാണു.

അദ്ദേഹംഏറ്റയേത്തിൽമുടിയൊളിച്ചു.
 ജ്ഞാനന്നാരാകരേറപ്പം
 പ്രത്യേകിച്ചൊരുനൽപ്രസംഗമതിനാൽ
 പ്രത്യക്ഷമാകാജ്ഞിലൊ

സത്യംനോംപുനരനുഭവമേ-
ചേട്ടത്തരംപ്രേതമാ,
ണദ്രേഹമമവഹിപവൃതമതിൽ
തീക്കണ്ഡലമോടൊക്കമെ

157

അദ്ദേഹത്തിനെ വളരെ മനസ്സിലുരുത്തി നോക്കൂ. എന്റെ കണ്ണുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിലുകാതെ പതിച്ചു വെക്കും. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെ പററിയുള്ളു, നമ്മൾ രണ്ടുപേരും അഭിപ്രായങ്ങൾ കൂട്ടിനോക്കാം.

ഹമാ— നല്ല തിരുമനസ്സേ! നാട്ടുസമയത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും കള്ളനോട്ടമോ, ചുവനമോ ഞാൻ കാണാതെ പോയാൽ ഇവിടെക്കു ബോധിച്ചു പ്രകാരം എന്നെ ശിക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക വേണ്ടു.

ഹമാ— അവർ നാടകത്തിന്നു വന്നു തുടങ്ങി. ഞാൻ അശ്രദ്ധനായിരിക്കണം. താനൊരു സ്ഥലം പിടിച്ചുകൂട്ട (വാദ്യശോഷം, രാജാ, റാണി, പൊളോണിയസ്സു, ഷെരീലിയ, റോസൻക്രാൻസ്സു, ഗിൽഡർൻ സ്കർൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— എങ്ങിനെ കഴിയുന്നു ഹാംലെറെറ?

ഹമാ— വളരെ നല്ലവണ്ണം. ഓത്തിന്റെ മാംസമാണു ഭക്ഷണത്തിന്നു. ഞാൻ വാഗ്ദത്തംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ ആകാശമാണു ഭക്ഷിക്കുന്നതു. ഇവിടെക്കു കോഴികളെ അതുപോലെ വളർത്തുവാൻ കഴികയില്ല.

രാജാ— ഹാംലെറെറ! രംഗം ഉത്തരമായിട്ടുനിന്നിരിക്കുന്നു സംബന്ധമില്ല. ഇതെന്റേതല്ല.

ഹമാ— അല്ല ഇപ്പോൾ എന്റേതും അല്ല. (പൊളോണിയസ്സിനോടു) താനൊരിക്കൽ സർപ്പകലാശാലയിൽനിന്നു അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ടു എന്നാണു പറയുന്നതു അല്ലേ?

പൊ— അങ്ങിനെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു. നല്ല നടനാണെന്നു ഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടും ഉണ്ടു.

ഹമാ— താനെന്തൊരു ഭാഗമാണു നടിച്ചതു?

പൊ— ഞാൻ ജീവിയസ സീസറായിരുന്നു. എന്നെ കാപ്പി
റോളിൽവെച്ചു ബ്രൂട്ടസ്സു കൊന്നു.

മാം— ഇത്ര നല്ല ഒരു പജ്ജട്ടിയെ അവിടെ വെച്ചു കൊന്നത
ആയാളുടെ മൃഗപ്രായമായ പ്രവൃത്തിയായിപ്പോയി. നട
ന്മാർ തയ്യാറായോ?

റോസ— ഓഹോ! തുടങ്ങുവാൻ അനുവാദം കിട്ടാൻ നിൽപുക
യാണു.

റാണി— ഇങ്ങോട്ടു വരൂ! എന്റെ ഉണ്ണി! മാംബെറോ! എന്റെ
അടുക്കലിരിക്കൂ.

മാം— അങ്ങിനെ അല്ല അമ്മേ! അതിലധികം വശ്യമായ സാ
ധനം ഇവിടെയുണ്ടു.

പൊ— (രാജാവിനോടു) ഹൈ! അതു കേൾക്കുന്നുണ്ടോ?

മാം— കന്യാരണമേ! ഞാൻ ഭവനിയുടെ മടിയിൽ കിടക്കട്ടേ?
(ഛേലിയയുടെ പാദത്തിൽ കിടക്കുന്നു).

ഛേലി— അങ്ങതെ തിരുമനസ്സേ.

മാം— എന്റെ തല നിന്റെ മടിയിൽ വെച്ചു

ഛേലി— ഇവിടുന്ന് പ്രസന്നനായിരിക്കുന്നു.

മാം— ആര? ഞാനോ?

ഛേലി— അതെ.

മാം— ദൈവമാണു സത്യം, നിനക്കു ചിരിച്ചാൻ തക്ക കവി
തയുണ്ടാക്കാൻമാത്രം പ്രസന്നനായിരിക്കുകയല്ലാതെ ഒരു
മനുഷ്യനെന്താ വേണ്ടത? എത്ര ഉന്മേഷത്തോടു ഉടീട്ടാണു എ
ന്റെ അമ്മ നോക്കു! എന്റെ അച്ഛൻ രണ്ടുമണിക്കൂറിനു
ള്ളിലാണു മരിച്ചിരിക്കുന്നതും.

ഛേലി— ഹൈ! അതു രണ്ടു മാസത്തിലിരട്ടിയായിരിക്കുന്നു. തി
രുമനസ്സേ?

മാം— അത്ര അധികമായോ? എന്നാൽ അങ്ങിനെ അല്ല പ
ശാചു കരച്ചു വസ്രം ധരിക്കട്ടേ. ഞാനും അതിനനുസരി

കാപ്പിറോൾ=റോം നഗരത്തിൽ ഒരു സ്ഥകലം. കാപ്പിറോളി
ൽ വെച്ചല്ലാ സീസറെ കൊന്നത. ഇതു ഷെക്കുസ്സിയർ
തൊരിപ്പോയതാണു.

മൂ് കൊള്ളാം. ഹാ ദൈവമേ! രണ്ടു മാസം മുമ്പെ മരിച്ചിട്ടു
എനിയും മറക്കാതിരിക്കെ! അപ്പോൾ യോഗ്യനായ ഒരാളു
ടെ ഓമ്മ ആയാളുടെ ജീവശേഷം അരവപ്പുറംകൂടി നില്ക്കു
മെന്നുള്ളതു വിചാരിക്കാം. പക്ഷെ ആയാൾ അതിനു ദേ
വാലയങ്ങൾ പണി ചെയ്യിച്ചിരിക്കണം. അല്ലാത്ത പക്ഷം
മറവായിമറവായി

“നരമായാമിതിഗാഥശവകുടീശിലയിൽ

എഴുതിയനരമായമതുവിധ

മഴകിലവൻമറവിസമ്മതിക്കേണം

158

(കഴൽ- ഉഴമക്കളി പ്രവേശിക്കുന്നു).

(പരസ്പരം ആലിംഗനചെയ്തുകൊണ്ടു വളരെ താല്പ
യ്ക്കത്തോടുകൂടിയ ഒരു രാജാവും രാജ്ഞിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.
രാജ്ഞി മുട്ടുകുത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാക്കൽ നമസ്കരിക്കുന്ന
മാതിരി കാണിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അവിടുത്തെ എടുത്ത അ
വിടുത്തെ കഴുത്തിൽ തല ചാക്കുകയും, പിന്നെ ഒരു പുഷ്പ
തല്ലത്തിൽ കിടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം ഉറങ്ങി എ
ന്നു കണ്ടു രാജ്ഞി അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടു പോകുന്നു. ഉടനെ ഒ
രുത്തൻ വന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കിരീടമെടുത്തു പുറംചെട്ടി
രാജാവിന്റെ ചെവികളിൽ വിഷം പകർന്നു പോകുന്നു. രാ
ജ്ഞി മടങ്ങി വരുന്നു. രാജാവുമരിച്ചതായി കണ്ടിട്ടു വലിയ
വ്യസനം നടിക്കുന്നു. വിഷം പകർന്നവൻ വേറെ രണ്ടുമൂന്നു
ഉഴമക്കളോടുകൂടി പിന്നെയും വന്നു രാജ്ഞിയോടുകൂടി വ്യസ
നിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു. ശവമെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു.
വിഷം പകർന്നവൻ സമ്മാനങ്ങളെക്കൊണ്ടു രാജ്ഞിയുടെ സേ
വ കൂട്ടുന്നു. കുറച്ചു നേരത്തിന്നു അവിടുന്ന വൈരസ്യം നടി
ക്കുന്നു. ഒടുവാൽ അവന്റെ അനന്തരാഗത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നു.
എല്ലാവരും പോയി).

ഒഫീ- ഇതിന്റെ സാരമെന്താ തിരുമനസ്സേ?

ഹാം- ദൈവമാണ സത്യം, ഇതൊരു ശ്രദ്ധപ്രവൃത്തിയാണ.

ഒഫീ-ഒരു സമയം റം ഉഴമക്കളി റം നാടകത്തിന്റെ കഥ

സൂചിപ്പിക്കുകയായിരിക്കാം. (സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഹാം- ഇവനിൽനിന്നു നമുക്കറിയാം. നടന്മാർക്കു സ്വകാര്യ

മൊന്നും സൂക്ഷിച്ചു വെക്കുക വയ്യാ. അവരെക്കെ പറയും.
ഫീ— റം ഉഴമക്കുട്ടിയുടെ സാരമെന്താണെന്ന ഇവൻ ന
മ്മോടു പറയുമോ?

മാം— ഓ ഫോ! എന്നു മാത്രമല്ല; നീ അവനു കാണിച്ചു കൊ
ടുക്കുന്ന ഏതു കളിയുടെയും— നീ കാട്ടുവാൻ നാണിക്കുന്നി
ല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ താല്പര്യമെന്തെന്നു പറവാൻ അവനും
ലജ്ജിക്കില്ല.

ഫീ— സാരമില്ല. സാരമില്ല. നാടകം ഞാൻ നോക്കട്ടേ.

സൂത്ര— കരുണയുടേയിടയാക്കുള്ള പ്രിയമെന്തെ
ന്നറിവതിനുവേണ്ടാക്കുള്ള പാദങ്ങളിൽ താൻ
മരണമൊടുവിലായിട്ടുപെടുത്താക്കിട്ടുനീ-
ചെറിയകഥയുമുട്ടിക്കുന്നിതാത്തെയും 159

മാം— ഇതു പ്രാരംഭമോ? അതോ മോതിരത്തിന്മേലുള്ള ഒരു
പദ്യമോ?

ഫീ— ഇതു കുറച്ചെ ഉള്ള തിരുമനസ്സേ!

മാം— സ്രീയുടെ രാഗംപോലെ. (രാജാവും രാജ്ഞിയുമായി ര
ണ്ടു നടന്മാർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ന: രാജാ— ഉപ്പാകംവരുണാലയത്തിനമൃത-

ണ്ടുളോരിളക്കംപ്രിയെ!

കെല്ലായ്മുപ്പതുചുറ്റിഭാനു, കടമാം

കാന്തപ്രകാശത്തൊടും

ഇപ്പോൾമുപ്പതുപന്തിരണ്ടുശശിയും

തത്സംഖ്യചുറ്റീനമു-

ക്കുപ്പുപുണ്യരസംപിണച്ചുചിയാം

പാണിഗ്രഹത്തിനുമേൽ 160

ന: രാജ്ഞി— എന്നാൽനൊമ്മൾക്കെഴുന്നൽപ്രണയനിലവിടും

മുന്യസുഷ്ണേന്ദ്രയം

നന്നായ്ഭൂമിക്കുചുറ്റുംപുഴുവതുചിരം

കാണമാറായ്ക്കട്ടെ

ഒന്നാണെക്കുപണ്ടുള്ളൊരുസുഖമൊരു

ന്മേഷവുംകെട്ടുരോഗം

വന്നാകായ്ത്തിൽമേസുകടമതിലിവിടെ
കിണ്ടൽതോന്നേണ്ടതാനം

161

എന്തെന്നാൽ സ്ത്രീകളുടെ പേടിയും സ്നേഹവും അവയുടെ വിഷയങ്ങൾക്കു സദൃശമായിട്ടുള്ളതല്ല. ഒന്നുകിലൊ നന്നെ കുറച്ചു, അല്ലെങ്കിൽ വളരെ അധികം, ഇങ്ങിനെയാണു. എന്റെ സ്നേഹം എങ്ങിനെയാണെന്നു ഇവിടെക്കു അനുഭവം കൊണ്ടറിയാമല്ലോ. അത്ര വലിപ്പത്തിൽ തന്നെയാണുന്റെ പേടിയും.

പെരിയസ്നേഹമുള്ളടംപെരുതാംപെരുപേടിയും
പെരുതാവേടിയോടൊപ്പവെരുതാംസ്നേഹമെച്ചൊഴും 162

ന: രാജാ— അല്ലേ!കാന്തേ!നമുക്കോഭവതിയെവിടണം
വേഗമെന്നാലതെന്തെ
ന്നല്ലേ,ജാഗ്രതമുള്ളിന്ദ്രിയനിരയവശ-
പ്പെട്ടു,നിയെന്റെരണ്ടേണം
ഇക്ഷേപണിത്തട്ടിൽവാണീടുകസുഖമതിയാ
സ്നേഹമാനങ്ങളോടും
പക്ഷേമൽതുല്യനായിട്ടൊരുവരനവരൻനിന്നെ—

ന: രാജ്ഞി— മിണ്ടാജ്ഞപിന്നെ 163
ഹാഹാചിത്തംവെരതീടണമിവിടെയിവി.
കീ,മേംഹന്തരാജ
ദ്രോഹം,മുൻകാത്തനെകൊന്നവളൊഴികെനട-
ത്തില്ലരണ്ടാംവിവാഹം

ഹാം— കാഞ്ഞിരം--കാഞ്ഞിരം
രണ്ടാംവേളിക്കുമോഹംധനദൂരനിയതം
സ്നേഹമല്ലാ,ശയിച്ചാ
രണ്ടാംഭത്തൊപ്പുചുംബിപ്പവർമുതപതിയെ
പിന്നെയുംകൊന്നിടുന്നു 164

ന: രാജാ— നിശ്ചിച്ഛോൾ പറയുന്നതു നി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ നോം തിച്ഛെട്ടുതന്നതിന്നു പലച്ഛോഴും ഭംഗം വരുത്താറുണ്ടു.

പട്ടനിശ്ചയങ്ങളോർമ്മ.
 കടമകൾജനനാലുറച്ചവകൾപക്ഷെ
 പാടേകോസ്സുകണക്കെ
 ചോടേക്കൊഴിയുപഴക്കുമ്പോൾ 165

നമുക്കുകിട്ടേണ്ടകടംമറന്നാൽ
 നമുക്കതെറില്ലതുവേണ്ടതത്രെ
 വികാരകാലത്തിഹനോമുറച്ചാൽ
 വികാരനാശത്തിലതുംനശിക്കും 166

ഃഖംസുഖംപരമിവരകൾമുച്ചിനെ
 തീർന്നുതന്നെയുമതിന്നുതീർപ്പിനേയും
 സൗഖ്യംസുഖിക്കിലഴലാമഴലിന്നു,ഃഖം
 സൗഖ്യമെടുപ്പിൽസുഖമതിന്നുമാരല്ലവേതെ 167

ലോകംനിഷ്കിളിതനും,പ്രണയമതുദൃശം
 ഭാഗ്യമാറതൊടൊപ്പം
 ലോകേമാറുന്നതല്ലതമരുകനമു-
 കായതെന്തെന്നുവെച്ചാൽ
 സ്നേഹംഭാഗ്യത്തെയോ,ഭാഗ്യമതവിലരിലും
 സ്നേഹബന്ധത്തെയോതാ-
 നാകംവണ്ണമടത്തുന്നതുചുനരതിനി
 ത്തിച്ചയാക്കേണ്ടമോദ്യം 168

യോഗ്യൻതാഴെമ്പാഴാസ്സേവകരുടനടനെ
 വിട്ടൊഴിക്കുന്നുനോക്കു
 ഭാഗ്യാൽവിത്തംദരിഭ്യുന്നണകിലരികലം
 മിത്രമാജ്ഞിടന്നു
 പാരിൽഭാഗ്യത്തിൽനിൽക്കുംമമത,ധനികനാ
 ക്കില്ലമിത്രം,ക്ഷയിച്ചോ
 നാരിപ്പോൾനന്ദികെട്ടാസ്സുഖിയെയുമരിയാ
 കാൻപരീക്ഷിച്ചുനോക്കും 169

എന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്ന വിഷയത്തെ തന്നെ പറയട്ടെ.

കാലേമനസ്സുമധികംവിധിയുംനമുക്കു
 ഈലോചനാഫലവഴിക്കെത്രളിനില്ക്കും
 ആലോചനാഗതികൾനമ്മുടെയാണവററിൽ
 കോലുംഫലങ്ങളിഹനമ്മുടെയല്ലതാനും 170

അതുകൊണ്ടു, രണ്ടാംവേളിയൊരിക്കലു
 മുണ്ടാകില്ലെന്നുതന്നെനീകരുതു
 ഒന്നാംവരരുടെമരണമൊ
 ഒന്നാളുൾനിശ്ചയംനശിക്കട്ടേ 171

ന: രാജ്ഞി— എന്നാലീണൊന്നൊരിക്കൽ ഭയിത! വിധവയാ-
 ജ്ഞിനെയുംഭായ്യയായാൽ
 ചിന്നീടുണ്ണാൻതരേണ്ടോധരണി,മമനഭ-
 സ്സുവെളിച്ചത്തരേണ്ടോ
 എന്നെക്കൊട്ടാതെപോട്ടെപകലിരവുവിനോ-
 ഭത്തെയുംവിശ്രമത്തെ
 തന്നെയുംകെട്ടുപോട്ടെസുതമഖിലവി-
 ശ്വാസവുംമോഹവുംമേ 172

“ഓരുതടവിൽപ്പെട്ടുഴലു
 ഒന്നാരുസന്യാസിജ്ഞാശംസുഖംമാത്രം
 പാരമിനിക്കുലഭിച്ചാൽ
 പോരുംമറ്റൊന്നുമേലഭിക്കേണ്ടോ” 173

ഓലദേഹംസൗഖ്യത്തൊടുതടവിനേരിട്ടിടുകയാ
 ലുടൻസൗഖ്യത്തിനാസ്സുമുഖതവിളപ്പിക്കു,മതുമെ-
 സ്സുടംകാംക്ഷിച്ചീടുജയനീരതടകുട്ടെയഖിലം
 കിടക്കട്ടെഞാൻചാലോടിഹപരലോകങ്ങളിലലം 174

മാം— ഇപ്പോളിവ ഇതു വിഴപ്പിച്ചാലൊ.
 ന: രാജാ— റം സത്യം വളരെ കഠിനം തന്നെ. ഓമനേ! എ-
 ന്നെ കുറച്ചു നേരത്തെക്കു ഇവിടെ വിട്ടു പോവൂ. ക്ഷീണം
 എന്നെ ബാധിക്കുന്നു. റം ബുദ്ധിമുട്ടോടുകൂടിയ ദിവസം
 ഉറങ്ങിക്കഴിപ്പാൻ ഞാനിച്ഛിക്കുന്നു. (ഉറങ്ങുന്നു)
 ന: രാജ്ഞി— ഉറക്കം ഇവിടുത്തെ വിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെ. നമുക്കു
 യാതൊരാപത്തും വരാതിരിക്കട്ടെ. (പോയി)

മാം— അമ്മേ! ഞാനാ നാടകമെങ്ങിനെ?

റാണി— ആ അമ്മ പറഞ്ഞതു വല്ലാതെ കവിഞ്ഞു പോയി.

മാം—ഓ! എന്നാൽ അവർ പറഞ്ഞപോലെ ചെയ്യാം.

രാജാ— താനിതിന്റെ കഥ കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇതിൽ യാതൊന്നും വിരോധമായിട്ടില്ലേ.

മാം— ഇല്ല, ഇല്ല. അവർ കളിയായിട്ടല്ല ചെയ്യുന്നതെ? കളിയിലല്ല വിഷം പകരുന്നതെ? ഒരു വിരോധവുമില്ല.

രാജാ— ഞാനാ നാടകത്തിനെന്താ പേര്?

മാം—എലിക്കണി—എങ്ങിനെ? അലങ്കാര പ്രയോഗമാണ, ഇത. “വിയന്നാ”വിൽ വെച്ചുണ്ടായ ഒരു കലയുടെ ക്ലാസമാണ. “ഗോൺസാഗോ” എന്നാണ പ്രഭുവിന്റെ പേര്. അവിടുത്തെ ഭാര്യ ബാപ്റ്റിസ്റ്റയാണ്. ഉടനെ കാണാം. ഇതൊരു കള്ളക്കവിതയാണ്. എങ്കിലും ഇതു കൊണ്ടെന്താ? ഗൃഹലാഭമാക്കിയ ഇവിടുത്തെയും ഞങ്ങളെയും ഇതു ബാധിക്കില്ല. കുറേ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നവർ ഇതുകൊണ്ടു ഭയപ്പെട്ടോട്ടെ. നമുക്കു ഭയപ്പെടാനില്ല. (പൃസിയാനസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു). ഇതു രാജാവിന്റെ മരുമകനായ പൃസിയാനസ്സു എന്ന രാജാണ.

മേരി— ഇവിടുണൊരു ശങ്കിടിക്കാരൻ തന്നെ തിരുമനസ്സേ!

മാം— പാവകളുടെ വിനോദമിനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ നീയും നിന്റെ പ്രിയനും തമ്മിലുള്ളതും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും.

മേരി— കുറച്ചു ഭേദം. വഷളം.

മാം— അങ്ങിനെയാണ നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഭർത്താക്കന്മാരെ സ്വീകരിക്കേണ്ടത. ആ! തുടങ്ങൂ. നരവെത്തിക്കാരൻ, ഗോഷ്ടികാട്ടുന്നതൊക്കെ മതിയാക്കൂ ആ വര.

* “കരയംകരടംപ്രതിക്രിയക്കാൾ കറവെച്ചുൽക്കടമാസ്സുരഞ്ഞിടുന്നു”

വിയന്നാ=ആസ്ട്രിയൻ രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാന പട്ടണം.
* ഇത ഷേക്സ്പിയറുടെ പേരെ ഒരു നാടകത്തിലെ ഒരു പദ്യത്തെ ചുരുക്കി എഴുതിയതാണ്.

പൃസി— കരതാണിനിക്കുള്ളിൽനിൽക്കുംവിചാരം
 പെരുത്തുംമിട്ടുകണ്ടുകൈകൾക്കുവിന്നെ
 കരുത്തുള്ളതാണെഴുത്തുപുസ്തകം
 തരത്തികലായാതമില്ലനികത്തിൽ 176
 അല്ലേ! ഭൃഷ്ടതയുള്ളകൂട്ടുവിഷമെ!
 ഞാനലംരാത്രീകരൻ
 മെല്ലേവന്നുപരിച്ചു നുകരിയാ-
 ങ്നീയുമാടുപ്പിച്ചുനീ
 ചൊല്ലേറുതവസിദ്ധശക്തിപെരുക-
 ന്നാഭീഷണവ്യാപ്തിയാൽ
 ചെല്ലേണംപരിശുദ്ധജീവനെയടൻ
 തള്ളിപ്പുറത്താക്കണം. 177

(ഉറങ്ങുന്നവളുടെ ചെവിട്ടിൽ വിഷം പകരുന്നു).

ധാരം— അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തിനുവേണ്ടി ആയാൾ തോ
 ട്വത്തിൽ വെച്ചു വിഷം എല്പിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേ
 ര ഗോൺസാഗൊ എന്നാണ്. കഥ ഇപ്പോഴും നടപ്പുള്ളതും
 നല്ല ഇരറാപിയൻ ഭാഷയിൽ എഴുതിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഗോൺ
 സാഗോവിന്റെ ഭാര്യയുടെ സ്നേഹം പൂർണ്ണ നരഹത്തിക്കാ
 രനെങ്ങിനെ സമ്പാദിക്കുന്നു എന്ന ഉടനെ നിനക്കു കാ
 ണാം.

കുമാരി— രാജാവെഴുനീൽക്കുന്നു.

ധാരം— എന്ത! കള്ളത്തിയുകൊണ്ടു പോയിട്ടില്ലേ?

റാണി— എങ്ങിനെ മേ?

പൊ— റം നാടകം വേണ്ടാ എന്നു വെക്കുക.

രാജാ— ഒരു വെളിച്ചം കാണട്ടെ— പോട്ടെ.

എല്ലാവരും— വെളിച്ചം, വെളിച്ചം, വെളിച്ചം.

(മാംചെറും ഹോറേഷ്യോവും ഒഴികെ എല്ലാവരും പോയി).

ധാരം— തല്ലുകൊണ്ടു ഗുണങ്ങൾ കേണടനോടിടട്ടെഭയോദയം
 തെല്ലുള്ളിലണഞ്ഞിടാത്തവനിന്നിടട്ടെകളിച്ചുതാൻ
 നല്ലനിശ്ചയിലായിട്ടുംചിലരപ്പൊൾനിടവെടിഞ്ഞുതാൻ
 കല്യാശ്ചിലർകാക്കുമിങ്ങിനെപോയിട്ടെന്നിതുലോകവും

എന്റെ ഉപജീവനത്തിനു മറുവഴികളില്ലാതായാൽ ഇ
ത്രം തക്കതായ ശിരോലങ്കാരവും ഭംഗിയുള്ള ഒരു കൂട്ടം പാദ
കയും ഉണ്ടായാൽ അവ എനിക്കു നാടകത്തിലൊരുവന്റെ
സ്ഥാനം മേടിച്ചു തരില്ലേ?

മൊ— പകുതി.

മാം— നന്നു മുഴുവൻ തന്നെ. എന്റെ പരമസ്നേഹിതനായ
തനിക്കറിയാമല്ലോ.

ഉഴയിയിതെവനിൽനിന്നൊ
പാഴിൽത്തട്ടിച്ചിരിച്ചിതവിടുന്നൊ
അഴകിയജൊവാംദൈവം

“മയിലു”ദൃഢന്തന്നെയിപ്പൊഴുള്ളതുപൻ 179

മൊ— ഇവിടെക്കു പ്രാസമുണ്ടാകാമായിരുന്നു.

മാം—“മൊരേച്ചൊ! ഞാനാപ്രേതത്തിന്റെ വാക്കിന്നു ആ
യിരം പവൻ വില കൊടുക്കും. താൻ കണ്ടുവോ?

മൊ— വളരെ നല്ലവണ്ണം തിരുമനസ്സു.

മാം— വികമേല്പിച്ചു സംഗതി പറഞ്ഞപ്പോഴൊ?

മൊ— ഞാൻ വളരെ നല്ലവണ്ണം അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി.

മാം— മൊ! മൊ! കുറച്ചു സംഗീതമാവട്ടെ. കഴലാട്ടെ.

ഒരുസുഖപശ്ചിമസായിത

തിരളുന്നൊരുനാടകത്തിൽഗൃപനിയും

കരുതീലെന്നാലെന്താ

ണൊരുസമയംരസവുമില്ലയെന്നുവരാം

പാട്ടാകട്ടെ.

180

(റോസൻക്രാൻസ്സും ഗിൽഡർൻസ്കർനും
രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഗിൽ— നല്ല തിരുമനസ്സു! ഇവിടുത്തോടൊരുവാക്കു പറ
ഞ്ഞോട്ടെ.

മാം— മൊ! ഒരു ചിരിത്രം മുഴുവനും ആട്ടേ.

ഗിൽ— രാജാ—

ജോവ=യഹൂദരുടെ ഒരു ദൈവം. പ്രാസം=മയില എന്നതി
ന്നു പകരം കഴുത എന്നു.

മാം— ആ! എന്താ അദ്ദേഹത്തിന്നു?

ഗിൽ— വല്ലാതെ ബുദ്ധി ഭ്രമിച്ചു, പള്ളിയറയിലാണ്.

മാം— കുടിച്ചിട്ടോ മേ?

ഗിൽ— അല്ല. പിത്തക്ഷോഭംകൊണ്ടാണ്.

മാം— ഇതു വൈദ്യനെ അറിയിക്കുന്നതായാൽ താനധികം ബുദ്ധിയോടുകൂടി പ്രവൃത്തിക്കുകയായിരിക്കും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ വിരോധനത്തിന്നു മരുന്നു കൊടുക്കുന്നതായാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിത്തം അധികമാകയെ ഉള്ളൂ.

ഗിൽ— നല്ലത, തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിയെ വല്ല കൂട്ടിലും ഇട്ടു ഇത്ര വെറുളിയൊടെ എന്റെ കായ്ത്തിൽ നിന്നു ചാടാനയക്കരുത.

മാം— ഞാനിണങ്ങിയവനാണ് പറയൂ.

ഗിൽ— റാണിയായ ഇവിടുത്തെ അമ്മക്കു മനസ്സിന്നു വളരെ കുണ്ഠിതയായിട്ടു എന്നെ ഇവിടുത്തെ അടുക്കലക്കയച്ചിരിക്കുകയാണ്.

മാം— തനിക്കു സ്വാഗതം.

ഗിൽ— അല്ല. തിരുമനസ്സേ! ഞാനും ഞാനും ഞാനും അവസരത്തിന്നു ചേരുന്നതല്ല. ശരിയായ മരവടി തരുവാനിവിടെക്കു സന്തോഷമാണെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെ അമ്മ പറഞ്ഞയച്ചതു പറയാം. അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടുത്തോടു മാപ്പു ചോദിച്ചു എന്റെ കായ്തും കലാശിച്ചിട്ടു കളയാം.

മാം— എനിക്കു കഴിയില്ല, ഹെ!

ഗിൽ— എന്ത തിരുമനസ്സേ?

മാം— നിനക്കു ശരിയായ മരവടി തരാൻ— എന്റെ ബുദ്ധിക്കു ദീനമാണു. എന്നാൽ, ഹെ! എനിക്കു കഴിയുംപോലെയുള്ള ഉത്തരങ്ങൾക്കു താൻ, അല്ല, എന്റെ അമ്മ ആവശ്യപ്പെടാം. അതുകൊണ്ടു അധികം പറയാതെ കായ്തും പറയൂ. എന്റെ അമ്മ— താനെന്താ പറയുന്നതു?

റോസ — എന്നാൽ— അവിടുന്ന ഇവിടുത്തെ സ്വഭാവംകൊണ്ടു പരിഭ്രമത്താലും അതഭൂതത്താലും പരവശയായിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നു.

മാം— ഹാ! ഒരമ്മയെ ഇത്ര അതഭൂതപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുന്ന

അത്ഭുതമകനേ! റം അത്ഭുതമല്ലാതെ ഒന്നും പറയാനില്ലേ? പറയൂ.

റോസ— ഇവിടുന്ന് കിടക്കുന്നതിനു മുമ്പായി അവിടുത്തെ സ്വകാര്യമുറിയിൽവെച്ചു ഇവിടുത്തോടു സംസാരിച്ചാൻ താല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മാം— പത്തു പ്രാവശ്യം. നമ്മുടെ അമ്മയായാൽകൂടി അതു നാം സമ്മതിക്കാം. നമ്മായിട്ടിനി വല്ല കച്ചവടവുമുണ്ടോ തനിക്കു?

റോസ— തിരുമനസ്സേ! ഒരു കാലത്തിവിടുണെന്നെ സ്റ്റേഫി ചിന്തുന്നു.

മാം— റം കൈകളാണ സത്യം, ഇപ്പോഴും ഞാനങ്ങിനെ തന്നെയാണ.

റോസ— നല്ല തിരുമനസ്സേ! എന്താണിവിടെക്കു റം ബുദ്ധിമുട്ടിനെ കാരണം? ഇവിടുത്തെ വ്യസനകാരണം ഇവിടുത്തെ സ്റ്റേഫിതന്നാരോടു പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ നിശ്ചയമായും ഇവിടുന്ന് അതിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു പോരുവാനുള്ള വഴിയെടുക്കുകമാത്രമാണ്.

മാം— ഫെ! എനിക്കു ഭയന്നതും കുറവാണ്.

റോസ— ഡമ്പാക്കിലെ പിന്തുടച്ചുവകാശത്തിനു രാജാവിന്റെ സഹായം തന്നെ ഉണ്ടാകുമ്പോൾ അതങ്ങിനെയാവും?

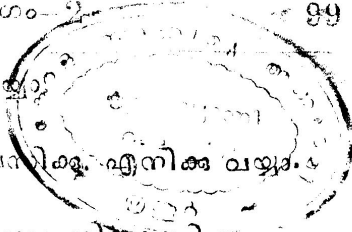
മാം— അതു ശരിതന്നെ ഫെ! എന്നാൽ പല്ലു വളരുമ്പോൾ— ആ പഴഞ്ചൊൽ കുറച്ചു പുത്തതാണ്.

(നാടകക്കാർ കഴലോടുകൂടി രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ആ! കഴലുകൾ, ഞാനെന്നാണു നോക്കട്ടെ—തന്നോടുകൂടി പോരാൻ— എന്തിനാ എന്റെ ഉള്ളടക്കുവാൻ ഭാവികുന്നത?

തിൽ— ഫെ! തിരുമനസ്സേ! എന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ ഞാൻ കവിഞ്ഞു നടക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എന്റെ സ്റ്റേഫമാണ ഇത്ര മയ്യാദയില്ലാത്തവനാക്കി തോന്നിക്കുന്നത്.

മാം— എനിക്കതു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാകുന്നില്ല, താൻ റം കഴൽ വിളിക്കാമോ.

ഗിൽ— തിരുമനസ്സേ എനിക്കു വയ്യാ

യാം— ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

ഗിൽ— ഞാൻ പറയുന്നതു വിശ്വസിക്കൂ. എനിക്കു വയ്യാ

യാം— ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഗിൽ— എനിക്കതു തൊടേണ്ടതെന്നോ നിശ്ചയില്ല.

യാം— അതു പൊളി പറയുന്ന മാതിരി അത്ര എടുപ്പുമാണെന്നും ഓട്ടുകളെ തന്റെ വിരലുകൾ ഭരിക്കട്ടെ. തന്റെ വായകൊണ്ടു അതിന്നു ശ്വാസം കൊടുക്കൂ. എന്നാലതു നല്ല ഭംഗിയിലുള്ള പാട്ടു പുറപ്പെടിക്കും. നോക്കൂ— ഇതാണോട്ടുകൾ.

ഗിൽ— എന്നാൽ സ്വരമുച്ചയോടുകൂടില്ലെന്ന് പുറപ്പെടിക്കാനിവിടെ ശ്വാസിച്ചാനെനിക്കു കഴിയില്ല. അതിനെനിക്കു സാമത്വമില്ല.

യാം— ആ! ഇപ്പോൾ നോക്കൂ! താനെന്നെ എത്ര നിസ്സാരമായ ഒരു സാധനമാക്കുന്നു! തനിക്കെന്നെ കളിപ്പിക്കാം. എന്റെ പഴുതുകൾ തനിക്കറിയാമെന്നു തോന്നുന്നു. എന്റെ സ്വകാര്യത്തിന്റെ ഏദയമെടുക്കേണമെന്നാണു തനിക്കു മോഹം. ആദ്യം മുതൽ അവസാനം വരെയുള്ള രാഗങ്ങളൊക്കെ നോക്കണമെന്നാണാഗ്രഹം. ഇതിൽ വളരെ സംഗീതവും മേൽത്തരം ശബ്ദമുണ്ടുതാനും. എങ്കിലും തനിക്കു തിന്നെ സംസാരിപ്പിച്ചാൻ കഴിയില്ല. ദൈവമാണു സത്യം. എന്തെന്നും കഴലിനെക്കാളധികമെടുപ്പത്തിൽ ഉഴുതിക്കളയാമെന്നു താൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? എനിക്കെന്തെങ്കിലും പേരിട്ടോളൂ. എന്നെ മുഷിപ്പിച്ചാൻ തനിക്കു കഴിയുമെങ്കിലും കളിപ്പിച്ചാൻ തനിക്കു കഴികയില്ല. (പൊളോണിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു) ദൈവം തന്നെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ.

പൊ— തിരുമനസ്സേ! മഹാരാജാവി ഇപ്പോൾ തന്നെ ഇവിടുത്തോടു സംസാരിച്ചാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

യാം— ഏകദേശം ഒട്ടകത്തിന്റെ മാതിരി അതാ ദൂരത്തോടു മേഘം കാണുന്നില്ലേ?

പൊ— ഉവ്വ. അത ഒട്ടകത്തിന്റെ മാതിരി തന്നെയാണെന്നും.

മാം— അത ഒരു “വീസലി”നെപ്പോലെയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

പൊ— വീസലിന്റെ പുറമ്പോലെയാണ.

മാം— അതോ, തിമിംഗലത്തെപ്പോലെയാ?

പൊ— തിമിംഗലത്തിന്റേയും നല്ല മായയുണ്ട്.

മാം— എന്നാൽ ഞാനമ്മയുടെ അടുക്കലേക്കു വേഗം വരാം. (സ്വപഗതം) എനിക്കെത്രത്തോളമാവാം, അത്രത്തോളം അവരെന്ന വിസ്തീയാകുന്നുണ്ട്. (പ്രകാശം) ഞാൻ വേഗം വരും.

പൊ— ഞാനങ്ങിനെ പറയും.

മാം— വേഗം എന്നെങ്കുട്ടത്തിൽ പറയാം. (പൊളോണിയസ്സു പോയി). സ്നേഹിതന്മാരെ! എന്നെ പിരിഞ്ഞു പോവിൻ. (മാംബരനൊഴികെ മറെറല്ലാവരും പോയി).

പാരംമാരണകാലമീനിശ, യിതിൽ
അതാശ്ശശാനസ്ഥലം
ലോരംവായപാളുറ്റം, നരകമാ-
ദുഷ്ടാരവിശ്രന്നതും
ഏറംചൂടോടുപോരമോസ്തുവതിനും,
പാത്താൽപകൽക്കുൾഭയം
ചേരുംമറകടുപ്രവൃത്തിയതിനും
ഞാൻപോരുമീരാത്രീയിൽ

181

നില്ക്കട്ടേ—എന്റെ അമ്മ— ഹൃദയമേ! നിന്റെ പ്രകൃതി വിടരുതെ. “നീറൊ”വിന്റെ ആത്മാവു നിന്റെ ദൃഢമായ ഹൃദയത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കരുതെ. മുട്ടാളനിഷ്ഠനെന്നായി വരുട്ടെയി ഞാൻ കിട്ടാജ്ജമപ്രകൃതിജാതിവീരോധിലാവം

വീസൽ=നാലു കാലുള്ളതും മാംസം മാത്രം തിന്നു ജീവിക്കുന്നതും ആയ ഒരു ജന്തു.
നീറോ, വളരെ കഠിനമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയെ കൊന്നിരിക്കുന്നു.

കട്ടാരമൊത്തമൊഴിഞ്ഞൊമ്പലോട്ടുരക്കം
 കട്ടാരമുൽക്കടമെടുക്കുകയില്ലതാനും 182

ഇക്രിയയിൽകുപടത്തൊടു
 നില്ക്കട്ടേനാവുമെൻറയാത്താവും
 എന്തവളൊടുതൊൻമൊല്ലില്ല.
 മാന്തരമാത്താവുമുകുത്തരുതെ 183
 (പോയി).

രംഗം—3.

(രാജധാനിയിലെ ഒരു മുറി അകം)

(രാജാവും, റോസൻകൂറാൻസ്സും, ഗിൽഡർൻസ്കർനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാളെഞ്ചൊല്ലുമില്ലാമമട്ടല്ല, മവനി.
 ഭ്രാന്തനോംസമ്മതിച്ചാൻ
 പോയാൽവൈഷമ്യമാംനമ്മുടെകഥയതിനാൽ
 നിങ്ങൾസന്നദ്ധരാവിൻ
 ചെയ്യേണ്ടുംകൃത്യമെന്തെന്നുടനറിവുതരാ.
 മെങ്കിലോനിങ്ങളൊന്നി-
 ച്ചിയാലുംപോന്നിട്ടെവിരവിനൊടുബിലാ-
 ത്തിക്കുപോകുന്നനേരം 184

ക്ഷണംവായ്ക്കുമിയാൾക്കെഴുന്നുൾമേത്താൽ
 മണിക്കൂർമണിക്കൂറിൽമുക്കുന്നമട്ടിൽ
 നമുക്കുൽഭവിച്ചാനടുത്തുള്ളദോഷം
 ക്ഷമിക്കുന്നതല്ലൊട്ടുമെരാജപട്ടം 185

ഗിൽ— ഞങ്ങൾ തെയ്യറായികൊള്ളാം.
 തിരുമേനിയെയാശ്രയിച്ചുജീവി.
 ചപ്പാരനാരാജനനന്ദകൾക്കുവേണ്ടി
 കരുതീടുമൊരീബൃഹസ്പെന്തെത്തും
 പരിശുദ്ധംനൃപ! ദൈവികംദൃശ്യന്താൻ 186

റോസ— ഒററജ്ജീവനുമാവ.
 തരൊഴിവാൻചിത്തശക്തിചട്ടകൾവേണം

എററംജീവികളിൽസ്സുവ-
 മേരുന്നൊരുജീവനെത്രകരുതീടേണം 187
 മന്നിൻനാഥനുമാതിയെന്നതൊരുപ-
 നാല്ലുൾക്കടൽപ്രായമായ്
 തന്നിൽകണ്ടവയുവലിക്കുമിതുവൻ
 കന്നിന്മെൽവൻചക്രമാം
 എന്നല്ലാപതിനായിരംചൈരവക-
 സ്സാമാനവുംപേർത്താ
 ഒന്നൊന്നായിട്ടിതുപോകിൽമററവകളും
 കബുത്തിലാഞ്ചെട്ടിടും 188

“ലോകംപ്രതിലുപനിക്കാതീലോകത്തിലൊരുപ്രപന്നം
 ആകലപ്പെട്ടുടുടുവിച്ചുതാകിലില്ലസംശയം” 189
 രാജാ— ഞ്ഞു വേഗത്തിലുള്ള സമുദ്രോത്രം നിങ്ങൾ കോപ്പി
 ടുവിൻ.

ഇങ്ങിപ്പോൾസപാതന്ത്രം
 തിങ്ങിപ്പോകുന്നാശീബുധപദത്തിൽ
 എങ്ങിനെയായാലുംഞാൻ
 ചങ്ങലവെക്കാതിരിക്കില്ല 190

റോ. ഗിൽ— ഞങ്ങൾ വേഗം തെയ്യറായിക്കൊള്ളാം. (റോ. ഗിൽ. പോയി). (ചൊളോന്നിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ചൊ— അദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയുടെ സ്വകാര്യമുറയിലേക്കു പോകുന്നു. അവിടെ കഴിയുന്ന വർത്തമാനം കേൾപ്പാൻ ഞാൻ തിരയുടെ പിൻഭാഗത്തു നിൽക്കാം. അവിടുന്ന് മനസ്സിൽ തട്ടത്തകുവിയം അദ്ദേഹത്തോടു പറയും. ഞാനേറും. ഇവിടുന്ന് കല്പിച്ചുപോലെ അതു നല്ല കാര്യമാണെന്നു താൻ. പ്രകൃതി അവരെ പക്ഷവാതികളാക്കുന്നതിനാൽ അമ്മയല്ലാതെ വേറെ ചിലർ കൂടി പിൻഭാഗത്തു നിന്നു കേൾക്കണം. ഇവിടെ നല്ലതു ചരട്ടെ. ഇവിടുന്ന് പള്ളിക്കുരുപ്പാവുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ ഇവിടെ ഞാൻ വന്നു അറിഞ്ഞെത്തോളം അറിയിക്കാം.

രാജാ— ഹേ സ്സോമിതാ! വളരെ സന്തോഷം. (ചൊ. പോയി)

- എൻകരംബഹ്ലവീത്തവാനിലുമിതിൻ
 ഗന്ധാപരക്കനതു
 ഞെക്കൽശ്യാപമതാദ്യപൂർവ്വജവധ-
 ത്തിന്മട്ടുതട്ടുന്നിതാ
 എൻകാമംകരമെ,ന്നിവാറസമമു-
 ത്താമിരിക്കിലുംപ്രാർത്ഥന-
 ത്തിങ്കൽക്കയ്യവരാപിഴക്കബലമേ-
 റന്നുവിചാരത്തിലും 191
 രണ്ടുകായ്ത്തിലുദ്യോഗം
 കൊണ്ടൊരാളെന്നപോലെഞൻ
 പ്രാരംഭത്തിൽത്തന്നൊശങ്ക-
 യേറിനീട്ടുന്നുരണ്ടുമേ 192
- ദൃഷ്ടതപംപുണ്ടകയ്യഗ്രജനിന്നമതിനാൽ
 ചീക്കിലുംതേച്ചുമഞ്ഞിൽ
 കട്ടക്കൊപ്പംചെട്ടിപ്പിപ്പിതിനവിമലമാ-
 മംബരാഭ്യന്തരത്തിൽ
 ധാരാളംവൃഷ്ടിയില്ലെടുചമതിലെതുക-
 ണിട്ടുകറഞ്ഞെയെല്ലാം
 ദൂരംപേടിച്ഛകത്തുന്നതിനൊഴികെയിതെ-
 തിന്നുകാരണ്യഗന്ധം 193
 പതനത്തിനുമുന്പുകാക്കുവാനും
 പതനപ്പിറേയഘംപൊറക്കുവാനും
 ഇരുസംഗതിയിൽശിവാൾയേന്ത്യ
 പരമീപ്രാർത്ഥനകൊണ്ടുസാധ്യമുണ്ടോ 194

എന്നാൽ ഞാൻ മേല്പൊട്ടു നോക്കട്ടേ. എന്റെ തെറ്റുക
 ശിത്തതാണ്. എന്നാൽ, അയ്യോ! എത്ര രൂപത്തിലുള്ള പ്രാ
 ര്ത്ഥനകാണ എന്തെ സഹായിപ്പാൻ കഴിയുക. “എന്റെ

ആദ്യപൂർവ്വജവധം=ആദാമിന്റെ മക്കളായി എബൽ എ
 ന്നും കേൻ എന്നും രണ്ടാളുണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ കേൻ എ
 ബലിനെ കൊന്നു. അതിനു ദൈവം കേനിനെ ശപിച്ചു.
 ഞം കഥയാണ ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ഹിനമായ കലയെ ക്ഷമിക്കണെ" എന്നായാലോ? ഞാൻ എന്തു ഫലങ്ങൾക്കുവേണ്ടിക്കല ചെയ്യുവോ. അവകളായ എന്റെ കിരീടം, എന്റെ സ്വന്തം അത്യാശ, എന്റെ രാജ്ഞി, ഇവകൾ ഞാൻ ഇപ്പോഴും കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അതു പററില്ല. കുറും ചെയ്യതിന്റെ ഫലം അനുഭവിക്കുകൊണ്ടിരിക്കെ ഒരുത്തൻ മാപ്പു കിട്ടുമോ?

എപ്പോഴും മലിനതപമാണൊരിഹലോ-

കത്തിന്നൊഴുകിപ്പുറം

കെല്ലോടും ധനമുള്ള കുറുമുടയോൻ

നീതിക്രമം തള്ളിടും

കുറുംകൊണ്ടുവശപ്പെടുത്തിയ ധനം

താനേനയത്തേവില.

കേരറിങ്ങോട്ടു പിടിച്ചു താഴ്ന്നു പതരം

കാണുന്നതുണ്ടുഴിയിൽ

എന്നാൽ പരലോകത്തിൽ

195

യുന്യായം പറകിലുകൾ യില

നിത്യം പ്രവൃത്തിയങ്ങിനെ

സത്യസ്ഥിതിയിൽ കിടക്കുന്നു

നമ്മേക്കുറങ്ങുമായ്

196

തമ്മിൽ മുഖം നോക്കി നിർത്തി മുറുപോലെ

തെളിവുകൊടുപ്പാനേറും

വെളിവാടു നിബ്ബന്ധവും ചെയ്യും

197

എന്താ വേണ്ടത്? ആരാ സഹായം? പശ്ചാത്താപം കൊണ്ടു കഴിവുള്ളതൊക്കെ ശ്രമിച്ചു നോക്കട്ടെ. എന്താണതിനു വയ്യാത്തത്? എന്നാൽ അങ്ങിനെ പശ്ചാത്തപിച്ചാൽ കഴിയാത്തവന്നു അതെന്താണു ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നത?

മാമാദുഷ്ടങ്ങളുണ്ടാടേ! മൃതിയെ തുമലിന.

കൂറായ മാംചിത്തമെമെ!—

മാമാകഷ്ടത്തിലുൾപ്പെട്ടൊഴിവിനപകട.

കണ്ടിലാണ്ടാത്മമുത്ത!

മാമാദൈവങ്ങളേ! നോക്കുവിനൊരുതുണവെ.

ഘൃട്ടവിൻകാത്തുകൊൾവാൻ

ഹാമാപാടുള്ളമട്ടിൽത്തനിയവിനിവനെ-
ത്താങ്ങുവാൻനിങ്ങളെല്ലാം 198

നൈരാശ്യമുള്ളമമടുകളേ!വണങ്ങിൻ
പാരാതിരുമ്പുമയശാഖകലൻഘട്ടേ!
ചോരക്കിടാവിനുടൊന്നുസദശകളുല്പം
പാരമുട്ടുതമണയുത്തുമോഷ്ഠരട്ടെ 199

(പിന്നോക്കം മാറി മുട്ടു കത്തുന്നു). (മാംബലറു പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം- ഇപ്പോൾ എനിക്കിതു സാവകാശമായിട്ടു ചെയ്യാം. ഇതാ ആയാൾ പ്രാർത്ഥിക്കുകയാണ്. ഇപ്പോൾ ഞാനതു പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്യും.

അങ്ങിനെയായാളാവഴി
യങ്ങിനെവാനോർപുരിക്കുപോയിട്ടും
ഇങ്ങിനെഞാൻപ്രതികാരവ്യ-
മിങ്ങിഹചോദിക്കുകയുംകഴിക്കുന്നു 200

അതു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കണം.
ഒരുവികൃതിചതിച്ചെന്നു കൂടെനെക്കൊന്നതിന്നാ.
യൊരുവനുതനതാകുപത്രനാക്കുള്ളനെത്താൻ
പരഗതിയതിലെത്തിക്കുന്നുവെന്നാഷ്ടമന്ത്രം-
ഓ! ഹോ! ഇതു വാടകക്കു വാങ്ങി പ്രതിഫലം കൊടുക്കുകയാണ്.

പരമിതുപകരഞ്ചോദിച്ചതാകുന്നതല്ല 201
എല്ലാപ്പാവുവുമായവന്നധികമാ-
യ്യാട്ടിട്ടു,മദ്ധ്യത്തളിർ
ഞെല്ലുളോരാരപ്പുരക്കെത്രമനോ
രോദിക്കരക്കുവേം

പ്രതിഫലം=ആയാൾക്കു ഉപകാരം ചെയ്യുകയാണ്.
ആയവൻ, എളയകൂൻ.
മദ്ധ്യത്തളിർഞെല്ലുളോരാരപ്പുര = യേശുവനദശയിലുള്ള വൃക്ഷത്തിന്റെ പശ.

വല്ലാതെ സിരതോരമേറമൊഴുകിക്കൊ-
ണ്ടാണവൻ സൗഖ്യമായ്

മെല്ലെപ്പുറത്തുവരുന്നൊരൻജനകനേ
വഞ്ചിച്ചുചിംസിച്ചതും

202

അവന്റെ കണക്കെങ്ങിനെയൊന്നെന്നു ദൈവത്തിനല്ലാ
തെ ആർക്കറിയാം. എന്നാൽ നമ്മുടെ ഉപമാപോമശക്തി
കൊണ്ടു നോക്കിയാൽ അത അവന്നു ഭാരമായിട്ടാണു.

അവന്റെയൊത്താവുവിശുദ്ധമാക്കി-
ട്ടവൻഗതികൊള്ളിപ്പിനോക്കിപ്പോൾ
അരംവധ! ചൂൽപ്രതികാരമെന്നായ്

വരുന്നതോയെൻതൊഴിലില്ലതില്ല 203

വാളെ! ഉറയിലേക്കുപോ! ഇതിലും ഭയങ്കരമായ അവസരം
നോക്കു.

പാനംചെയ്തുള്ളറക്കും, കവിതദശ, യഗ-
മ്യാംഗനാസംഗമംകൊ-

ണ്ടാനന്ദാവസ്ഥ, പിന്നെക്കളി, ശപഥ, മിത-
ല്ലാതെയുംചോക്ഷമാഗ്നം

ഒന്നുംനോക്കാത്തനേരത്തവനെയമരനാ-
ടങ്ങുകാലാൽചവിട്ടി

ത്തന്നാത്മാവൊത്തുചെല്ലുംനരകകരിനിറം
കൊള്ളുവാൻകൊത്തണംനീ

204

എന്റെ അമ്മ നില്ലുനം. റം മരുന്നു നിന്റെ ദീനകാലം
നീട്ടുക മാത്രമെയുള്ളു. (പോയി)

രാജാ— (എഴുന്നീറ്റ) എന്റെ—

വചസ്സുമെല്ലൊട്ടുപറന്നിട്ടനു

വിചാരമോതൊഴെയുഴന്നിട്ടനു

വിചാരമോടൊത്തുകലന്നിടാത്ത

വചസ്സുപോകാപരമാംപദത്തിൽ 205

(പോയി)

നരകകരിനിറം = നരകവും പാപികളുടെ ആത്മാവും ക
രത്താണെന്നു പ്രസിദ്ധം.

രംഗം—4.

(റാണിയുടെ സ്വകാര്യമുറി)

(റാണിയും പൊളോണിയസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ വരും. ശരിയായി ഉത്തരം പറയാതിരിപ്പാൻ വയ്യാത്ത നിലയിൽ ഇവിടുന്നു ചോദ്യംകൊണ്ടു തിരക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കമ്പക്കളി എനി സഹിപ്പാൻ വയ്യാതായിരിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ ഉണ്ടാവാവുന്ന അധികമായ രാജകോപത്തിൽനിന്നു അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ ഇവിടുന്നു ചാടി വീണിട്ടുണ്ടെന്നും പറയണം. ഞാനിവിടെ കളിച്ചിരിക്കാം. അദ്ദേഹത്തോടു കഴിയുന്നിടത്തോളം സ്പഷ്ടമായിപ്പറയണം.

മാം— (ഉള്ളിൽനിന്നു) അമ്മേ! അമ്മേ! അമ്മേ!

റാണി— തനിക്കുപകടം വരില്ല ഞാനേറെ. എന്നെ പേടിക്കേണ്ട. പോവൂ! അയാൾ വരുന്നതു കേൾക്കുന്നു. (പൊളോണിയസ്സു തിരക്കുകത്തൊഴിക്കുന്നു. മാംലെറെ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— എന്താ അമ്മേ കാര്യം?

റാണി— മാംലെറെ! താൻ തന്റെ അച്ഛനെ വല്ലാതെ മുഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— അമ്മേ! അമ്മ എന്നെൻ അച്ഛനെ വല്ലാതെ മുഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

റാണി— വത്ര! വത്ര! താൻ ദൃസ്തകമായ ഉത്തരം പറയുന്നുവല്ലോ.

മാം— പോവൂ! പോവൂ! അമ്മ ചോദ്യം ചോദിക്കുന്നുവെല്ലോ.

റാണി— അ! മാ! എങ്ങിനെയോ അതു മാംലെറെ?

മാം— എന്താ ഇപ്പോൾ കാര്യം.

റാണി— താനെന്നെ മറന്നുവോ?

മാം— ഇല്ല. കുരിശാണ സത്യം. അങ്ങിനെയില്ല ഇവിടുന്നു മ

ക്രിസ്തുവിനെ ഒരു മരത്തിന്മേൽ വെച്ചു ആണി തറച്ചപ്പോൾ അത + റം അടയാളത്തിന്റെ മായയിലായി ഇപ്പോൾ റം അടയാളത്തിൽ മരംകൊണ്ടൊ മററോ ക്രിസ്തു നികളുണ്ടാക്കി വെക്കുന്നതിനു കുരിശു എന്നു പറയും.

മാരാജ്ഞിയാണു. ഭക്താവിന്റെ സോദരന്റെ ഭാഷ്യയുമാണു. അങ്ങിനെയാണിരുന്നില്ലെങ്കിൽ—ഇവിടുണെന്നൊ അമ്മയുമാണു.

റാണി— ആഹാ! ഇങ്ങിനെയാ? എന്നാൽ തന്നോടു സംസാരിപ്പാൻ കഴിയുന്ന ആളുകളെ ഞാനയക്കാം.

മാം— വത്ര! വത്ര! ഇരിക്ക! ഇവിടുണിരിക്കരുത. ഇവിടുത്തെ ഹൃദയത്തിന്റെ ഹൃദയം കാണാവുന്നതായ ഒരു കണ്ണാടി ഞാൻ കാണിച്ചു തരുന്നതിനു മുമ്പായി ഇവിടുണു പോവരുത.

റാണി— താനെന്താ ചെയ്യുക? താനെന്തെന്നുകൊല്ലമോ അയ്യോ സഹായിക്കണം! സഹായിക്കണം!!

പൊ— (പിന്നിൽനിന്നു) എന്താ? ഹോ!! സഹായം! സഹായം! സഹായം!

മാം— എന്താ അത ഒരഭിയോ? ഹോ! ചത്തു ചത്തു.
(വാൾ തിരയ്ക്കുള്ളിൽകൂടി കുത്തിക്കടത്തുന്നു)

പൊ— (പിന്നിൽനിന്നു) അയ്യോ! എന്നെ കൊന്നുവാ!
(വീണു ചാവുന്നു).

റാണി— അയ്യോ കഷ്ടമേ! ഏതെ താൻ ചെയ്യരുത്?

മാം— ഒന്നുമില്ല. എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. അതു രാജാവാ?

റാണി— എന്ത്? എന്തു സാഹസമായ ഭൃഷ്ടപ്രവൃത്തിയാണിത്?

മാം— ഒരു ഭൃഷ്ടപ്രവൃത്തി. നല്ലമ്മെ! ഒരു രാജാവിനെ കൊന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ സോദരനെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനോളം ഏകദേശം മീത്തയാണു.

റാണി— രാജാവിനെ കൊല്ലുകയോ?

മാം— അതെ അമ്മെ! അങ്ങിനെയാണു പറഞ്ഞത.

(തിരപൊക്കി പൊളോണിയസ്സിനെ കാണുന്നു).

ഭൃഷ്ടനായി, സാഹസിയായി, അനാവശ്യകാശ്ചുണ്ടിൽ മാറിപ്പിഴുന്ന മുട്ടാളനായ തനിക്കു നല്ലതു വരുട്ടേ. ഞാൻ തന്നെത്തന്നിലും വലുതായ ഒരാളാണെന്നു മാറി ധരിച്ചുപോയി. തന്റെ വിധിയെ എടുത്തുകൊള്ളു. താൻ എന്നൊരു രഹസ്യകരത്തിൽ അതിക്രമമായി കൊണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു

എന്നു തോന്നുന്നു. കൈതിരുവുന്നതു മതിയാക്കു. സമാ
 ധാനിക്ക! ഇരിക്ക! ഞാൻ ഇവിടുത്തെ ഹൃദയം മദ്ദിക്കട്ടേ.
 കുത്തിടികുത്തുപാറുന്നൊരുവകയതിനാൽ
 തീർത്താണെങ്കിലുംനിൻ.
 ചിത്തംശീലിച്ചിടുംഭുന്ന്വടിയതുരകാ-
 ണ്ടിട്ടുബോധത്തിനൊന്നും
 എത്തിക്കൂടാത്തമട്ടായരിനിരതയും
 പിച്ഛുക്കട്ടയൊക്കും
 ഭിത്തിപ്രായത്തിലല്ലെങ്കിലുമുടനീതുഞാൻ
 ചെയ്യിടുംതീർച്ചതന്നെ

206

റാണി— ഇത്രയൊക്കെ മയ്യാദവിട്ടു ലഹള കൂട്ടത്തക്കവണ്ണം ഞാ
 നെന്താ ചെയ്യിട്ടുള്ളത?

മാം— സദൃശത്തത്തിൽതുടങ്ങാതിട്ടുമഴകുകെടു-
 ത്തുന്നതായ്, സർഗ്ഗണത്തിൽ
 സിദ്ധിച്ചിരുന്നതായിക്കടലത, വിമല-
 പ്രേമനേരിത്തടത്തിൽ
 മാർത്താണ്ഡൻപുഷ്പനീക്കിപ്പൊളകനതിൽമുള-
 ച്ചിപ്പതാജ്ഞേളിനാൾത്തെ
 സ്തുത്യംതായകളിക്കാർമൊഴിയെയ്തുപൊളിയാ-
 കുന്നൊരാദൃഷ്ടകർമ്മം

207

മാകഷ്ടംവേളിനാൾച്ചെയ്യാരുവലിയകരാ-
 റിന്നടൽക്കളൊരാത്മാ-
 വാകെക്കുത്തിപ്പറിക്കുന്നതുമറിവുതകം
 വേദസർവ്വസ്വസാരം
 ലോകമിത്രപ്രാപകളിലുടവകയെ
 ന്നാക്കിവെക്കുന്നതുംതാ-
 നാകുന്നാദൃഷ്ടകർമ്മംഗുലമിതിൽവിധിവ-
 ക്രമംചവച്ചിട്ടിട്ടനു

208

എന്നല്ലാപ്പട്ടയൊരൂഴിവിചാരണക്കു-
 ഇന്നുഇപോലെയശലാണ്ടമുഖത്തിനൊട്ടം

വിചാരണ = ധർമ്മരാജാവിന്റെ വിസ്മാരം.

അത്യന്തരൗക്ഷ്യമെഴുതീകുറിനപ്രവൃത്തി.

യോത്തിട്ടുനിയ്ക്കുമനോവ്യഥതേടിട്ടുന്തു 209

റാണി— അയ്യോ കഷ്ടം! പ്രസ്താവനയിൽ ഇത്രയുറക്കെ ശബ്ദിക്കുന്നതും ഇടി വെട്ടുന്നതുമായ ഏന്റെ പ്രവൃത്തി ഏതാണു്?

മാം— ഇതാ നോക്കൂ. ഞ്ചെററായയും, ഇതും, രണ്ടു സോദരന്മാരുടെ തത്സപരൂപം—

നോക്കൂഎന്തൊരുഭംഗിയാണുനിടില.

സ്ഥാനത്തിനെന്ന, ഹൃമാ.

നൊക്കുന്നവരുടിച്ചോവിനൊത്തപുരികം-

തന്നെ, ഭയം, ശാസനം,

നൊക്കുന്നോക്കിയതോന്നിട്ടുനമിഴിയോ

മാർസിന്റെമാനന്തൊട്ടും

നൽകുന്നിന്മെലണഞ്ഞദേവസചിവൻ

നില്ലൊത്തതീനിൽപ്പുമേ

അവിടുത്തെയോഗ്യതക്കു. 210

ഇവികലസാക്ഷിപ്പിടിക്കുവടിവോടെ

ദൈവങ്ങൾമുദ്രവെച്ചോ.

രീവണ്ണംഗുണമിണങ്ങുമീരൂപം 211

ഇതിവിടുത്തെ ഭക്താവായിരുന്നു. എനി ഇങ്ങപ്പുറത്തുനോക്കൂ. ഇവിടെയിതാ ഇവിടുത്തെ ഭക്താവ. സ്വന്തം ഹൃദയാത്മാവായ സോദരനെ നശിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ചാഴിയുള്ള കതിര. ഇവിടെക്കു കണ്ണുണ്ടോ? ഞ്ചെററ നല്ല പദ്മത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതിന്നു തടിപ്പാൻ ഞ്ചെററ ചളി പ്രദേശത്തേക്കു പോവുക വൈക്കുമോ? കഷ്ടം! ഇവിടെക്കു കണ്ണുണ്ടോ? ഇതു പ്രേമമാണെന്നു പറവാൻ പാടില്ല എന്തെന്നാൽ—

ചോരത്തള്ളലടങ്ങി-

ചേരുന്നതാലോചനത്തിനീപ്രായം

ഏതാലോചനകൊണ്ടി-

ദിഗ്രവിട്ടിവിടുന്നുകഷ്ടമിതെടുത്തു 212

മാർസ്സു, ദേവസചിവൻ = ഇവല്ലൊഴു ഓരോ ഗ്രഹങ്ങളാണു.

ജ്ഞാനം ഇവിടെക്കണ്ട തീച്ച തന്നെ. ഇല്ലെങ്കിലാഗ്രഹമുണ്ടായില്ലല്ലോ. എന്നാൽ നിശ്ചയമായിട്ടും ആ ജ്ഞാനത്തിന്നു അതിന്റെ പ്രവൃത്തി എടുപ്പാൻ വയ്യാതായിരിക്കുന്നു.

എന്തെന്നാൽ—

നൂനംഭാനേവമാകില്ലി,തുവിയമുഖപാം
ഭേദങ്ങളിലലം

ജ്ഞാനംസാരത്തെനോക്കിത്തെയ്യവതിനുവേ-
ണ്ടാലോചനബലം

സ്ഥാനേസൂക്ഷിച്ചുവെക്കാനുടനെയ്യവനം
ചേതോവികൃതിയിൽ

ത്താനേതാൻകീഴടങ്ങിട്ടനിശമുഴലവാൻ
നില്ക്കില്ലനിയതം

213

കണ്ണു കെട്ടിക്കളിയിൽ ഏതു ദൃഷ്ടിപ്പിറാ ചാണിവിടുത്തെ ഇങ്ങിനെ ചതിച്ചുത?

സ്വർംവിട്ടൊരുദൃഷ്ടിയൊ,മിഴിസഹം.
യിക്കാത്തൊരുസ്വർമോ

സ്വർം,ദൃഷ്ടിയിവറവിട്ടൊവിയൊ,
മൂന്നംവിടംപ്രാണമോ

സത്യജ്ഞാനമതിന്റെറീനമിയലു-
ന്നേതെങ്കിലുംഭാഗമോ

സത്യം,സത്യമിതിരബുദ്ധികരവാ-
ജ്ഞിത്തരംകാട്ടിടാ

214

കറവു തന്നെ. ഇവിടുത്തെ വൈവണ്ണ്യം എവിടെ? പറഞ്ഞാൽകൂട്ടാക്കാത്തൊരുനരകമെ!പ്രായമതിയാ യൊരുത്തിക്കുള്ളിൽത്തവലമമകൂട്ടാൻകഴിയുകിൽ ചെറുപ്പത്തിച്ചാളുന്നവലമകിൽനില്ക്കുന്നഗുണമ-

ങ്ങരക്കിൻമട്ടായിട്ടവളുടയൊരതീച്ചിലുരുകം
ആജ്ഞാബലത്തുമുഗമജവഹനിനംക

215

മാജ്ഞക്കുടമുഖതകാട്ടുരുതെന്തെന്നാൽ
ചേലോടുമഞ്ഞുശിലകത്തിവരുന്നിതുളളി-

ന്നാലോചനാലലനഭൂതിയുമായിടുന്നു

216

റാണി— അയ്യോ! മാംചെരേ! അധികം പറയരുതെ
 എന്നുടെകണ്ണുകൾമാ-
 വിനുള്ളിൽത്തള്ളിപ്പുറന്നിയിവയിൽ
 എന്നുംമായാച്ചായ-
 ത്തിനാടെച്ചള്ളി കൾകരത്തുകാണുന്നു
 ഞരംവാക്കെന്നുടെമൊവകളി-
 ലാവുകട്ടാരമായ്ക്കുകക്കുന്നു
 മാ!നന്ദന!മാംചെരേ!

117

റാണി— നീനിപ്പുരമിനിയുമധികമോതരുതെ
 മാം— അയ്യോമിംസകഴിച്ചൊരിവലനനിൻ
 മുൻകാത്തനൈക്കുംഗുണം
 ചെച്ചേപത്തുപകത്തതൊന്നിരുപതാ-
 കിട്ടുന്നതുംനാസ്തിതാൻ.
 മൂലംനല്ലടിമയ്ക്കുവേണ്ടവനവൻ
 കോമാളിരാജാവുതാൻ
 നാടുംനാട്ടുധിപതപവുംമകുടവും
 കട്ടോരുകളുൻദൂലം

218

219

റാണി— മതി മതി.
 മാം— രാജതപത്തിന്റെ മുറിക്കണ്ടങ്ങൾ കൂട്ടി കത്തിയ ഒരു
 രാജാവ. (പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു).
 ദൈവഭടന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ ചിറകു പരത്തി എന്റെ മേലെ
 നിന്നെന്നെ രക്ഷിക്കണേ. മാന്യരൂപനായ ഇവിടെക്കു
 എന്താ വേണ്ടത?

റാണി— കഷ്ടമേ! ഇയ്യൊൾക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടോ?
 മാം— പാരംഗൊരവമുള്ളതുംഭയമുദി-
 ള്ചിപ്പോന്നതുംതന്നെയോ
 യോരീനിന്തിരുശാസനത്തിനെനട-
 ത്താതെനിരുത്സാഹനായ്
 ഓരോചിത്തവികാരമുഹ്നകല-
 ന്നിണ്ടൽപ്പെട്ടുംമട്ടിലായ്
 നേരംനീട്ടിയപുത്രനെബുതഭവാനൻ
 നിന്ദിക്കുവാൻവന്നതോ

220

പറയൂ.

പ്രേ— അതു മറക്കരുതേ.

എന്നാലീവരൊട്ടുമുച്ഛകുറവായ്
കാണംഗ്രമംപിന്നെയും
നന്നായ്മുച്ഛിടുന്നതിന്നുദയം,മെ-
ന്നാലിങ്ങുതാൻനോക്കെടൊ
അത്യൽഭ്രാന്തികലന്ദനൻജനനിയും
സപാശ്ചാദുമായിച്ചരം

യുദ്ധംവെട്ടിവരുമ്പോ,താനിതിനിട-

കൾപ്പെട്ടുനിന്നീടണം 221

ഡംഭുജപ്പലരായോരിൽ

വന്ദുകാട്ടിട്ടമേറവും

മാംബലറെറ!താൻപറഞ്ഞാലു-

മമ്മയോടൊന്നുവല്ലതും 222

മാം— എന്താ അമ്മെ! ഇവിടെക്ക?

റാണി— താൻ ആകാശത്തെക്കു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു,
അശരീരമായ കാറ്റിനോടു സംസാരിച്ചാൻ, തനിക്കെന്താ?
തന്റെ കണ്ണുകളിൽകൂടെ ആത്മാവു വളരെ പരിമേത്തോ
ടെ പുറത്തെക്കു നോക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല,

ഉറങ്ങുമ്പോഴോടൊന്നുപകടമണത്തെനന്നിരിക്കിലേ-

റ്റിരിക്കുമ്പോഴായിത്തട്ടുതിതവരോമങ്ങൾമുഴുവൻ

പരംജീവൻകൂടാത്തവയവമഹോജീവനുളവാൽ

വരുമ്മട്ടിൽപെട്ടെന്നിളകിയെഴുനീല്ക്കുന്നിതധുനാ 223

ബുദ്ധിമേത്തിന്റെചുട്ടു

കത്തുംനാളത്തിലാശ്രമീ

തെളിവേരംക്ഷമാവാരി

തളിക്കുകതണക്കുവാൻ 224

എന്തിന്മേലാണ താൻ നോക്കുന്നത?

മാം— അവിടുത്തെ അവിടുത്തെ, അവിടുന്നത്ര വിളർത്ത മു
ഖത്തോടുകൂടിയൊന്ന നമ്മെ നോക്കുന്നത?! നോക്ക-

അവിടുത്തെത്രപവുംപുന-

രവികലമതിനുള്ളമേതുവുമുട്ടി

അല്ലെങ്കിലോ പേക്ഷിച്ചാൽ
കല്പിതമുള്ള കലങ്ങിയ ലിഖിതങ്ങൾ

225

എന്റെ നേരെ നോക്കേണ്ട. ഞാനും ദയനീയപ്രവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടാകാനും എന്റെ ദുഃഖനിശ്ചിതത്തിനുള്ളും വന്നതും. അപ്പോൾ ഞാൻ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികളെ മതിയായ ന്യായമുണ്ടാവില്ല. രക്ഷത്തിനു പകരം ഒരു സമയം കണ്ണീരായിപ്പോവും

റാണി— താഴെത്തോടാണിതൊക്കെ സംസാരിക്കുന്നത്?
മാം— ഇവിടുനിന്നു ഇവിടെയൊന്നും കാണുന്നില്ല?
റാണി— ഒന്നും ഇല്ല. എങ്കിലും ഞാൻ ഉള്ളതൊക്കെ കാണുന്നുണ്ട്.

മാം— ഒന്നും കേൾക്കുന്നതുമില്ല?
റാണി— ഇല്ല. നോക്കുമെ രണ്ടാളെയും അല്ലാതെ ഇല്ല.

മാം— ഉം. അങ്ങോട്ടു നോക്കൂ. എങ്ങിനെയാണവിടുന്നു മെല്ലെ മറയുന്നതെന്നു നോക്കൂ. എന്റെ അച്ഛൻ ഇരുന്നിരുന്ന കാലത്തെ ഉടുപ്പോടു കൂടി എവിടെക്കാണ് അവിടുന്ന് പോകുന്നതെന്നു നോക്കൂ. (വാതിൽ കടന്നു പ്രേതം പോയി).

റാണി— ഇതുതന്റെ തലച്ചോറിൻ കൃതിയാണില്ല സംശയം ഭ്രാന്തിനില്ലാത്തതുണ്ടാക്കാൻ മനസ്സാമത്വമേറുമെ

226

മാം— ഭ്രാന്താണ അല്ലെ?
എന്റെ നാഡിശരിയായി നിങ്ങളുടെ നാഡി പോലെ സമമാത്രയിൽ തന്റെ നല്ല സുഖസുഖകന്യാപരമാടുണ്ടു-
ടിപ്പിട്ടുവെക്കട്ടെ
എന്റെ വായ്ക്കൊഴികൾ കമ്പമല്ല, തുപരിക്ഷ ചെയ്യുക പരഞ്ഞാരി.

എന്റെ വായ്ക്കുപറയാം ക്രമത്തിലതു കമ്പമാകിൽ മറയില്ലയോ

227

അമ്മേദൈവകൃപാകടാക്ഷമതിനായ്
കാംക്ഷിച്ചതുണ്ടെങ്കിലി.

ആന്വേഷത്തൊടുക്കെനിന്നരികിൽതോ.

നീവണ്ണമാതൃനാതും

എല്ലാമെന്നുടെകമ്പമാണുതിർകവി.

ഞ്ഞിട്ടുള്ളാരിനിൻനട.

ചുല്ലായെന്നുധരിച്ചുചേതസിസമാ.

ധാനപ്പെടാജ്ഞേതമേ.

228

ഇതുപൊറുകെട്ടിമുട്ട-

നാനുതാൻപ്രണമതിനപക്ഷയുള്ളല്ലാം

അതിയാജ്ഞാശിച്ചുടുത്തു

നതിലേവിഷമേറമേറീടും

229

ഇവിടുന്ന ദൈവത്തിനോടു സമ്മതിക്ക. കഴിഞ്ഞതിനെപ്പുറം പശ്ചാത്തപിക്ക. വരാൻ പോകുന്നതിനെ തടുക്ക. കളപ്പല്ല വളരാൻ വളം പേർക്കുത. എന്റെ റം സൽഗുണത്തെ ക്ഷമിക്കണേ.

ധാരാഉംവിഷയകളിക്കളരിയിൽ

പെട്ടുഞ്ചദംപുണ്ടിട്ട-

നോരീകാലമുയന്നുടുത്തുണഗണ-

ത്തോടേറവുംസൽഗുണം

നേരോപ്പിനിരക്കണംഗുണമതി-

നാണ്ടാക്കുവാൻപോലുമേ

പാരംകാത്തുകഴൽക്കുപ്പിയടിമ

പ്പെട്ടിട്ടുപാത്തിടണം

230

റാണി— അയ്യോ! ഹാംലൈറേ! താനെന്റെ റുദയംരണ്ടാക്കിപ്പിളർന്നു.

ഹാം— അതുവെന്താ? എന്നാൽ, അതിന്റെ ചീത്ത ഭാഗമാക്കെക്കളഞ്ഞു ഗുണമായിട്ടുള്ളതിനെ മറെറ പകതിയോടുകൂടി ചേർത്തുപെക്ക. നല്ലതു വരട്ടെ. എന്റെ എളയപ്പുന്റെ സമശയനത്തിന്നു പോകരുതെ. ഇവിടെക്കു സൽഗുണമില്ലെങ്കിലും അതുണ്ടെന്നു നടിക്ക.

പ്രകൃതിയുടേയകൂടെക്കാവൽനില്ക്കുംപിശാചായ്
 സ്തുകലമറിവുതിന്നുംനന്ദനമാചാരമെന്നാൽ
 ഇതുവിധമിഹസൽകർമ്മത്തിനുംയോഗ്യഭാവം
 സ്ഥിതിയതിനൊരുടുപ്പേകുന്നതിൽദൈവഭൂതൻ 231

പ്രകൃതിവലതുംമാറാനാചാരമേറെമിടുകയാം
 വികൃതികരുതുംദൃഷ്ടമുത്തേയടക്കവതിന്നമേ
 അതിശയമതില്ലെന്നാലത്യർത്ഥാമിതശക്തികൊ-
 ണ്ണതിനെയകലെത്തട്ടിപ്പായിക്കുവാൻകഴിയുംദൃശം232

ഇവിടെയു ദൈവാനുഗ്രഹമുണ്ടാകേണമെന്ന എപ്പോൾ
 ആഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നുവോ അപ്പോൾ ഞാൻ ഇവിടുത്തോടനു
 ഗ്രഹിച്ചാൻ അപേക്ഷിക്കാം. (പൊളോണിയസ്സിനെ കാ
 ണിച്ചിട്ടു) ഇയ്യൊളെപ്പുറം ഞാൻ പശ്ചാത്തപിക്കുന്നു. ഇതു
 കൊണ്ടെന്ന ശിക്ഷിക്കുവാനും എന്നെക്കൊണ്ടിതിനെ
 ശിക്ഷിച്ചിപ്പാനും തക്കവണ്ണം ഞാൻ പ്രതികൂിയ ചെപ്പാ
 നുള്ള ദൈവത്തിന്റെ രൊളായിരിക്കേണമെന്നാണ അ
 വിടുത്തെ താല്പര്യം. ഞാനിയാളെ എടുത്തു കളകയും കൊ
 ന്നതിന്നു മതിയായ സമാധാനം പറകയും ചെയ്യാം. എ
 ന്നാൽ നന്ദ വരട്ടെ. ഞാൻ ദയാലുവാവാൻ മാത്രമാണ മൂ
 ക്കുപനായിരിക്കുന്നത. ഇപ്പോൾ ചീത്ത തുടങ്ങി ഇതിലും
 മീത്ത പിന്നാലെ ഇരിക്കുന്നു. ഒരു വാക്കുംകൂടി പറഞ്ഞോ
 ട്ടെ അമ്മേ!

റാണി— ഞാനെന്താ ചെയ്യേണ്ടത?

മാം— ഞാൻ ചെയ്യാനേല്പിക്കുന്ന ഇതു മാത്രം അരുത.

ചീത്തോരാമനവൻതേസഹശയനരസം
 കൂട്ടുവാൻനോക്കുവാനും
 ചിത്തോത്സാഹാൽക്കപോലങ്ങളിൽനവനഖമി-
 ഹനങ്ങളുന്തിട്ടുവാനും
 ബലപ്രേമാർസംബുദ്ധികൾപലവടിചെമാൽ-
 വാനൊൻഭോതുകുള്ള
 കൃത്യന്താനെന്നുനിൻവായ്യാഴിയവനുക്കൊടു-
 ച്ചാനുമാർസമ്മതിക്ക

ഇവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചാൽ നന്നായിരിക്കും എന്തെന്നാൽ—

അരിയെയാരഴകുതന്റേടംമമാംബുലിയെന്നി-
പെരിയഗുണമിണങ്ങുംരാജ്ഞിവിട്ടാരുവേറെ
ഒരു വെളയതല്ലല്ലാവല,ാപ്പുച്ചയായു.

ഇളാരുവനിലിഹഗ്രൂഡപ്രേശഡകാർച്ചംമറെക്കും 234
ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിയും ഗോപ്യാവസ്ഥയും കൂട്ടാക്കാതെ വീ
ട്ടിന്റെ മുകളിൽവെച്ചു കൊട്ടയഴിച്ചു പക്ഷികളെ പറപ്പി
ക്കു. ആ ശ്രുതിപ്പെട്ട ആ മക്കുടത്താന്റെ മാതിരി പരീക്ഷി
ച്ചു നോക്കാൻ ആ കൂട്ടിലെക്കിറങ്ങി ഇവിടുത്തെ സ്വന്തം
കഴുത്തു കൂടി മുറിക്കു.

റാണി— ശ്യാസംനിമിത്തമിഹവാക്കുജ്ഞിപ്പതെങ്കിൽ
ശ്യാസംജ്ഞിക്കുവതുജീവനിലെന്നിരിക്കിൽ
എന്നോടുതാൻചിലതു ചൊന്നതിനിപ്പുറത്തെ
കൊന്നോതിടുന്നതിനെനിക്കിഹജീവനിലു 235
മാം - എനിക്കു ബിലാത്തിക്കു പോണം. ഇവിടെക്കുതു നി
ശ്ചയമുണ്ടോ?

റാണി— ഓ! ഞാനതു മറന്നിരുന്നു. അതങ്ങിനെ തീർച്ചയാ
ക്കിരിക്കുന്നു.

മാം - മുഖവെച്ചു എഴുത്തുകുണ്ടു. വിഷപ്പല്ല പഠിക്കാത്ത വ
ലിയ പാണ്ഡിനെപ്പോലെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്ന എന്റെ
രണ്ടു സബ്രഹ്മചാരികൾക്കു കല്പനയുണ്ടു. അവർ എന്റെ
വഴി അടിച്ചു നന്നാക്കി എന്നെക്കള്ളത്തരത്തിലേക്കു കൊ
ണ്ടു നടത്തുന്നു. അതങ്ങിനെ നടക്കട്ടെ. ഒരു എഞ്ചിനീയർ
ആയാളുടെ സ്വന്തം വെടിമരുന്നു യന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ
ആകാശത്തേക്കു പൊങ്ങുന്നതു കാണാനല്ലെ ഒക്കേതിലും
നേരം പോക്കു. ഞാൻ അവരുടെ കഴികൾക്കു ഒരു വാര താ
ഴേ കഴിച്ചു അവരെ ആകാശത്തേക്കു പറപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ
വളരെക്കഷ്ടമാവും. ഒരേ വരിയിൽ രണ്ടു കള്ളത്തൊഴിലുക
ൾ നേരിട്ടു മുട്ടിയാൽ ബഹുരസമുണ്ടു ഞാനീശ്ശവം അങ്ങേ
മുറിയിലേക്കു വലിക്കാം. അമ്മേ! ഞാനു രാത്രി ശ്രമോജ്ജ്വ
ളെ. ഞാനു മന്ത്രി ഇപ്പോൾ അനങ്ങാതെയും വളരെ സ്വകാ

യ്യായും അത്യന്തം ഗൗരവത്തോടുകൂടിയുമാണു ഇരിക്കുന്നതു. ഞാനും ആൾ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ വെറുതെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അറിവില്ലാത്ത കള്ളനായിരുന്നു. വരു മേ! തന്നെ അവസാനിപ്പിക്കട്ടെ. അങ്ങനെയൊട്ടെ അമ്മേ! (കാരോരുത്തരായിട്ടു പോയി മാംഗലാധര പൊളോണിയസ്സിനെ വലിച്ചുകൊണ്ടു പോയി).

അങ്കം-4 രംഗം-1.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറിയകം)

രാജാ, റാണി, റോസൻക്രാൻസ്സ്, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാജാ— ഞാനും ഭീഷ്മശാസങ്ങളിൽ, ഞാനും വലിയ വലികളിൽ അസാരമാണെന്നുണ്ടു. അതു നാനും അറിയേണ്ടതാണെങ്കിൽ എന്താണെന്നു നീ മനസ്സിലാക്കിത്തരണം. നിന്റെ മകനെ വിടെ?

റാണി—കുറച്ചുനേരത്തെക്കു ഇവിടെ ഞങ്ങളെ മാത്രമാക്കണമെന്നു. (റോസ. ഗിൽ. പോയി) അയ്യോ! എന്റെ പ്രാണനാഥ! ഞാൻ ഇന്നു രാത്രി എന്താ കണ്ടുത?

രാജാ— എന്താ ഗർഭഭ്രൂ! മാംഗലാധരനെ എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു?

റാണി—കുടലുംകാറ്റുമായുമ്മിതുകടുശക്തിയിൽമത്സരാൽ ഇടയുപടിതാൻകമ്പംപിടിച്ചെട്ടിതവന്നാമോ 136

ആയാളുടെ ഭാഗിയിൽ തെരയുടെ ഉള്ളിൽ മിലതനങ്ങുന്നതു കേട്ടിട്ടു ഉടനെ വാഴ്ത്തി, കരലി, കരലി എന്നു നിലവിളിച്ചു മറഞ്ഞുനിന്നിരുന്ന ആ സാധുക്കിഴവനെ കൊന്നു.

രാജാ— കഷ്ടം! വല്ലാത്ത പ്രവൃത്തി. നാനും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നവെങ്കിൽ നമുക്കും ഇതുതന്നെയായിരുന്നു ഗതി. ആയാളുടെ സഹായത്തോടും നമുക്കെല്ലാം വളരെ ആപത്താണു. നിനക്കും നമുക്കും എല്ലാവർക്കും. ഇതു കട്ടപ്രവൃത്തിയാണെന്നു സ

മാധാനം പറയുക? നമ്മുടെ മുൻകരുതൽകൊണ്ടു ഈ ഭ്രാന്തനായ യുവാവിനെ ബന്ധനത്തിൽ, ജനങ്ങൾ ചെല്ലാതെയുള്ള ദിക്കിൽ വെക്കാത്തതിനാൽ ഈ പ്രവൃത്തിയുടെ അപരമായം നമ്മുടെമേൽ തന്നെ വരും.

അന്നാളേറ്ററം യുക്തമെന്തെന്നുനോക്കാൻ
തോന്നാതാക്കീനൊമ്മെഴുത്തുപ്രമേയം
എന്നാൽചീത്തവ്യാധിമൂടീട്ടുചീവൻ
നിന്നാൽകൂടിസ്സമ്മതിച്ചോണമായി

237

ആയാളെവിടെ പോയിരിക്കുന്നു?

രാജാ— ആയാൾ കൊന്ന ശരീരത്തെ വഴിയിൽനിന്നൊഴുത്തു കളുവാനായി പോയിരിക്കുന്നു.

ലോമക്കുഴിക്കകമെടുപ്പൊരുതാനുമാതി
ലോമങ്ങൾതന്നിടയിൽമിന്നിനചൊന്നുപോലെ
ആമന്തരോമമതിലുംവെളിമുണ്ടിടയ്ക്കു
മോഹംതെളിഞ്ഞവനിതോത്തുകരഞ്ഞിടുന്നു

238

രാജാ— ഗർഭൂഡേ! പോരു.

അകൻശിലോച്ചയശിരസ്സുതൊടുമ്പൊഴേതാൻ
നൽകപ്പൽകേരവിവനെഗൃതിയോടുമീതാൻ
ഇഹരതകനരനാഥത, കണ്ണുചീമ്മി
നിൽക്കേണമെൻവിരുതുമാപ്പിനനോക്കിടേണം

139

ഹേ ഗിൽഡർൻസ്കർനേ! (റോസ. ഗിൽ. രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു). സ്റ്റേമിതന്മാരായ നിങ്ങൾ രണ്ടാളും വേറെ ചിലരെ കൂടി സഹായത്തിന്നു കൂട്ടിക്കൊൾവിൻ. ഹാലൈറു ഭ്രാന്തിൽ പൊളോണിയസ്സിനെ കൊന്ന ആയാളുടെ അമ്മയുടെ സ്വകാര്യമുറിയിൽനിന്നു വലിച്ചുകൊണ്ടു പോയിരിക്കുന്നു. ആയാളെ പുറത്തു പോയി തിരിഞ്ഞു നല്ല വാക്കിനെ പറഞ്ഞു ശവം പള്ളിയിലേക്കു കൊണ്ടു വരുവിൻ. ഇതു വേഗം വേണം. (റോസ. ഗിൽ. പോയി). ഗർഭൂഡേ! വരു. നമുക്കു നമ്മുടെ അതിബുദ്ധിശാലികളായ സ്റ്റേമിതന്മാരെ വിളിച്ചു നോം ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നതും അസമയത്തു ചെയ്തു പോയതും അറിയിക്കുക.

എന്നാൽവൻതോക്കൊഴിക്കുന്നൊരുവിഷമയമാ-
 മുണ്ടലാക്കിനവിട്ടാ-
 ചെന്നാമട്ടുഴിയങ്ങുതലവരെയൊരുമ-
 ട്റാഞ്ഞുചെല്ലുന്നതായി
 മന്ദംവീഴുംശകാരംപരമിവിടെനമു-
 കൊട്ടുമേൽക്കാത്തമട്ടാ-
 യൊന്നുംകേടേറിടാത്തംബരവഴിപതറി-
 ട്ടാഞ്ഞുവെന്നുംവരാമെ

240

വരു! എന്റെ ആത്മാവു വല്ലാതെ അസ്വസ്ഥതയോടെ ഭയപ്പെട്ടു വിറച്ചു വശായിരിക്കുന്നു. (രണ്ടാളും പോയി).

രംഗം-2.

(രാജധാനിയിൽ മറ്റൊരു മുറിയകം).

(മാംചെററ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— ഭദ്രമായി വെച്ചു.

റോ. തിൾ— (ഉള്ളിൽനിന്നു) മാംചെറോ! മാംചെററ പ്രഭുവേ!

മാം— നില്ക്കട്ടെ. എന്താ ചെയ്തു? ആരാ മാംചെററിനെ വിളിക്കുന്നത്. ആ! ഇതാ അവർ വരുന്നു. (റോസൻ, തിൾ, പ്രവേശിക്കുന്നു).

റോ— തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുന്ന ശവം എന്തു ചെയ്തു?

മാം— അതിനോടു സംബന്ധമുള്ള മണ്ണോടു ചേർത്തു.

റോ— അത എവിടെയാണെന്നു ഞങ്ങളോടു പറയൂ. അതവിന്നൊടുത്തു ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയ്ക്കോട്ടെ.

മാം— എനിക്കു വിശ്വാസമാവുന്നില്ല.

റോ— എന്താ വിശ്വാസമാവാത്തത?

മാം— നിങ്ങളുടെ സ്വകാര്യം എനിക്കു സൂക്ഷിപ്പാൻ കഴിയുമെന്നും, എന്റെ സ്വന്തം വ്ജ്ഞാനം ഉള്ളത. വിശേഷിച്ചു ഒരു "സ്പഞ്ചാണ" ആവശ്യപ്പെടുന്നതും ഒരു രാജാവിന്റെ മകൻ എന്നൊരു മരവടി പറയേണ്ടത?

റോ— ഞാനൊരു സ്പഞ്ചാണെന്നാണു തിരുമനസ്സിൽനിന്നു വിചാരിക്കുന്നത്?

മാം— അതെ ഓ! രാജാവിന്റെ സ്നേഹവും സമ്മാനങ്ങളും അധികാരങ്ങളും വലിച്ചെടുക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ. എന്നാൽ അങ്ങിനത്തെ ആളുകളാണു രാജാവിന്നു അവസാനം അധികം ഉപകരിക്കുക.

തിന്നാൻകിടക്കുന്നതുമകുടത്താൻ
മുന്നംകുരട്ടത്തിടുമെന്നപോലെ
മുന്നംഗ്രഹൻനിങ്ങളെവായിലാക്കി
പിന്നെക്കുതിന്നാനിതവെച്ചിടുന്നു

241

നിങ്ങൾ ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ളത അദ്ദേഹത്തിന്നാവശ്യം വരുമ്പോൾ എനി ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടു. എന്നാൽ സ്ത്രീ! നീ പിന്നെയും നീരില്ലാതെയൊപ്പം.

റോ— എനിക്കിവിടുന്നു പറയുന്നതു മനസ്സിലാവുന്നില്ല. തിരുമനസ്സേ.

മാം— ഞാനതുകൊണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്നു. കടിലയാക്കുകൾ മുട്ടാളച്ചെവികളിൽ ഉറങ്ങുകയുള്ളൂ.

റോ— തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുന്നു, ആ ശരീരമെവിടെയാണെന്നു ഞങ്ങളോടു പറകയും ഞങ്ങളൊന്നിച്ചു രാജാവിന്റെ അടുക്കലേക്കു പോരികയും വേണം.

മാം— ശരീരം രാജാവിന്റെ അടുക്കലാണു. എന്നാൽ രാജാവു ശരീരത്തോടുകൂടിയല്ല താനും. രാജാവു— ഒരു— ഒന്നു— ഗിൽ— ഒന്നോ തിരുമനസ്സേ?

മാം— ഒന്നുമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലേക്കു ഏതെന്നു കൊണ്ടു പോവൂ. കുറുകൻ ഒളിച്ചു. മറെറല്ലാവരും അവനെ തിരഞ്ഞു പിടിച്ചിൻ. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം—3.

(രാജധാനിയിൽ വേറെ ഒരു മുറി അങ്കം).

(രാജാവും പരിവാരങ്ങളും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാളെ തിരയുവാനും ആ ശവം കണ്ടു പിടിച്ചു

ഒളിച്ചുകളിയിൽ ഒളിക്കുന്നവൻ കുറുകൻ എന്നു മലയാളത്തിലും മിലേടത്തു നടപ്പുണ്ടു.

നം ഞാൻ ആളെ അയച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇയാളെ ഇങ്ങിനെ സ്വാ-
തന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി വിട്ടുനൽകി എത്ര അപായമാണ്! എന്നാ-
ൽ കഠിനമായ നിയമം ആയാളുടെമേൽ നടത്തരുത്.

ഏറ്റവും സ്നേഹിച്ചിട്ടുണ്ടുണ്ടവനെ ഹിംസയാ-

ച്ചേരിലെ ശൂന്യ കിരീടം.

രേറ്റം മാലോകരെ, നാലു വരതുളയ്ക്കും.

ലോപനാമുലമല്ല.

മുറകളെണ്ണാനുണ്ടാണുണ്ടാണവർബഹുശരിയായ്

തുടങ്ങിനോക്കിട്ടുണ്ടാ

കുറുകാരൻ റെറ്റം പുനരതുവിധി-

തൊന്നോക്കിലതാനം

242

കെഞ്ചിയിലായിരുന്നവനെ ഞാൻ

പെട്ടെന്നു കണ്ടു.

ദീർഘലോപന പെട്ടെന്നു വിധിയാണു-

ന്നേവനും തോന്നണം.

മാറാൻ ട്രാജിഡിയെ നോക്കിയ വിധം

വാഴ്ന്നു പോരായ്മ

മാറാനുമാമരുന്നതാനതകണം

പററില്ലമരുന്നതാനതകണം

243

(റോസൻ. പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഇപ്പോഴെന്തെ ഉണ്ടായത്?

റോ— ശവം എവിടെയാണ് സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നതെ-
ന്നു, തിരുമനസ്സേ! അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ
ഞങ്ങൾ വിച്ചാരിച്ചാൽ പറില്ല.

രാജാ— ഏകിലും ആയാളെവിടെ?

റോസ— ഇവിടെത്തന്നെ ഇപ്പോഴെന്തെന്നറിയുന്നതുവരെ ഒരാളുടെ
ബന്ധനത്തിൽ പുറത്തു നിർത്തിയിരിക്കുകയാണ്.

രാജാ— ആയാളെ റെറ്റിന്റെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുവരൂ.

റോ— മേ ഗിൽഡർൻസൂർനെ! അകത്തെക്കു കൊണ്ടുവരൂ.
(ഹാംലെറ്റും ഗിൽഡർൻസൂർനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ഹാംലെറ്റേ! പൊളോണിയസ്സെവിടെ?

ഹാം— അത്താഴത്തിങ്കലാണ്.

രാജാ— അത്യാഴത്തികലോ? എവിടെ?

ഹാം— ആയാൾ ശാപ്പെടുനോടത്തല്ല. ആയാളെ ശാപ്പെടുനോടത്താണ്. ഒരു കൂട്ടം നയജ്ഞനാരായ കൃമികൾ ഇപ്പോഴും ആയാളായിട്ടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണത്തെ സംബന്ധിച്ചേടുത്തോളം കൃമിയാണ നമ്മുടെ മഹാ രാജാവ. നൊമ്മെ തടിപ്പിച്ചാൻ നോം മറെറല്ലാജന്തുക്കളെയും തടിപ്പിക്കുന്നു. നോം തടിക്കുന്നതോ പുഴുക്കൾക്കു വേണ്ടിയോ നമ്മുടെ തടിച്ച രാജാവും, മെലിഞ്ഞ എറപ്പാളിയും രണ്ടവക ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെന്നു മാത്രമെ ഉള്ളൂ. ഒരു മേശപ്പുറത്തെക്കുള്ളവ തന്നെ ആണ. അങ്ങിനെയാണ കലാശം.

രാജാ— കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഹാം— ഒരു രാജാവിനെ തിന്നിട്ടുള്ള പുഴുവിനെകൊണ്ടു രൊൾക്കു മത്സ്യം പിടിക്കാം. ആ പുഴുവിനെ തിന്നിട്ടുള്ള മത്സ്യത്തെ ഭക്ഷിക്കുകയാവാം.

രാജാ— എന്താ ഇതിന്റെ കൈ അർത്ഥം.

ഹാം— ഒന്നാ ഇല്ല. ഒരു രാജാവിന്നു എങ്ങിനെയാണു ഒരു പിച്ഛക്കാരന്റെ കടൽമാലയിൽകൂടി എഴുന്നള്ളുവാൻ കഴിയുക എന്നിവിടെ കാണിച്ചു തരികമാത്രമാണ.

രാജാ— പൊളോണിയസ്സെവിടെ?

ഹാം— സ്വർഗ്ഗത്തിൽ; അവിടെ നോക്കാനാളെ അയക്കു. ഇവിടുത്തെ ആൾ ആയാളെ അവിടെ കണ്ടില്ല എങ്കിൽ മറെറടിക്കിൽ ഇവിടുന്നു തന്നെ തിരഞ്ഞു നോക്കു. റം മാസത്തിൽ ആയാളെ ഇവിടുന്നു കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെക്കു, സ്വകാര്യ് മുറിയിലെക്കു കോണി കേറി പോകുമ്പോൾ ആയാളുടെ നാറ്റം കേൾക്കാം.

രാജാ— (ചില ഭൃത്യന്മാരോടു) പോയി ആയാളെ അവിടെ തിരഞ്ഞു നോക്കു.

ഹാം— നിങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതുവരെ ആയാൾ നില്ക്കും.

രാജാ— ഫെ! ഹാംലെറേ!

കഷ്ടംനിന്നുടെയാപ്രവൃത്തിയതിൽനാം സ്റ്റേഫത്തോടുംകേണിട്ടു-

മ്മട്ടിൽത്താൻവിലയുള്ളനിന്നടെയൊരാ

പ്രത്യേകരക്ഷകൂടൻ

തിട്ടംനിന്നടെയീപ്രവൃത്തിയതുതാൻ

നിന്നെജ്ജവാലീസ്ഥലം

വിട്ടന്യത്രനയിച്ചിടേണമതിനാൽ

സന്നദ്ധനായൊക്കെക്കൂടെ

244

ഇഹകപ്പൽവന്നുനിലവുണ്ടു,

മഹിതപവനൻസഹായിതാൻ

സ്നേഹിതരുമിതതുണക്കുവരും,

സഹവേണ്ടതുണ്ടിഹബിലാത്തിപോകവാൻ 245

മാം— ബിലാത്തിക്കൊ?

രാജാ— അതെ മാംബലററേ.

മാം— നല്ലത.

രാജാ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു, താൻ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശങ്ങളെ അറിയുന്നതായാൽ.

മാം— അവയെ കാണുന്ന ഒരു ദൈവദൂതനെ ഞാൻ കാണുന്നു. ആട്ടെ, വരു. ബിലാത്തിക്കു— പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മെ—നല്ലതു വരട്ടെ.

രാജാ— തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛൻ മാംബലററേ.

മാം— എന്റെ അമ്മ— അച്ഛനും അമ്മയും ഭർത്താവും ഭ്രാന്തായുമാണു. ഭർത്താവും ഭ്രാന്തായും ഒന്നാണു. അച്ഛോൾ എന്റെ അമ്മ, മതി വരു. ബിലാത്തിക്കു. (പോയി).

രാജാ—അവനുടനികടത്തിൽത്തന്നെയൊപ്പംനടക്കു ജവമൊടവനുപോതുംകേറുവാൻമോഹമാക്കു അതിനരുതൊരമാണം,പോണമീരാത്രീയിൽതാ.

നതിനുടെസഹകാര്യംതത്രതെച്ചൊരശേഷം

246

വേഗമാവട്ടെ (റോ. ഗിൽ. പോയി).

ഹെ! ഇംക്ലാണ്ടെ!

നീയെന്നിഷ്ടത്തിനല്ലംവിലകരുതുകിലി,

യെന്റെഡന്മാർകാർതൻ

കഷ്ടേകുംപ്രസ്തരക്കുപ്രണകലയതുനിൻ

മെച്ചിലുണ്ടാകകൊണ്ടും

പയ്യെസ്വപാതന്ത്ര്യമേരുംഭയമിഹകരമേ-
 കുന്നകൊണ്ടുനിനക്കെൻ
 വീഴ്ചകൈബുദ്ധിയുണ്ടാക്കിട്ട,മതലസമാ-
 കൊല്ലമേരാജശാസ്ത്രം 247

അതിന്റെരമുഴവൻസാര-
 മതുമാംലൊരതൻവധം
 ഇതപേക്ഷിച്ചയക്കുക-
 ത്തതിലുണ്ടതുസദ്യവും 248

ഇംക്ലാണ്ടെ! അതു ചെയ്യൂ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-
 എൻമോരക്കുള്ളിലായാളിരവുകലിള-
 ക്കാതെനിത്യചരത്തിൻ
 തഞ്ചത്തിൽകേളിയാടുന്നിതുദൃശ്യമതുനീ
 ഭേദമാക്കിത്തരണം
 ഇക്കായ്ക്കുനീനടത്തിടിനകഥയറിയാ-
 തെന്തുവന്നീടില്ലാത്താൻ
 തൽക്കാലംഭാഗ്യമായെന്നതുമനസിവിചാ-
 രിച്ചുകൊള്ളുന്നതല്ല 249
 (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം-4.

(ഡമ്പാക്കിൽ ഒരു മൈതാനം).

(മോട്ടീൻബ്രാസ്സും ഒരു പടനായകനും പട്ടാളക്കാരും നടന്നുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു).

മോട്ടീൻബ്രാസ്സും— മെ പടനായക! ഡമ്പാക്ക് രാജാവിനോട എന്റെ വന്ദനത്തെ പറയൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദത്തോടുകൂടി മുമ്പു സമ്മതിച്ചപോലെ പട്ടാളക്കാരെ കടത്തി കൊണ്ടു പോവാൻ മോട്ടീൻബ്രാസ്സുപേക്ഷിക്കുന്നു എന്നു പറയൂ. ഞങ്ങളുടെ സങ്കേതസ്ഥലം നിശ്ചയമുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം വല്ല സംഗതിക്കും നമ്മെ കാണാനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെ ചെന്നു നമ്മുടെ ആശ്രിതഭാവത്തെ കാണിച്ചാൻ തെച്ചുറാണെന്നും അറിയിക്കൂ.

പടനായകൻ— അങ്ങിനെയാവട്ടെ സ്വാമി.

മോ— സാവധാനത്തിൽ പോവൂ. (മോട്ടിൻബ്രാസ്സും പട്ടാ ഉപ്പും പോയി)

(മാംചെററ, രോസൻക്രാൻസ, ഗിൽഡർൻസ്കർൻ ഇവർ പ്ര വേശിക്കുന്നു).

മാം— മെ റം സൈന്യം ആരുടെയാണു്?

പടനാ— അതു നാന്റെ രാജാവിൻറെയാണു്.

മാം— എന്താണുദ്ദേശം?

പടനാ— പോളൻറിലെ ചില ഭാഗത്തിന്നെത്രകാനാണു്.

മാം— ആരാ പടനായകൻ?

പടനാ— വയസ്സനായ നാന്റെ രാജാവിൻറെ മരുമകൻ മോട്ടിൻബ്രാസ്സാണു്.

മാം— പോളൻറരാജ്യത്തിന്നു തന്നെയോ? അതോ അതിൻറെ ഏതെങ്കിലും അതൃത്തിക്കോ?

പടനാ— സത്യം പറയാം കൂട്ടാനുമില്ല. പേരല്ലാതെപ്പോലെയൊരു ലാഭവും കിട്ടാനില്ലാത്ത ഒരു ചെറിയ സ്ഥലം കൈവശപ്പെടുത്താനാണു് ഞങ്ങൾ പോകുന്നതു്. അഞ്ചു സൂക്കറുകൊടുത്തു. അഞ്ചുമാത്രം ഞാനതു പാട്ടുത്തിന്നു വാങ്ങില്ല. അതു വിറാൽകുടി നാന്റെക്കോ പോളൻറിനോ അതിലധികം ഒരു സംഖ്യ കിട്ടില്ല.

മാം— എന്നാൽ അപ്പോൾ പോളൻറുകാർ അതു രക്ഷിച്ചാൻ നോക്കില്ല.

പടനാ— ഉപ്പു. ഇപ്പോൾ അവിടെക്കു പട്ടാളത്തിനെ അയച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— രണ്ടാഴിരമാളും ഇരുപതിനായിരം സൂക്കറും റം പുല്ലുപോലെയുള്ള കായ്കും തീച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയില്ല.

മാം— പ്രാജ്യശ്രീഷ്ഠിലുമിതുനിമി
രാജ്യക്ഷേമത്തിലുമുളച്ചുകൾ
ഉൾവഴിവൊട്ടുമെത്തുൻ

മാവാൻകാണില്ലകാരണംപുറമെ

ഞാൻ നിങ്ങളെ വളരെ വണക്കത്തോടെ വന്ദിക്കുന്നു.

പടനാ— ദൈവം നിങ്ങളെ സഹായിക്കട്ടെ. (പോയി).

രോസ— തിരുമനസ്സേ! പോവാതിരിവിടെക്കു സമ്മതമല്ലെ?

മാം- ഞാൻ തന്റെ ഒപ്പം വരാം. കുറച്ചു മുന്പേ നടന്നു കൊള്ളൂ.

(മാംഘെരൊഴികെ മറ്റവരൊക്കെപ്പോയി).

എല്ലാ അവസ്ഥകളും എന്നെപ്പറ്റി ഭൂഷ്യം പറഞ്ഞ മൂച്ചിയില്ലാത്ത ആ പ്രതികാരമേയെ എങ്ങിനെ എളുക്കി വിടുന്നു.

തെവന്റെകാലമതില്ല-

ഉള്ളൊരുഗുണവുംവിലയുമില്ലാത്തൊന്നും

ഉണ്ണാനുമാകിലാപ്പുഴ-

പൊണ്ണച്ചാടയജന്മമെന്തിന്നൊ

251

ഒരു ഗുണം അധികമൊന്നുമില്ല.

പാരിൽഭൂതംവേദിപ്പുത്തിവയുമറിയുവാൻ

തക്കൊരാശ്ശക്തിനമ്മെ-

സൈപരംസൃഷ്ടിച്ചവൻതന്നതു,ദൃശ്യതമ്മാ-

ശ്ശക്തിയുംദൈവതുല്യം

ഓരോരാലോചനാശക്തിയുമൊരുവിഷയ-

ത്തിങ്കലുംതാൻതടത്തി-

പ്പോരാതെമന്ദമനംവരമതുപഴതെ

ചിച്ഛനാരാനതല്ല

252

ചിന്തുംമേതു,മനസ്സു,ശക്തി,വഴിയെ-

നീവേണ്ടതുണ്ടെങ്കിലും

ജന്തുപ്രായമറക്കലോമനസികാ-

ലാലോചനാബുദ്ധിയും

മുക്കൊൽഭീരുതയുംകലന്നിഹവിചാ-

രത്തിങ്കലെശ്ശക്തയൊ

ലാക്കിൽച്ചെല്ലെന്നമെന്നൊചൊല്ലിയിനിയും

ജീവിപ്പുവാൻമേതുമേ

253

എന്നെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചാനനവധി ഭൂഷ്യാന്തങ്ങളുണ്ടു. ഇതു തന്നെ നോക്കൂ.

ആശമുത്തശിർകവിഞ്ഞുശ്ശ്യാഹപഹാസ്യ

മോടമ്പലബാലഭൂ-

മീശനിങ്ങിനെനടത്തിടുംചിലവൊടാടൽ
 കേടുകൾപെട്ടുപട
 അത്രകോഴിയുടെമൊട്ടയോടിനശരിപ്പെ-
 ടുന്നൊരുപദത്തിനായ്

മൃത്യുലാഗ്യദ്രവസ്ഥകൾക്കുഭയമാമ-
 വകെതിരിട്ടുന്നിതാ
 വലുതായമേതുവില്ലെ-

254

നലമോത്തികാതിരിക്കുവതിലല്ല
 മാനംപോകിൽതുച്ഛ-

സ്ഥാനത്തുമെത്രക്കിലാണൊരുവലിപ്പം

255

അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ—

എന്നാലോചനരക്കുമെന്നിവചൊടി-

പ്പിപ്പാൻമഹാമൂലമായ്
 കൊന്നിട്ടുള്ളൊരുതാതനംമലിനയാ-
 കിത്തിത്തുവിട്ടുമയം

ഇന്നുണ്ടാകിലുമീവിധംപുനരിവ-
 കെല്ലാമുറങ്ങിട്ടുവാ-

നെനുംസമ്മതവുംകൊടുത്തുവരുമീ
 നില്ലെന്തുനില്ലാണമേ

256

മാനക്കളിമേമനിയായവകൊരുപരി-
 ക്ഷക്ഷമങ്ങമരണം

താനേപുഷ്പകിൽശ്ലവകുടിക്കും,സ്ഥലംസുലഭമേ
 ല്ലാത്തമന്നിനുമുടൻ

യുദ്ധത്തിൽമെത്തയുടെമട്ടിൽശ്ലവകുടിലുകേ-
 റംശരദപയശതം

മന്ത്യാളിമൃത്യുബതലജ്ജക്കുണ്ടിട്ടമൊരൻ
 നില്ലിതെന്തുനിലയോ

257

ഇന്നുതൊട്ടെൻവിചാരങ്ങൾ
 നന്നൊകൂറങ്ങുവണം

അല്ലെങ്കിൽവിലയൊന്നിനും
 തെല്ലമില്ലാതയാവണം

258

(ചോയി)

രംഗം-5.

(എൽസിനോർ കോട്ടയിൽ ഒരു മുറിയകം).

(റാണി, ഫെറോഷ്യാ, വെറേ റൊൾ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി-- ഞാനവളോടു സംസാരിക്കില്ല.

ആൾ-- അവളു ലൗകിയപ്പെട്ടതന്നു. തീർച്ചയായും ഭ്രാന്തായിരിക്കുന്നു. അവളുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി നിശ്ചയമായും വ്യസനിക്കുന്നതാണ്.

റാണി-- എന്താ അവൾക്കാവശ്യം?

ആൾ-- അവളുടെ അച്ഛനെ പറ്റി ഇശ്ശിപറയുന്നുണ്ട്. ഈ ലോകത്തിങ്കൽ കള്ളപ്പണികളുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നുണ്ടത്രെ. നിലവിളിച്ചു മാറത്തടിക്കുക, പുല്ലിന്റെ നേരെക്ഷമയില്ലാതെ തട്ടുക, അത്ഥം മനസ്സിലാവാത്ത മാതിരി ചിലതു പറയുക, ഇതൊക്കെയാണ് അവൾ പറയുന്നതിനർത്ഥമാണു മില്ല.

എന്നാലും പന്തിയല്ലാത്തിവളുടെയുപയോഗത്തിൽ നിന്നർത്ഥമേതാ.

ണ്ടെന്നാലോ ചിക്കുവാൻ അർത്ഥമില്ലെന്നുവരികോ.

ന്നിപ്പുകേൾക്കുജനത്തെ

ന്നെല്ലംബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടു, മവർതനതാ.

ലോപനക്കൊത്തവണ്ണം

തുന്നിക്കത്തിടുമെന്നീട്ടവൾ പറയുമന.

ത്ഥാർത്ഥവാക്യങ്ങൾതമ്മിൽ

259

കമനിയവകഥിപ്പാൻകണ്ണു ചീന്തുമിഴിക്കാ

കിമപിതലകലുക്കുനാട്ടുദേദേങ്ങൾകാട്ടും

പലതിവയവളിൽതാൻമങ്ങിയവ്യക്തമായി.

ച്ചിലകടുകഥനിൽപുണ്ടെന്നുതോന്നിക്കമാർക്കും

260

ഫെറോഷ്യാ-- അവളോടു സംസാരിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും. ഭൃഷ്ടന്മാരുളോടെ അവൾ ഒരു സമയം ഓടാതെ അവകടങ്ങൾ സൂചിപ്പിച്ചേക്കാം.

റാണി-- അവളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരൂ. (ഫെറോഷ്യാ പോയി)

എന്നാത്മാവിച്ചൊഴുപ്പാസ്വസ്ഥതയിലക്ഷമതി-
 ന്നുള്ളസൂക്ഷ്മസ്വഭാവ-
 തിന്നൊപ്പംതുളുമ്പേതുകുളുമരിയവിപൽ
 സ്ഥാപനകൈന്നുകാണം
 തന്നത്തട്ടിപ്പറത്താക്കിടുമിതിഭയമുൾ-
 ചെട്ടുതാനേപുറത്തായ്
 വന്നത്തുളുട്ടുകൂടാത്തൊരുചൊലിമചെട്ടം
 ശങ്കയാൽക്കറമല്ലൊ

261

(മഹാരാജ്യം ഒമീലിയയോടുകൂടി രണ്ടാമതാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒമീ— അതിസുന്ദരിയായ ഡമ്പാക്ക് മഹാരാജ്ഞി എവിടെ?

റാണി— എന്താ ഇപ്പോൾ ഒമീലിയെ?

ഒമീ— (പാടുന്നു) ഞാൻനിന്റെസ്നേഹപ്രമാണം—മറോ
 രോണിൻനിന്നങ്ങിനെകാണം
 കാക്കൾമീനോടുതിരണ്ടാ—തൊപ്പി
 നൽകൊൽചെരിച്ചിവകൊണ്ടാം

റാണി— കഷ്ടമെ! സൂര്യൻ! എന്താ ഈ പാട്ടിന്റെ താല്പര്യം?

ഒമീ— അതാ ചോദിക്കുന്നത? ഇതാ നോക്കിക്കൊള്ളൂ.

(പാടുന്നു) അദ്ദേഹംചത്തുപോയല്ലൊ—അമ്മേ
 അദ്ദേഹംചത്തുപോയല്ലൊ
 നോക്കുതലകൊരുപുല്ലം—കട്ട
 കാക്കലൊരുകരികല്ലം

റാണി— മതി ഒമീലിയെ എന്നാൽ

ഒമീ— നോക്കൂ (പാടുന്നു) അദ്ദേഹത്തിന്നുടെമേലേ—മുട്ടം
 വസ്ത്രമൊരുകന്നിൻമേലേ
 തിങ്ങിടുമഞ്ഞന്നപോലെ—ബഹു
 ഭംഗിയീലായിട്ടുചാലെ

(രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

റാണി— ഹേ! ഇങ്ങോട്ടു നോക്കൂ. എന്റെ ഭർത്താവ—

കാക്കൾ എന്നാത ഒരു വക മത്സ്യമാണ.

ചേരി— (പാടുന്നു) ചാടുപുഷ്പംതിങ്ങിമുടി—മറഞ്ഞ
 കൂടെശ്ശവള്ളിയിൽകൂടി
 സത്യപ്രണയമഴയി—നാലെ
 നിത്യംകരയുവാനായി

രാജാ— സുന്ദരിയായ ഭവതിക്കിപ്പോൾ എങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു?

ചേരി— നല്ലവണ്ണത്തന്നെ. ദൈവം ഇവിടുത്തെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ. കൂമൻ അച്ഛക്കാരന്റെ മകളാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടു. നോം എന്താണെന്നു നമുക്കു നിശ്ചയമുണ്ടു. പക്ഷെ എന്താവാമെന്നു നിശ്ചയമില്ല താനും. ഇവിടുന്നു ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ ദൈവം കടാക്ഷിക്കട്ടെ.

രാജാ— അവളുടെ അച്ഛനെ പററിയുള്ള വിചാരമാണു.

ചേരി— ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയാതിരിക്കുക. എന്നാൽ ഇതിന്റെ താല്പര്യം എന്തെന്നു ചോദിക്കുന്നവരോടൊതു പറഞ്ഞാളു.

(പാടുന്നു) സെൻറവാലൻകടൈൻറനാളായ്—നാളെ
 എൻറവേളിക്കെത്രകോളായ്
 കാലൈകണിക്കായിനനം—തവ
 ജാലൈയവതിയാംഞാനും

രാജാ— ഇവളെത്രകാലമായി ഇങ്ങിനെ ആയിട്ടു?

ചേരി— എല്ലാം നന്നായി വരുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. നോം ക്ഷമിക്കണം. അവരദ്ദേഹത്തെ തണുത്ത നിലത്തു കിടത്തിയതു വിചാരിക്കുംപോൾ എനിക്കു കരയാതിരിപ്പാൻ വഴു.

കൂമൻ...=യേശുക്രിസ്തു രെട്ടുകാരന്റെ അടുക്കൽ പോയി രെട്ടും ചോദിച്ചപ്പോൾവന്റെ ഭായ്യ വലുതായ രെട്ടും കൊടുത്തു. അതിന്നു മകൾ വിരോധം പറഞ്ഞപ്പോൾ അവളെ ശപിച്ച ഒരു കൂമനാക്കി. ആ കഥയാണ ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത.

സെൻറവാലൻറയിൻ...=രം വിശേഷദിവസം രാവിലെ കണ്ടുടുക്കുന്ന സ്രീപുരുഷന്മാർ തമ്മിൽ വിവാഹം നടക്കുമെന്ന ഒരു വിശ്വാസമുണ്ടു.

എന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായനും. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ ഞാൻ വന്നുപോകുന്നു. എന്റെ വെളിച്ചം എന്തായി? ഞാൻ രാത്രി നല്ലതായി ഭവിക്കട്ടെ. അമ്മമാരെ നല്ലതു വരട്ടെ. സൗഖ്യവതികളെ നല്ലതു വരട്ടെ. എന്താലഞ്ഞിയൊട്ടെ. (പോയി)

രാജാ— അവളുടെ ഒപ്പം കൂട്ടം. അവളെ സൂക്ഷിച്ചു കൊള്ളൂ.
(പോയി)

വല്ലാത്തഗായവ്യസനത്തിൽനിന്നു
നില്ലാതെ വെളിച്ചം വിശ്വമാണിതെന്നാൽ
എല്ലാംപിതാവിൻമരണത്തിൽനിന്നു
വല്ലാതെപിതാവിനെ വന്നതാണെ

262

മേ ഗർഭഭയ! ഗർഭഭയ!

ഒരൊക്കാരായ് നടക്കാവ്യസനമുടനടൻ
കൂട്ടരെക്കൂട്ടിയൊപ്പം
ചുറ്റിക്കൊണ്ടുവരുന്നതജ്ജനകനെയിഹകൊ-
ന്നെന്നവൾക്കൊന്നുപിന്നെ
പൊക്കംനിൻപുത്രയാത്രാവിധി, യതിനവനേ-
മൂല, മാച്ചാക്കിലുള്ളും
വാക്കുകട്ടുമ്മാലിന്യമൊടുനളവാ-
കുന്നനാട്ടാർകലകം

263

ഇങ്ങിനെ ശ്രദ്ധമായി ബദ്ധപ്പെട്ട ആ പൊളോണിയസ്സിനെ മറച്ചു ചെയ്ത നമ്മൾ നല്ലവണ്ണമാലോചിക്കാതെയായിപ്പോയി.

മന്ത്യാലിചിത്രനിരയോമൃഗഭേദമോയെ-
ന്നോത്തിടവേണ്ടനിലയാമിതൊഴിഞ്ഞുപോയാൽ
അത്രക്കുനല്ലുണമാംനിജബുദ്ധിയായി
ട്ടിത്തച്ചൊപ്പീലിയയകന്നിതുപാപമയ്യോ

264

എന്നുമാത്രമല്ല. അവളുടെ സോദരൻ പ്രാൻസിൽനിന്നു ശ്രദ്ധമായി വന്നിട്ടു ഞാൻ അതിശയാവസ്ഥയെപ്പറ്റി വിചാരിച്ചു മൗഢ്യത്തോടുകൂടി മൗനത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്ക

നന്നെ. ഇതു മറെറല്ലാം കൂടിപ്പോട്ടോടും തെഴുവെച്ചുള്ള
രവസമയാണ.

ആയാളോടപ്പുനാച്ചെട്ടൊരുമരണകഥാ-
ഭാഗമോരോന്നുദൃഷ്ട-
പ്രായംപാടിമെവികൊച്ചൊഴുപ്പമഴലുതകം
കൂട്ടുരുണ്ടാമസംഖ്യം
ആയോഗ്യന്മാർകഥിക്കുന്നതിനതെളിവിനാ-
യന്യമാഗ്നാകിട്ടാ-
തായാൽകററന്നമുക്കാക്കിട്ടമതിനമടി.

കുന്നകൂട്ടത്തിലല്ലാ 265

എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഗർഭശയ! ഇതൊരു ഭീരകിപോലെ
ധാരാളം മരണത്തെ ഉണ്ടാക്കും. (ഉള്ളിൽ നിന്നൊരു ശ
ബ്ദം).

റാണി— മേ! എന്താ റം ചെയ്യ?

രാജാ— എന്റെ— എന്റെ ഭടന്മാരെവിടെ? അവർ വാതിലു
ൽ നില്ക്കട്ടേ (ഒരാൾ പ്രവേശിക്കുന്നു). എന്താ?

ആൾ— സൂക്ഷിച്ചു കൊള്ളൂ, തിരുമനസ്സേ!

തട്ടുംചോരത്തിളപ്പുള്ളൊരുപുതിയയുവാ-
വായലേട്ടിസ്സുപോഷം
കൂട്ടുംനാട്ടാരൊടൊന്നിച്ചയി! തവഭടരേ
കീഴടക്കുന്നതേക്കാൾ

ഒട്ടുംക്ഷോഭംപെരുക്കുകലുടനതിർവി.
ട്ടിട്ടുമൂലാവുപൊക്കി

ഒട്ടൊട്ടുംമട്ടിൽസ്സുമക്ഷ്യാതലമതുകയറി
തിന്നതീക്കുന്നതില്ല

266

ഇക്കൊള്ളിക്കാരവന്നായുമയുതകവാൻ
സമ്മതംപുണ്ടുലോകം

തല്ലാകുംമാത്രമുണ്ടാംപടിപഴമമറ-
ന്നംക്രമംധിക്കരിച്ചും

ഒക്കെയുംസമ്മതിക്കേണ്ടതുതിനതുണക്കേ-
ണ്ടതുംതങ്ങളെന്നായ്

ചെക്കംചെട്ടിസ്സുവേണംതൃപനിതിമതമെ

നാത്തുപോയിച്ചിട്ടുണ്ടു

267

തൊപ്പികൾ, കൈകൾ, നാവുകൾ, ഇവകളെക്കൊണ്ടു ചെ
ട്ടിസ്സു രാജാവായണം, ചെട്ടിസ്സു രാജാവായണം എന്നുള്ള
അവയുടെ തിട്ടിനെ ആകാശത്തോളം മുട്ടിച്ചു ലഹള കൂ
ട്ടുന്നു.

റാണി— കള്ളനാററം നോക്കി എത്ര സന്തോഷത്തോടെ അ
വർ പായുന്നു. ഹേ! ഡന്മാർക്കിലെ കള്ളനായ്ക്കളേ! ഇതു
തെറ്റായ വഴിയാണു.

രാജാ— വാതിൽ പൊളിച്ചു. (ഉള്ളിൽനിന്നു ശബ്ദം).

(ചെട്ടിസ്സു ആയുധപാണിയായി പ്രവേശിക്കുന്നു. ഡന്മാ
ർകാർ പിന്നാലെ കടക്കുന്നു).

ചെ— രാജാവെവിടെ? ഹേ കൂട്ടരെ! നിങ്ങളൊക്കെ പുറത്തു നി
ല്പിൻ.

ഡന്മാ— അല്ല. ഞങ്ങളും വരട്ടേ.

ചെ— എന്നെത്തന്നെ പോവാൻ അനുവദിച്ചിൻ.

ഡന്മാ— ഓ ഹോ! അങ്ങിനെ തന്നെ അങ്ങിനെ തന്നെ. (അ
വർ വാതിലിന്റെ പുറത്തേക്കു പോകുന്നു).

ചെ— നല്ലതു വാതിൽ കാത്തു കൊൾവിൻ. എടാ ഭൃഷ്ട രാജാ
വെ! എന്റെ അച്ഛനെത്തന്നെ

റാണി— സുശീലനായ ചെട്ടിസ്സു! സുവധാനത്തിൽ—

ചെ— ക്ഷമയോടുകൂടിയ രക്ഷബിന്ദു എന്നെ കലടാപുത്രനാക്കു.

രാജാ— ചെട്ടിസ്സു തന്റെ ലഹള ഇത്ര ഭയങ്കരമായി തോന്ന
ത്തക്കവിധത്തിലാവാനെന്താ കാരണം. ആയാൾ കടന്നോ
ട്ടേ ഗർഭൂഡേ! നമ്മെപ്പുറം പേടിക്കേണ്ട.

മോഹംതോന്നുന്നകായ്ക്കളെയുയരുകിലോ
നോക്കിടാമന്തരാജ.

മോഹത്തിനത്രമാത്രം ക്രിയകൾതൂടരുവാൻ
പറകിലാവിധത്തിൽ,
പാരിൽപുത്ഥപിശചന്മാരുടെമുഴലവെയും
വേലിയാഴ്ത്തന്നെയെന്നും

പാഠരക്ഷകനിൽപ്പുണ്ടമിതമവിമവാ.

ച്ചിട്ടുമൈശ്വസാരം

268

ലെട്ടീസ്സെ! എന്തിനാ താനിത്ര കോപിച്ചിരിക്കുന്നത എ
ന്ന എന്നോടു പറയൂ. ഗർഭഭയേ! ആയാൾ കടന്നു പൊ
യ്ക്കോട്ടേ. സംസാരിക്ക മനുഷ്യാ.

ലെ- എന്റെ അച്ഛനെവിടെ?

രാജാ- മരിച്ചു പോയി.

റാണി- അദ്ദേഹംതന്നെ മരിക്കുകയില്ല.

രാജാ- ആയാൾക്കു ചോദിച്ചാനുള്ളതു മുഴുവനാക്കട്ടേ.

ലെ- എങ്ങിനെയാണ അദ്ദേഹം മരിച്ചതു? കണ്ടെട്ടാനും
എന്നോടു പററില്ല. ആശ്രിതഭാവം നരകത്തിലെക്കും, സ
ത്യങ്ങൾ മൊരങ്കരത്ത പിശാചിന്റെ അടക്കലേക്കും, മന
സ്സാക്ഷിയും മതവിശ്വാസവും വലിയ കണ്ടിലേക്കും പോ
ട്ടെ. എനിക്കു എന്നെക്കോ തില്ലുന്ന നാദം വന്നാലും
വേണ്ടില്ല. രണ്ടു ലോകങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഞാനശ്രദ്ധനായി
രിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിരിക്കുന്നു. വരുന്നതൊക്കു വരട്ടേ.
എനിക്കെന്റെ അച്ഛനെ കൊന്നതിന്നു നല്ലവണ്ണം പക
രം ചോദിച്ചാൽ മതി.

രാജാ- ആരാണ് തന്നെത്താമസിപ്പിച്ചാനുള്ളതു?

ലെ- എന്റെ മനസ്സു. അല്ലാതെ റരം ലോകങ്ങൾ മുഴുവൻകൂ
ടിയായും പോരാ. എന്റെ ശക്തി കറച്ചു ഉള്ളു എങ്കിലും
വളരെ ദൂരം പോകത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ നല്ലവണ്ണം സൂ
ക്ഷിക്കും.

രാജാ- സുശീലനായ ലെട്ടീസ്സെ! തന്റെ അച്ഛന്റെ മരണ
ത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്തംഗതീയറിവാൻ താനാഗ്രഹിക്കുന്നു എ
ങ്കിലും-

കളിയിൽവിജയിപോലെബാധവൻശത്രുപിന്നെ .
തെരുവൊടുബഹുനേടിക്കൊണ്ടവൻതോറ്റവിദ്വാൻ
ഇതിസകലരാടുംനീമന്തനേരിട്ടെടുപ്പാൻ
പ്രതികൃതിവിധിപത്രേചേർത്തുവെച്ചിട്ടുള്ളങ്ങോ 269

ലെ- അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശത്രുക്കളോടൊഴികെ വേറെ ആരോ
ടുമില്ല.

രാജാ - അവരേതാനറിയാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നുവോ?

ലെ - ഇഷ്ടംപിതാവിനുപെരുത്തഴവോക്ഷ്ഞാൻകൈ-
നീട്ടിക്കൊടുക്കുമിതമാതിരിസാനുകമ്പം
കട്ടിക്കുതീനിനടലേകിനശീമവത്തിൻ
മട്ടെൻറലോരയുമവകശനത്തിനേകം

270

രാജാ - ആ ഇപ്പോൾ താൻ ഒരു നല്ല കുട്ടിയുടെയും, ശരിയാ
യ ഒരു മയ്യാദകാരൻറയും മാതിരി സംസാരിക്കുന്നുണ്ട.
നിന്നു നേററമരണത്തിലെനിക്കുതെറ്റി.

ഒല്ലന്നംപരമ്പ്യസനമുണ്ടതുമൂലമെന്നും
വിന്നംവെച്ചിട്ടമിതദൃഷ്ടിയിലേററിട്ടുവോ-
ലെന്നംതവസത്യതിലേററതറച്ചിട്ടേ

271

ഡന്മാ - (ഉള്ളിൽനിന്ന) അവളിങ്ങോട്ടു കടന്നോട്ടേ.

ലെ - ഏന്താ ഇപ്പോൾ? എന്തൊച്ചയാണത്? (ഒഫീലിയ പ്ര
വേശിക്കുന്നു).

മൃടെ! നിന്യെൻതല? ച്ചാടനടനൈവര-
ട്ടിട്ടു, കച്ഛാറസത്താൽ
ച്ചാടംകണ്ണീരിരട്ടിച്ചിഫമിഴിഗുണവും
കാഴ്ചയംപോക്കിടട്ടേ

ദൈവത്താനാണസത്യംതവമതിമറിവി.

നച്ഛാറത്തെൻതുലാസ്സിൽ

കോൽവിഴംമട്ടഭാരംപ്രതിവിധിയവരേ

കൊണ്ടുവെണ്ണിക്കുമീഞാൻ

272

നവയെഴുവനയക്കേ! ഇഷ്ടമുള്ള യവതി! ദയയുള്ള സോദരി!

സൗഭാഗ്യമുള്ള ഒഫീലിയെ! അയ്യോ!

ദൈവമേയവതിക്കുള്ളോരാവിധാനല്ലബുദ്ധിയും

വൃദ്ധൻറജീവനെപ്പോലെലണ്ണനാശമതാകയോ!!

273

ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവിഷയെപ്രകൃതിസപഭാവ-

മൊട്ടേറയുംമൃദുലമാം, മൃദുവാമിടത്തോ

ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതനടക്കുമിടത്തുകൂടെ

വിട്ടിട്ടമേറെവിലയേറിയസാധനത്തെ

274

ഒഫീ - (പാടുന്നു).

അവരദ്ദേഹത്തെയല്ലോ—ശവവണ്ടികകംകേറി
 ജവമോട്ടംചുമുടാ—തവിടെക്കൊണ്ടുപോയി
 നനിനന്നീനനിനന്നീ—നനിനന്നീനനിനന്നീ
 സ്സമദ്ദേഹമിന്നേരം—കുടികൊള്ളംശവക്കണ്ടിൽ
 ചുട്ടുകണ്ണീർമഴപെയ്തു—പൊടിപാറീബഹുനേരം
 ഹേ! പുത്ര വത്സലാ നല്ലതു വരട്ടേ.

ലെ— നീ സപബോധത്തോടുളി എത്ര തന്നെ പ്രതികാരം
 ചെയ്യാനുത്സാഹിച്ചിച്ഛാലും ഇത്ര എന്ന ഇളക്കുവാൻ ക
 ഴികയില്ല.

ഹമീ— (പാടുന്നു).

ഒരുമണ്ണിൻതിണ്ടതായി—പരമദ്ദേഹമെന്നാകിൽ
 പരിചിൽച്ചോടുച്ചോടായി—ഉട്ടാരുപാട്ടിന്നനിപാട്ടു
 ഹാ! അതിന്നാപ്പല്ലവി എത്ര യോജിച്ചാണ! കള്ളകായ്തുമ്മ
 നാണ എങ്ങമാനംനർ മകളെ കട്ടത.

ലെ— ഞം അസംബന്ധത്തിനു കായ്തുമ്മായി പറയുന്നതിനെ
 ക്കാളധികം ശക്തിയുണ്ട.

ഹമീ— ഇതാ “റോസമേരി” അത ഓർമ്മയ്ക്കു ശക്തിയുണ്ടാവാ
 നാണ. സ്നേഹത്തോടുളി ഓർമ്മയുണ്ടാവണം. അതാ “വാ
 റ്ൻസീസ്സ” അതു വിചാരങ്ങളുണ്ടാവാനാണ.

ലെ— വിചാരത്തിനും ഓർമ്മക്കും ഓരേ അടയാളങ്ങളുണ്ട. ഭ്രാ
 ന്തു പാടിപ്പിഴകയാണ.

കള്ളകായ്തുമ്മൻ=ഇത ഒരു പാട്ടിൽ പറഞ്ഞ കഥയുടെ
 സൂചകമാണ. ആ പാട്ടു ഇതുവരെ കണ്ടു കിട്ടിയിട്ടില്ല.

റോസമേരി=(ഘരോപ്യരുടെ എടയിൽ പൂപ്പുഭാഷ എന്ന
 ഒരു ഭാഷയുണ്ട. ഓരോ പൂപ്പുങ്ങളെ ഓരോ വികാരലക്ഷണങ്ങ
 ളായും ഉദരം സങ്കല്പിച്ചു വാക്കുകൊണ്ടു സംസാരിക്കുന്നതിനു
 പകരം പൂപ്പുങ്ങളെ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും കൊടുത്ത അവനവ
 ന്റെ ഫിതത്തെ അറിയിക്കാം. ഇതാണ ഹമീലിയാ പൂപ്പു
 ങ്ങളെ പററി ഇത്ര ഇവിടെ പറയുന്നത.) റോസമേരി, സ്മരണ
 സൂചകമായപൂപ്പു.

വിചാരസൂചകമായപൂപ്പു=വാൻസീസ്സ.

ഓമീ— ഇതാ അങ്ങക്കു ശതകുപ്പയും കൊളംബയിനും അതാ ഇവിടെക്കു വൃ കരച്ചെനിക്കുമുണ്ടു. ഇതിനെ ഞായരാഴ്ച ദി വസങ്ങളിലെ ദൈവകടാക്ഷവല്ലീ എന്നു വിളിക്കാം. അങ്ങു, വൃ ധരിച്ചാൽ വളരെ വ്യത്യാസം കാണും. ഇതു മുകു ററിയാണു. ഞാൻ കുറച്ചു കായാന്വ തരാം. പക്ഷെ അതൊക്കെ എന്റെ അച്ഛൻ മരിച്ചപ്പോൾ വാടിപ്പോയി. അദ്ദേഹം യോഗ്യതയിൽ മരിച്ചു എന്നാണു പറഞ്ഞു കേൾക്കുന്നത.

(പാടുന്നു).

പരമോത്സാഹിയാം യോഗ്യ—തരോബിന്നാണതെന്നാൽ പരിചോടിയെനിക്കുള്ളപരിതോഷംമുഴുവനം
 ലെ— ഇവൾ മൌഢ്യം, കഷ്ടപ്പാട, എന്നു വേണ്ടു നരകവും കൂടി സുഖവും ഭംഗിയും ഉള്ളതാക്കി തീർക്കുന്നു.

ഓമീ— (പാടുന്നു) അദ്ദേഹംതിരിയെവരില്ലേ—എന്നാൽ
 അദ്ദേഹംതിരിയെവരില്ലേ
 ഇല്ലില്ലാ അദ്ദേഹംചത്തു—നൂനം
 ഇല്ലില്ലാ അദ്ദേഹംചത്തു
 ചത്തിടവാൻനിയ്യൊമെല്ലെ—ഒട്ടൊഴ്ക്കോ
 അദ്ദേഹംതിരിയെവരില്ലേ
 മീശമണതിൻകട്ടതന്റെ—വെള്ള
 വാശിയാണദ്ദേഹത്തിന്റെ
 കേശവുംവക്കിന്റെനാരിൽ—നിന്നു
 ലേശവുംതോപ്പിപ്പനേരിൽ
 അദ്ദേഹംപോയെല്ലൊകഷ്ടം—കഷ്ടം
 അദ്ദേഹംപോയെല്ലൊകഷ്ടം
 നമ്മൾവുമായിലെമീനം—ഭൂഖ
 മിമ്മട്ടുകാട്ടിടുന്നിനം

ശതകുപ്പ=സൂസ്മിസുചകം.
 കൊളംബയിൻ=കൃതച്ഛതാസുചകം.
 വൃ=റാണിയോടു പറയുന്നതാണു.
 മുകുററി= വിശ്വസിപ്പാൻ പാടില്ലായ്കയെ കാണിക്കുന്നു.
 കായാന്വ= സ്നേഹത്തെയും ഭക്തിയെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

അമ്മമാനെനംസദയം-ദൈവം
 നന്മയിൽചെയ്യാസമമായം
 ദൈവം അങ്ങയുടെകൂടെ ഉണ്ടായാനായി ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. (പോയി)

ലെ- ഹാ ദൈവമെ! അങ്ങിതു കാണുന്നുണ്ടോ?

രാജാ- ലെട്ടീസ്സേ! തന്റെ വ്യസനത്തോടു കൂടി എനിക്കു സംസാരിക്കണം. അതിന്നു സമ്മതിക്കാത്ത പക്ഷം താനെന്റെ അവകാശത്തെ നിഷേധിക്കുകയായും. പുറത്തു പോയി, തനിക്കു വളരെ നല്ല ഉപദേശം തരുവാൻ തക്കതന്റെ സ്നേഹിതന്മാരെത്തിരഞ്ഞുകൊണ്ടുവത്ര. നമ്മൾ രണ്ടാളും പറയുന്നതിനെ അവര കേട്ടതിൽ-

നേരിട്ടോശ്രദ്ധയോപരമിതിനന്തനാം
 നിന്നുവെന്നായവകൾ
 തേറിക്കാണുന്നപക്ഷംപദവിപലതുമു-
 ള്ളാന്റെരാജ്യം, കിരീടം
 എന്റെസ്തുതയജീവൻപലതിവകളുത-
 ള്ളന്റെസർവ്വസ്വവുംനാം
 തീരാൽനൾകുന്നതുണ്ടേതവമനസിസമാ-
 ധാനമെന്നൊന്നിനായി

275

അങ്ങിനെ ഞ്ചെങ്കിൽ തന്റെ ക്ഷമയെ എനിക്കു കടം തരുവാൻ മനസ്സുണ്ടാവണം. എന്നാൽ, തന്റെ ആത്മാവിന്നു ശരിയായ സമാധാനത്തെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുപ്പാൻ നാം തന്നോടു കൂടി യത്നിക്കും.

ലെ- അങ്ങിനെയാട്ടെ.

അദ്ദേഹത്തിന്നുചെട്ടാച്ചരമഗതിയതി-
 ന്നടു, മോമ്മക്കുവേണ്ടി
 പ്രത്യേകംതത്ത്വപത്രപ്രതിമ, യസി; പട-
 കോപ്പിതസ്ഥിസ്ഥലത്തിൽ
 ആസ്ഥാപിക്കാതവസ്ഥക്കെതിർവിഭവവുമി.
 പ്രാത്തസംസ്കാരവും, പ-
 ന്നത്തുച്ചത്തിൽപുലമ്പുന്നിതുവഴിയിതിനെ-
 ഞ്ഞന്നോക്കിപ്പിടിപ്പാൻ

276

രാജാ— അതങ്ങിനെ തന്നെ വേണോ. കാരാമുളളടത്തു വന്മഴ
വീഴട്ടെ. എന്റെ കൂടെ പോരു. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം-6.

(രാജധാനിയിലെൊരു മുറിയകം).

(മൊരോഷ്യാവു ഒരു ദാസനാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മൊ.- എന്നോടു സംസാരിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന അവര
ആരാണു്?

ദാസൻ— കപ്പൽക്കാരാനു യജമാനനെ. അങ്ങക്കു കത്തുകളു
ണ്ടത്രെ.

മൊ— ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ പറയു. (ദാസൻ പോയി).

ചൊല്ലാൻ മാംചെററുതുപങ്കൽനിന്നി-

ട്ടല്ലാജിശ്മരേതൊരുനാട്ടിൽനിന്നോ-

എത്തുന്നുസംഭാവനയൊന്നെനിക്കെ-

ന്നോത്തിടിലുംലേശമറിഞ്ഞുകൂടാ

(കപ്പൽക്കാർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

277

ഒന്നാമൻ— ദൈവം അങ്ങെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ.

മൊ— നിങ്ങളേയും.

ഒന്നാമൻ— അതദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സുണ്ടെങ്കിലുണ്ടാവും. ഞാ
ൻ മനസ്സിലാക്കിയതു പോലെ അങ്ങുടെ പേർ “മൊരോ
ഷ്യാ” എന്നാണെങ്കിൽ അങ്ങെക്കൊരു കത്തുണ്ടു. അതു
ബിലാത്തിക്കു പോയിരുന്ന രാജപ്രതിനിധിയുടെയാണു.

മൊ— (വാങ്ങി വായിക്കുന്നു) മേ. മൊരോഷ്യാ! താനിതു
വായിച്ചതിനു ശേഷം ഇവരെ വല്ല പ്രകാരവും രാജാവു
ന്റെ മുമ്പിലേക്കയക്കു. ഇവരുടെ കയ്യിൽ അവിടെക്കുള്ള ക
ത്തുകളുണ്ടു. ഞങ്ങൾ കടലിലായിട്ടു രണ്ടു ദിവസം കഴിയ
ുന്നതിനു മുമ്പായി നല്ലവണ്ണം ഒരുക്കങ്ങളോടുകൂടിയ കടൽ
കുവച്ചുകൊടുക്കു ഒരു കപ്പൽ ഞങ്ങളുടെ പിന്നാലെ വന്നു.
ഞങ്ങളുടെ കപ്പൽ വളരെ മന്ദഗതിയാണെന്നു കണ്ടിട്ടു ഞ
ങ്ങൾ നാവുത്തിയില്ലാതെ, ധൈര്യം നടിച്ചു ലഹളയിൽ
ഞാനവരുടെ കപ്പലിൽ കേറി അപ്പോൾ അവർ ഞങ്ങളുടെ
കപ്പൽ വിട്ടു പോയി. ഞാൻ മാത്രം അവരുടെ തടവുകാര

നായി. അവർ ദയയുള്ള കള്ളന്മാരെപ്പോലെ എന്നെ നോക്കി വരുന്നുണ്ട് എന്നാൽ അവരുടെ റം ദയക്കു കാരണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അവർക്കു നല്ലതായ ഒരു സഹായം ചെയ്തുകൊടുക്കേണമെന്നാണ്. ഞാനയച്ച കത്തുകൾ രാജാവിന്റെ കയ്യിലെത്തട്ടേ. ജീവനുവേണ്ടിപ്പോയുന്ന മാതിരി വേഗത്തിൽ എന്റെ അടുക്കലേക്കു വരു. തന്നെ സുസ്സുനാക്കി തീർത്തുകൊടുക്കുകയും തന്റെ ചെയ്തിയിൽ എനിക്കു പറയാനുണ്ട്. എന്നാൽ അവർക്കു കാർഷ്വരഗൃഹത്തിന്റെ അവിഷ്കരണ കനമില്ല. സാധുക്കളായ ഇവർ ഞാനിരിക്കുന്നേടത്തേക്കു തന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരും. റോസൻ ക്രാൻസ്സും ഗിൽഡർൻസ്കർനും ബിലാത്തിക്കു പോയിരിക്കുന്നു. അവരെപ്പറ്റിത്തന്നോടെനിക്കു വളരെ പറയാനുണ്ട്. നല്ലതു വരട്ടെ. തന്റെ സ്വന്തമെന്നു വിചാരിക്കുന്ന ആ ഹാലിലെറെ. വരുവിൻ! നിങ്ങൾക്കു റം എഴുത്തുകൾ കൊടുപ്പാൻ ഞാൻ വഴിയുണ്ടാക്കാം. ഇതു തന്നയച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലേക്കെന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോവിൻ. അതു വേഗം ചെയ്യണം.

രംഗം 7.

(രാജധാനിയിലെ ഒരു മുറി അകം).

(രാജാവും ലെട്ടീസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— തന്റെ യോഗ്യനായ അച്ഛനെക്കൊന്നു ആ മനുഷ്യൻ എന്റെ ജീവന്റെ പിന്നാലെ കൂടി പോയി നോക്കി എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിലുരുത്തി താൻ കേട്ടുവെല്ലോ. എനി തന്റെ മനസ്സാക്ഷി എന്നെ നിർദ്ദോഷനാക്കി വിടുകയും തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എന്നെ ഒരു സ്നേഹിതനായി കരുതുകയും വേണം.

ലെ— അതു പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഇവിടുത്തെ രക്ഷണനാനം മുതലായവ ഇവിടുത്തെ ശക്തിയോടുകൂടി പ്രവൃത്തിപ്പാൻ ഉത്സാഹിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രകൃത്യാ അതു കഠിനകഠിനമായ റം പ്രവൃത്തിക്കു ശിക്ഷിപ്പാൻ യാ

തൊന്നും ചെയ്യാതെ ഇവിടുന്നിരുന്നതെന്തുകൊണ്ടെന്നെ നോട്ടു പറയൂ.

രാജാ— ആ! രണ്ടു പ്രത്യേകസംഗതികൾ കൊണ്ടാണ്. അവ ത നിന്നു സാരമില്ലാത്തവയായി തോന്നുമെങ്കിലും എനിക്കു ബലമുള്ളവയായിട്ടാണ് തോന്നുന്നത്.

ആയാൾതന്നുടെയമ്മനമ്മുടെമഹാ-

റാണിക്കുമാലുമി.

നായാൾതന്മുഖമാണൊരാശ്രയമെടോ,!

ജീവിച്ചിരുന്നീടുവാൻ

ഇയ്യുള്ളോനവൾതുല്യവൃത്തിഗുണദോ-

ഷങ്ങൾക്കൊരാലംബനം

വയ്യേവിട്ടിടുവാൻനടുപ്പവഴിന-

ക്ഷത്രത്തിനെനൊന്നമേ

278

നാം പരസ്യമായി വിചാരണ ചെയ്യാത്തതിന്റെ മറ്റേ കാരണം നാട്ടുകാക്കായാളുടെ പേരിലുള്ള സ്നേഹമാണ്.

പരമവ്യവനേരംകുറമിഷ്ടത്തിൽമുക്കി-

ടൂറവൃതകരിങ്കല്ലാക്കിമാറുന്നപോലെ

ചിരമവനുവിധിക്കുംശ്രംഖലാബന്ധനത്തെ

പ്പെരിയൊരുഗുണമാകുംമട്ടിലായ്യാറിടുന്നു

279

അതിനാൽ—

എറ്റൊമുഴക്കമൊടുചുറ്റിവരുന്നകൂറൻ

കാറ്റിൽക്കനക്കുറവിനാലുതകാത്തതായി

മുറുന്നലാക്കിലണയാതെതിരിച്ചുവില്ലിൽ

പ്പുറന്നിതുക്കൊടുമയെക്കിലുമെന്റെറബാണം 280

ലെ— അങ്ങിനെ. എന്റെ യോഗ്യനായ അച്ഛൻ എനിക്കു പോയി ഒരു സോദരിയുള്ളത, തിരിച്ചു കിട്ടാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാത്ത സ്ഥിതിയിൽ വലിയ കഷ്ടാവസ്ഥയിലാകയും ചെയ്തു.

എന്നാലായവൾതന്റെറനന്മമിയെയാ-

പിന്മൊട്ടുനീങ്ങാംസ്തുതി.

കൊന്നാലുത്തമനാരിമാർകുചിതമാ-

മോരോഗുണസമ്പ്യം

നോയിട്ടുതികഞ്ഞൊരുത്തിയിതുപോ-
ലാരെന്നുകന്നിന്റെമേൽ
നിന്നാരാൽമദമോടുപോരിനുവിളി-
ക്കാവുന്നിലകാണമോ

281

എങ്കിലും എന്റെ പ്രതികാരമുണ്ടാവും.
രാജാ- നേരേവനുമവിചത്തുമീശകൾവലി-
ച്ചാലുംകളിക്കാണിതെ-
നോരുന്മടുതിർകേട്ടമണ്ണിനുപട-
ച്ചോർനമ്മ,ഉന്നൊക്കൊലാ
താനിതുംകൂടി കേൾക്കണം.

ഞാൻനിന്നുപുറപ്പെട്ടുനില്ക്കുമ്പോഴൊന്നുവന്നു
ണെന്നല്ലനാത്തമ്മിലും
നന്നാൽനന്ദിപെട്ടെന്നു,നിന്നെയിതുമേ-
ലോച്ചാൻപരിച്ചിച്ചിട്ടും
(ഒരു ദൂതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

282

എന്താ ഇപ്പോൾ വർത്തമാനം?
ദൂതൻ- ഹാംലെറ്റർ പ്രഭുവിന്റെ എഴുത്തുകളുടെ തിരുമന
സ്സെ! ഇതു തിരുമനസ്സിലെക്കും- ഇതു മഹാ രാജ്ഞിക്കും.
രാജാ- ഹാംലെറ്ററിന്റെയോ! ആരെ കൊണ്ടു തന്നത?
ദൂതൻ- കപ്പൽക്കാരനാണെന്നാണ പറയുന്നത. ഞാനവരെ
ക്കണ്ടില്ല. എന്റെ പക്കലുള്ള “ക്ലാഡിയോ” ആണ തന്നത.
അതുകൊണ്ടു വന്നവന്റെ പക്കൽ നിന്നാണവൻ മേടി
ച്ചത.

രാജാ- ലെട്ടീസ്സെ! താനിതു കേൾക്കണം. പൊയ്ക്കോ (ദൂത
ൻപോയി). (വായിക്കുന്നു). ഞെന്നത്യപരാക്രമങ്ങളോടുകൂ
ടിയുള്ളോവെ! എന്തെ അവിടുത്തെ രാജ്യത്തിൽ നഗ്നനാ
യിക്കൊണ്ടു വിട്ടിരിക്കുന്നു എന്നുവിട്ടുന്നറിയണം. നാളെ
അവിടുത്തെ തിരുമുഖം കാണാൻ സമ്മതമുണ്ടാവാതപേ
ക്ഷിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവിടുത്തെ അനുവാദമുണ്ടെങ്കിൽ
പെട്ടെന്നുണ്ടായതും വിചാരിക്കാത്തതുമായ എന്റെ മടക്ക
ത്തിന്റെ സംഗതി ഉണർത്തിക്കാം. ഹാംലെറ്റർ, എന്താ ഇ
തിന്റെ സാരം? ബാക്കിയെല്ലാവരും മടങ്ങി വന്നുവോ? അ

തൊ ഇതൊരു വ്യാജം മാത്രമോ?

ലെ— ഇവിടെക്കു കയ്യക്ഷരം അറിഞ്ഞുകൂടേ?

രാജാ— ഇതു മാമാലേറ്റിന്റെ അക്ഷരമാണു. നന്നനോ?

ഇവിടെ രണ്ടാമതെഴുതിയതിൽ ആയാൾ പറയുന്നു “തന്നെ” എന്നു. താനിതെന്നിക്കു വെളിവാക്കി തരാമോ?

ലെ— ഞാനതിൽ വല്ലാതെ അമ്പരന്നിരിക്കുന്നു സ്വാമി! ആട്ടേ. അദ്ദേഹം വരട്ടേ.

അന്നങ്ങിതുചെയ്യില്ലേ,
എന്നുമുഖംനോക്കിനിന്നുചോദിച്ചാൻ
ഇന്നിവനുജീവനുണ്ടാ-

മെന്നോത്തമനസ്സിൽമാലിനാശ്വാസം 283

രാജാ— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ലെട്ട്സ്സേ! എങ്ങിനെയാണു താവുക? എങ്ങിനെയാണല്ലാതെയാവുക?— താൻ ഞാൻ പറഞ്ഞപോലെ നടക്കുമോ?

ലെ— ഓഹോ. അദ്ദേഹത്തോടു ലെഴുകിയമായിരിക്കണമെന്ന ഇവിടുന്നു പറയില്ലെങ്കിൽ, ആവാം.

രാജാ— തന്റെ സ്വന്തം ക്ഷേമത്തിനാണു. ആയാൾ കട്ടിൽ യാത്രയിൽനിന്നു തമ്മിൽ തല്ലി ഇപ്പോൾ മടങ്ങി വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും എനി അതിന്നു മനസ്സില്ലെങ്കിലും ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആലോചിച്ചതിൽ ഉണ്ടായതായ ഒരു പ്രവൃത്തിക്കു, ആയാളെ ഉത്സാഹിപ്പിക്കും— അതിൽ ആയാൾ നശിക്കാതെ കഴികയില്ല. ആയാളുടെ മരണത്തിൽ ലേറംപോലും ശകാരവായു വീശില്ല. ആയാളുടെ അമ്മയ്ക്കുടി നമ്മുടെ കൌശലത്തെ കുറച്ചപ്പടുത്താതെ ഇതൊരു യുക്തിമാസം ലഭ്യമെന്നു പറയു.

ലെ— സ്വാമി! ഇവിടുന്നു പറയുംപോലെ ഞാൻ നടക്കാം. ഞാനതിന്നു മേതുവാകത്തക്കവണ്ണം ആലോചിക്കുന്നതായാലധികം തെച്ചാറ.

രാജാ— അതു ശരിയായി വരുന്നുണ്ടു. തന്റെ രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്നു ശേഷം, താൻ കേമനാണെന്നു ജനസമ്മതമുള്ള ഒരു വിദ്വയിൽ, തന്നെപ്പറ്റി ജനങ്ങൾ വളരെ വാഗ്ദാനം സംസാരിച്ചു വരുന്നുണ്ടു. അതു മാമാലേറ്റ കേൾക്കട്ടെ

ല ആണു താനും. അതു ആയാൾക്കു ഉണ്ടാക്കിയപ്പോൾ
അസുയ, തന്റെ മററല്ലാ യോഗ്യതകളും ഒന്നായി കൂട്ടി
കൂടി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ അതെന്റെ അഭിപ്രായത്തി
ൽ വളരെ മോശമാണെന്നാണു.

ലെ— എന്തു യോഗ്യതയാണു സ്വാമി?

രാജാ— യുവാക്കന്മാർ സ്വപ്നമായ ഒരു ശിരോലങ്കാരം അത്ര
മാത്രം. എന്നാൽ അതു ആവശ്യമുള്ളതാണു താനും.

വന്ദേനശിർകെട്ടുവൃദ്ധതയതി.

ഒന്നാക്കംസുഖത്തിനമാ-

ഗാഢീയ്ത്തിനമൊത്തതായസിതമാ.

മാരോമവസ്രുത്തിലും

ഏറെത്തന്നെചെയ്യുമായതിനനൽ

കൂട്ടിത്തമില്ലാത്തതാൽ

പാരംമങ്ങിയവണ്ണമെന്നിട്ടുമാ-

പ്പൊക്കത്തതല്ലാട്ടുമേ

284

രണ്ടു മാസംമുമ്പെ നാർമങ്ങിയിൽനിന്നൊരു വിദ്വാനി
വിടെ വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പ്രാൻസുകാരെ ഞാൻ തന്നെ
കണ്ടിട്ടും അവരോടൊരുത്തിട്ടുണ്ടു. അവർ അശ്വപ്രാസത്തി
ൽ നിപുണന്മാരാണു താനും. എന്നാൽ ഞാനും വിദ്വാനിതി
ൽ ആഭിചാരവുംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു.

ചോദേജീനിയൊടൊത്തമന്ദവളരെ

ശ്രുതപമുള്ളാമൃഗ-

ത്തോടെചേർന്നുടൽപാതിയശ്വപമയമാ-

ഒന്നെന്നാനുതോന്നംവിയം

പാടെചിത്രമതശ്വപവിദ്യപലതും

കാട്ടിമനോരാജ്യമാൽ

കൂടെഞാൻകരുതുംമിട്ടുകേകളിലും

മേലേകടന്നുവൻ

285

ലെ— ഒരു നോമ്നായിരുന്നു?

രാജാ— അതെ ഒരു നോമ്ൻ.

നാർമങ്ങി = പ്രാൻസിൽ ഒരു പ്രദേശം.

ലെ— എന്റെ പ്രാണനാണ സത്യം ലേമണ്ടാണ.

രാജാ— ആയാൾ തന്നെ.

ലെ— ഞാനായാളെ നല്ലവണ്ണമറിയും. ആയാൾ എല്ലാജാതി ക്ഷാമയെ കണ്ണാലങ്കാര ആരേണവും ശിരോരത്നവും ആണ.

രാജാ— ആയാൾ, തന്നെ സ്മരിച്ചു. തന്റെ തടവിനുള്ള ശ്രമനൈപുണ്യത്തെയും അഭ്യാസത്തെയും പററിയും പ്രത്യേകിച്ചും തന്റെ പരാഗ്യാസത്തെ കുറിച്ചും വളരെ കേമമായി സ്മരിച്ചു തന്നോടെതിരിട്ടവാൻ കരുത്തനുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു വിശേഷകാഴ്ച തന്നെയായിരിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു. അവരുടെ കൂട്ടത്തിലുള്ള ആയുധാഭ്യാസക്കാരോടു താൻ നേരിടുന്നതായാൽ അവർ കളിയാവട്ടെ കരുതലാവട്ടെ, കണ്ണാവട്ടെ ഉണ്ടാവില്ലെന്നു ആയാൾ സത്യം ചെയ്തു. ഹേ! ആയാളുടെ റം വിവരണം, തന്നോടു കൂടി കളിപ്പാരാവാനു താൻ വേഗം മടങ്ങിയെത്താൻ മോഹിച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കുകയല്ലാതെ വേറെ ഒന്നും ചെയ്യാൻ വല്ലാത്ത വിധത്തിൽ അസൂയകൊണ്ടു മാംഘരറിനെ വിഷപ്പെടുത്തി. ഇപ്പോളത്രകൊണ്ടു—

ലെ— എന്താ അത്രകൊണ്ടു സ്വാമി?

രാജാ— ലെട്ടീസ്സ!

തപത്താതനിൻപ്രിശമിയന്നവനോഅതോനി
ചിത്രത്തിലുള്ളാരതിദുഃഖിതനെന്നപോലെ
ചിത്തംവിനാവ്യസനഭാവനയെപ്പറഞ്ഞു
വൃത്തിക്കകാട്ടുമൊരുനന്ദപമാത്രമാണോ 286

ലെ— എന്തിനാ ഇവിടുനിന്നു ലോഭിക്കുന്നത?

രാജാ— തന്റെ അടുക്കനെ താൻ സ്നേഹിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു താൻ വിചാരിച്ചിട്ടല്ല. എന്നാൽ

മമതകുകാലമൊരു
ല,മതിനനലനംസ്സലിംഗവും
മാററവത്രമരിയകാല

മതാം,മതിയായനേകതെളിവുണ്ടതിങ്കൽമേ 287

ഇഷ്ടമെന്നൊരുവിളക്കിലുണ്ടതു കെട്ടുന്ന-
തിന്നതിരിയോമപ്പി.

കൂട്ടയോനിയത,മിങ്ങനന്മവല്ലുകാല-
മൊന്നിൽതിലനിന്നിടാ

പുഷ്ടിവാഴ്ചിലതു കണ്ടതാനതുനശിച്ചു
പോക,മിഹനമ്മളുൾ

ത്തട്ടിലോതത്തുടനേനടത്തണമതാഗ്ര-
മിച്ചുസമയത്തുതാൻ

283

ഉൾക്കൊള്ളുകാംക്ഷിതംചാറിട്ടമിഹകരയം
താമസിക്കുംനമുക്കീ

നാക്കുകയ്യാഹരാൽസംഭവവുപകിലി
ങ്ങത്രയുണ്ടത്രമാത്രം

സൗഖ്യത്തിൽബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടമലമതിദീ-
വാളിയെന്നാർപ്പുകൾനാ

ദീപ്തരംഗസംകണകൈപ്പരചവനവെട്ടം
കൃത്യനിബ്ബന്ധചിന്ത

289

എന്നാൽ പ്രണത്തിന്റെ മമ്മസ്ഥലത്തെക്കു ഫാംലൈറു മ
ടങ്ങി വരുന്നു. വാക്കിനേക്കാളധികം പ്രവൃത്തികൊണ്ടു താ
ൻ തന്റെ അച്ഛന്റെ മകനാണെന്നു കാണിച്ചാൻ എന്താ
വെച്ചാൻ വിചാരിക്കുന്നത?

ലെ- പള്ളിയിൽവെച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴുത്തു മുറിപ്പാ
റാണ.

രാജാ- കുലക്കു രക്ഷ പ്രാപിച്ചാനുള്ള സ്ഥലം തീച്ചയായിട്ടും
അതല്ല. പ്രതികാരത്തിന്നു യാതൊരു തടസ്ഥവുമുണ്ടാകരു
ത. എന്നാൽ സുരീലനായ ലെട്ട്സ്സെ! താൻ തന്റെ അ
റയിൽ അടച്ചിരിപ്പാനെങ്ങിനെ? ഫാംലൈറു മടങ്ങി വന്നാ
ൽ, താൻ തിരിയെ വന്നു എന്നറിയണം. തന്നെ സ്മൃതി
ക്കുന്നവരെ നാം പറഞ്ഞേല്പിച്ച ആ പ്രാൻസുകാരൻ ത
ന്നെപ്പറ്റി ചെയ്ത സ്മൃതിക്കൊരു വാണീസ്സു ഇടട്ടേ. ഒടുവി
ൽ നിങ്ങളെ രണ്ടാളെയുംകൂടി നിറത്തി വാതു പറയാം.
ആയാൾ മനസ്സിരുത്തുന്ന ആളല്ലാത്തതിനാലും ദയാലുവും
ചതികളില്ലാത്തവനും ആയതിനാലും വാളുകൾ പരിശോ

യിച്ചു നോക്കിപ്പ. അപ്പോൾ എടുപ്പത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ കുറച്ചു വിദ്യയെടുത്ത ഒരയില്ലാത്ത ഒരു വാൾ തനിക്കെടുക്കാം. എന്നിട്ടു ചതിയായി ഒരു കത്തുകൊണ്ടു ക്ഷണപകരം വിട്ടാം

ലെ— ഞാനതു ചെയ്യും. അതിനായിട്ടു ഞാനെന്റെ വാൾമെഴുക്കിടട്ടെ. ഒരു മുറിയെടുത്തു നോന്നോരു തൈലം വാങ്ങിട്ടുണ്ടു. അതു വലിയ വാൾമാണു. അതിൽ മുക്കിയ ഒരു കത്തികൊണ്ടു വാൻ, രക്ഷം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ കൂടി, ചന്ദ്രന്റെ കീഴിലുള്ള ശക്തിയോടുകൂടിയ എല്ലാ സുഖലോകങ്ങളിൽനിന്നും ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള അപൂർവ്വമായ പോൾട്ടീസ്സിനാപോലും മരണത്തിൽനിന്നു വിടുത്തുവാൻ കഴിയുകയില്ല. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊലി കുറച്ചു വാന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മരണമുണ്ടാവത്തക്കവിധം റം വിഷത്തിൽ പുറന്റെ വാൾ മുക്കും.

ജാ— നമുക്കിതിനെപ്പറ്റി എനിയുമാലോചിക്കുക. നമ്മുടെ ഉദ്ദേശത്തിന്നു അനുലൂപിക്കത്തക്കവിധം സൗകര്യമുള്ള സമയവും വഴികളും നോക്കുക. ഇതിൽ പിഴച്ചു നമ്മുടെ സാമർത്ഥ്യം നിമിത്തം നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം വെളിച്ചെടുത്തതാണെങ്കിൽ ഇതിന്നു പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതാണു ഗുണം. അതുകൊണ്ടു റം കാര്യം ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ചിന്നിപ്പോയാൽ സഹായിപ്പാനായി ഒരു കരുതൽ വേണം. നില്ക്കട്ടെ— ഞാൻ നോക്കട്ടെ. തന്റെ വിരുതിന്മേൽ ഞാൻ വാതു വെക്കട്ടെ— ഞാനൊന്നു കണ്ടിട്ടുണ്ടു. നിങ്ങളുടെ കളിയിൽ ഉണ്ണുകൊണ്ടു ദാമിച്ചു—അതിന്നു തന്റെ തിരികുലും വളക്കുലും കഴിയുന്നേടത്തോളം ശക്തിയോടുകൂടിയായിരിപ്പാൻ മനസ്സിരുത്തണം. ആയാൾ വെള്ളം ചോദിക്കുമ്പോഴു കൂ ഞാൻ ഒരു പാനം കപ്പു തെയ്യറാക്കിക്കളയാം. ആയാൾ ഒരു സമയം തന്റെ വിഷമയമായ വാളിന്റെ മുമ്പിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോയാലും അതൊന്നു മോന്തിയാൽ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം അവിടെ സാധിക്കും. (രാജ്ഞിപ്രവേശിക്കുന്നു) എന്താ ഇപ്പോൾ സൗഭാഗ്യവതിയായ രാജ്ഞി?

* ചന്ദ്രൻ രാജ്ഞി നാഥനാണെല്ലോ.

റാണി— ഒരാപത്തു മരൊറാന്നിന്റെ മടമ്പിന്മേലാണ നടക്കുന്നത; അത്ര വേഗം അവ പിന്നാലെ വരുന്നു. ലെട്ടീസ്സേ! തന്റെ സോദരി മുങ്ങി ചത്തു.

ലെ— മുങ്ങി ചാവുകയോ അയ്യോ എവിടെ?

റാണി— സ്വപ്നസ്വാദികകാന്തിയുള്ളപ്പഴയിൽചാ.

ഞ്ഞിട്ടുതുവെള്ളയാൽ
നൽച്ചേലുള്ളിലകാട്ടിയായിരമു.
തതയ്യാന്നുനിൽപ്പുണ്ടുകേൾ
സ്വപ്നസംവലകാട്ടുവള്ളിതളിർപു.
വിത്യാദിയാൽകമ്പമാം
കാഴ്ചക്കൊര ഞാരുമാലചാത്തിയവിട
കുത്തനപിലെന്നത്തിനാൾ

290

ലാക്കിൾമാഞ്ഞോരുകൊമ്പിൻതലയിലവൾതല
കിട്ടൊരാമാലകെട്ടി
ത്തുകാൻപൊത്തിപ്പിടിച്ചങ്ങിനെ കയരമിട
കിഷ്ട്രയാൽകൊല്ലശാഖ
വെക്കംപൊട്ടിച്ചെരിഞ്ഞുവൃസനമൊടകര-
ഞ്ഞീടുമാറികലപ്പോൾ
ചിന്നന്നാമാലയോടൊത്തവളതികറാനം
ഘനതാഴത്തുവീണ്ടു

291

അന്നേരത്തവൾതന്നടുപ്പു പുഴലെ
ച്ചുറിപ്പരന്നിട്ടുടൻ
താൻനേരേജലമാനുഷിനിലയി ചാ
യത്തനപിയെത്താങ്ങിതെ
ഘനാപത്തറിയാജ്ജയോപരിചയം
വെള്ളത്തിലുണ്ടാകയോ
യെന്തോപാവമിടകിടക്കുമിതും
പാടിടിതാളച്ചൊഴും

292

എന്നാലതേറെനിലനിയന്നതുമില്ലവെള്ളം
നന്നാജ്ജടിപ്പുകനമാന്നോരുട്ടുതന്നെ
അന്നാശ്രസാധുവിനെനല്ലൊരുപൊട്ടിൽനിന്നി
ട്ടൊന്നാജ്ജലിപ്പിതുകലങ്ങിയചാക്കിലെക്കം

293

ലെ— കഷ്ടം അദ്ദേഹം അവൾ മുങ്ങിച്ചത്തു അല്ലെ?

റാണി— മുങ്ങിച്ചത്തു. മുങ്ങിച്ചത്തു.

ലെ— തിണ്ണുംനിയുധികംകുടിച്ചിതുജലം

ഹേ!പാവമോഹിലിയേ!

കണ്ണീരിങ്ങതി നാൽനിന്നകുടികമായ്

നൾകന്നത!ല്ലിന്നുഞാൻ

എന്നാൽനമ്മുടെയാസപഭാവമിതമോ,

നാണംവിരോധംപരം

ചൊന്നാലുംപ്രകൃതികുരുതൻറെനിയമം

മാറാൻമനസ്സായ്യാ

294

രം കണ്ണീരു പോയാൽ സ്ത്രീത്വവും പോയി. ഞാൻ പോട്ടെ, സ്വാമി!

ഉടനീക്കണ്ണീർശയിതു

കെട്ടത്തുവാൻവന്നുകൂടിയില്ലെങ്കിൽ

സ്നേഹിണിനിമകത്തും

കടുക്കരൽമയമാംപ്രസംഗമുണ്ടിവിടെ

295

(പോയി)

രാജാ— ഗർഭസംഹാരം നമുക്കു പോവുക. ഇപ്പോഴുടെ കോപം ശമിപ്പിക്കുവാൻ ഞാനെത്ര ബുദ്ധിമുട്ടി. ഇത അതിനെ രണ്ടാമതും പുറപ്പെടുവിക്കുമെന്നു ഞാൻ പേടിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു ഇടയ്ക്കുപോവുക. (എല്ലാവരും പോയി)

അങ്കം-5 രംഗം-1.

ശ്ലാസാനം

(കയ്യോട്ടോടു കൂടി രണ്ടു വിസ്തൃതികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു).

റാണി— സോപ്തപ്രകാരം തന്റെ സ്വന്തം മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു നോക്കുന്ന അവൾക്കു ക്രിസ്തു മതപ്രകാരമുള്ള സംസ്കാരം പാടുണ്ടോ?

രാജാ— അവൾക്കു പാടുണ്ട്, ഞാൻ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഉടനെ അവളുടെ ശവക്കുഴിയുണ്ടാക്കുക. ക്രൈസ്തവർ അവളു

ക്രൈസ്തവർ— കൊറോണർ എന്ന ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

ടെ കാഴ്ചത്തിൽ ക്രിസ്തുമതപ്രകാരമുള്ള സംസ്കാരമാവാമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— സ്വയം രക്ഷിക്കുവേണ്ടി അവൾ മുങ്ങി; ചത്തല്ലാതെ അതെങ്ങിനെയാ പാടുള്ളത?

രണ്ടാ— എന്താ? അതങ്ങിനെയാണെന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— അത ആത്മദോഹത്തിനായിരിക്കണം, അല്ലാതെവരില്ല. ഇങ്ങിനെയാണു. ഞാൻ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു മുങ്ങിച്ചത്താൽ അതൊരു ക്രിയയായി. ഒരു ക്രിയക്കു മൂന്നംശമുണ്ടു. അതു ചെയ്യുക, പ്രവൃത്തിക്കുക, കാട്ടുക. അതുകൊണ്ടു അവൾ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു മുങ്ങിച്ചതു.

രണ്ടാ— അങ്ങിനെയല്ല. എടൊ! ശവക്കുഴി കരളുന്ന മൂപ്പരേ കേട്ടോളൂ.

ഒന്നാ— വരട്ടെ ഇവിടെ ഇതാ വെള്ളം, നല്ലത. ഇവിടെ ഇതാ ആൾ നില്ക്കുന്നു. ശരി. ആ ആൾ ആ വെള്ളത്തിൽ പോയി മുങ്ങിച്ചത്താൽ മനുഷ്യനായാലും അല്ലെങ്കിലും അവൻ പോവും. അതു മനസ്സിലാക്കൂ. എന്നാൽ ആ വെള്ളം അവന്റെ അടുക്കലേക്കു വന്നു അവനെ മുക്കുന്നതായാൽ അവൻ തന്നെത്താൻ മുങ്ങി ചാവുകയാവില്ല. അപ്പോൾ തന്റെ മരണത്തിൽ അവൻ കുറ്റകാരനല്ലാത്തതുകൊണ്ടു അവന്റെ സ്വന്തം ജീവനെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നില്ല.

രണ്ടാ— ഇതു നിയമമാണോ?

ഒന്നാ— ഹൊ മേരിയമ്മയാണു സത്യം. അതങ്ങിനെയാണു. ക്രൈസ്തവരുടെ വിസ്മരനിയമമാണു.

രണ്ടാ— ഇതിന്റെ സൂക്ഷ്മം അറിയണോ? ഇവളൊരു കലീനയല്ലെങ്കിൽ ക്രിസ്തുമതസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള ഒരു സംസ്കാരം ഇവൾക്കുണ്ടായില്ല.

ഒന്നാ— അതു താൻ സത്യമാണു പറയുന്നതു. വലിയ ആളുകൾക്കു അവരുടെ സാമജീവികളായ മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെ അല്ലാതെ, മുങ്ങിച്ചാവാൻ തുങ്ങിമരിപ്പാനും, റം ലോകത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകുന്നതാണു അധികം കഷ്ടം. വരു! ഏന്റെ കണ്ണോട്ടെടുക്കട്ടെ. തോട്ടക്കാരും, കുഴിക്കുന്നവരും

കല്ലറയുണ്ടാക്കുന്നവരും അല്ലാതെ പണ്ടത്തെ യോഗ്യരില്ല. അവർ ആദാമിന്റെ പ്രവൃത്തിയെ നടത്തി വരികയാണു.

രണ്ടാ— അദ്ദേഹം യോഗ്യനായിരുന്നുവോ?

ഒന്നാ— ഒന്നാമതായുധങ്ങൾ ധരിച്ചുതദ്ദേഹമാണു.

രണ്ടാ— അദ്ദേഹത്തിന്നൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ.

ഒന്നാ— എന്താ താനന്യമതക്കാരനാ? താനെങ്ങിനെയാണു വേദം മനസ്സിലാക്കുന്നതു? വേദത്തിലില്ലെ ആദാം കഴിച്ചു എന്നു. ആയുധമില്ലാതെ എങ്ങിനെ കഴിക്കും? ഞാൻ തന്നോടു വേറെ ഒന്നു ചോദ്യംകൂട്ടേ. അതിന്നു ശരിയായ സമാധാനം പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ താനൊരു...യാണെന്നു സമ്മതിക്കു.

രണ്ടാ— പോടൊ.

ഒന്നാ— കൽപ്പണിക്കാരൻ, കപ്പൽ പണിക്കാരൻ, ആശാരി ഇവരേക്കാളധികം ഉറപ്പോടുകൂടി പണിചെയ്യുന്നവനാരാണു?

രണ്ടാ— തുടമരമുണ്ടാക്കുന്നവൻ എന്തുക്കൊണ്ടെന്നാൽ അതൊരായിരം കടിയാന്മാർ. മരിച്ചിട്ടും ഇരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— സത്യമായിട്ടും ആ ഫലിതം എറിക്കു നല്ലവണ്ണം ബോധിച്ചു. തുടമരം നല്ല യോജിച്ചുണ്ടു. എന്നാലെങ്ങിനെയാണതെന്നാ? ദോഷം ചെയ്യുന്നവർക്കു നല്ലവണ്ണം പറയും. പള്ളിയേക്കാളധികം ഉറപ്പോടുകൂടിയാണു തുടമരമുണ്ടാക്കുന്നതെന്നു പറയുമ്പോൾ താൻ പാപം ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു തുടമരം തനിക്കു നല്ല യോജിച്ചുണ്ടു. ഒന്നും കൂടി ശ്രമിച്ചാട്ടെ.

രണ്ടാ— ആരാ കൽപ്പണിക്കാരൻ, കപ്പൽ പണിക്കാരൻ, ആശാരി ഇവരേക്കാളുറപ്പോടുകൂടി പണി ചെയ്യുന്നതു?

ഒന്നാ— ആ! അതെന്നോടു പറഞ്ഞു തന്റെ ഭാരം തീക്കു.

രണ്ടാ— ഇപ്പോൾ ഞാൻ മേരിയമ്മയാണു സത്യം. പറയാം.

ഒന്നാ— എന്നാൽ കാണട്ടെ.

രണ്ടാ— എനിക്കു പറവാൻ വയ്യാ. (മാംബലററം മൊറെബ്ബോവും കുറച്ചു ദൂരത്തു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒന്നാ— അതിന്നു വേണ്ടി തന്റെ തലച്ചോറിനെ അധികം

ആദാം=ആദിമാനുഷൻ.

അടിക്കേണ്ടാ. തന്നെപ്പോലെയുള്ള കഴുത അടികൊണ്ടു
 യോഗം നടക്കില്ല. എനിക്കുവേണ്ടി വേണ്ടാതെ തന്നാടു ചോ
 ദിച്ചാൽ ശവശാശി കരുതുന്നവൻ എന്നു പറയൂ. അവിനു
 ന്നാക്കുന്ന വീടുകൾ കല്ലാത്തവരെ തിരിയ്ക്കുന്നു. അൻ യോഗ
 ഘനന്റെ അടുക്കൽപോയി ഒരു ഗ്ലാസ്സുമാറ്റുകൊണ്ടു വത്ര.
 (രണ്ടാം പോയ്ക്ക്).

ഒന്നാം— (പ്രാർത്ഥിക്കുകയും)—

ഞാൻബാല്യത്തിൽ സ്നേഹിച്ചപ്പോൾ
 സ്നേഹിച്ചപ്പോൾ, സന്തതനായി
 ഓരളംകൊണ്ടി, സ്നേഹത്തെത്താൻ
 കാര്യംകൊണ്ടു വാണുമെന്നും

അന്നു കരാർ, ചെല്ലിപ്പോൻ ഹാസമയംഹാഹ്വാനിക
 നന്നേതരംതാനിതിനോഹാസമമില്ലെന്നോത്തേൻ

ഹാം— ശവശാശി കരുതുമ്പോൾ ചോദനൻ ഇവന്നിവന്റെ പ
 നിയുടെ സ്വന്തംപുനാഹം ലേശമില്ലെന്നുണ്ടോ?

ഹാം— ശിലം അതിനെ അപന്ന ഒരു സുഖംവസ്തുവാക്കി തീ
 ത്തിരിക്കുന്നു.

ഹാം— അതങ്ങിനെ തന്നെയാണു. പ്രവൃത്തി കറച്ചെടുക്കുന്ന
 കണ്ണിനാണു വളരെ സുഷുപ്തമായ സ്വപ്നാഹ്വാനത്തിന്റെ ശ
 ക്തിയുള്ളതു.

ഒന്നാം— (പ്രാർത്ഥനം).

ഏ നാൽപ്രായംകാണാതെവ,
 നിന്നായെന്നെത്തന്റതാക്കി
 ഞാനമ്മട്ടായിപലന്നാക്കി,
 ദീനാദിനാജ്ഞാതീകളിൽ

(ഒരു തലയോടെടുത്തിടുന്നു).

ഹാം—ആതലയോടുന്ന ഒരിക്കൽ ഒരു നാവുണ്ടായിരുന്നു. അ
 തിന്നു ചാടുചാനം കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഒന്നാമതായി നരഹ
 ത്തിചെല്ല കേയിനിന്റെ തലയോടുപോലെ ആ കള്ളൻ
 എങ്ങിനെ നിലത്തു കിടന്നുറങ്ങുന്നു! റംകഷ്ടത ഇപ്പോൾ എ

കൈയിൻ=ആദാമിന്റെ പുത്രൻ.

കൂടുന്ന തലയോടെ ഒരു ദൂരലോചനക്കാരൻറെതായിരിക്കാം, ദൈവത്തെ വഞ്ചിച്ചാൻ വിചാരിച്ചവൻറെതായിട്ടുണ്ടേ?

മൊ— ആവാം തിരുമനസ്സേ.

മാം— അല്ലെങ്കിൽ, സുപ്രഭാതം സ്വാമി! ഇവിടെക്കു സൌഖ്യം പ്രാപ്തനെന്നുവെല്ലെ തിരുമനസ്സേ? എന്നും മറ്റും പറയുന്ന ഒരു രാജസേവൻറെതാവാം ഇതു. ഇതു, ഇന്നു പ്രഭുവിൻറെ കത്തിരയെ ഇരപ്പാൻ വിചാരിച്ച അതിനെപ്പറ്റി സ്മരിച്ചു ഇന്നു പ്രഭുവായിരിക്കാം. അങ്ങനെയായിട്ടുണ്ടേ?

മൊ— ആവാം.

മാം— ആ! അങ്ങനെയൊന്നു. ഇപ്പോൾ പുഴക്കരയിലെ സ്വപ്നം മാംസലേശം ഇല്ലാതെ ശവക്കുഴി കണ്ടുനാവൻറെ കണ്ണോട്ടുകൊണ്ടു അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമിട്ടുകൊണ്ടു ഒരു തല. ഇവിടെ ഇതു വിശേഷമായ ഉൾപ്പെട്ടു. നമുക്കതു കാണാൻ സാമർത്ഥ്യമുണ്ടായി. ഇതുകൊണ്ടു ലോകനര കളിക്കുവാൻ, ഇതുണ്ടാക്കുവാനെന്നും ചിലവായിട്ടില്ലേ? എൻറെതിന്നു ഇതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ വേദനയാകുന്നു.

ഒന്നാ— (പാടുന്നു).

ഒരുമഴവും കണ്ണോട്ടും, കണ്ണോട്ടും മേൽപുതപ്പും,
കരുതണമി, യതിമിഥാര— കൊക്കും, ബുദ്ധി കരുതാൻ
(വേറെ ഒരു ഭാഗം എടുത്തിടുന്നു).

മാം— ഇതാ വേറെ ഒന്നു. അതു എന്തു കൊണ്ടൊരു വകിലിൻറെതായിട്ടുണ്ടാ. ആയാളുടെ ഭാരം കാര്യങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മപ്രത്യാസങ്ങളും, കേസ്സുകളും, കടിയായ്കയും, സാമർത്ഥ്യം ഒക്കെ ഇപ്പോളെവിടെയായിരിക്കും? എന്തിനാണു ഒരു ചീത്ത കണ്ണോട്ടുകൊണ്ടു ഞാനും തലയങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമിട്ടുകൊടുവാൻ ഞാനും കള്ളനെ സമ്മതിക്കുന്നതും? അടികലശലിന്നു അന്യായം കൊടുക്കുമെന്നു എന്തു കൊണ്ടുവന്നോടു പറയുന്നില്ല. ഹേ! ഞാനും വിദ്വാൻ ഇയാളുടെ കാലത്തു, ആക്കുകൾ, കരാരകൾ, പിഴകൾ, മടങ്ങി കൊടുക്കൽ, നൂതലായ നിയമങ്ങളാൽ വളരെ നിലം സമ്പാദിച്ചു ആളായിരിക്കാം. അ

ലോകനര എന്നതു യുവോപ്യരുടെ പഴയ ഒരു കളിയാണു.

വന്റെ വിശേഷമായ തലയിൽനിന്നു നല്ല മണ്ണാവാറായത അവന്റെ പിഴയുടെ പിഴയും മടങ്ങിക്കൊടുക്കലിന്റെ പ്രതിഫലവുമാണോ? കരാറേഴുതീട്ടുള്ള ആധാരമല്ലാതെ, അവൻ വാങ്ങിട്ടുള്ളതിന്നു വിററവരൊന്നും കൊടുത്തിട്ടില്ലേ? അവന്റെ നിലത്തിന്റെ തീരാധാരവുമൂടി ഞം പെട്ടിയിൽ കൊള്ളില്ല. ഉടമസ്ഥനിതിലധികമൊന്നും ഇല്ല കഷ്ടം.

ഹൊ— ഒരു അണുപോലും അധികമില്ല. തിരുമനസ്സേ!

ഹൊ— എഴുതുവാനുള്ള തോല ആടിന്റേതു കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതല്ലേ?

ഹൊ— അതെ പയ്ക്കുട്ടിയുടേതുകൊണ്ടുണ്ട.

ഹൊ— അതിൽ തീരഴുതി വാങ്ങുന്നവർ ആടും പയ്ക്കുട്ടിയും തന്നെയാണു. ഞാനില്ലാതോടു സംസാരിക്കട്ടേ. ഇതാടെ ശവക്കുഴിയാണെങ്കോ?

നൊ— എന്റെ. (പാടുന്നു).

“അതിഥിവരക്കൊക്കുംമനുഷികത്താൻ”

ഹൊ— താനതിൽ കിടക്കുന്നതുകാണ്ട അതു തീച്ചയായിട്ടും തന്റെതന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

നൊ— നിങ്ങളിതിന്നു പുറത്തു കിടക്കുന്നതുകൊണ്ട ഇതു നീങ്ങളുടെയല്ല. എന്നാൽ ഞാനിതിൽ കിടക്കാതെ തന്നെ എന്റെയാണിത.

ഹൊ— താനതിലായിട്ടു തന്റെതാണെന്നു പറയുവാൻ, താൻ അതിൽ കിടക്കുന്നു. അതു മരിച്ചിട്ടുള്ള ആൾക്കാണു ജീവനോടുകൂടിയുള്ളാൾക്കല്ല. അപ്പോൾ താൻ കളവു പറയുന്നു.

നൊ— അതു ശുദ്ധം നൊണെയാണു. അത എന്റെ അടുക്കൽ നിന്നു നിങ്ങളുടെ അടുക്കലേക്കു വരികയും ചെയ്യും.

ഹൊ— ഏതു മനുഷ്യനുവേണ്ടിയാണു, താനീക്കിടക്കുന്നത?

നൊ— ഒരു മനുഷ്യനുമല്ല.

ഹൊ— എന്നാൽ ഏതു പെണ്ണിനാണു?

നൊ— അതു ആർക്കുമല്ല.

ഹൊ— ഇതിലാരെയാണു കുഴിച്ചിടേണ്ടത?

ഒന്നാ—പെണ്ണായിരുന്ന റോസിനെ; അവളുടെ ആത്മാവു സൗഖ്യമായിരിക്കട്ടേ. അവൾ മരിച്ചു.

മാം— ഞാൻ കള്ളനെത്ര കൃത്യമുണ്ട്! നാടകം ശരിയായിട്ടു സംസാരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വടുകോരംകൊണ്ടു നമ്മെ പഠിപ്പിക്കാൻ, ദൈവമാണ സത്യം. ചൊല്ലേണ്ടത്, ഞാൻ മൂന്നുകൊല്ലമായിട്ടു തോതിൽ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൃഷിക്കാരന്റെ ചേരപുണ്ണിനെ രാജസേവകൻ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം അവന്റെ പെരുവിൽ മറ്റേയാളുടെ മടമ്പിന്റെ അത്ര അടുത്തു വരുന്ന റിഡത്തിൽ കാലം ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. എത്ര കാലമായി താൻ ശവക്കല്ലി കയ്യാടുന്നവനായിട്ടു?

ഒന്നാ— കൊല്ലത്തിലുള്ള എല്ലാ ദിവസങ്ങളിലും വെച്ചു നമ്മുടെ തീപ്പെട്ട മാംചെരൻ രണ്ടു ചോട്ടിൽ ബ്രാസ്സിനെ ജയിച്ചു ആ ദിവസം മുതൽക്കാണ്.

മാം— അതു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലേ കയ്യാടുന്നവനായി?

ഒന്നാ— നിങ്ങൾക്കത്ര പഠിപ്പാൻ കഴിയില്ലേ? ഏതു മുട്ടാളം അതു കഴിയുകയല്ല. അതു നാമൊരാൾ കൊല്ലം മുതൽ ജനിച്ച അതേദിവസമാണ്. ഭ്രാന്തനായിട്ടു ബിലാത്തിക്കു പഠിപ്പിച്ചു ആ അവസരം.

മാം— എന്തിനാ അദ്ദേഹത്തെ ബിലാത്തിക്കയച്ചു?

ഒന്നാ— എന്തിനാണെന്നോ? ഭ്രാന്തായിട്ടു. അവിടെ അവിടുത്തെ ബുദ്ധിനേരെ ആദ്യം. ഇല്ലെങ്കിലും അവിടെ അത്ര വിരോധമില്ല.

മാം— എന്തുകൊണ്ടു?

ഒന്നാ— അവിടെക്കുത അവിടെ കാണില്ല. അവിടെ, ആളുകൾക്കൊക്കെ അവിടുത്തെപ്പോലെ ഭ്രാന്താണ്.

മാം— എങ്ങിനെ ആണു അദ്ദേഹം ഭ്രാന്തനായത്?

ഒന്നാ— വളരെ അർത്ഥമായിട്ടുണന്നാണു ആളുകൾ പഠിയുന്നത.

മാം— എങ്ങിനെ അർത്ഥമായിട്ടു?

ഒന്നാ— അവിടുത്തെ ബുദ്ധി കളഞ്ഞിട്ടും ഇല്ല.

മാം— എന്താണു റിഡമാനം?

ഒന്നാ— ഞാൻ ഡബ്ബൽ. ഞാൻ കുട്ടിയായിട്ടും മുതിർന്നിട്ടും ശവ

കഴി കരളുന്നവനായിട്ടിവിടെ മുപ്പതു കൊല്ലമായി.

മാം - ചിയ്യുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഒരു മനുഷ്യൻ എത്രകാലം മണ്ണിൽ കിടക്കും?

നൊ - സത്യമായിട്ടും, കഴിച്ചിട്ടുക കഷ്ടിച്ചു കഴിയും എന്ന നിലയിൽ ഇപ്പോഴുള്ള വസൂരി പിടിച്ചു ചത്ത അനവധി ശവങ്ങളെപ്പോലെ മരിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു തന്നെ ചിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അവനെട്ടൊമ്പതുകൊല്ലം നില്ക്കും. തോൽ ഉറെക്കിടുന്ന ഒരുവൻ പമ്പതുകൊല്ലം നില്ക്കും.

മാം - മറ്റുള്ളവരേക്കാൾ ആയാൾക്കെന്താ അധികം?

നൊ - എന്താണെന്നോ? അവന്റെ വ്യാപാരംകൊണ്ടു അവന്റെ തോൽ നല്ലവണ്ണം മുറക്കിടുന്നു. അപ്പോൾ അവൻ വളരെ കാലത്തേക്കു വെള്ളം പുറത്താക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ തീരണ നിങ്ങളുടെ ശരീരത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ശത്രു. ഇതാ ഒരു തലയോട. ഇത മണ്ണിൽ ഇരുപത്തിമൂന്നു കൊല്ലമായി കിടക്കുന്നു.

മാം - ആരുടെയായിരുന്നു അത്?

നൊ - അതൊരു മാസിപ്പുത്രനായ ഭ്രാന്തന്റെതായിരുന്നു. അതാരുടേതാണെന്നാണു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുത്?

മാം - ഇല്ല. എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല.

നൊ - ഒരു ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ അയാൾ നശിക്കട്ടെ. എന്റെ തലക്കു ഒരിക്കൽ ഒരു ഗ്ലാസ്സു വീതിച്ചാൽ കഴിക്കുകയുണ്ടായി. റംഗമണ്ട, രാജാവന്റെ റിട്ടുണ്ടെന്നായിരുന്ന “യാറിക്കിന്റെ” മണ്ടയാണു.

മാം - ഇതോ?

നൊ - ഇതു തന്നെ.

മാം - ഞാൻ നോക്കട്ടെ (കുപാലമെടുക്കുന്നു) കഷ്ടം! സാധുവായ യാറിക്കെ! ഞാൻ ഇപ്പോളെ അറിഞ്ഞിരുന്നു മൊറോഷ്യോ. നല്ല ഫലിതകാരനും വാദോണ്മയ മനോധർമ്മമുള്ളവനുമായിരുന്നു. ആയാൾ എന്നെ ഒരായിരം പ്രാവശ്യം പുറത്തേറിട്ടുണ്ടു. ഇപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ എത്ര വെറുപ്പായി തോന്നുന്നു. അതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ എനിക്കു മനംമറിയുന്നു. ഞാൻ ചുംബിച്ചിരുന്ന ആ ചുണ്ടുകൾ ഇവി

ടെയായിരുന്നു. എത്ര പ്രാവശ്യമെന്നിനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. തന്റെ പരിഹാസമൊക്കെയെവിടെയാണിപ്പോൾ? തന്റെ കളികളും സംഗീതവും മേശ മുഴുവൻ ചിറികൊണ്ടു മുഴക്കിക്കൊണ്ട് തന്നെ ഹാസ്യപാതുര്യവും എവിടെ? ഇപ്പോൾ തന്റെ ചിറിയെ പരിഹസിച്ചാനാതം ഇല്ല. തീരെ അധോഗുഷ്ടിയായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ എന്റെ പ്രിയയുടെ മുറിയിൽ പോയി, ദരിന്ദ്ര കനത്തിൽ മുഖത്തു ചായം തേച്ചാലും ഞാനത്രകൃതിയിൽ അവളാവുമെന്നു പറയൂ. അതു തുടർച്ചമാണെന്നു ചൊല്ലിയിരിക്കുക. ഹോറേഷ്യോ! ഇതെന്നു പറയൂ.

ഹോ— എന്നാതു തിരുമനസ്സേ?

ഹോ— ഞാനെന്തായിരുന്നു അലക്സാൻഡർ കഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ശേഷമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

ഹോ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു.

ഹോ— ഇത്ര നാററുവാ അപ്പോ! (കപാലം താഴത്തിടുന്നു).

ഹോ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു തിരുമനസ്സേ.

ഹോ— നാം എന്തെല്ലാം ചിന്തവിധമായ ഉപയോഗത്തിന്നു മണ്ണായിട്ടു മടങ്ങിപ്പോകുന്നു! ഹോറേഷ്യോ അലക്സാൻഡറിന്റെ മണ്ണ ഒരു വീച്ചുക്കുറിയുടെ ഓട്ട അടച്ചു കാണുന്നതുവരെയുള്ള അതിന്റെ ഗതിയെ ക്രമമായി എന്തുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ആലോചനകൾ കണ്ടു പിടിച്ചു കൂടാ?

ഹോ— അങ്ങിനെ ആലോചിക്കുന്നത ഒരു നിസ്സഹായമായ ആലോചനയാണു.

ഹോ— അല്ല ലേരംപോലുമല്ല. എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ അതിശയോക്തി കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗതി നോക്കി പോവാം. അലക്സാൻഡർ മരിച്ചു. അലക്സാൻഡർ കഴിച്ചിട്ടു. അലക്സാൻഡർ പൊടിയായി പൊടി മണ്ണാണു. മണ്ണു കൊണ്ടാണു നാം കളിമണ്ണുണ്ടാക്കുന്നതു. അദ്ദേഹം മാറി തിന്നു ആ കളിമണ്ണുകൊണ്ടു, എന്തുകൊണ്ടു മദ്യം നിറച്ചതായ വീച്ചുക്കുറിയുൾ അടച്ചു കൂടാ?

മേശം— ശാപ്പാടിന്നു ഒരുക്കിയെച്ചിട്ടുള്ള മേശം.

കഷ്ടംചത്തിമമണ്ണിടിച്ചൊരുമമാ-
 രാജ്യാധിപൻസീസരോ-
 തിട്ടംകാരകടന്നിടുംപഴുതടക്കാ-
 നൊക്കുമെന്നാവരാം
 പെട്ടെന്നിയലകൊക്കയിട്ടുശതകം
 ചൊല്ലിച്ചാണുമ്മ-
 കോട്ടകൾകളർകാരടി കൈരടവാ.
 വാമ്പാത്രമായ് നിൽക്കയോ?

296

എന്നാൽ മിണ്ടല്ലേ! മിണ്ടല്ലേ! മാറിപ്പോവുക. രാജാവിതാ
 വരുന്നു.

(പുരോഹിതന്മാർ മുതലായവർ മുന്പിലും പിന്നാലെ ഓ
 ഫീലയയുടെ ശവവും, അതിന്റെ പിമ്പെ ലെർട്ടിസ്സും, അന്ത
 താപികളും ഒടുവിൽ രാജാ, റാണി, പരിചാരങ്ങൾ മുതലായവ
 രും) ക്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

റാണി, രാജസേവന്മാർ— അവരാരുടെ പിന്നാലെയാണ വര
 ന്നത്? ഇങ്ങിനത്തെ പരിപൂർത്തിയാവാത്ത കർമ്മങ്ങളോടുക
 ടിയും അവരാൽ പിന്തുടരപ്പെട്ട ശവം, സാഹസികമായ
 കൈകൊണ്ടു സ്വന്തം ജീവനെ നശിപ്പിച്ചതാണെന്ന ഇ
 തു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അത ഏതോ വലിയ നിലയിൽ രന്നാ
 യിരുന്നു. നമുക്കിവിടെ കുറച്ചു നേരം ഉളിച്ചിരുന്നു, സൂക്ഷി
 ച്ചു നോക്കുക. (ഉളിച്ചിരിക്കുന്നു).

ലെ— എനി എന്തു ക്രിയകളാണുള്ളത്?
 ഹാം— അതു ലെർട്ടിസ്സാണ്. വളരെ യോഗ്യനായ ഒരു യുവാ
 വാണ്. നോക്കൂ.

ലെ— എനി എന്തു ക്രിയകളാണ്?
 നന്നാം പുരോഹിതൻ— ഞങ്ങൾക്കധികാരമുള്ളതൊന്നും അ
 വളുടെ ശേഷക്രിയ വിസ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട. അവളുടെ മരണം
 സംശയിക്കത്തക്കകാരണത്താൽ ആയിരുന്നു.

എന്നാവനെപാടിവരുംകുരാജവിധിയായ്.
 സാധാരണപ്രക്രമം

മാറീവെങ്കിലൊടുക്കുള്ളപടവം
കൊട്ടിട്ടമന്നാൾവരേ

പാക്കേണംപരിശുദ്ധിയറകഴിയിൽ
സൽപ്രാർത്ഥനാദിക്കിലായ്

രീകല്ലംചരലുംകലക്കഷണവും
മേലിട്ടമുണ്ടേതാം

297

എന്നാലിവൾക്കുമാറ്റംപോലെതലക്കനല്ല
കന്യാജനത്തിനണിയേണ്ടൊരുമാലപാതൽ
ചിന്നുന്നപുഷ്പനിരകൊണ്ടുടൽമുടൽവേളി
യെന്നുള്ളവക്കനുവദിച്ചുവിധിച്ചുതാനും

298

പെ— എനി നന്നം ചെയ്യാൻ പാടില്ലേ?
ന്നോംപു— നന്നം പാടില്ല.

സാധാരണമൃതജീവനും
ചെയ്തിട്ടുംസ്നേഹമിവളിലുംചെയ്യാൽ
സംസ്കാരനടവടിക്കൊരു
ധിക്കാരനമ്മൾചെയ്തുവെന്നുവരും

299

പെ— അവളെ നിലത്തു വെക്കൂ. അവളുടെ മനോഹരമായും
നിർമ്മലമായും ഉള്ള മാംസത്തിൽനിന്നു ഏന്റെ സ്ഥായി
ചൊങ്ങട്ടേ. മേ മയ്യാദകെട്ടു പുരോമിതാ, എന്റെ സോ
ദരി, നീ നരകത്തിൽ കിടന്നു നിലവിളിക്കുമ്പോൾ ആശ്വാ
സിപ്പിച്ചാനൊരു ദേവതയായിരിക്കും.

മാം— എന്ത്! സൗഭാഗ്യവതിയായ ഒപ്പീലിയയോ?

റാണി— നല്ലവർഷം നല്ലവളായുള്ളവളെ! നല്ലതു വരട്ടെ.
(പുഷ്പം വിതരണം).

നിത്യേനമെന്താലൊരറിനു

ഭായ്യതാമെന്നുകരുതിയഥനിന്റെ

പടവം...= ലോകാവസാനകാലത്തു ദൈവം, മരിച്ചി
രിക്കുന്ന സകല ആളുകളുടേയും ആത്മാവിനെ പടവംകൊട്ടി
ഏഴനീളിക്കുമെന്നാണു ക്രിസ്തുമതസിദ്ധാന്തം.

വേളി= കന്യകയായി മരിച്ചാൽ വിവാഹക്രിയ കഴി
ച്ചേ സംസ്കാരം പാടുള്ളു.

ശയ്യയണിയാൻകൊതിച്ചെട്ടു
 നീയ്ക്കാശരവചുപ്പുവൃഷ്ടി കരതീലാ 300
 ലെ- വാരംചിശേഷിയലുംതവബുധിശക്തി
 സാരംകളഞ്ഞകൊന്നശ്രിയചെയ്യവകൾ
 തീരാത്തമട്ടിലിതിൽചൊല്ലാരുപത്തിരട്ടി
 ചേരട്ടെയാളരിതദൃസ്സുമാറ്റംചെയ്തം 301
 കരികല്ലുംകൂടി അവളെ ഞാനാവിംഗതം ചെയ്യുന്നതുവരെ
 കറച്ചു നേരത്തേക്കു മണ്ണിടാതിരിപ്പിൻ! (ശ്രവകുഴിയിൽ
 ചാടുന്നു).

ചത്തിട്ടമിങ്ങുനിജജീവനൊടൊത്തുപള്ള
 വസ്തുക്കളിൽ, ക്ഷുഴയൊരാ "പ്പെട്ടലിയൻ" ചലക്കും
 നീലച്ചുമാനമുരസുണൊരാ "കുന്ദിയസ്സു"
 ശൈലത്തിരുകവിയമാറിനിമണ്ണുളളു 302
 ഹാം- (ഓടിവന്നിട്ടു) ഇത്ര ഭൃശ്ശൂംറായ ച്യുസനമനുഭവിക്ക
 നതാരാണ്?

അത്തുത്തിൽമുറിപെട്ടുട്ടിലാം
 കേൾപ്പവകൾശരിചാരിതാരകൾ
 ഇപ്പോൾനില്ലതിന്നൊരാലിചാരിയാൽ.
 നില്ലതാടയെടുചൊന്നമോ 303

ഇതു ഞാനാണ്. ഡന്മാർകാരനായ ഹാംലെറെ. (ശ്രവകു
 ഴിയിൽ ചാടുന്നു).

ലെ- നീ നശിച്ചുവോ? (തമ്മിൽ പൊത്തിപ്പിടിക്കുന്നു).
 ഹാം- തന്റെ കോമം നന്നല്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞേക്കാം. എ
 ന്റെ ചങ്കിൽനിന്നു തന്റെ വിരലുകൾകളുത്തു കൊള്ളൂ. എ
 നിക്കു ശുണ്ണിയും അവിവേകവും ഇല്ലെങ്കിലും എന്റെ ക
 യ്യിൽ ചില അപകടങ്ങളൊക്കെയുണ്ടു. അതിനെ തന്റെ റി
 വേകം പേടിക്കുന്നതാണ് ഇണം. തന്റെ കളയുട്ടുക.

രാജാ- അവരെ വേർവിട്ടുത്തു.
 റാണി- ഹാംലെറെറ! ഹാംലെറെറ!
 റ്റില്ലാവരും- മേ കൂട്ടരെ!
 ഹോ- തിരുമനസ്സേ! അനങ്ങാതിരിക്ക. (കൂടെയുള്ളവർ അറി

റെ വേർവിട്ടെന്നും. അവർ ശവകുഴിയിൽനിന്നു പുറത്തു വരുന്നു).

മാം— എന്റെ കണ്ണിന്റെ പോലു അനങ്ങാതാവുന്നതുവരെ തൊന്നിവിഷയത്തിലിളംകൂടായി പൊരതും.

റാണി— അയ്യോ! എന്റെ കകനെ എന്തു വിഷയമാണ്?

മാം— ഞാൻ ചെമീലിയയെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. നാല്പതിനായിരം സോദരന്മാരുടെ സ്നേഹമാക്കെ കൂടി നോക്കിയാലും എന്റെ തുകക്കു ശരിയാവില്ല. താനെന്താ അവൾക്കു ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നത്?

റാജാ— ചെർട്ടിയെ! ആയാൾക്കു ഭ്രാന്താണ്.

റാണി— ദൈവത്തിനെ വിചാരിച്ചിട്ടെങ്കിലും ആയാളെ ഒന്നും ചെയ്യരുതെ.

മാം— താനെന്താ ചെയ്യുക. കാണിച്ചു തന്നു. കരയുമോ? പൊരുതുമോ? പട്ടിണി കിടക്കുമോ? തന്നെത്തന്നെ നശിച്ചിടുകുമോ? ചുരക്കു കടിക്കുമോ? ചീകണ്ണിയെ തിന്നുമോ? ഞാനതു ചെയ്യും. താനിവിടെ കരയാതാ വന്നത? അതോ അവളുടെ ശവകുഴിയിൽ ചാടി ഗൃച്ഛതയോടെ എത്രപ്പാനോ? തന്നെജീവനോടുകൂടി അവളുടെ ഒപ്പം കഴിച്ചിടണം. എനിക്കും അങ്ങിനെ ആഹ്ലാദമുണ്ടുണ്ട്. താൻ മലകളെ പറ്റി വെറുതെ പറയുന്നുവെങ്കിൽ, നമ്മുടെ സ്ഥലം സൂര്യമണ്ഡലത്തിന്റെ നേരെ പൊങ്ങി കാർസയെ കരു അരിമ്പാറയുടെ മാതിരിയാക്കുന്നതുവരെ, അവ അനാഥി ഏക്കർ സ്ഥലം നമുക്കു തരട്ടെ. താനറക്കെ പറയുന്നതായാൽ തന്നെപ്പോലെ ഞാനും പറയും.

റാണി— ഇതു ശുഭമേ ഭ്രാന്താണ്. അതു കുറച്ചു നേരത്തിനിടയിനെയിരിക്കും.

പരംസപ്തവണ്ണത്തിലാക്കത്തുരണ്ടും
പിരിഞ്ഞങ്ങുകണ്ടോരുപെൺപ്രാവുപോലെ
ശിരസ്സൊന്നുകമ്പിട്ടുമിണ്ടാതകണ്ടി
ട്ടിരുനീട്ടുമിളംകൂടൽതന്നെപിന്നെ

കാസ്സ = ഒരു മല.

ഹമാം— താൻ കേൾക്കൂ. താനിങ്ങിനെ എന്നോടു ചെയ്യാതെ
 ന്നാ കാരണം? ഞാൻ എന്നും തന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു;
 എന്നാൽ അതുകൊണ്ടൊന്നും തരക്കേടില്ല. ഫെർലിസ്സു ത
 ന്നെ എന്നു ചെയ്യാലും പൂച്ച കരയും. നായകൻ അതിന്റെ
 നല്ല കാലം ഉണ്ടാവും. (പോയി).

രാജാ— സുശീലനായ ഹൊറേഷ്യോ! താൻ ആയാളുടെ കൂടെ
 നടപ്പാനായി ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. (ഹൊറേഷ്യോപോ
 യി) (ലെട്ടീസ്സിനോടു) ഇന്നലെ രാത്രിയിലത്തെ പ്രസംഗം
 ധിച്ചാരിച്ച ക്ഷമയെ ബലപ്പെടുത്തു. നാം ആ കാര്യം ഉട
 ന്നെ തീർച്ചയാക്കാൻ വഴിവെക്കാം. സുശീലനായ ഗർട്ടു
 ഡെ! നിന്റെ മകനെ ഒരു കാവൽ നിറുത്തു. ഞാനും ശവകു
 ശികൾ ശാശ്വതമായ ഒരു ചൈത്ര്യം നിർമ്മിക്കണം. ക്ഷേമമു
 ള്ള കാലം ഉടനെ കാണാം. അതു വരെ നമ്മുടെ പ്രവൃത്തി
 കൾ ക്ഷമയോടു കൂടിയിരിക്കണം. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം- 2.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു ശാല)

(ഹാംലെറ്റും ഹൊറേഷ്യോയും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഹമാം— ഇതിനിത്രകാര്യം. ഇവിടാൻ മറ്റൊരു കേട്ടോളം. എ
 ല്ലാ സംഗതികളും താനോമ്മ് വെക്കുന്നുണ്ടോ?

ഹൊം— ഓർമ്മ വെക്കുന്നുണ്ട് തിരുമനസ്സു.

ഹമാം— എന്റെ മനസ്സിൽ, എന്നെ ഉറങ്ങാനയക്കാത്ത വിധ
 ത്തിൽ ഒരു തമ്മിൽ തല്ലുണ്ടായിരുന്നു. ചങ്ങലയോടുകൂടിയ
 ലഹരികൾക്കൊക്കൾ കഷ്ടസ്ഥിതിയിലാണു ഞാൻ കിടന്നി
 രുന്നതെന്നു എനിക്കു തോന്നി.

അവിവേകത്തെടു—

ആലോചിക്കാതെതാനുംചെയ്തതുപലമുർകി.
 കാരണകൊണ്ടുംപെരുത്തൊ.
 ന്നാലോചിച്ചിട്ടുചെയ്യുംകുടിലകൃതിപല.
 ത്തിന്നുപററേണമെന്നൊക്കൊണ്ടും
 വെക്കുന്നോമ്പല്ലഭാഷിക്കാരുപലമിവിടെ
 തിരിച്ചുംതത്സംഗ്രഹം

ചേർന്നാൽ ദൈവമെന്നായ് തിരുമവിചേ-
കത്തെക്കാൻ വാഴ്ത്തിട്ടേ.

305

ഹമാ— അതു പേരും സംശയമില്ലാത്തതാണ്.

ഹമാ— * * * കച്ചുവി.

ലവിടെയെഴും മുറിയിലേററിക്കുന്നുടെനെ
കച്ചായമിട്ടുടുടി.

തട്ടിനടന്നേനിരുട്ടിൽത്താനതിനെ

306

എന്റെ ആഗ്രഹംപോലെ അവരുടെ കടലാസ്സുകെട്ടു കിട്ടി.
ഒട്ടവിൽ എന്റെ നാപതം മുറിയിലെകു മടങ്ങിപ്പോന്നു. എ
ന്റെ പേടിക്കൊണ്ടു മറ്റൊരു മരുന്ന അവരുടെ കയ്യിലുള്ള ആ
മഹത്തായ തിരുവെഴുത്തു മുഖേപാളിച്ചു നോക്കാതെന്നിക്കാ
യെയ്യും വന്നു. അതിൽ ഞാൻ കണ്ടു. ഹമാറേന്യോ! ഹാ!
രാജാവിന്റെ ഒരു കള്ളത്തരം. ഡമ്പാകുരാജാവിന്റെയും
ഇംക്ലാൻറരാജാവിന്റെയും ക്ഷേമത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പ
ല വിധകാരണങ്ങളോടുകൂടി, വായിച്ചാൽ യാതൊരു താ
മസവും കൂടാതെ, എന്നുമാത്രമല്ല എന്റെ തല മുറിക്കേണ്ട
തിനുള്ള മഴ മുച്ചുകൂട്ടുന്നതിനുംപോലും താമസിക്കാതെ
ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം കണ്ടു!! എന്റെ ജീവനിലുള്ള മൃട്ടകൾ,
പിശാചുക്കൾ, ഇവയെകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു രാ
ജകല്പന.

ഹമാ— അങ്ങിനെ വെന്യോ?

ഹമാ— ഇതാ തിരുവെഴുത്തിതാ നല്ലവണ്ണം സാവകാശമായി
വായിച്ചു നോക്കൂ. എന്നാൽ ഞാനെന്തെ കാണിച്ചുതെ
ന്നു കേൾക്കേണോ?

ഹമാ— തിരുമനസ്സു.

ഹമാ— ഞാനാപ്രസ്താവനയെഴുതിട്ടും മുന്നിലായെൻതലച്ചോർ
താനേതോന്നുംപടിയവിടെയാനോടകത്തെത്തുടങ്ങി

ഇതരകള്ളത്തൊഴിൽവലയിൽത്താൻവീഴ്യാലങ്ങിരുന്നി
ട്ടോത്തുണ്ടാക്കിപ്പുതുതിരുവെഴുത്തൊന്നതന്നസ്സലാക്കി 307

ഇന്നീനാട്ടിനടയോരധികാരസ്ഥരെപ്പോലെത്താനും
നന്നാകയ്ക്കുകൾമൊരുകലീനതപെന്യോത്തിരുന്ന

അന്നാൾനല്ലക്ഷരനിലവിടാനെത്രഞാൻബുദ്ധിമുട്ടി
യെന്നാലോമെ! പരമതുപെരുംകൂറൊടെന്നത്തുണച്ചു308
ഞാനെഴുതിയതിന്റെ ഫലമെന്തെന്നറിയണോ?

മൊ— വേണം തിരുമനസ്സേ!

മാം— ഇംക്ലാൻറരാജാവ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വസ്തനാക
കൊണ്ടും അവർ തമ്മിലുള്ള സ്നേഹം പനയുടെ മാതിരി പൂ
ഷ്ടിയോടുകൂടി വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാകകൊണ്ടും സ
മാധാനം അവരുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന അവർ തമ്മിലുള്ള
ഐക്യത്തിന്നു ഒരു കൂട്ടുകണ്ണിയായി തീരേണ്ടതാകകൊണ്ടും
ഇങ്ങിനെ ശൗരവമുള്ള അനവധി “കൊണ്ടും” കൊണ്ടു ഇ
തിന്റെ സാരം വായിച്ചു ക്ഷണത്തിൽ അധികം ഒട്ടും ആ
ലോചിക്കാതെ രം ഏഴുത്തുകൊണ്ടു ചെല്ലുന്നവരെ, അവ
രുടെ പാപങ്ങളെ പുരോഹിതനോടു സമ്മതിച്ചു മോചനം
വരുത്തുവാൻപോലും ഇടകൊടുക്കാതെ, കൊല്ലേണ്ടതിന്നു
രാജാവിന്റെ താല്പര്യമായ ഒരു പ്രാർത്ഥന.

മൊ— ഇങ്ങനെയൊന്നു മറുവെച്ചുത?

മാം— ആ അതിലും ദൈവേച്ഛയുണ്ടായിരുന്നു. ഡന്മാർ
രാജ മുദ്രയുടെ ആകൃതിയിൽ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്ന എന്റെ അ
ച്ഛന്റെ ഒരു മുദ്രമോതിരം എന്റെ മടിശ്ശീലയിലുണ്ടായിര
ുന്നു. മരേറ്റിന്റെ മാതിരി രം കല്പനയും, ഒപ്പും മുദ്രയും
വെച്ചു മടക്കി മാറിയതൊരിക്കലും അറിയാത്ത വിധത്തി
ൽ ഭദ്രമായിവെച്ചു. പിറേറ്റിവസമായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ
കുറ്റിൽ യുദ്ധം. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടുള്ളതൊക്കെ തനിക്കു നിശ്ചയ
മുണ്ടല്ലോ.

മൊ— അപ്പോൾ റോസൻക്രാൻസ്സും ഗിൽഡറൻസ്സർനും
അതിന്നുപോയി അല്ലേ?

മാം— എന്താമോ! രം ഉദ്യോഗത്തിന്നു അവർ മോഹിച്ചി
രുന്നു. അവരെ അങ്ങിനെ ചെയ്യതിൽ എനിക്കു ഒട്ടും ക
ഷ്ടംതോന്നുന്നില്ല. അവരുടെ നാശം അവരുടെ സ്വന്തം
കൃത്രിമപ്രവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടായതാണ്.

ചിത്തേയെയെപ്പും; ഭജബലമിതില്ലാത്തവൻമല്ലടിക്കും
ശക്തന്മാരായിരിവരുടെയാളുത്തശസ്ത്രങ്ങളേയും

കത്തുംവെട്ടുപേലവടിനടക്കുന്നതിന്റേയുമേററം
 മദ്ധ്യപെട്ടാൽപ്പരമപകടംവന്നുകൂടീടുമല്ലോ 309

മൊ— ഞെ! എന്തൊരു രാജാവാണിത്
 മാം— എന്തുശീശനെവെന്നവൻ,കറിനമെ-
 ന്നമ്മക്കുപുത്തേകിയോ-
 നെന്നല്ലെൻറതിരഞ്ഞെടുപ്പിനുമിനി-
 ക്കോരോപിചാരത്തിനും
 മദ്ധ്യപാടിമുതിന്നവൻ,ചതികൾകൊ-
 ണെൻജീവനുംചൂണ്ടലി
 ഒട്ടെന്തെന്നോനിവനെൻറകയ്ക്കോരിരയാ-
 യാൽത്തായമാവില്ല:യാ 310

അതെൻറ കാരമല്ലേ?
 നമ്മുടെമനുഷ്യകൃതി
 കിമമടുപെടുന്നപുഴുവനെനിയധികം
 മേന്മേൽകല്പിച്ചുകൊട്ടാൻ
 സമ്മതമേകുന്നതധികമുണ്ടല്ലേ? 311

മൊ-- അവിടെയുള്ള കായ്ത്തിന്റെ കലാശം എന്തായി എ
 ന്നു ഖിലാത്തിയിൽനിന്ന ഉടലെ അദ്ദേഹം അറിയും.

മാം— അതിന്നു കുറച്ചു താമസമുള്ളു. ആ എട്ടു എന്റെതാ
 ണ. ഒരു മനുഷ്യന്റെ ജീവൻ കളയാൻ “നെ” എന്ന
 എണ്ണുന്നതിലധികം ദീർഘകാലം വേണ്ട. എന്നാൽ സുശീ
 ലനായ മൊറേഷ്യോ! ലേട്ടീസ്സിനോടു വിവാഹശ്രമ്യനാ
 യി കാണിച്ചതിന്നു ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു. എ
 ന്നുക്കൊണ്ടെന്നാൽ, എന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന്റെ മായയുടെ
 അടുക്കം ആയാളുടെ രൂപം ഞാൻ കാണുന്നു. ഞാൻ ആ
 യാളുടെ സേവ പിടിക്കാം. സുഷ്ണത്തിൽ, ആയാളുടെ വ്യ
 സനത്തിന്റെ ധൈര്യം എന്റെ വികാരത്തെ വല്ലാതെ വ
 ട്തിച്ചിട്ടു.

മൊ— മിണ്ടാതിരിക്കൂ, ആരാ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നത?
 (ഓസറിക്കു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഓസ— സാമി! ഇവിടുന്ന് ഡമ്പാക്കിലെക്കു തിരിയെ വന്ന
 തുവളരെ നന്നായി.

മാം— ഞാൻ തന്നെ താഴ്ന്നുവെക്കട്ടെ. താനിപ്പോൾ
കുറഞ്ഞുവന്നു അറിയുമോ?

മാം— ഇല്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— തന്റെ അവസ്ഥ അത്രത്തോളം നല്ലതു തന്നെ. എ
ന്തെന്നാൽ ആയാളെ അറിയുന്നത ഒരു വഷളത്വമാണു.
ആയാൾക്കു ഫലപുഷ്പിയുള്ള അനവധി നിലങ്ങളുണ്ടു. ഒ
രു മൃഗം മൃഗങ്ങളുടെ നാഥനായട്ടേ, എന്നാൽ ആയാളുടെ
സാക്ഷാദ രാജാവിന്റെ ഭക്തനായി. ഇപ്പോൾ മറ്റൊരു
പ്രാർത്ഥനയാണു. പക്ഷേ ഞാൻ പറഞ്ഞുപോലെ വളരെ
വസ്തുവുണ്ടു.

മാം— സുശീലനായ സപാമി! ഇവിടെക്കുവന്നുവെച്ചു പക്ഷം
അവിടുന്ന് കല്പിച്ചതു ഒരു സംഗതി ഇവിടെ ഉണ്ടാകാ
ക്കണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു.

മാം— ഞാൻ വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ അതു കേൾക്കാം. ത
ന്റെ തൊഴിലി അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു വെക്കു. അതു തല
ക്കുള്ളതാണു.

മാം— നല്ലതു സപാമി! വല്ലാതെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നു.

മാം— ഇല്ല. എന്നു വിശ്വസിക്കു, ഇപ്പോൾ നല്ല തണുപ്പാ
ണു. കാര്യം പറ്റാതെ.

മാം— സാധാരണ തണുപ്പേ ഉള്ളു. സപാമി! തീർച്ചതന്നെ.

മാം— എന്നാൽ എന്റെ സ്വഭാവത്തിന്നു അത്യന്തമാണെ
ന്നു തോന്നുന്നു.

മാം— വളരെ സപാമി അത്യന്തം. ഇന്നുമാതിരി എന്നിതി
ക്കു പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ മഹാരാജാവു ഇവിടുത്തെപ്പേ
രിൽ ഒരു വാതു വെച്ചിട്ടുണ്ടു എന്നു ഇവിടുത്തെ അറിയി
പ്പാതായി എന്നോടു കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇതാണു കാര്യം.

മാം— ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കു. (തലക്കു തൊപ്പി
വെച്ചാൽ ഹാജരായി നിൽക്കുന്നു).

മാം— അല്ല, സപാമി! സത്യമായിട്ടു എന്റെ സൈന്യത്തി
ന്നാണു. ലെട്ടീസ്സു രാജധാനിയിൽ ഇപ്പോൾ വന്നിട്ടുണ്ടു.
ഞാൻ സത്യമാണു പറയുന്നതു. ആയാൾ വളരെ വിശേ
ഷപ്പെട്ടു വെച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു പരിഷ്കരിച്ചുവന്നുകൊണ്ടു

ഉന്നതപദവിയിലുള്ള ഔദാര്യംകൊണ്ടും തികഞ്ഞ മയ്യോദ
കാരനാണ്. സൂക്ഷ്മം നോക്കിപ്പറയുന്നതാണെങ്കിൽ ആ
യാൾ മയ്യോദയുടെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെ
ന്നാൽ ഒരുവൻ കാണുവാൻ വിചാരിക്കുന്ന എല്ലാ യോഗ്യ
തകളും ആയാളിൽ കാണാം.

മാം— താനായാളേ വേണ്ട വിധം വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. ആയാ
ളുടെ യോഗ്യതയുടെ ഓരോ അംശങ്ങൾ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു
കണക്കു കൂട്ടുന്നതായാൽ മനസ്സിനു തല തിരിച്ചുലുണ്ടാ
ന്നതാണ്. അതിന്നു അതിന്റെ കൂടെപ്പോവാൻ സാധിക്കി
ല്ല. ആയാളുടെ യോഗ്യതകൾ മാത്രം സൂതിക്കുകയാണെങ്ക
ിൽ തന്നെ വളരെ വിഷയങ്ങളുള്ള ഒരുളാണെന്നു ഞാൻ
വിചാരിക്കുന്നു.

അന്യകേന്ദ്രമലദ്വേമാംഗുണഗണം
ചേർത്തിട്ടുപാത്തിട്ടൊരാ
ലന്യനൊത്തൊരുമുത്തികണവതുതൽ.
കണ്ണാടിയിൽതന്നെയും
അന്യന്മാരിലവൻമാരിരിയിവാ.
സ്ത്രീന്നാലെയുംപൊകുവോൻ
മന്നിൽക്കേവലമായവൻറനിഴലോ.

ഒല്ലാതടുകിലുമോ 312

മാസ— ഇവിടുന്ന ആയാളെ പററി വളരെ സംസാരിക്ക
ുന്നുണ്ട്.

മാം-- എന്താ ഇതുകൊണ്ടു കായ്ക. മേ! ഞാൻതൊരാൾക്കുംവി
വരിക്കുവാൻ വയ്യാത്ത ഇയ്യൊളെ അപരിഷ്കൃതങ്ങളായ നമ്മു
വാക്കുകളെക്കൊണ്ടു എന്തിനാ പറയുന്നത?

മാസ— സപാമി!—

മാം-- മരൊഴരാൾ പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴികയി
ല്ല? അങ്ങനെ നിശ്ചയമായിട്ടും കഴിയും മേ!

മാം— ഇയ്യൊളെപ്പററി പറഞ്ഞിട്ടു എന്താ ഇവിടെ കായ്കും?

മാസ— ലെട്ടീസ്സിനെയാ?

മാം-- ഇയ്യൊളുടെ സഞ്ചി ഒഴിഞ്ഞുപോയി. ഇയ്യൊളുടെ സു
വണ്ണവാക്കുകളൊക്കെ ചിലവായിപ്പോയി.

മാം-- ആയാളെത്തന്നെ.

ഓസ-- എനിക്കറിയാം, നിങ്ങൾ അറിവില്ലാത്തവരല്ല!

മാം-- താനങ്ങിനെയാവാതെനിന്നു മോഹമുണ്ടു. എങ്കിലും അങ്ങിനെയാവാൻ എനിക്കു വളരെ സമ്മതമായില്ല.

ആട്ടേ--

ഓസ-- ലേട്ടീസ്സു എത്ര യോഗ്യനാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയിച്ചില്ലായില്ല.

മാം-- യോഗ്യതയിൽ ആയാളോടു സാദൃശ്യപ്പെടുത്തിയെങ്കിലോ എന്നു ചിലിട്ടു; ഞാനതു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. ഒരാളെ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്നതു അവനാണെന്നതന്നെ അറിയുകയാണ്.

ഓസ-- ആയാളുടെ ആയുധവിദ്യയിലുള്ള യോഗ്യതയാണു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം ഇല്ലാതെപ്പോലെ ആരും ഇല്ലെന്നാണ്.

മാം-- എന്നാ ആയാളുടെ ആയുധം.

ഓസ-- വാക്യം കട്ടാരവും.

മാം-- അതാണയാളുടെ രണ്ടു ആയുധം? ആദ്യ നല്ലതു തന്നെ.

ഓസ-- രാജാവു, ആയാളായിട്ടു ആറു ബാർബറിക്കുതിരകളെ വാതു വെച്ചിട്ടുണ്ടു. അതിന്നു പകരം ആയാൾ ആറു പ്രാൻസ്സു വാളുകളും കട്ടാരങ്ങളും, അവയുടെ പൊടിപ്പു പട്ട മുതലായ കോപ്പുകളും കൊടുപ്പാനേററിട്ടുണ്ടു. മൂന്നു വാഹനങ്ങൾ കാഴ്ചയിൽ വളരെ മോഹം തോന്നുന്നവയും പിടികൾക്കു യോജിച്ചവയും വളരെ ലളിതങ്ങളും മേൽതരം ആകൃതിയിലുള്ളവയുമാണു.

മാം-- എന്തിനെ ആണു വാഹനം എന്നു പറയുന്നതു?

ഓസ-- സകല വിവരണവും അറിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഒരു പ്രാബ്യാനം വേണ്ടി പരമമെന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

ഓസ-- വാഹനം പൊടിച്ചാണു.

മാം-- നമ്മുടെ ഉടെ വലിയ തോക്കുകൊണ്ടു നടപ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ റോ വഴക്കു അധികം യോജിച്ചിരിക്കും. അതുവ

റെ അതു പൊടിപ്പായിരിപ്പാൻ ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ആ
 ഒട്ട! ആര ബാർബെറി കുതിരകൾക്കു പകരം ആര പ്രാൻസ്സു
 വാളുകളും അതിന്റെ കോപ്പും മൂന്നു മേൽതരം പൊടിപ്പും.
 അങ്ങിനെയാണു പ്രാൻസുകാർ ഡന്നാർകാരോടു വാതുപെ
 കുക. ഇത എന്തിനാ, താൻ പറയുമ്പോലെ, വാതു വെച്ചി
 രിക്കുന്നത.

ഓസ - ആയാളും ഇവിടുന്നു തമ്മിലുള്ള നേരിടലിൽ, ഒരു ഡ
 ജൻ കുത്തലിൽ ആയാൾ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഇവിടുത്തേക്കു
 ഡ അധികം കുത്തില്ല എന്നു രാജാവും, മാംപൊറ തന്നെ
 പെട്ടു പ്രാവശ്യം കുത്തുമ്പോഴക്കു താൻ പത്രണ്ടു പ്രാവ
 ശ്യമായിക്കൊള്ളാമെന്നു ആയാളും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു. ഇവിടു
 ന്നു മരവടിക്കു സമ്മതിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ അത ഉടനെ പ
 രീക്ഷിക്കു വെക്കും.

മാം - ഞാൻ, "ഇല്ല" എന്നു മരവടി പറഞ്ഞാൽ എങ്ങിനെ
 യാണു?

ഓസ - പരീക്ഷയിൽ ഇവിടുത്തെ ഏതുക്കൽ എന്നാണു ഞാ
 ന് വിചാരിച്ചതു.

മാം - ഹെ! മമാരാജാവിനു സമ്മതമെങ്കിൽ; ഞാൻ ആ
 ശാലയിൽ നടക്കാം. അത എന്റെ പ്യാലാമത്തിനുള്ള
 സമയമാണു. വാളുകൾ കൊണ്ടു വന്നോട്ടെ. ആയാൾക്കു സ
 മതമാണെങ്കിലും രാജാവു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ
 സ്ഥിരതയോടെ വെച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എന്തി
 ക്കു കഴിയുമെങ്കിൽ ഞാനവിടെക്കു വേണ്ടി ജയിക്കും. അ
 ല്ലെങ്കിൽ നാണക്കേടും വിശേഷമായ ഇടിയും അല്ലാതെ
 ഞാനൊന്നും സമ്പാദിക്കില്ല.

ഓസ - ഇതു പ്രകാരം ഞാൻ മരവടി പറയട്ടെ?

മാം - റം സംഗതിക്കു പിന്നെ തനിക്കു തോന്നുംപോലെ
 എന്തു പൊടിപ്പും തൊങ്ങലും കൂട്ടിയാലും വേണ്ടില്ല.

ഓസ - ഇവിടുത്തെ കല്ലനക്കു തെയ്യറായുള്ളവനാണു.

മാം - തന്റെ, തന്റെ, (ഓസറിക്കു പോയി).

ആയാൾ ആയാളോടു തന്നെ പറഞ്ഞാൽ നന്നായിരുന്നു. ആയാളോടു പറയാനിവിടെ വേറെ ആരുമില്ല. ഹോം— റം ശിമകൊളക്കോഴി അതിന്റെ തലയിൽ മൊട്ടു യോട വെച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു പോകുന്നു.

ഹോം— ആയാൾ ആയാളുടെ അമ്മയുടെ മൂല കടിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായിട്ടു അതിനെ സന്തോഷിച്ചിട്ടില്ലാത്തതായിരിക്കണം. റംമട്ടിയുൾക്കുമിന്നൊന്നറിവിപിതുവിധം

കെട്ടുകാലംപുലത്തും
കേമനാഷം, തമത്തിൽസപര, മഥപുരമെ
സംഗമത്തിന്നടുപ്പം,
വീശിപ്പാരംപതിർക്കേടൊഴിയുമറിവിലീ
ത്തങ്ങൾചേരാൻപരീക്ഷ
ഇതീടിൽപൊള്ളപൊട്ടുന്നറിവുനരകളും,
മാത്രമുണ്ടത്രതന്നെ

313

ഒരു പ്രഭു പ്രവേശിക്കുന്നു.

പ്രഭു— തിരുമനസ്സേ! മഹാരാജാവു ചെറുപ്പക്കാരനായ ഓസ റിക്കിനെ വിവരം പറയാനയച്ചതിൽ, ആയാൾ, അവിടുത്തെ കാത്തു ഇവിടുന്നു ശാലയിൽ നില്ക്കുന്നു എന്നുണർത്തിച്ചിരിക്കുന്നു, ഇപ്പോൾ തന്നെ ലെട്ടീസ്സിനോട അകം വെട്ടുന്നുവോ അതോ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടു മതിയോ? ഏതാണ ഇവിടെക്കിടയ്ക്കു എന്നറിവാൻ അവിടുത്തെന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹോം— എന്റെ കാര്യങ്ങൾക്കു എനിക്കു സ്ഥിരതയുണ്ട്. അവ രാജാവിന്റെ സന്തോഷത്തെ അനുസരിച്ചു നടക്കും. അവിടെക്കു ശരിയായാൽ എനിക്കും ഒരുക്കം തന്നെ. ഇപ്പോഴായാലും വേണ്ടില്ല. ഇപ്പോഴത്തെപ്പോലെ എനിക്കു ശക്തിയുള്ള എപ്പോഴായാലും വേണ്ടില്ല.

പ്രഭു— രാജാവും റാണിയും ഒക്കെ വരുന്നുണ്ട്.

ഹോം— നല്ലസമയത്ത.

പ്രഭു— ഇവിടുന്നു കളിക്കു പുറപ്പെടുന്നതിന്നു മുമ്പായി ലെട്ടീസ്സിനോടു കാച്ചു ഭംഗിയിൽ സംസാരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു റാണിക്കു നല്ലയ്ക്കുമുണ്ട്.

മാം — അവിടുത്തെനിക്കു നല്ലതാണു പറഞ്ഞു തരുന്നത്.

(പ്രഭുപോയി)

മാം — ഇവിടുന്ന് രം വാതിൽ തുറക്കാം.

മാം — ഞാനങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ആയാൾ പ്രാൻസി
ലെക്കു പോയതിന്റെ ശേഷം ഞാൻ മുട്ടാതെ ശീലിച്ചിട്ടു
ണ്ടു. ഞാൻ ജയിക്കും. എന്നാൽ, ഇവിടെയുള്ളതെല്ലാം എ
ന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു എത്ര ശല്യമാണെന്നു തനിമൊരു രൂ
പമില്ല. പക്ഷേ അതുണ്ടെന്നും ഇല്ല താനും

മാം — അങ്ങിനെ അല്ല തിരുമനസ്സേ.

മാം — അതൊരു മുട്ടാളത്തമാണു. അത ഒരു സ്ത്രീക്കു ഒരു സമ
യം സ്വൈരക്കൂടെ കൊടുക്കാവുന്ന ഒരു മാതിരി ദൃശ്യകലാണു.

മാം — ഇവിടുത്തെ മനസ്സു എന്തിനെ ഏകിലും വെറുക്കുന്നു
ണ്ടെങ്കിൽ, അതിനെ ആദരിക്കേണ്ടതാണു. അവരിങ്ങോ
ടു വരുന്നതിനെ ഞാൻ തടസ്ഥപ്പെടുത്തിട്ടു ഇവിടെക്കു വ
രുന്നതു പറയാം.

മാം — ഏൻ! ഞാൻ ശകുനത്തെ കൂട്ടാക്കിപ്പ. ഒരു ചടകത്തി
ന്റെ പതനത്തിൽ പ്രത്യേകമായ ഒരു ശകുനമുണ്ടു. അത
ഇപ്പോഴാണെങ്കിൽ ഭാവിയല്ല. അതു ഭാവിയല്ലെങ്കിൽ ഇ
പ്പോഴാവാം. ഇപ്പോഴല്ലെങ്കിലും അതൊരിക്കൽ വരും. ഒരു
യ്യാറാവലാണു വേണ്ടതു.

മാകുറമ്പാഴാരുമാരുവസൂചനങ്ങളുകൊണ്ടു
പോകില്ലയെന്നു നിശ്ചയമെന്നിരിക്കെ
മേ! കേൾച്ചെടുത്തതിലായവകൈവിടാനും.
ബാക്കുന്നസങ്കടമെന്തിനു മനസ്സിലാക്കുന്നു. 314

(രാജാവു, രാണി, ലെർട്ടീസ്സു, പ്രഭുക്കന്മാർ, ഓസറിക്കു, ആ
യുധങ്ങളോടു കൂടിയ പരിവാരങ്ങൾ, മുതലായവർ പ്രവേശി
ക്കുന്നു)

രാജാ — വരു മാംബെററ! വരു. രം കയ്യെന്റെ കയ്യിൽനി
ന്നു മേടിക്കും. (രാജാവു ലെർട്ടീസ്സിന്റെ കയ്യു മാംബെറററന്റെ
കയ്യിൽ വെക്കുന്നു).

മാം — മേ! എനിക്കു താൻ മാപ്പു തരണോ. ഞാൻ തനിക്കു

അപരാധം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും താനൊരു മയ്യാദക്കാരനാകുകൊണ്ടു എനിക്കു മാപ്പു തരണം. എനിക്കു അങ്ങനെയൊരു കലശലായ ഭ്രാന്താണെന്നു ഞാനൊന്നുവെക്കുകയാണുണ്ടായത്. താൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. തന്റെ പ്രകൃതിയും മാനവും ദേഷ്യവും കലശലായി ഉണരത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ ചെയ്തതൊക്കെ ഭ്രാന്തുകൊണ്ടാണെന്നു ഇവിടെ പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. ലെർട്ടിസ്സിനപരാധം ചെയ്തതു ഹാംലൈറ്റാണോ? ഒരിക്കലും ഹാംലൈറ്റല്ല. ഹാംലൈറ്റിനെ ആയാളുടെ കയ്യിൽനിന്ന എടുത്തു കളഞ്ഞു, ആയാൾ ആയാളല്ലാത്തപ്പോൾ ലെർട്ടിസ്സിനു വിരോധം ചെയ്യാൻ ആതു ഹാംലൈറ്റു ചെയ്യുന്നതല്ല. ഹാംലൈറ്റു അതിനെ തിരച്ചെടുക്കുന്നു. പിന്നെ അതാരാ ചെയ്യുന്നത? ആയാളുടെ ഭ്രാന്ത. അങ്ങനെയൊരു ആണെങ്കിൽ ഹാംലൈറ്റു അപരാധം അനുഭവിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിലാണ്. ആയാളുടെ ഭ്രാന്ത സാധ്യ ഹാംലൈറ്റിന്റെ ഭ്രാന്താണ്.

പാഠിക്കേണമിതെന്നുതന്നെകരുതി
 കുറ്റിച്ചതെല്ലാംദൂരം
 ചെറുപാപമിതെന്നുഞാൻപറകയാൽ
 നല്ലൊരുനീന്മാനസെ
 മുറുപിടിയുമേലയച്ചൊരുശരം
 സോദയ്നേല്ലിച്ചൊരാ-
 കുറ്റത്തോളമതാക്കിട്ടെഴുതിയിലെൻ
 കുറ്റം,സഭാഭൃതരെ

315

ലെ- എന്റെ പ്രകൃതി ഞാനും കായ്ത്തിൽ എന്നെ പ്രതികാരം ചെയ്യാൻ ഉത്സാഹിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഇതിൽ എനിക്കു തൃപ്തിയായി. എന്നാൽ എന്റെ മാനുഷസ്വഭാവം ഞാൻ വാങ്ങി നില്ക്കുന്നു. എന്റെ പേരിനു നാണക്കാര്യം വരാതിരിപ്പാൻവേണ്ടി, ഞാനും വക കായ്ത്തിൽ മുൻ നടവടിപ്രകാരം സന്ധി ചെയ്യുന്നതിനു വിരോധമില്ലെന്നു മയ്യാദ നല്ലവണ്ണം നിശ്ചയമുള്ള കാരണവന്മാർ പറഞ്ഞല്ലാതെ യദാതാ സന്ധിക്കും ഞാനൊന്നുണ്ടാവില്ല. എങ്കിലും അതു

വരെ ഇവിടുത്തെ സ്നേഹത്തെ സത്യമായിട്ടു തന്നെ കരുതാം. അതിനു യാതൊരു വിരോധവും ചെയ്യില്ല.

മാം— അതു ഞാൻ നിഷ്കളങ്കമായി വിശ്വസിച്ചു. ഞാനും സോദരന്റെ വാതിന്നു കപടം കൂടാതെ നേരിടാം. ഞങ്ങൾക്കുള്ള വാക്യങ്ങൾ— കാണട്ടേ.

ലെ— കാണട്ടേ; ഒന്നിനിക്കും.

മാം— ഞാനായിക്കൂടയാം. തനിക്കു വണ്ണതകിട. ചെട്ടിയിൽ എന്റെ അറിവില്ലായ്മയിൽ തന്റെ സാമർത്ഥ്യം കൂരിരുട്ടത്തു നക്ഷത്രംപോലെയും തിരുട്ടുപോലെയും നിശ്ചയമായും പ്രകാശിക്കും.

ലെ— ഇവിടുത്തെന്നെപ്പരിഹസിക്കുകയാണു.

മാം— ഞാനും ഇതുതന്നെ ആണു അല്ല.

രാജാ— യുവാവായ ഓസറിക്കെ അവർ വാക്യംകൊടുക്കൂ. മാംചെററ! വാതിലെ നിശ്ചയം അറിവുണ്ടോ?

മാം— നല്ലവണ്ണമുണ്ടു സ്വാമി. ഇവിടുത്തെ വേലംകൊണ്ടു ഭാഗമാണു പിടിച്ചുപിടിക്കുന്നതു.

രാജാ— എനിക്കു കേട്ടിയില്ല. ഞാൻ നിങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും കണ്ടിട്ടുണ്ടു. എന്നാൽ ആയാൾ തന്നെക്കാൾ കേമനാകുകൊണ്ടു നമ്മൾക്കുദായമായി നിശ്ചയം ചെയ്തിരിക്കുയാണു.

ലെ— ഇതിന്നു വല്ലാത്ത കനം. വേറെ ഒന്നു കാണട്ടേ.

മാം— ഇതിനിക്കു നല്ലവണ്ണം പിടിച്ചു. ഞാനും വാക്യംകൊടുക്കുവെച്ചു നല്ല നീളം. (അവർ നേരിടുവാതൊരുത്തരും).

ഓസ— അതെ സ്വാമി.

രാജാ— മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗ്ലാസിൽ മദ്യം ചകിൻ നിരത്തട്ടേ. ദന്നംരണ്ടുപേരികൾക്കുമാംചെററകത്തുവെച്ചുതാൻ മൂന്നാംവായ്പ്പിട്ടുപിടിക്കുകരംവീട്ടിനില്ക്കുന്നവെച്ചുതാൻ ഇന്നെൻകേട്ടുപ്പറമതിലുടൻനന്ദികാണിക്കുവാനും.

യൊന്നായിത്താനിഹവലിയതോക്കിട്ടുപൊട്ടിച്ചിട്ടുട്ടേ 316

രംയുഴീജാനിമാംചെറററുബലമധികം
വായ്പ്പുവാൻമദ്യപാനം
ചെയ്തുകൊല്ലേറിട്ടുനാൻതലമുറവഴിഡ.
മാക്മനോർവരന്മാർ

ചാത്തിപ്പോരംകിരീടത്തിലെയണിമണിയെ-
 കോട്ടിലുംനന്മയേററം
 മൃതീടംരത്നമാകുപ്പതിലിടണമുടൻ
 കപ്പുകാണിക്കുതന്നെ

317

പാനംചെയ്യുന്നുമൊംലൊറിനഗ്ഗണമതിനാൽ
 ഭൂപനെനുള്ളതിപ്പോൾ
 ത്താനേശബ്ദത്തിനാലൊപൊപൊപൊതാം
 ഭേരിയെ,ഭേരിപിന്നെ
 സ്ഥാനേ:വൻതോക്കുവെക്കുന്നവരെ,വലിയതോ.
 കപ്രകാരംപരക്കം

മാനത്തെ,പ്പിന്നെമാനംമണിയെമുഴുവനി
 മടുകേൾപ്പിച്ചിട്ടേട്ടേ

318

വരുവിൻ, തുടങ്ങുവിൻ വിധികർത്താക്കന്മാരായ നിങ്ങൾ ന
 ള്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണുവിൻ.

മാം— മേ! വരു.

ലെ— വരു തിരുമനസ്സേ (അവർ വാൾകൊണ്ടുക്കും ചെയ്യുന്നു).

മാം— ഒന്നു.

ലെ— ഇല്ല.

മാം— മദ്ധ്യസ്ഥൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തട്ടേ.

ൊസ— ഒരു കത്ത. വളരെ സ്വച്ഛമായ കത്ത.

ലെ— ആട്ടെ എനി.

രാജാ— നില്ക്കട്ടേ പാനത്തിനുള്ളതാകട്ടേ. മൊംലൊറൊ! ഞെ
 രത്തം തന്റെരതാണു. ഇതാ തന്റെ സൗഖ്യത്തിനും. (ഉ
 ജ്ജിത്തിനും പറയുകുന്നു. വലിയ തോക്കു ചെയ്യുന്നു).
 ആയാൾക്കു ആ കപ്പു കൊടുക്ക.

മാം— ഞെ അങ്കം ആട്ടാ കഴിച്ചുകൂടയാം. അതു കറച്ചുനേ
 രത്തെക്കുവിടെ വെക്ക. വരു— (അവർ കളിക്കുന്നു).

വേറെ ഒരു കത്ത. എന്താ താൻ പറയുന്നത?

ലെ— ഒരു തൊടൻ ഒരു തൊടൻ. അതു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു.

രാജാ— നമ്മുടെ മകൻ ജയിക്കും.

റാണി— ആയാൾ തടിച്ചുവന്നാണു. അങ്കിയും കറയും. ഇതാ

മാംബലററോ! എന്റെ മുഖം തൊടുന്ന ശീലയെടുത്തു തന്റെ നെറ്റി തുടക്കം. തന്റെ ഭാഗ്യത്തിനുവേണ്ടി റാണി നല്ലവണ്ണം പാനം ചെയ്യുന്നു മാംബലററോ.

മാം— സുശീലയായ അമ്മേ!

രാജാ— ഗർഭൂഡെ! സേവിക്കരുതേ.

റാണി— ഞാനതു ചെയ്യും, സ്വാമി എനിക്കു മാപ്പു തരുവാനുപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ— (സ്വഗതം) അതു വിഷംകൂട്ടിയ കപ്പാണു. എനി പരത്തിട്ടു ഫലമില്ല.

മാം— എനിക്കിനിയും കുടിപ്പാൻ ധൈര്യമില്ല. പിന്നെ ആവാം.

റാണി— വരു! ഞാൻ തന്റെ മുഖം തുടക്കട്ടേ.

ലെ— സ്വാമി! ഞാനിപ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തെ കുത്തും.

രാജാ— ഞാനതു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

ലെ— (സ്വഗതം) എങ്കിലും അത എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കു ഏകദേശം വിചരീതമാണു.

മാം— മൂന്നാമത്തെതിനു വരു. ലേട്ടീസ്സെ! താൻ കളിക്കുക മാത്രമാണു. തനിക്കു കഴിയുന്നോടത്തോളം ശക്തിയോടുകൂടി ഏല്പിച്ചു കൊള്ളു. എന്നു കളിപ്പിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ലെ— അങ്ങിനെയാ ഇവിടുന്നു പറയുന്നതു? വരു. (അവരകം വെട്ടുന്നു).

ഓസ— ഇരുപരിഷക്കം ഒന്നും ഇല്ല.

ലെ— ഇതാ നോക്കിക്കൊള്ളു. (ലെർട്ടീസ്സെ മാംബലററനെ മുറിച്ചെടുത്തുന്നു. പിന്നെ കലശലായ അങ്കത്തിൽ അവർ വാൾ മാറി മാംബലററ ലെർട്ടീസ്സിനേയും മുറിച്ചെടുത്തുന്നു).

രാജാ— അവരെ വേർ വിട്ടുതു. വല്ലാതെ കോപിച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— അല്ല, വരു. എനിയും (റാണി വിഴുന്നു)

ഓസ— അയ്യോ! രാജ്ഞിയുടെ നേരെ അങ്ങോട്ടു നോക്കൂ.

മാം— അവരിരുഭാഗക്കാരുടെ മേൽനിന്നും രക്തമൊലിക്കുന്നു.

ഇതെങ്ങിനെയാ തിരുമനസ്സെ?

ഓസ— എങ്ങിനെയാ ലെർട്ടീസ്സെ?

ലെ— ഹും. എന്തിനാ? ഒരു കാട്ടുകോഴിയുടെ മാതിരി എന്റെ സ്വന്തം വലയിൽ, ഓസറിക്കേ! എന്റെ സ്വന്തം ചതി കൊണ്ടു ഞാൻ ന്യായമായി കൊല്ലപ്പെട്ടു.

ഹാം— രാജ്ഞിക്കെന്താ?

രാജാ— അവരുടെ രക്തം കണ്ടു മോഹാലസ്യപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്.

റാണി— അല്ല, അല്ല. പാനം, പാനം. അയ്യോ!! എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഹാംലെറേ! പാനം, പാനം. എനിക്കു വിഷം തന്നിരിക്കുന്നു.

ഹാം— അയ്യോ! ദൃഷ്ടനെ! അയ്യോ! വാതിലടക്കട്ടേ. ചതി ആകണ്ടു പിടിക്കട്ടേ. (ലെർട്ടീസ്സു വീഴുന്നു).

ലെ— അതിവിയെടുക്കൂ. ഹാംലെറേ! ഹാംലെറേ! ഇവിടുന്ന് ഫതനായി. ഭൂമിയിലുള്ള ഏതു മരുന്നും ഇവിടെക്കു ഗുണം ചെയ്യാൻ മതിയാവില്ല. ഇവിടെക്കു അരമണിക്കൂറോളം ആയസ്സില്ല. ചതിയുള്ള ആ ആയുധം ശക്തി ക്ഷയിക്കാതെയുള്ള വിഷത്തോടു കൂടി ഇവിടുത്തെ കയ്യിലുണ്ടു. ആ കുളുപ്പണി എന്റെ നേരെ തന്നെ തിരിച്ചു കത്തി. എനി ഒരിക്കലും എഴുന്നീല്ക്കാത്ത വിധത്തിൽ; നോക്കൂ. ഞാനിതാ ഇവിടെ വീണിരിക്കുന്നു. ഇവിടുത്തെ അമ്മക്കു വിഷമേററിരിക്കുകയാണ്. എനിക്കു വയ്യാ—

രാജാ— രാജാവിനെയാണു കുറ്റം പറയേണ്ടതു.

ഹാം— ആ ഹാ! മൂന്നു വിഷമയമാക്കിട്ടും ഉണ്ടോ? എന്നാൽ തന്റെ പ്രവൃത്തിക്കു വിഷമേല്പിക്കട്ടേ. (രാജാവിനെ കുത്തുന്നു).

എല്ലാവരും— രാജഭോഹം, രാജഭോഹം.

രാജാ— അയ്യോ എനിയെങ്കിലും ഏതെന്ന രക്ഷിക്കണേ സ്റ്റേ ഫിതന്മാരെ! എനിക്കു ഉപരധം തട്ടിട്ടു ഉള്ളു.

ഹാം— അഗമ്യാഗമനം ചെയ്യുന്നവനായി, ഘാതകനായി, ദൃഷ്ടനായി, ഡന്മാർക്കു കാരനായ നീ ഞാനും വിഷം കുടിച്ചുതീർക്കു. റാണിന്റെ ഒരുമ ഇവിടെ ഉണ്ടോ? എന്റെ അമ്മയുടെ പിന്നാലെ പോ. (രാജാവു മരിക്കുന്നു).

ലെ— അദ്ദേഹത്തിന്നു, നല്ല മയ്യാദക്കു കൊടുത്തു. അത അദ്ദേഹം തന്നെ ഉണ്ടാക്കിട്ടുള്ള വിഷമാണു.

യോഗ്യനാകിയമാംചെററകേൾക്കുന്നമ്മൾക്കുതങ്ങളിൽ
 ചെക്കംകൊടുത്തുവാങ്ങേണംദുഷ്ടർത്തിന്റെമാപ്പുകൾ 319
 എന്നേയുമെന്നപ്പുനേയുംകൊന്നപാപംവരില്ലതെ
 വന്നിടത്തുഞാനങ്ങകൊന്നപാപമിനിക്കുമേ 320

(മരിക്കുന്നു).

മാം— ദൈവം തന്നെ അതിൽനിന്നു വിടുത്തട്ടേ. തന്റെ പി
 ന്നാലെ ഞാനും ഇതാ വരുന്നു. ഞാൻ മരിച്ചു ഹമാറേ
 ഷ്യാ! ദുഷ്ടരജ്ഞി! പോയിവരട്ടേ.

ഇക്കണ്ടാപത്തിലത്രുൾമേമൊടുവിളറി.

കണ്ടതാനുമമട്ടോ

തൽകൃത്യേകാണിമട്ടോമരുവുമാരുവോ-

റോട്ടനേരംകിടച്ചാൽ

കഷ്ടംസാർജറദുഷ്ടൻമൃതിപിടിയിൽമഹാ

കൃത്യവാൻ,ചൊല്ലുവാൻ-

ണ്ടാട്ടെ,പോട്ടെഹമാറേഷ്യാപരമിതുവിധമാ-

കട്ടേഞാനോകഴിഞ്ഞു

321

താൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. എന്നേയും എന്റെ കാ
 ു്തെയുംപററി തൃപ്തിപ്പെടാത്ത ജനങ്ങളോടു വാസുവം പ
 റഞ്ഞുകൊടുക്കൂ.

ഹമാ— അത ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. ഞാനൊരു ഡ
 ന്മാക്കാരനേക്കാൾ റോം നഗരിയിലെ പഴയ ഒരാളാണ്.
 ഇവിടെ എങ്കിലും കുറച്ചു മദ്യം ശേഷിപ്പുണ്ട്.

മാം— താനൊരു മനുഷ്യനല്ലേ? ആ കപ്പിങ്ങോടു തരു വിട്ടു.
 ദൈവമാണ അതെനിക്കു വേണം.

കാരോസംഗതിസാരമേവമൊളിയായ്

വെച്ചിടിലെൻപിററയെൻ

പേരത്രക്കുകടപ്പമാംവ്രണമൊട്ടം

നില്ലേണമീയുഴിയിൽ

കൂറെന്നിടക്കരുതീടിൽനീസുഖമതായ്

വേർചെട്ടൊരല്ലംദിനം

ശ്രീരക്ഷോണിയിൽവാണമൽകഥകഥി.

ച്ഛാൻബുദ്ധിമുട്ടേണമേ

322

(ഭൂരത്ന നിന്നെന്നപോലെ ഉള്ളിൽനിന്നു പട്ടാളക്കാരുടെ വെടിയും വാദ്യഘോഷവും).

പോക് ഉത്തിലുള്ള ശബ്ദപോലെ ഒരു ശബ്ദം എന്നാത? റാസ— ചെറപ്പക്കാരനായ ഘോട്ടിൻബ്രാസ്സു ജയലക്ഷിയോടു കൂടി പോളൻറിൽനിന്നു വന്നിട്ട ഇംക്ലാൻറിൽനിന്നു വന്ന രാജപ്രതിനിധികളെ ബഹുമാനിച്ഛാൻ വെടി വെക്കുകയാണിത.

മാം— അയ്യോ!! ഞാൻ മരിക്കുന്നു, ഫൊറേഷ്യോ! റം ഉഗ്രമായ വിഷം എന്റെ രാക്ഷിയെ തീരെ ജയിക്കുന്നു. ഇംക്ലാൻറിലെ വർത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറയാം. തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു ഘോട്ടിൻബ്രാസ്സിനെ ആവും. ആയാൾക്കു എന്റെ, മരിച്ഛാൻ പോകുമ്പോഴാത്ത സമ്മതമുണ്ടു, അതായതുകൂടെ പറയൂ. ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ചെയ്യാനുള്ള കാരണങ്ങളും. ഗുരുലഘുത്വം നോക്കട്ടെ എന്നു ഒന്നും പറയുന്നില്ല. (മരിക്കുന്നു).

ഫൊ— ഒരു മഹത്തായ റ്റുദയം ഇതാ പൊളിയുന്നു. രാത്രി മംഗളമായി ഭവിക്കട്ടേ സുശീലനായ രാജകുമാര!

അങ്ങുനുപോംവഴിയിലുത്തമദൈവദൂതർ
തിങ്ങിപ്പരംതവസുഖത്തിനുപാടുപാടി.
എങ്ങുംതടസ്സമണയാതെഭവാനെയേററം
മംഗല്യമാംപരപദത്തിലണച്ചിടട്ടേ.

323

ഇങ്ങോട്ടെത്തിനാ ഭേരി വരുന്നത? (ഉള്ളിൽ നടക്കുന്നു)
(ഘോട്ടിൻബ്രാസ്സും ഇംക്ലാൻറുരാജപ്രതിനിധികളും മറ്റു ചിലരും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഫൊ— റം കാണുന്നത എന്നാണെന്ന്?
ഫൊ— നിങ്ങൾക്കെന്താ കാരണമുണ്ടു? കഷ്ടമോ അത്ഭുതമോ ആയ വല്ലതുമാണെങ്കിൽ തെരച്ചിൽ തിയാക്കാം.

മോ— ഇകാണുന്നശവങ്ങൾ,നിഷ്ഠുരണമാം
 നാരംവരുത്തേണമെ-
 ന്നിക്കാലമുറയിട്ടിട്ടുണ്ടു;കാരിനം
 ഡാഭോട്ടംമൃത്യുവേ!
 ചിക്കാനീവെടിയൊന്നിലിത്രപര-
 കൊൽവാൻ,നശിക്കാത്തൊരാ
 നൽക്കണ്ടുംതവവീട്ടിലെത്തൊരുവിരു-
 ന്ണുണാനൊരുക്കുന്നനീ

324

നൊരാ രാ— ൊ കഥ വലിയ ഭയങ്കരം തന്നെ. ണങ്ങളുടെ
 വർത്തമാനം ഇംക്ലാൻറിൽനിന്നു വരുവാൻ താമസിപ്പു
 പോയി.

ശാസനനടത്തിരോസൻക്രാൻസും
 വിധിപോലെചത്തുഗിൽസർൻസർൻ
 റംവീദാരംകേൾക്കേണ്ടുംചെവികൾ-
 കാഗ്രമണശക്തിപൊയ്ക്കോയെല്ലൊ
 ഇതിനത്തെങ്ങാക്കിമനനിലൊല്ല-
 നതിന്നിനിസ്ഥാനമതേതുളിക്കൊ

325

മോ— ജീവിച്ചിരുന്നീടിലുമാമുഖത്തു
 നാവില്ലനിങ്ങൾക്കിതിൽനന്ദിവാക്യാ

326

അവിട്ടനവരെ കൊല്ലാനായ്കു കല്ലിട്ടിട്ടില്ല.
 കഷ്ടാവസ്ഥനടന്നൊരീസ്സുരയമാ-
 പോളൻറയുലത്തിൽനി-
 ന്നിട്ടാശാലിവിട്ടുനന്ദിങ്ങുവിലെ
 കിംക്ലാൻറിൽനിന്നീവിധം
 ചെട്ടെന്നത്തു കമുലമീശ ചഗണം
 പൊക്കപ്പറത്തേവനം
 സ്പഷ്ടംകാണാതിന്നവെക്കുചതിനാ-

ജില്ലിച്ചു കോളേണമെ 327

ഊ സംഗതികൾ എങ്ങിനെ സംഭവിച്ചു എന്നിനിയും അ.
 റിയായതയുള്ളവർക്കു ഞാൻ ചരഞ്ഞു കൊടുക്കട്ടെ.

എന്നാലൊജഡബലചെച്ചുബഹു
 ക്ഷീത്രം,സ്വഭാവത്തിനോ
 ചേന്നീടാത്തൊഴി,ലക്ഷണംവിധി,യതിൻ
 വണ്ണയദൃക്പാവധം
 പിന്നെക്കുള്ളവഴിക്കുഹിംസ,ഗതിമ
 റില്ലായ്കയാൽകൊല്ലൽ,താ-
 നന്നാവെച്ചതുതെറിയേറമരണം,
 ചൊല്ലാമിതൊക്കെക്രമാൽ

328

ഇതൊക്കെ എനിക്കു ശരിയഴിയിട്ടു പറവാൻ കഴിയും.
 മോ- നമുക്കതു കേൾക്കുവാൻ വേഗം ഉത്സാഹിക്കുക. വലിയ യോഗ്യരെ കൈ കേൾപ്പാൻ വിളിക്കുക.

ഞാനോമാലൊടുഭാഗ്യലക്ഷ്മിയെയിതാ
 പുൽകുന്നു,നമ്മൾക്കുടി.
 സ്ഥലത്തെത്താവകാശമുണ്ടതുദൃശ്യം
 മാലോകരോക്ഷണതാം
 നൂനംതാനതെനിക്കുകൈവരുമൊരാ-
 ദായത്തിനായിട്ടെനി
 ത്താനെചെന്നുപറഞ്ഞുകൊള്ളുകടാന
 നെന്നെക്ഷണിക്കുന്നിതാ

329

മൊ- ഇതിനെപ്പറ്റിയുമോതു
 ന്നതിനൊരുസംഗതിയിനിക്കിവിടെയുണ്ടാം
 അധികജനമതി വലിക്കും
 മതിമാനാരവനരച്ചതാണതുമെ

330

എന്നാൽ ഇതുടനെ കഴിയട്ടേ. ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിന്നു
 റം ക്ഷോഭമുള്ളപ്പോൾ തന്നെ. അല്ലാത്തപക്ഷം ദൂരാലോ
 ചനകളിൽനിന്നും തെറ്റായ ധാരണകളിൽനിന്നും എനി
 യും അധികം അപകടങ്ങൾ വന്നേക്കാം.

മോ- നാലുപടനായകന്മാർ ഹാംലൊറിനെ ഒരു യോഗാ
 വിനെപ്പോലെ മണ്ഡപത്തിലെക്കു കൊണ്ടുപോട്ടേ. എന്തു
 കൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ശരിയായ അവസരമുണ്ടായിരു

ന്നു എങ്കിൽ രാജബീജമാണ താൻ എന്നുള്ളതു കാണിക്കുമാ
യിരുന്നു.

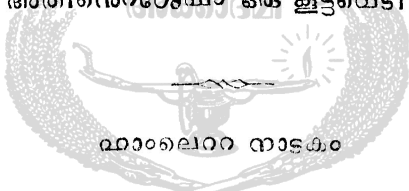
അദ്ദേഹത്തെകൊണ്ടുപോകുന്നതേരം
യോദ്ധാക്കന്മാർവാദ്യഘോഷംവിശേഷാൽ
യുദ്ധാചാരംമറുമെല്ലാമുറക്കെ
പ്പേർത്തുംചേർത്തിവിരനെവാഴ്ത്തിട്ടേ

331

ശവങ്ങളെടുപ്പിൻ.

ഇക്കാഴ്ചപോകുളത്തിന്നു തക്കതാണോക്കീലേറെയും
തൽക്കാലമീസുമലത്തിങ്കു ലൊക്കുന്നില്ലാരുലേശവുംദി
പോയി പട്ടാളങ്ങളോടു വെടിവെപ്പാൻ പറയു.

(ഒരു യോദ്ധാവിന്റെ സംസ്കാരസമയത്തു ഉപയോഗി
ക്കുന്ന വാദ്യഘോഷം. എല്ലാവരും ശവങ്ങളെ എടുത്തുംകൊ
ണ്ടുപോയി. അതിന്റെശേഷം ഒരു കൂട്ടുവെടി വെക്കുന്നു).

സമാപ്തം.

